

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Центральна наукова бібліотека
Філологічний факультет

Біобібліографічний словник учених Харківського університету

**Т. 3. Філологи.
XX – початок XXI століття**

**Вип. 1
Філологічний факультет**

**Кафедра українознавства
філософського факультету:
Філологи.
Історики (дод. до т. 2. Історики)**

Харків – 2019

УДК 81 016: 929

ББК 81д

Б 63

Редакційна колегія: В. С. Бакіров (голов. ред.), Ю. М. Безхутрий, І. К. Журавльова

Рецензенти: проф. Ю. М. Безхутрий, проф. Т. С. Матвєєва

Автори-укладачі: С. Б. Глибицька, О. С. Журавльова, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова

Біобібліографічний словник учених Харківського університету. Т. 3. Філологи. XX – початок ХХІ століття. Вип. 1. Філологічний факультет. Кафедра українознавства філософського факультету: Філологи. Історики (дод. до т. 2. Історики) / авт.-уклад. С. Б. Глибицька, О. С. Журавльова, С. Р. Марченко, Ю. Ю. Полякова ; наук. ред. проф. Т. С. Матвєєва ; ред. А. О. Давидова, О. С. Журавльова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька, Ю. Ю. Полякова. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. – 1280 : іл.

Видання стане в пригоді науковцям, викладачам вищих навчальних закладів, студентам, усім, хто цікавиться історією філологічної науки в Україні, історією Харківського університету та науковою діяльністю окремих учених-філологів.

©Харківський національний
університет імені В. Н. Каразіна, 2019

Філологія в іменах: відкриття і втрати в ХХ–ХХІ столітті

Писати про минуле означає ретельне його вивчення за офіційними документами, свідченнями очевидців, зафіксованими в епістоляріях, щоденниках, мемуарах; через зіставлення точок зору на події, що відбулися, їхніх учасників або свідків. Виклад у такій розвідці повинен залишатися безстороннім, об'єктивним, вираженим у коментарях попри існуючу спокусу оцінити час, про який ідеться, з позиції людини, хронікально від нього віддаленої. На наше переконання, колективу укладачів «Біобібліографічного словника учених Харківського університету», черговий том якого присвячено філологам, вдалося не переступити межу, яка розділяє науковий і популярний виклад, фактаж і спосіб його подання. Відтак перелік видань, здійснених ученими й бібліографами Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, поповнився вагомою працею.

Під однією обкладинкою зібрано багатий біобібліографічний матеріал, систематизовано відомості про кілька сотень філологів, мовознавців і літературознавців, серед яких і знані постаті, чий внесок гідно поціновано нащадками, й маловідомі, а то й практично невідомі не тільки широкому загалу, а й донедавна навіть спеціалістам із історії розвитку науки в ХХ столітті науковці.

Якщо кількісно зіставити джерельну базу, спираючись на яку, можна реконструювати хронологію розвитку філологічної науки в ХІХ й ХХ століттях, то одразу впаде в око різюча відмінність: дослідники, які вивчають етапи становлення й розвитку вітчизняної філології в ХІХ столітті, мають у своєму розпорядженні ґрунтовні студії Д. Багалія («Опыт истории Харьковского университета (по неизданным материалам)», 1894, 1896), Д. Багалія, М. Сумцова, В. Бузескула («Краткий очерк истории Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805–1905)», 1906), Д. Багалія («Ученые общества и учебно-вспомогательные учреждения Харьковского университета (1805–1905 гг.)», 1911), М. Сумцова («Материалы для истории Харьковского университета», 1894), в яких чимало уваги приділено зокрема й харківській гуманітаристиці. А головне – монографічні праці, спеціально присвячені філології: «Опыт истории историко-филологического факультета Харьковского университета» (1883) М. Халанського та «Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые сто лет его существования (1805–1905). I. История факультета. II. Биографический словарь профессоров и преподавателей» (1908) за редакцією М. Халанського та Д. Багалія.

Натомість учені, які вивчають історію становлення й розвитку гуманітарного знання в ХХ столітті, змушені вже з чималої часової відстані самостійно відтворювати тогочасні події. Причини цього насамперед об'єктивні: політичні кризи, економічна нестабільність, світові війни (1914–1918; 1939–1945 років), революції (1905, 1917 років), громадянська війна (1918–1920-ті роки) – усе це унеможливлювало стабільну діяльність закладів вищої освіти і, відповідно, будь-які наукові студії професорсько-викладацького складу. Згодом – політика радянської держави, спрямована на утвердження партійно-класових пріоритетів у науці загалом і в гуманітарній сфері зокрема; антинаціональна доктрина, трагічним виявом якої стали згорання українізації, масові репресії, покликані винищити українську інтелектуальну еліту.

Негативний відбиток на наукову діяльність наклало й руйнування після 1917 року університетської освіти, коли класичні навчальні заклади реорганізовувалися в установи, в яких наукову й педагогічну роботу було роз'єднано, внаслідок «пролетаризації» освіти було втрачено професійну спеціалізацію, інститут підготовки кадрів вищої кваліфікації, запроваджено методи навчання, які профанували процес індивідуального засвоєння матеріалу (бригадний метод, колективний залік/іспит тощо).

Робота науково-дослідних кафедр теж не відзначалася стабільністю: кафедри постійно реорганізовувалися, кафедральні колективи «перекроювалися», а головне – зникало таке поняття, як свобода наукового пошуку, вільне висловлювання й обговорення наукової проблематики. Натомість – ідеологізація, політизація, зрештою вульгаризація наукових основ, коли наука, перефразовуючи вислів В. Леніна, поступово перетворювалася на «коліщатко» й «гвинтик» партійної машини. Відповідно, про стабільний розвиток, зокрема й гуманітаристики, вже не йшлося, тим більше про практику узагальнення, глобального осмислення дослідницьких здобутків і накреслення довгострокової перспективи, бо в СРСР філологія, за визначенням, не могла розвиватися в руслі західного «буржуазного лібералізму», відтак повинна була виробляти нову, радянську, пізнавальну методологію.

У літературознавстві, нагадаємо, ця тенденція оприямилася обґрунтуванням постулату про соціалістичний реалізм як єдиний метод осягнення людинознавчої проблематики; теорією безконфліктності в літературі.

У мовознавстві – орієнтуванням українського правопису виключно на східноукраїнську правописну традицію; культивуванням калькування з російської мови; заборонаю вживати питомо українські слова як «застарілі», «діалектні», «незрозумілі широкому загалу», що й було зафіксовано у виданому 1933 року правопису (прикметно, що запропонована

в ньому графіка не переглядалася до 1993 року; до того ж із нього було вилучено як «зайву» літеру 'г').

А ще – боротьба в середині 1940-х років із «безродними космополітами», чергова хвиля викорінення «українського буржуазного націоналізму»; у 1960-х – 1980-х роках – нищення шістдесятництва, дисидентського руху.

Звичайно, що в таких умовах було важко говорити про повноцінну наукову діяльність, а роботи, які все-таки з'являлися (монографії, підручники, дисертації), часто концептуально «виправлялися» і через самоцензуру, і внаслідок офіційного цензурування.

Однак, попри «темники», циркуляри щодо «небажаних» сфер для вивчення, «шкідливих» авторів, творів, філологія в Харківському університеті впродовж XX століття розвивалася, доповнюючи й поглиблюючи набуток харківської філологічної школи, яка сформувалася в університеті в XIX столітті й була представлена такими видатними діячами, як І. Рижський, І. Срезневський, О. Потебня, М. Сумцов, Д. Овсянник-Куликовський, брати М. та П. Лавровські, М. Дринов, І. Кронеберг, А. Валицький та інші.

До вагомих здобутків їхніх нащадків – лінгвістів зараховуємо дослідження в царині історичної та порівняльної лексикології, фразеології, морфології, морфеміки, словотвору, ономастики, діалектології, історії літературної мови, стилістики (ідіостилю), історичної граматики, мовної семантики, термінознавства, що пояснюють закономірності формування мовної особистості й мовної картини світу.

У XX столітті також з'явилося чимало нових напрямів вивчення мовних явищ: лінгвокультурологія, лінгвофольклористика, когнітивна лінгвістика, семасіологія, дериватологія. Лінгвісти активно вивчають мовленнєві прояви сучасних дискурсів, політичного, ідеологічного, культурно-мистецького, мас-медіа, використовуючи можливості інтернет-простору, електронні засоби отримання, обробки, аналізу інформації. Відтак інтенсивно розвивається комп'ютерна лексикографія, комп'ютерний синтаксис, розробляються методики програмованого навчання лінгвістичним дисциплінам.

Так само активно продовжуються літературознавчі студії, спрямовані на осягнення специфіки змістотвірних і формотвірних складників художнього цілого, літературних напрямів, літературних епох, здійснювані, зокрема, за допомогою традиційної методології: біографічного, культурно-історичного, порівняльно-історичного, психологічного, психоаналітичного, герменевтичного методів.

Разом із тим харківські філологи активно освоюють і застосовують сучасні методології аналізу тексту: рецептивну естетику, структурно-

семіотичний метод, постструктуралізм, деконструктивізм, феміністичну й постколоніальну критику, неоміфологізм, які загалом покликані пояснити еволюцію та взаємозалежність літературних явищ, що ґрунтуються на їхніх зв'язках у літературному просторі й часі. Також продуктивно використовується методологія метатекстуального, інтертекстуального аналізу як певних інтерпретуючих, декодуючих стратегій, методи, які для вивчення літературних явищ передбачають залучення методологічного досвіду кількох академічних дисциплін: інтердисциплінарність, кросдисциплінарність, мультидисциплінарність, трансдисциплінарність.

Безперечно, що такі здобутки стають можливими тільки завдяки зусиллям творчих особистостей, залюблених у свою професію, адже наука – це лише абстрактне поняття, що конкретизується тільки в наукових біографіях її творців, а історія науки – це історія фахового становлення науковця. Тому можна з приємністю констатувати, що з'явилася чергова книга з серії видань, у яких висвітлюються різні грані діяльності Харківського університету. Книга потрібна, адже в ній містяться скрупульозно зібрані біографічні відомості про філологів ХХ–ХХІ століть, які працювали й продовжують працювати в університеті, подані їхні праці, література про дослідника. Вагомими є й додатки до «Словника...», в яких зібрано інформацію про склад кафедр, перераховано прізвища деканів факультету, науковців, які з різних причин виїхали з України, оприявлено хронологію перейменувань факультету.

Переконані, «Словник...» знайде свого вдячного читача й сьогодні, на початку ХХІ століття, і через багато років потому, оскільки такі видання створюють науково-методологічну базу для подальших біобібліографічних студій, формують діахронічну наукову площину творчого пошуку.

проф. Ю. М. Безхутрий
проф. Т. С. Матвєєва

Від укладачів

«Біобібліографічний словник учених Харківського університету» був започаткований у 1995 році як продовження біобібліографічних нарисів учених університету, представлених у виданнях, присвячених сторіччю існування факультетів Харківського університету.¹ Ці фундаментальні праці містять розділ «Биографический словарь профессоров и преподавателей», де кожен факультет представляє своїх викладачів за кафедрами.

Перший том видання «Біобібліографічний словник учених Харківського університету» під назвою «Ректори» побачив світ у 1995 році й був визнаний посібником року в Україні. Згодом цей словник був доповнений та перевиданий у 2015 році.

Другий том словника, присвячений історикам ХХ століття, вийшов у 2001 році, доповнений та перевиданий у 2013 році.

Третій том має назву «Філологи. ХХ – початок ХХІ століття» і складається з двох випусків.

Перший випуск (подане видання) містить біобібліографічні відомості про вчених філологічного факультету² та кафедри українознавства філософського факультету Харківського університету (Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна) з 1900 року до 2017 року.

Кафедра українознавства представлена філологами та істориками. Персональні сторінки філологів увійшли до основного ряду словника. Історики подані окремо, і ця частина є додатком до т. 2 «Історики» «Біобібліографічного словника вчених Харківського університету».

Другий випуск третього тому буде присвячений ученим факультету іноземних мов та філологам Інституту міжнародної освіти³.

Наступні томи планується присвятити професорсько-викладацькому складу інших факультетів.

Цей випуск містить відомості про вчених, які тривалий час працювали в Харківському університеті; також про тих, хто працює в Харківському

¹ Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. М. Г. Халанского, Д. И. Багаля. – Х.: Изд. ун-та, 1908. – [570] с.; Медицинский факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. И. П. Скворцова, Д. И. Багаля. – Х.: Изд. ун-та, 1905–1906. – [800] с.; Физико-математический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. И. П. Осипова, Д. И. Багаля. – Х.: Изд. ун-та, 1908. – [623] с.; Юридический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) / под ред. М. П. Чубинского, Д. И. Багаля. – Х.: Изд. Харьков. ун-та, 1908. – [317] с.

² Факультет за роки свого існування декілька разів змінював назву. У ХХ столітті він послідовно називався: історико-філологічний, літературно-лінгвістичний, філологічний факультет.

³ Попередні назви закладу: підготовчий факультет, Центр підготовки іноземних громадян, Центр міжнародної освіти.

університеті за сумісництвом, та тих, хто згодом перейшов працювати до інших наукових та освітніх закладів Харкова або виїхав до інших міст та країн.

Словник містить відомості не про всіх учених філологічного факультету. Не включено сторінки філологів I половини XX століття, про яких не вдалося знайти достатньої інформації; деякі сучасні вчені не надали свої дані.

Включено персоналії кількох учених, які в I половині XX століття навчалися в аспірантурі при Харківському університеті (або закладах, утворених у процесі розформування університетів) та згодом працювали в інших закладах.

При підготовці словника були використані відомості, надані професорами та викладачами філологічного факультету та кафедри українознавства; численні біобібліографічні покажчики, створені фахівцями науково-бібліографічного відділу ЦНБ разом зі співробітниками філологічного факультету; матеріали архіву та відділу кадрів ХНУ імені В. Н. Каразіна; Державного архіву Харківської області; Головного територіального управління юстиції в Харківській області; друкованих джерел та картотек ЦНБ; електронні ресурси; спогади співробітників філологічного факультету.

Загальну інформацію про факультет, його професорів та викладачів можна знайти в розділі «Загальні праці про філологічний факультет», який передувє персональним біобібліографічним сторінкам. На цих сторінках представлені біографії вчених, списки їхніх праць (або основних праць; якщо загальна кількість перевищує 50 позицій, у біографічній частині ця кількість вказана), література про вченого (за її наявності; якщо її багато – обмежується 10 позиціями).

За наявності персонального біобібліографічного покажчика, присвяченого вченому, коротка інформація про нього подається на початку розділу «Праці [вченого]», а повний опис – у розділі «Література про нього».

Якщо у користувачів виникне потреба ознайомитися з більш повними списками праць осіб, які увійшли до словника, та літературою про них, необхідно звернутися до науково-бібліографічного відділу ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна (м. Харків, м. Свободи, 4, кімн. 7-44), де в електронному архіві, покажчиках або в картотеках зберігається вся інформація.

У словнику персоналії розташовані за алфавітом.

У біографіях учених назви Харківського університету радянського та пострадянського періоду при їх повторному використанні подані скорочено: Харківський державний університет (ХДУ); Харківський інститут народної освіти (ХІНО); Харківський педагогічний інститут професійної освіти (ХІППО); Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (ХНУ імені В. Н. Каразіна).⁴

⁴ Харківський університет декілька разів змінював назву: до 1917 року – Імператорський Харківський університет; у 1917–1919 роках – Харківський університет; 1920 рік (січень–червень) – Тимчасові педагогічні курси; 1920 рік (липень) – 1921 рік (травень) – Академія теоретичних знань; 1921–1930 роки – Харківський інститут народної освіти (ХІНО); 1930–1933 рр. – Харківський педагогічний

Бібліографія кожної персоналії має свою нумерацію і розташована в прямій хронології виданих праць, у межах року – за алфавітом. У хронологічному порядку розташована й література про вчених. Праці з неповним бібліографічним описом, які не вдалося переглянути *de visu*, позначені астеріском (*).

Якщо в списках праць присутні відомості про автореферати дисертацій (друковане джерело), відомості про дисертації не наводяться. В іншому випадку надається опис дисертацій.

Назви міст, які скорочувалися за попередніми стандартами, в списках подані скорочено (Київ – К.; Харків – Х.; Москва – М.; Ленінград – Л.; Санкт-Петербург – СПб.; Петроград – Пг.).

Видання «Вісник Харківського університету», яке часто фігурує в джерелах, мало різночитання в назвах.⁵

Філологічний факультет у різні роки I половини XX століття змінював назву, тому в біографіях учених наводимо її так, як вона подана (іноді неточно) в особових справах учених. Але в одному з додатків до словника подаємо список перейменувань факультету, виявлений із різних наукових джерел.

У додатках до випуску наведені також списки вчених за кафедрами; філологів, які згодом виїхали до інших міст та країн; деканів філологічного факультету XX – початку XXI століття; список прийнятих скорочень.

Укладачі висловлюють подяку за допомогу в роботі: співробітникам архіву ХНУ імені В. Н. Каразіна Л. І. Онацькій (завідувачка), Г. Д. Литвиненко, Н. Ю. Харапановій, Г. М. Водолажській, С. Г. Куліш; співробітниці відділу кадрів ХНУ імені В. Н. Каразіна О. О. Терещенко; співробітникам відділу автоматизації ЦНБ О. І. Тимченко та С. Є. Козловій, усім співробітникам відділу книгосховища ЦНБ, провідному бібліографу науково-бібліографічного відділу ЦНБ В. М. Скоробогатову.

Якщо у користувачів виникнуть зауваження або вони зможуть додати інформацію стосовно філологів університету, які пішли з життя, просимо звертатися до науково-бібліографічного відділу ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна (тел. 707-53-49; e-mail: bibliograf.cnb@karazin.ua).

інститут професійної освіти (гуманітарні факультети) (ХППО) та Харківський фізико-хіміко-математичний інститут; 1933–1999 роки – Харківський державний університет (у 1936–1993 роках – імені О. М. Горького); із 1999 року – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна.

⁵ «Вестник Харьковского университета», «Вісник Харківського університету», «Вісник Харківського державного університету», «Вісник Харківського національного університету», «Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна». За необхідності точнішого утворення назви для посилання можна звернутися до покажчика змісту цього видання за 1980–2008 роки (№ 200–800), виставленого в електронному архіві університету (режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/6951>). Саме в цей період і були різночитання в назвах.

Загальні праці про філологічний факультет XX – початку XXI століття (наука та навчальний процес)

1905

1. Сумцов Н. Ф. Кафедра русского языка и словесности в Императорском Харьковском университете с 1805 по 1905 год / Н. Ф. Сумцов. – СПб. : В тип. Имп. Акад. наук, 1905. – 21 с.

1906

2. Новые университетские курсы : [проф. Н. Ф. Сумцовым будет прочитан курс истории укр. народ. словесности на укр. языке ; проф. М. Е. Халанским – курс малорус. диалекта] // Южн. край. – 1906. – 5 дек. – С. 4.

1907

3. В университете : [о приглашении участвовать в XVI междунар. конгрессе ориенталистов в Копенгагене] // Харьков. губерн. ведомости. – 1907. – 21 авг. – С. 3.
4. В университете : [отклонение утверждение двух новых кафедр – малорос. истории и малорос. языка и словесности – на заседании Совета университета] // Харьков. губерн. ведомости. – 1907. – 26 авг. (№ 191). – С. 3.
5. О премии имени бывшего профессора М. С. Дринова : [разрешение Ист.-филол. о-ву произвести сбор пожертвований на учреждение премии] // Южн. край. – 1907. – 2 авг. (№ 9150). – С. 3.

1908

6. Историко-филологический факультет Харьковского университета за первые 100 лет его существования (1805–1905) : 1. История факультета. 2. Биографический словарь профессоров и преподавателей / под ред. М. Г. Халанского, Д. И. Багаля. – Х. : Изд. ун-та, 1908. – 168, 390, XII с., 15 л. портр.
7. Сумцов Н. Ф. Вступление А. А. Потебни на ученое поприще и участие в этом деле М. С. Дринова : [к истории славистики в Харьков. ун-те] / Н. Ф. Сумцов // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1908. – Т. 15. – С. 129–141.

1911

8. Приглашение на конгресс ориенталистов в Афинах // Утро. – 1911. – 25 июня. – С. 4.

1918

9. Сумцов М. Ф. Діячі слобідського фольклора / М. Ф. Сумцов // Слобожане : іст.-етногр. розвідка / М. Ф. Сумцов. – Х., 1918. – С. 204–219.

1922

10. Белецкий А. И. Потебня и наука истории литературы в России / А. И. Белецкий // Бюл. Редакційного Комітету для видання творів О. А. Потебні / ВУАН. – Ч. 1. – Х., 1922. – С. 38–47.
11. Историко-литературная секция Науч[ого] общества Харьк[овского] инст[итута] нар[одного] образ[ования] // Наука на Украине. – 1922. – № 1. – С. 88–89.

1923

12. В секції укр[аїнської] мови // Черв. шлях. – 1923. – № 2. – С. 262.
13. Зеленин Д. К. Науково-досліднича кафедра мовознавства ім. О. О. Потебні (у Харкові) за 1923 р. // Шлях освіти. – 1924. – № 2*.

1927

14. Беседина-Невзорова В. Експериментально-фонетичне дослідження української літературної вимови в Харківському ІНО / В. Беседина-Невзорова // Зап. Харків. ін-ту нар. освіти ім. О. О. Потебні. – 1927. – Т. 3. – С. 38–48.
15. Білецький Л. Перспективи літературно-наукової критики : Поетико-психол. школа Олександра Потебні / Л. Білецький. – Прага ; Берлін : [Б. в.], 1924. – 80 с.
16. Білий В. В. Харківські вчені 80-х років в українській літературі / В. В. Білий // Зап. іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1927. – Кн. 13–14. – С. 190–205.
17. Звіт науково-дослідчої кафедри мовознавства ім. О. Потебні при ХІНО на 1925–26 рік // Наука на Україні. – 1927. – № 2–4. – С. 189–193.
18. Науково-дослідча кафедра літературознавства при Харківському ІНО // Наука на Україні. – 1927. – № 2–4. – С. 181–184.

1929

19. Копержинський К. Українське наукове літературознавство за останні 10 років / Кость Копержинський // Студії з історії України Науково-дослідчої кафедри історії України в Києві. – 1929. – Т. 2 : Виданий на

пошану акад. М. С. Грушевського з нагоди шістдесятої річниці життя та сорокових роковин наук. діяльності. – С. XXI–LII.

Є згадки про праці вчених Харкова.

1931

20. Диспут у Харківському ІНО про куркульські тенденції в літературі // Літ. архів. – 1931. – Кн. 3. – С. 120–121. – Підпис : Присутній.

1940

21. Юбилейная научная сессия филологического факультета [ХГУ]. Лингвист. секция, 14 мая 1940 г. : тез. докл. – Х. : Изд-во ун-та, 1940. – 16 с.

1952

22. Глебов Н. Труды харьковских филологов / Н. Глебов // Красное знамя. – 1953. – 3 дек. – Рец. на изд. : Учен. зап. Харьков. ун-та. Т. 45. Тр. филол. ф-та. Т. 2. – Х., 1952. – 174 с.

1948

23. Королівський С. М. З історії шанування пам'яті Шевченка в Харківському університеті / С. М. Королівський // Сталін. кадри. – 1948. – 16 берез.

1954

24. Філологічний факультет // Короткий довідник для вступу до Харківського держуніверситету ім. О. М. Горького. – Х., 1954. – С. 37–40.

1955

25. Мельничук О. С. [Рецензія] / О. С. Мельничук // Мовознавство. – 1955. – Т. 13. – С. 153–154. – Рец. на кн.: Учені записки Харківського державного університету імені О. М. Горького. Т. 45, т. 2. – Х., 1952. – 174 с.
26. Цілуйко К. К. Мовознавство в Харківському університеті (1805–1955) / К. К. Цілуйко // Укр. мова в шк. – 1955. – № 6. – С. 30–33.

1957

27. Білецький О. І. Українське літературознавство за сорок років (1917–1957) / О. І. Білецький. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – 56 с.
- С. 27, 43, 53: відомості про розвиток літературознавства в ХДУ.*
28. Їжакевич Г. П. З історії вивчення російської мови на Україні в радянський період / Г. П. Їжакевич // Дослідження з мовознавства в УРСР за 40 років. – К., 1957. – С. 195–219.

Значна частина статті присвячена працям учених ХДУ.

29. Кравець Г. Праці харківських франкознавців : [про франківський зб. філол. ф-ту ХДУ] / Г. Кравець // Прапор. – 1957. – № 4. – С. 122–124.
30. Лукінова Т. Б. Дослідження західнослов'янських і південнослов'янських мов на Україні за радянський час : [зокрема про праці вчених ХДУ] / Т. Б. Лукінова // Дослідження з мовознавства в Українській РСР за 40 років / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР ; редкол. : (голова) І. К. Білодід. – К., 1957. – С. 220–234.
31. Мельничук О. С. Розвиток загального і індоєвропейського мовознавства на Україні за 40 років / О. С. Мельничук // Там само. – С. 255–275.
Значна частина статті присвячена працям учених ХДУ.
32. Решетняк С. В. Основні етапи розвитку мовознавства в ХДУ (1805–1957 рр.) / С. В. Решетняк // Итоговая студ. науч. конф., посвящ. 87-й годовщине со дня рожд. В. И. Ленина... : тез. докл. – Х., 1957. – С. 154–156.

1958

33. Світлична Н. О. Обговорення журналу «Радянське літературознавство» у Харкові / Н. О. Світлична // Радян. літературознавство. – 1958. – № 3. – С. 150–152.
34. Сивокінь Г. М. [Про роботу кафедр історії української літератури та історії російської літератури] // Радян. літературознавство. – 1958. – № 4. – С. 153.

1959

35. Белецкий А. И. Наука о литературе в истории Харьковского университета / А. И. Белецкий // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 5–30.
36. Гуревич Л. И. А. М. Горький и ученые Харьковского университета / Л. И. Гуревич // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 319–324.
37. Колесников О. Я. Про підготовку вчителів-мовників / О. Я. Колесников / Соціаліст. Харківщина. – 1959. – 31 січ.
38. Наукова конференція викладачів філологічного факультету ХДУ, присвячена підсумкам науково-дослідної роботи за 1958 рік, січ. 1959 р. : тези доп. – Х., 1959. – 56 с.

1960

39. Сивоволов Б. М. У літературознавців Харкова / Б. М. Сивоволов // Радян. літературознавство. – 1960. – № 3. – С. 155–156.

40. Сивокінь Г. М. Обговорення журналу «Радянське літературознавство» у Харкові / Г. М. Сивокінь // Радян. літературознавство. – 1960. – № 3. – С. 148–150.

1961

41. Кравчук Р. В. З історії слов'янського мовознавства : (Видатні славістично-мовознавці) / Р. В. Кравчук. – К. : Радян. шк., 1961. – 140 с.
Містить нариси про І. І. Срезневського, О. О. Потебню, Г. А. Ільїнського, Б. М. Ляпунова, М. К. Грунського, Л. А. Булаховського.
42. Неженец А. М. Конференція філологів / А. М. Неженец // Красное знамя. – 1961. – 2 дек.
43. Бикова Л. Г. Наукова конференція, присвячена творчості П. Й. Панча / Л. Г. Бикова, П. Я. Лещенко // Радян. літературознавство. – 1962. – № 2. – С. 153–154.
44. Корж П. Я. На одному з старейших факультетов : (Филол. ф-т Харьков. ун-та) / П. Я. Корж, В. А. Мосенцев // Красное знамя. – 1962. – 24 июля.
45. Третя республіканська славістична конференція : [проходила в Харків. ун-ті 23–27 грудня 1960 р.] // Укр. мова в шк. – 1961. – № 2. – С. 90–94.

1963

46. На кафедрах української мови університетів // Наукова рада по проблемі «Закономірності розвитку національних мов у зв'язку з розвитком соціалістичних націй» : доп. та повідомл. / АН УРСР. – К., 1963. – С. 101–113.
С. 100–105: про кафедру української мови ХДУ.
47. Соболев А. Діалектологічно-фольклорна експедиція Харківського університету [до Воронезької області] / А. Соболев // Нар. творч. та етногр. – 1963. – № 4. – С. 144–145.
48. Шумада Н. С. Українсько-болгарські фольклористичні зв'язки : (Період болг. відродження) / Н. С. Шумада. – К. : Вид-во АН УРСР, 1963. – 164 с.
Є відомості про дослідження фольклору в Харківському університеті І. І. Срезневським, М. Ф. Сумцовим, М. С. Дриновим, О. О. Потебнею.

1964

49. Бикова Л. Г. На честь ювілею : [Харків. ун-т до 150-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] / Л. Г. Бикова // Харків. ун-т. – 1964. – 12 берез.
50. Семінар з методики [викладання української та російської мов на філологічному факультеті ХДУ для вчителів Харківської області] // Укр. мова і літ. в шк. – 1964. – № 9. – С. 96.

51. Чела́к М. І. Хро́ніка : [конф. в Харків. ун-ті, присвяч. 150-річчю від дня народж. Т. Г. Шевченка] / М. І. Чела́к, Л. Г. Бикова // Радян. літературознавство. – 1964. – № 2. – С. 156–157.

1966

52. Айзеншток И. Я. Из истории изучения Тургенева : (Тургенев. кружок при Харьков. ун-те в 1918 г.) / И. Я. Айзеншток // Тургеневский сборник : материалы к полн. собр. соч. и писем И. С. Тургенева. – М. ; Л., 1966. – Т. 2. – С. 216–225.
53. Соболев А. У пошуках скарбів : [про 10-ту експедицію філол. ф-ту ХДУ по збиранню народ. пост. творчості та діалектол. матеріалів] / А. Соболев // Соціаліст. Харківщина. – 1966. – 4 січ.
54. Стукалова Г. Несподіваний профіль : Репортаж з відділення мат. лінгвістики [ХДУ] / Г. Стукалова // Літ. Україна. – 1966. – 23 серп.
55. Шкляревський Г. І. Вивчаючи рідне слово : [Філол. ф-т ХДУ у 1966 р.] / Г. І. Шкляревський // Харків. ун-т. – 1966. – 30 груд.

1967

56. Бикова Л. Літературознавці Харківського університету – до ювілею / Л. Бикова, В. Боянович // Радян. літературознавство. – 1967. – № 12. – С. 89–90.
57. Веселовська З. М. Харківська школа славістів та її вклад у порівняльно-історичне мовознавство / З. М. Веселовська, Ф. П. Медведєв // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф., (трав. 1967 р.). – Х., 1967. – С. 96–100.

1968

58. Бикова Л. Г. Конференція, присвячена Г. Ф. Квітці-Основ'яненку / Л. Г. Бикова, Л. В. Венєвцева // Радян. літературознавство. – 1968. – № 12. – С. 86–88.
59. Горьківська конференція в Харкові // Радян. літературознавство. – 1968. – № 6. – С. 93–94. – Підпис: Л. Б.
60. На кафедрі української мови Харківського держуніверситету // Мовознавство. – 1968. – № 6. – С. 89–90. – Підпис: І. М.
61. Ройтман М. Я. Труды ученых Харьковского госуниверситета о М. Горьком : (Материалы к библиографии) / М. Я. Ройтман // Вісн. Харків. ун-ту. – 1968. – № 36. Сер. філол. – Вып. 4. – С. 129–135.
62. Українське радянське літературознавство за 50 років. – К. : Вид-во Київ. ун-ту, 1968. – 188 с.

1969

63. Адамов Л. Наука називається інформатика : [про каф. заг. й приклад. мовознавства ХДУ] / Л. Адамов // *Ленін. зміна.* – 1969. – 17 трав.

1971

64. Голубева З. С. Учитель языка и литературы – учитель жизни / З. С. Голубева // *Спутник вступающего в Харьковский ордена Трудового Красного Знамени госуниверситет им. А. М. Горького.* – Х., 1971. – С. 50–53.
65. У Харківському університеті : [про наук. роботу в 1970–1971 рр. на філол. ф-ті] // *Радян. літературознавство.* – 1971. – № 9. – С. 95–96.
66. Шевченкознавство в Харківському університеті : хронол. покажч. літ. (1882–1971) / уклад. В. К. Мазманыц ; ред. І. Г. Булашенко. – Х., 1971. – 35 с.

1972

67. Венєвцева Л. В. Ювілею присвячена : [конф. в ХДУ на честь 50-річчя утворення СРСР] / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова // *Радян. літературознавство.* – 1972. – № 8. – С. 92–93.
68. Дяченко М. Етнографічні дослідження на Слобідській Україні М. Дяченко // *Нар. творч. та етногр.* – 1972. – № 1. – С. 48–53.

Роль учених та студентів Харківського університету 1805–1830-х років у збиранні та вивченні українського фольклору.

69. Медведєв Ф. П. Методична розробка до лекцій на тему «Вклад українських і російських вчених у вивчення української мови та її історії» : [містить матеріал про ХДУ] / Ф. П. Медведєв, З. М. Веселовська. – Х., 1972. – 84 с.
70. Михайлин І. З блокнотом – за піснями : [Фольклорна експедиція студентів філол. ф-ту ХДУ] / І. Михайлин // *Веч. Харків.* – 1972. – 10 серп.
71. Скарби народної поезії : [Фольклорні експедиції студентів в села Лозівського району] // *Веч. Харків.* – 1972. – 25 квіт.

1973

72. Глущенко В. Клуб «Подвиг» [созданный филол. ф-том ХГУ] / В. Глущенко // *Красное знамя.* – 1973. – 1 апр.
73. Дорошенко В. О. Республіканська конференція, присвячена Г. С. Сковороді / В. О. Дорошенко // *Радян. літературознавство.* – 1973. – № 1. – С. 95.

74. Чугуй О. П. Фольклорна експедиція студентів Харківського університету [с. Мартове Чугуїв. р-ну Харків. обл.] / О. П. Чугуй, А. А. Кислий // Нар. творч. та етногр. – 1973. – № 5. – С. 107–109.

1974

75. Медведєв Ф. П. З досвіду організації студентської наукової роботи / Ф. П. Медведєв // Наукова студентська творчість / Ф. П. Медведєв. – К., 1974. – С. 54–58.

1975

76. Авксентьев Л. День сьогоднішній – день завтрашній / Л. Авксентьев, О. Міхільов // Харків. ун-т. – 1975. – 25 листоп.
77. Психологическое направление в русском литературоведении // Академические школы в русском литературоведении / Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького АН СССР ; отв. ред. П. А. Николаев. – М., 1975. – Гл. 4. – С. 305–399.
- Зміст: Чудаков А. П. А. А. Потебня. – С. 305–354 ; Осьмаков Н. В. Д. Н. Овсянко-Куликовский. – С. 354–399.*
78. Дорошенко В. О. У Харківському університеті / В. О. Дорошенко // Радян. літературознавство. – 1975. – № 4. – С. 94–95.

1976

79. Авксентьев Л. Г. Филологический факультет / Л. Г. Авксентьев // Справочник для поступающих в Харьковский госуниверситет. – Х., 1976. – С. 31–33.
80. Бондарь В. Новое отделение : [рус. язык как иностранный на филол. ф-те ХГУ] / В. Бондарь // Красное знамя. – 1976. – 25 авг.
81. Телехов В. Л. У Харківському університеті : [про досягнення каф. історії укр. літ. філол. ф-ту] / В. Л. Телехов // Радян. літературознавство. – 1976. – № 8. – С. 95–96.
82. Франчук В. Ю Творческие контакты языковедов Украины и России до Октября / В. Ю. Франчук // Традиции русского языкознания на Украине. – К., 1977. – С. 174–195.
83. Юрченко А. С. Работа харьковских ученых в области фразеологии и фразеогграфии / А. С. Юрченко // Вопр. фразеологии. – Самарканд, 1976. – Вып. 7. – С. 260–263.

1977

84. Традиции русского языкознания на Украине / АН УССР, Ин-т языковедения им. А. А. Потебни. – К. : Наук. думка, 1977. – 283 с.

Зі змісту: Русское языкознание в Харьковском университете / Г. И. Шкляревский, Л. Г. Розвадовская. – С. 12–44 ; Развитие русского языкознания на Украине после Октября / Н. П. Романова. – С. 237–279.

1978

85. Авксентьев Л. Г. Квітці-Основ'яненкові присвячена : [про Респ. наук. конф., присвяч. 200-річчю від дня народж. Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] // Укр. мова і літ. в шк. – 1979. – № 3. – С. 78–79. – Без підпису.
86. Авксентьев Л. Г. Сила слова : [про історію філол. ф-ту] // Харків. ун-т. – 1979. – 19 черв.
87. Авксентьев Л. Г. Учатися на філфаці цікаво // Харків. ун-т. – 1978. – 21 берез.
88. Авксентьев Л. Г. Філологи до ювілею [Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] / Л. Г. Авксентьев, В. С. Калашник // Ленін. зміна. – 1978. – 30 листоп.
89. Виноградов В. В. История русских лингвистических учений : учеб. пособие для филол. специальностей ун-тов / В. В. Виноградов. – М. : Высш. шк., 1978. – 367 с.
- Зі змісту: [Гл.] А. А. Потебня. Значение Потебни в истории русского языкознания. Учение Потебни о предложении и слове. – С. 91–104 ; [Гл.] [Лингвистические взгляды Д. Н. Овсянко-Куликовского]. – С. 104–11 ; [Гл.] [Труды А. А. Потебни по лексикологии и семасиологии]. – С. 182–187.*
90. Пресняков О. П. А. А. Потебня и русское литературоведение конца XIX – начала XX века / О. П. Пресняков. – Саратов : Изд-во Сарат. ун-та, 1978. – 229 с.
91. Сивокінь Г. М. Наукова сесія у Харкові / Г. М. Сивокінь // Радян. літературознавство. – 1978. – № 3. – С. 92–93.

1979

92. Авксентьев Л. Г. Сила слова : [минуле і сучасне філол. ф-ту] / Л. Г. Авксентьев, П. Я. Корж // Харків. ун-т. – 1979. – 19 черв.
93. Бондар В. Інженерам допомагають ... лінгвісти : [про каф. заг. та приклад. мовознавства ХДУ] / В. Бондар // Веч. Харків. – 1979. – 14 лют.
94. Бондар В. Словник мови письменника [Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, що був укладений вченими філологічного факультету ХДУ] / В. Бондар // Веч. Харків. – 1979. – 27 січ.

95. Новикова З. Повернись до шкільного порогу : [пед. практика студентів філол. ф-ту ХДУ] / З. Новикова // Ленін. зміна. – 1979. – 17 квіт.

1980

96. Бондарь В. Словарь Квитки-Основьяненко [составлен на кафедре украинского языка ХГУ] / В. Бондарь // Красное знамя. – 1980. – 8 мая.
97. Глущенко В. А. А. А. Шахматов и филологическая наука в Украине / В. А. Глущенко // Рус. яз. и лит. в школах УССР. – 1980. – № 6. – С. 61–65.
98. Дорошенко В. О. Харківська всесоюзна творча конференція : [письменників і критиків «Провідна сила в будівництві комунізму. Робітничий клас суспільства розвинутого соціалізму, науково-технічний прогрес і завдання літератури», 20–27 трав. 1980 р.] / В. О. Дорошенко, Н. І. Гноєва // Радян. літературознавство. – 1980. – № 8. – С. 89–91.
99. Корж Н. Г. Из истории классической филологии в Харьковском университете / Н. Г. Корж, Ф. И. Луцкая // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193. – С. 61–66.
100. Корж П. Я. З історії науково-методичних видань у Харківському університеті / П. Я. Корж // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193 : Сер. : Філологія. – Вип. 13. – С. 67–72.
101. Луцкая Ф. И. Развитие классической филологии в Харьковском университете за 175 лет / Ф. И. Луцкая, Н. Г. Корж // Тезисы докл. Всесоюз. науч. конф. «Проблемы античной истории и классической филологии». – Х., 1980. – С. 132–133.
102. Медведев Ф. Ф. Вклад А. А. Потебни в исследование исторического развития синтаксической структуры славянских языков / Ф. Ф. Медведев // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193. – С. 3–8.
103. Михилев А. Д. Вопросы комического в работах филологов Харьковского университета / А. Михилев // Вісн. Харків. ун-ту. – 1980. – № 193. – С. 49–53.
104. Николаев П. А. История русского литературоведения / П. А. Николаев, А. С. Курилов, А. Л. Гришунин. – М. : Высш. шк., 1980. – 348 с.
С. 61–62, 69, 94, 154, 159, 204–212, 292, 293: про внесок до літературознавчої науки вчених і випускників Харківського університету І. С. Рижського, Р. Т. Гонорського, І. І. Срезневського, О. І. Кирпичникова, Д. М. Овсянко-Куликовського, О. О. Потебні, А. В. Попова, А. Г. Горнфельда, В. І. Харцієва, Б. А. Лезіна, О. В. Ветухова.
105. Розвиток мовознавства в УРСР, 1967–1977. – К. : Наук. думка, 1980. – 247 с.
Є відомості про розвиток мовознавства в Харківському університеті.
106. У Харківському університеті : [про вихід ювіл. «Вісника» філол. ф-ту] // Радян. літературознавство. – 1980. – № 11. – С. 94–95. – Підпис: Л. Г.

107. Филологические науки. Педагогика и психология // Харьковский госуниверситет, 1805–1980 : ист. очерк. – Х., 1980. – Разд. 2. – С. 137–141.

1981

108. Власенко М. Ще одна спеціальність філолога : [рос. мова як іноземна] / М. Власенко // Соціаліст. Харківщина. – 1981. – 28 черв.

1982

109. Долганов В. Мова Квітки-Основ'яненка : [про 2-ге вид. словника мови Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] / В. Долганов // Ленін. зміна. – 1982. – 19 трав.
110. Язык героев Квитки-Основьяненко : [науч. работа филологов ХГУ] // Красное знамя. – 1982. – 1 мая.

1983

111. Калашник В. Чолом тобі, юносте студентська! : [випускники філол. ф-ту] / В. Калашник // Ленін. зміна. – 1983. – 26 берез.
112. На фініші : [дипломники філол. ф-ту] // Харків. ун-т. – 1983. – 17 трав.
113. Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народження О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. – Х., 1985. – 314 с.
114. Якименко Т. Наука привертає молодих : [про активну участь студентів філол. ф-ту у студ. наук. форумах] / Т. Якименко // Харків. ун-т. – 1983. – 7 черв.

1984

115. Срібна О. Перевірка : [про пед. практику четвертокурсників філфаку] / О. Срібна // Харків. ун-т. – 1984. – 18 листоп.

1985

116. Авксентьев Л. Г. О. О. Потебні присвячена : [Респ. наук. конф. в ХДУ // Укр. мова і літ. в шк. – 1985. – № 12. – С. 73–74.
117. Вікторов С. Стажист : перші радощі і труднощі : [про наук.-практ. конф. стажистів філфаку ХДУ та ХДІІІ] / С. Вікторов // Харків. ун-т. – 1985. – 4 черв.
118. Зельдович М. Новий досвід і старі проблеми : [про роботу методол. семінару літературознавців] / М. Зельдович // Харків. ун-т. – 1985. – 4 черв.
119. Наукова спадщина О. О. Потебні і сучасна філологія : До 150-річчя з дня народження О. О. Потебні : зб. наук. пр. – К. : Наук. думка, 1985. – 248 с.
120. Панченко О. Ювілеєві О. О. Потебні присвячена / О. Панченко, Н. Сімейкіна, В. Рудь // Радян. літературознавство. – 1985. – № 12. – С. 72–73.

121. Советов І. Актуальні питання філології : [по участь групи студ. у XXVII Всесоюз. студ. наук. конф. «Актуальні питання філології», яка відбулася в Ленінграді] / І. Советов // Веч. Харків. – 1985. – 6 квіт.
122. Томко М. Слово про народний подвиг : [наук.-практ. конф. на філфаці, присвяч. Великій Вітчизн. війні] / М. Томко // Харків. ун-т. – 1985. – 8 січ.
123. Юрченко Л. П. П. Гулак-Артемовский и полонистика в Харьковском университете / Л. П. Юрченко // Народно-демократические революции и развитие славянских стран по пути социализма : X Всесоюз. науч. конф. историков-славистов, 30 янв. – 1 февр. 1985 г. : тез. докл. и сообщ. – Х., 1985. – С. 225.

1986

124. Авксентьев Л. Г. Факультет славних традицій : [про філол. ф-т ХДУ] / Л. Г. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1986. – 11 берез.
125. Авксентьев Л. Г. Це залежить не від нас : [про випуск монографій і підручників на філол. ф-ті] / Л. Г. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1986. – 8 квіт.
126. Войнов В. На сучасному напрямку : [25-річчя від. структ. і приклад. лінгвістики філол. ф-ту] / В. Войнов, Ю. Пантелей, О. Новикова // Харків. ун-т. – 1986. – 9 верес.
127. Голдобіна Н. Сторінка славної біографії : [іст. каф. рос. мови філфаку] / Н. Голдобіна // Харків. ун-т. – 1986. – 8 квіт.
128. Сьогодні на кафедрах : [про колектив каф. укр. мови філфаку] // Харків. ун-т. – 1986. – 25 лют. з фот.

1987

129. Активізувати діяльність : [про роботу Ради молодих вчених і спеціалістів філол. ф-ту] / І. Михальчук, О. Новикова, Т. Шеховцова, Г. Шовкопляс // Харків. ун-т. – 1987. – 31 берез.
130. Іванова Т. Огляд студентської науки : [студ. дослідж. на філфаці] Т. Іванова // Харків. ун-т. – 1987. – 7 квіт.
131. Калашник В. «Додати енергії» в роботі : [про роб. каф. укр. мови філол. ф-ту] / В. Калашник // Харків. ун-т. – 1987. – 7 квіт.
132. Котлицька О. «Нам пощастило» – вважають студенти-філологи : [про діалектол. практику студентів від-ня рос. мови й літ.] / О. Котлицька // Харків. ун-т. – 1987. – 10 листоп.
133. Круглий стіл журналу «Мовознавство» : [обговорення проспекту видання багатотомної «Історії української літературної мови», що готується в Ін-ті мовознавства АН УРСР] / Б. А. Шарпило, Є. С. Регушевський, Т. І. Панько,

- Л. Г. Авксентьев, Л. Г. Боярова, О. С. Юрченко, В. К. Чернецкий, Н. В. Жигилій, Л. С. Донець // Мовознавство. – 1986. – № 6. – С. 49–54.
134. Сващенко А. Філіал кафедри [української мови ХДУ у дергачівській СШ № 2] / А. Сващенко // Харків. ун-т. – 1987. – 8 верес.

1988

135. Войнов В. Поспішне рішення Вченої ради університету : [припинено підготовку кадрів з приклад. лінгвістики] / В. Войнов // Харків. ун-т. – 1988. – 25 жовт.
136. История славяноведения в Харьковском университете Ч. 1. 1805–1917 : библиогр. указ. / сост. А. В. Евтушенко, С. Ю. Страшнюк, А. А. Ивченко, В. Д. Прокопова, М. Г. Швалб, С. Б. Глибицкая. – Х., 1988. – 72 с.
137. Котвицька І. Під прапорами дружби : [навчання польських студентів на філол. ф-ті ХДУ] / І. Котвицька // Харків. ун-т. – 1988. – 29 берез. з фот.
138. Муромцев І. [Звіт про наукові читання пам'яті Л. А. Булаховського в ХДУ] / І. Муромцев // Мовознавство. – 1988. – № 4. – С. 72.
139. Полкан О. За секретами педагогіки : [пед. практика філологів-п'ятикурсників у сер. шк. № 88 м. Харкова] / О. Полкан // Харків. ун-т. – 1988. – 25 жовт.
140. «Поспішне рішення вченої ради університету» : [про закриття від-ня структ. і приклад. лінгвістики] // Харків. ун-т. – 1988. – 13 груд.
141. Традиции А. А. Потебни и современная филология : материалы III Потебнянских чтений. – Х., 1988. – Деп. в ИНИОН АН СССР 20.05.88. № 33977.
142. У системі штучного інтелекту : [про роботу каф. приклад. мовознавства] // Харків. ун-т. – 1988. – 11 жовт.
143. Широкопад Е. Ф. Славяноведение в Харьковском университете (1835–1917) / Е. Ф. Широкопад // Слав. филология. – 1988. – Вып. 6. – С. 93–99.
144. Школа. Учитель. Урок : Про це міркують студенти філфаку / Л. Демиденко, О. Дудка, Н. Перепелиця [та ін.] // Харків. ун-т. – 1988. – 31 трав.
145. Юрченко Л. П. П. П. Гулак-Артемовский и полонистика в Харьковском университете / Л. П. Юрченко // Народно-демократические революции и развитие славянистики стран по пути социализма. X Всесоюз. науч. конф. историков-славистов : тез. докл. и сообщ. – Х., 1985. – С. 225.

1989

146. В атмосфері дружби : Народи, конференції, симпозиуми : [розповідь учасника міжнар. наук. конф. «Десять віків слов'янських зв'язків» (ПНР), присвяч.

- тисячоліттю запровадження християнства на Русі, викл. філол. ф-ту О. М. Гуторова] // Харків. ун-т. – 1989. – 1 січ.
147. Інформація для роздумів : [про конф. «Теорія літератури і сучасна література», яка проходила в МДУ і в якій взяв участь доц. філфаку О. М. Гуторов] // Харків. ун-т. – 1989. – 20 лют.
148. Книги наших вчених : [«Будем идти вперед : XIX Всесоюз. партконф. и проблемы политики, экономики, культуры» под ред. В. В. Шкоди та «Жанр трагедії в українській радянській драматургії : (Питання історії і теорії)» І. Л. Михайлина] // Харків. ун-т. – 1989. – 24 верес.
149. Красиков М. М. Розуміючи і шануючи свого любого поета... : Сторінки унів. шевченкіани / М. М. Красиков // Веч. Харків. – 1989. – 8 берез.
150. Красиков М. М. Сторінки університетської шевченкіани / М. М. Красиков // Харків. ун-т. – 1989. – 28 лют.
151. Макусій М. Тези і доповіді [викладачів кафедри української мови філфаку, що взяли участь у науковій конференції «Яків Головацький і рух за національне відродження»] / М. Макусій // Харків. ун-т. – 1989. – 1 січ.
152. Мар'їна І. Російська Північ зблизка : Рядки з щоденника практиканта : [про діалектол. практику студ. філол. ф-ту] / І. Мар'їна // Харків. ун-т. – 1989. – 10 квіт.
153. Мовна різноманітність – не перешкода єдності / Ю. Безхутрий, Ю. Буйнов, Ю. Ісиченко, О. Куць, І. Муромцев, Ф. Широкоград // Харків. ун-т. – 1989. – 28 берез.
154. Піддубна Р. Неформально, творчо : Студ. наука. СНТ : [справи на філол. ф-ті] / Р. Піддубна // Веч. Харків. – 1989. – 23 лют.
155. Шевченкознавство в Харківському університеті : бібліогр. покажч. / уклад. В. К. Мазманьянц, О. О. Миронов ; вступ. ст. І. Г. Булашенко, М. М. Красикова. – [2-е вид., перероб. і доп.]. – Х. : ХДУ, 1989. – 53 с.
156. Языковое многообразие – не помеха общей цели / Ю. Безхутрий, Ю. Исиченко, И. Муромцев, Е. Широкоград, Ю. Буйнов, А. Куць // Красное знамя. – 1989. – 5 апр.
157. Як справи, заочнику? : [про стан навч.-метод. роботи на філфаці] // Харків. ун-т. – 1989. – 11 квіт.

1990

158. Деус О. Українisti в університеті : [про учасників першого конгресу Міжнар. асоціації українистів у ХДУ] / О. Деус // Харків. ун-т. – 1990. – 11 верес.

159. История славяноведения в Харьковском университете. Ч. 2. 1917–1989 : библиогр. указ. / сост. В. Д. Прокопова, С. Ю. Страшнюк, А. А. Ивченко, А. В. Евтушенко, М. Г. Швалб. – Х., 1990. – 72 с.
160. Капітульська О. Спогади «Сіячів» : [пед. практика на філол. ф-ті] / О. Капітульська // Харків. ун-т. – 1990. – 18 груд.
161. Кафедра рідної мови у цифрах і фактах : [унів. каф. укр. мови, заснована в 1921 р.] // Харків. ун-т. – 1990. – 27 листоп. з фот.
162. Расторгуєв О. «Справа нашої честі» : [про каф. історії укр. літ.] / О. Расторгуєв // Харків. ун-т. – 1990. – 6 берез.
163. Томко М. Викладач задоволений : [новий спецкурс на філфаці «Шевченкознавство за кордоном»] / М. Томко // Харків. ун-т. – 1990. – 10 черв.

1991

164. Авксентьев Л. Г. Сіячі добра : [Філол. ф-т ХДУ] / Л. Г. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1991. – 30 квіт.
165. Воїнов В. К. «Наші спеціалісти потрібні скрізь» : Унів. наук. напрями : [про каф. заг. і приклад. мовознавства] / В. К. Воїнов // Харків. ун-т. – 1991. – 10 верес.
166. Готуючись до ринку, ряд вищих учбових закладів міста організував прийом студентів на нові спеціальності : [на філфаці з'явилася спеціальність «структурна і прикладна лінгвістика»] // Веч. Харків. – 1991. – 13 лип.
167. Поздняков Є. Неспівуче покоління : [фольклорна практика студентів] // Панорама. – 1991. – Авг. (№ 31).

1992

168. Авксентьев Л. Г. [Про Всесоюзну науково-теоретичну конференцію «А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей», що відбулася у жовтні 1991 р. в Харківському університеті] / Л. Г. Авксентьев // Мовознавство. – 1992. – № 2. – С. 79–80.
169. Авксентьев Л. Г. Філологічна освіта сьогодні і завтра / Л. Г. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1992. – 10 груд.
170. Авксентьев Л. Г. Чи варто поспішати? : [про двоступеневу систему підготовки фахівців на філол. ф-ті] / Л. Г. Авксентьев ; розмову записала М. Томко // Харків. ун-т. – 1992. – 19 трав.
171. Богдашина О. М. Про деякі особливості вивчення світогляду Г. С. Сковороди співробітниками науково-дослідної кафедри історії української культури ім. Д. І. Багалія (1920-ті рр.) / О. М. Богдашина // Тези

доп. Харківських сковородинівських читань, присвяч. 270-річчю з дня народження Григорія Савича Сковороди (24–25 листоп. 1992 р.). – Х., 1992. – С. 158–160.

172. Мартинюк Л. В. «Заохочуємо живу думку» : [про практ. заняття із заруб. літ. XX ст. на 3 курсі від-ня рос. мови та літ. філфаку] / Л. В. Мартинюк // Харків. ун-т. – 1992. – 31 берез.
173. Мої враження від педпрактики : [зауваження четвертокурсників-філологів] / В. Романцова, Н. Гарагуля, С. Верпахівська, Л. Бедь ; підгот. О. Новикова // Харків. ун-т. – 1992. – 2 черв.
174. Пугач Є. П. Харків як центр наукової славістики в XIX – на початку XX ст. / Є. П. Пугач, С. Ю. Страшнюк, Є. Х. Широкоград // X Всеукраїнська славістична конференція «Духовне відродження слов'ян у контексті європейської світової культури», 18–21 трав. 1992 р. : тези доп. – Чернівці, 1992. – Т. 2. – С. 256–259.

1993

175. Авксентьев Л. Носії рідного слова / Л. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1993. – [№ 7]. – Спецвип.
176. Алексеева Л. Больше хороших и разных! : [сокращение приема на рус. отд. филфака] / Л. Алексеева // Харків. ун-т. – 1993. – 15 трав.
177. Безхутрий Ю. М. Від давньої літератури до сучасної / Ю. М. Безхутрий ; розмову мав О. Расторгуєв // Харків. ун-т. – 1993. – 13 квіт.
178. Волочко К. ...У контексті О. О. Потебні : [Потебн. читання на філфаці] / К. Волочко // Харків. ун-т. – 1993. – 18 трав.
179. Гомон М. Л. «Наше глубокое к нему уважение» : (Л. Н. Толстой и Харьковский университет) / М. Л. Гомон // Л. Н. Толстой и харьковчане / М. Л. Гомон. – Х., 1993. – С. 68–80.
180. І бринить народна пісня : [відгомін фольклорної літньої практики] / Р. Трифонов, М. Піддубний, М. Пахнін, С. Погорелов // Харків. ун-т. – 1993. – 5 жовт.
181. Ідея стала реальністю : [наук. семінар «Проблеми створення українського середовища у східному регіоні України»] // Харків. ун-т. – 1993. – 16 листоп.
182. Корж Н. Класичне відділення філфаку : плани і перспективи / Н. Корж, Л. Павленко // Харків. ун-т. – 1993. – 4 трав.
183. Погорілов С. Харківський університет : Через всі перепони : [фольклорна практика філологів] / С. Погорілов // Панорама. – 1993. – Сент. (№ 37).

184. Пугач Є. П. Харківський центр наукової славістики (XIX – початок XX ст.) / Є. П. Пугач, С. Ю. Страшнюк, Є. Х. Широкоград // Історія і культура слов'ян. – К., 1993. – С. 98–119.
185. Шевельов Ю. Покоління 20-х років в українському мовознавстві / Ю. Шевельов // Слово. – 1993. – № 6. – С. 6–7.

1994

186. Авксентьев Л. Г. До вашого відома, вступники / Л. Г. Авксентьев // Харків. ун-т. – 1994. – Спецвип. (червень).
187. Богдашина О. М. Діяльність Харківської науково-дослідної кафедри історії української культури імені академіка Д. І. Багалія (1921–1934 рр.) / О. М. Богдашина ; Харків. держ. пед. ін-т ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1994. – 195 с.
188. Глущенко В. А. Принципи порівняльно-історичного дослідження в історії українського і російського мовознавства : Харків. лінгвіст. школа : навч. посіб. для студ. філол. спец. пед. ін-тів і ун-тів / В. А. Глущенко. – Слов'янськ : Вид-во СДП, 1994. – 69 с.
189. За чистоту рідної мови : [участь проф. В. С. Калашника та доц. В. К. Воїнова у пленумі наук. ради НАН України з питання «Закономірності розвитку мов і практика мовної діяльності»] // Харків. ун-т. – 1994. – 11 жовт.
190. Філон М. І. Самостійний творчий пошук : [дипломники каф. укр. мови] / М. І. Філон // Харків. ун-т. – 1994. – 24 трав.

1995

191. Бакиров В. Как попасть в ... «четвертую власть»? : [набор абитуриентов на отд-ние журналистики филфака] / В. Бакиров ; беседу вел Г. Долуханов // Веч. Харьков. – 1995. – 11 июля.
192. Берт В. ХГУ как ликбез местной журналистики : [на филфаке ХГУ открыто отд-ние журналистики] / В. Берт // Событие. – 1995. – 25 июля.
193. Булат В. Харьковский университет начинает готовить журналистов : [в ХГУ восстановлено отд-ние журналистики, избран попечит. совет] / В. Булат // Событие. – 1995. – 26 сент.
194. Михильов О. Д. 1994–1995 : [робота каф. історії зарубіж. літ. в 1994 р. і плани на 1995 р.] / О. Д. Михильов // Харків. ун-т. – 1995. – 3 січ.
195. Перегон О. Журналистом стать хочу, пусть меня научат : [об отд-нии журналистики] / О. Перегон // Панорама. – 1995. – Окт. (№ 40). – С. 9.
196. Філологічний [факультет] // Харків. ун-т. – 1995. – Спецвип.

197. Жамойдо Г. И академики писали в стенгазеты : [юбил. стенгазета ист.-филол. ф-та] / Г. И. Жамойдо // Веч. Харьков. – 1995. – 3 окт.
198. Щасливе сьогодні : [каф. укр. мови] // Харків. ун-т. – 1995. – 17 трав.

1996

199. Безхутрий Ю. М. [Кафедра історії української літератури ХДУ] / Ю. М. Безхутрий // Харків. ун-т. – 1996. – 15 жовт.
200. Зданович А. Лінгвістика і математика – близнюки-брати : [від-ня приклад. лінгвістики на філфаці] / А. Зданович // Харків. ун-т. – 1996. – 28 трав.
201. Мазниченко Н. Кафедра [української мови] на порозі наступних звершень / Н. Мазниченко // Харків. ун-т. – 1996. – 6 січ.
202. Пелих М. Діалектологічна практика [студентів-філологів] / М. Пелих // Харків. ун-т. – 1996. – 19 листоп.
203. Чугуй О. «Папа Каразин» розважається : [студ. газ. від-ня журналістики ХДУ] / О. Чугуй // Слобід. край. – 1996. – 6 січ.

1997

204. Кашей І. Журналістика : [практика з журналістики] / І. Кашей // Харків. ун-т. – 1997. – 14 жовт.
205. Михайлин І. Л. В журналісти я поїду... : [об отд-нии журналістики] / І. Л. Михайлин ; інтерв'ю брала Н. Карпенко // Журналіст. – 1997. – 29 мая – 4 июня (№ 15). – С. 6.
206. Михайлин І. Л. Журналіст з дипломом ХДУ : [стан справ на каф. журналістики] / І. Л. Михайлин ; інтерв'ю брав Г. Конопельцев / Слобід. край. – 1996. – 27 лип.
207. Матвеева Т. С. «Огонь в одежі слова – безсмертна, чудотворна фея...» : З історії укр. літературознавства в Харківському університеті / Т. С. Матвеева // Харків. ун-т. – 1997. – 23 верес. ; 11 листоп. ; 1998. – 17 лют. ; 1 груд.
208. Полонский М. Это – мы! : [об отд-нии журналістики] / М. Полонский // Арт-Мозаика. – 1997. – 30 июня – 6 июля.
209. Стипендії журналістам! : [спец. стипендії Спілки журналістів України 5 кращим студ. від-ня журналістики філол. ф-ту] // Харків. ун-т. – 1997. – 23 верес.
210. Трифонов Р. Враження цілком позитивне : [держ. іспити у п'ятикурсників філол. ф-ту] / Р. Трифонов // Харків. ун-т. – 1997. – 1 квіт.

1998

211. Глущенко В. А. Принципи порівняльно-історичного дослідження в українському і російському мовознавстві (70-і рр. XIX ст. – 20-і рр. XX ст.) / В. А. Глущенко ; відп. ред. О. Б. Ткаченко ; НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – Донецьк, 1998. – 221 с.
212. Карпенко И. Е. Наследие Харьковской школы и лингвопоэтический феномен орнаментальной прозы / И. Е. Карпенко // Вісн. Харків. ун-ту. – Х., 1998. – № 411 : Філологія : Спадщина Д. М. Овсянико-Куликовського та сучасна філологія. – С. 44–49.
213. Матвеева Т. Назустріч двохсотріччю : (Філологія в Харківському університеті) / Т. Матвеева // Слово і час. – 1998. – № 9–10. – С. 81–83.
214. Матвеева Т. Студент очима викладача / Т. Матвеева // Харків. ун-т. – 1998. – 5 трав.
215. Матвеева Т. Харківська школа досліджень психології художньої творчості / Т. Матвеева // Наук. зап. НаУКМА. – 1998. – Т. 4 : Філологія. – С. 91–97.
216. Новикова О. На філологічному – новий декан : [канд. філол. наук, зав. каф. історії укр. літ. Ю. М. Безхутрий] / О. Новикова // Харків. ун-т. – 1998. – 9 черв. з фот.
217. Пантюшева Л. Із минулого у майбутнє... : [конф. українців у Києві, на якій ХДУ представляли викладачі каф. укр. мови Л. І. Селіверстова та Ю. І. Кохан] / Л. Пантюшева // Харків. ун-т. – 1998. – 7 квіт.
218. Цибульник Ю. Підручники – «класикам»! : [про підручник з давньогрецької мови для студ. відділень класич. філології] / Ю. Цибульник // Харків. ун-т. – 1998. – 1 верес.
219. Чугуй О. Коляда, колядочка... : [підсумки заліку першокурсників філол. ф-ту з усної нар. творчості] / О. Чугуй // Харків. ун-т. – 1998. – 6 січ. з фот.

1999

220. Безхутрий Ю. М. Із університетської шевченкіани : коли і хто із учених Харківського університету досліджував творчість українського генія / Ю. М. Безхутрий // Харків. ун-т. – 1999. – 9 берез.
221. Глущенко В. А. Теория двух периодов языкового развития в русском и украинском языкознании XIX в. / В. А. Глущенко // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : науч.-метод. сб. – Славянск, 1999. – Вып. 6. – С. 3–5.
222. Деус О. Національне відродження : [на каф. українознавства] / О. Деус // Харків. ун-т. – 1999. – 5 жовт. – С. 5.

223. Калашник В. Другі Шевельовські виклади / В. Калашник, Т. Ларіна // Слово і час. – 1999. – № 4–5. – С. 77.
224. Калашник В. За вимогами ринку : [про створення комп'ют. копій друк. словників укр. мови] / В. Калашник, Ю. Безхутрий, В. Войнов [та ін.] // Харків. ун-т. – 1999. – 30 листоп. – С. 2.
225. Корж Н. Безсмертя «мертвої латини» : [перший випуск філологів-класиків] / Н. Корж // Харків. ун-т. – 1999. – 31 серп. – С. 6.
226. Корж Н. Класична філологія. Сучасний стан. Здобутки, перспективи / Н. Корж // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 306–310.
С. 307–309: розвиток класичної філології в ХНУ імені В. Н. Каразіна.
227. Міхільов О. Д. [Кафедра історії зарубіжної літератури та класичної філології] / О. Д. Міхільов // Харків. ун-т. – 1999. – 28 груд. – С. 8.
228. Надена О. Юрію Шевельову – 90! : [Другі Шевельов. читання на базі філол. ф-ту ХДУ] / О. Надена // Харків. ун-т. – 1999. – 12 січ. – С. 3.
229. Назаренко В. Ю. Харьковское историко-филологическое общество. Вопросы литературоведения / В. Ю. Назаренко. – Х. : Бизнес-информ, 1999. – 288 с.
230. Чижов О. Кожна пригода – до мудрості дорога! : [Фольклор. практика філологів] / О. Чижов // Харків. ун-т. – 1999. – 31 серп. – С. 7. : іл.
231. Шапошникова О. Міф та сучасність : [конф. на філол. ф-ті «Міф і міфопоетика у традиційній і сучасній формах культурно-мовної свідомості»] / О. Шапошникова // Харків. ун-т. – 1999. – 27 квіт. – С. 1.
232. Шевелева О. Сюрприз філфаку : [про святкування Дня ф-ту] / О. Шевелева // Харків. ун-т. – 1999. – 25 трав. – С. 4.

2000

233. Безхутрий Ю. М. Філологічний факультет / Ю. М. Безхутрий // Довідник для вступників до Харківського національного університету в 2000 р. – Х., 2000. – С. 22–25.
234. Галич О. А. Історія вітчизняного і світового літературознавства : посіб. для філол. спец. Ч. 2 / О. А. Галич. – Луганськ : ЛДПУ ім. Т. Шевченка, 2000. – 145 с.
С. 75–77, 83: про вчених-філологів Харківського університету.
235. Гончаренко В. Г. Фразеологічні студії в Харківському національному університеті / В. Г. Гончаренко, О. С. Юрченко // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Філологія : Традиції Харківської філологічної школи : До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 162–166.

236. Грицик Л. В. Психологічна школа О. Потебні і розвиток порівняльного літературознавства в Україні : Д. Овсянико-Куликовський / Л. В. Грицик // Там само. – С. 445–449.
237. Кравченко Є. Г. Традиції Харківської лінгвістичної школи в галузі унормування мови / Є. Г. Кравченко, А. П. Загнітко // Там само. – С. 51–56.
238. Лукінова Т. Б. Роль Харківської лінгвістичної школи в розвитку порівняльно-історичних досліджень в Україні / Т. Б. Лукінова // Там само. – С. 57–63.
239. Матвєєва Т. С. З історії філологічної освіти в Харківському університеті / Т. С. Матвєєва // Університетська освіта України ХХІ століття : проблеми, перспективи, тенденції розвитку : Міжнар. наук.-практ. конф., 15–16 груд. 2000 р. : тези доп. – Х., 2000. – С. 255–258.
240. Назаренко В. Ю. До питання про витоки Харківської філологічної школи / В. Ю. Назаренко // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Філологія : Традиції Харківської філологічної школи : До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 489–491.
241. Новикова О. «Державність української мови...» : [наук.-практ. конф., в якій взяв участь зав. каф. укр. мови В. С. Калашник] / О. Новикова // Харків. ун-т. – 2000. – 25 січ.
242. Скаб М. С. Мовні засоби апеляції у працях представників Харківської філологічної школи / М. С. Скаб // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Філологія : Традиції Харківської філологічної школи : До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 71–74.
243. Тимошенко Ю. В. Концепція розуміння Харківської школи О. О. Потебні на тлі еволюції рецептивно-герменевтичних ідей / Ю. В. Тимошенко // Там само. – С. 171–174.
244. Черемська О. С. Проблема дерусифікації української мови в працях мовознавців 20–30-х років ХХ століття / О. С. Черемська // Там само. – С. 190–193.
245. Чугуй Т. О. Внесок харківських учених у дослідження історизму українських народних пісень та дум / Т. О. Чугуй // Там само. – С. 459–462.
246. Шапошникова О. О. Афористичний вислів і художній твір : на зіткненні поглядів Харківської філологічної школи ХІХ ст. і сучасних дослідників афористики / О. О. Шапошникова // Там само. – С. 652–655.
247. Широкоград Є. Х. Мій університет – моє життя! // Харків. ун-т. – 2000. – 25 січ. (№ 1–2).

2001

248. Дегтяр І. Ось так залік! : [про нетрадиц. форму навчання у проф. А. О. Свашенко: театраліз. залік із виразн. читання] / І. Дегтяр, В. Побережець // Харків. ун-т. – 2001. – 9 січ. – С. 2 з фот.
249. Матвеева Т. С. Феноменологічні дослідження учених Харківського університету (друга половина ХІХ ст. – початок ХХ ст.) / Т. С. Матвеева // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Філологія. – Вип. 33. – С. 31–35.
О. О. Потебня та його учні: Т. Райнов, П. Енгельмейєр, А. Горнфельд, Б. Лезін.
250. Михайлин І. Л. Журналістика у Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна : матеріали для абітурієнтів / І. Л. Михайлин. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2001. – 20 с.
251. Новикова О. Етнографічний фестиваль [на філологічному факультеті] / О. Новикова // Харків. ун-т. – 2001. – 9 січ. – С. 2.
252. Чернова Н. «Слобожанська муза» навідалася в університет : [про відновлення літ. вечорів на філол. ф-ті] / Н. Чернова // Слобід. край. – 2001. – 9 черв. – С. 2.
253. Чижов О. Перша у новому столітті : [найважчий екзамен – з дисципліни «Історія української літератури»] / О. Чижов // Харків. ун-т. – 2001. – 27 лют. – С. 2.

2002

254. Безхутрий Ю. Філологічний факультет / Ю. Безхутрий // Харків. ун-т. – 2002. – 5 лют. – С. 10–11.
255. Логвиненко Л. «Журналістську освіту України започатковано в Харкові» / Л. Логвиненко // Слобід. край. – 2002. – 14 листоп. – С. 2 з фот.
256. Міхільов О. Ще раз про класичну філологію / О. Міхільов // Харків. ун-т. – 2002. – 30 квіт. – С. 4.
257. Приглашаем на чтения [памяти Кирилла и Мефодия, посвященные Дню славянской письменности] // Слобода. – 2002. – 24 лют. – С. 1.
258. Харківське історико-філологічне товариство : бібліогр. покажч. / уклад. М. Г. Швалб, С. Б. Глибицька ; вступ. ст. С. І. Посохова ; бібліогр. ред. В. Д. Прокопова. – Х. : МД, 2002. – 88 с. (587 назв.).

2003

259. Філологічна наука. Лінгвістика // Харківщина – моя мала Батьківщина / за ред. І. Ф. Прокопенка. – 2-ге вид., випр. і доп. – Х., 2003. – С. 374–389.

2004

260. Безхутрий Ю. Філологічний факультет / Ю. Безхутрий // Харків. ун-т. – 2004. – 23 берез., 5 жовт.
261. Безхутрий Ю. М. Verba movent, exempla trahunt : 3 історії філологічної науки в Харківському університеті / Ю. М. Безхутрий, Т. С. Матвєєва // Universitates = Университеты. – 2004. – № 2. – С. 34–39 з фот.
262. Звонкова Г. Л. Діяльність науково-дослідних кафедр Харкова у 20-ті роки ХХ ст. / Г. Л. Звонкова // Наука і наукознавство. – 2004. – № 2. – С. 113–123. – Бібліогр. : с. 122–123.
263. Лисиченко Л. А. Біля витоків Харківської філологічної традиції / Л. А. Лисиченко // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2004. – № 632 : Філологія. – Вип. 42. – С. 3–7.
264. Московкіна І. І. Нова спеціальність : [видавнича справа та редагування на філфаці ХНУ] / І. Московкіна // Харків. ун-т. – 2004. – 16 листоп.
265. Франчук В. Ю. Харківська філологічна школа / В. Ю. Франчук // Українська мова : енциклопедія. – 2-ге вид., випр. і допов. – К., 2004. – С. 779–780.

2005

266. Безхутрий Ю. Філологічний факультет / Ю. Безхутрий // Харків. ун-т. – 2005. – 22 берез., 25 жовт.; 2006. – 28 лют.
 267. Безхутрий Ю. М. Vita brevis, ars longe. (3 історії літературознавства в Харківському університеті) / Ю. М. Безхутрий, Т. С. Матвєєва // Слово і час. – 2005. – № 5. – С. 72–77.
 268. Дорошенко С. Естафета поколінь Харківської філологічної школи в педагогічному університеті / С. Дорошенко // Від бароко до постмодернізму : зб. пр. каф. укр. та світ. літ. / ХНПУ ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2005. – Т. 3. – С. 314–322.
- Згадуються викладачі ХДУ В. П. Невзорова, Ф. П. Медведєв, М. М. Баженов, М. О. Габель, С. М. Утевський та ін.*
269. Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова, М. С. Лапіна, О. Ю. Ярмо. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2005. – 39 с.
 270. Пам'яті мовознавця [О. О. Потебні : Потебнянські читання, присвяч. 170-річчю від дня народження вченого] // Губерния. – Х., 2005. – № 11. – С. 54.

2006

271. Глущенко В. А. Лінгвістична реконструкція в працях учених Харківської школи / В. А. Глущенко // Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. : Філол. науки. – 2006. – Вип. 94. – С. 3–17.
272. Глущенко В. А. Причини фонетичних змін у працях учених Харківської лінгвістичної школи / В. А. Глущенко // Служитель фразеологічної музи : зб. наук. ст. – Луганськ, 2006. – С. 53–67.
273. Глущенко В. А. Фонетичний закон і аналогія в студіях учених Харківської школи / Глущенко В. А., Піскунов О. В. // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : науч.-метод. сб. / отв. ред. В. А. Глущенко. – Славянск, 2006. – Вып. 14, ч. 1. – С. 30–53.
274. Завада О. Література покликана одухотворяти... : [бесіда про роботу каф. іст. зарубіж. літ. та класич. філології з її завідувачем, проф. О. Д. Міхільовим] / О. Завада, Я. Олізаренко // Харків. ун-т. – 2006. – 19 верес. з фот.
275. Матвеева Т. С. Теорія творчості у дослідженнях харківських філологів кінця XIX – початку XX століття / Т. С. Матвеева // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали міжнар. читань, присвяч. 170-річчю від дня народж. фундатора Харків. філол. шк., Харків, 11–12 жовт. 2005 р. – Х., 2006. – С. 71–81.
276. Немилостива Ю. Діалект – душа народу : [проект «Діалектичного словника Слобожанщини (Харківщини)», який отримав грант Фонду фундам., приклад. і пошук. наук.-дослід. робіт ХНУ ім. В. Н. Каразіна : бесіда з доц. каф. укр. мови філол. ф-ту А. А. Сагаровським] / Ю. Немилостива // Харків. ун-т. – 2006. – 3 жовт.

2007

277. Григораш Н. Харкоската славистична школа и сравнителното изучаване на българското и украинското народно творчество и литература / Н. Григораш // Украинската литературоведска българистика от XIX и следата на XX век : личности и школи / Н. Григораш. – ВеликоТърново, 2007. – гл. 2, [§] 2.1. – С. 31–45.
Про О. О. Потебню, М. С. Дрінова, М. Ф. Сумцова, М. Г. Халанського.
278. Михайлин І. Хто повинен викладати журналістику? (з історії гіркого досвіду) / І. Михайлин // In media res : зб. наук. пр. / [кер. проекту С. В. Демченко та ін.]. – Дніпропетровськ, 2007. – С. 152–162.
279. Силаєв О. С. Харківська філологічна школа / О. С. Силаєв // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – К., 2007. – С. 278–279.

2008

280. Гомон М. Л. Дороги життя (спогади і роздуми) / Михайло Гомон. – Балаклія : Балдрук, 2008. – 244 с.
Зі змісту: П'ять щасливих років : (Харківський університет). – С. 43–76 ; Полудень віку : Знову вітаю тебе, Alma Mater! – С. 136–158.
281. Горбань І. П. Народнопоетична творчість болгар у науковій діяльності харківських учених XIX – початку XX століття / І. П. Горбань // Дріновський збірник. – Х. ; Софія, 2008. – Т. 2. – С. 17–23.
282. Карнаушенко Г. Н. Старославянський язык в Харьковском университете : традиции и перспективы изучения, преподавания, популяризации / Г. Н. Карнаушенко, Л. В. Педченко // Дріновський збірник. – Х. ; Софія, 2008. – Т. 2. – С. 341–343.

2009

283. Глушенко В. А. Язык как система в историко-фонетических исследованиях ученых Харьковской лингвистической школы / В. А. Глушенко, В. Н. Овчаренко, М. Каламаж // Альманах современной науки и образования : в 3 ч. / отв. ред. А. А. Арестова. – Тамбов, 2009. – Вып. 2 (21) : Языкознание и литературоведение в синхронии и диахронии и методика преподавания языка и литературы. – Ч. 3. – С. 38–47.
284. Лисиченко Л. Лінгвістика в Харкові XIX – початку XX століття // Філологічні студії : зб. наук. пр. – Х., 2009. – С. 13–27.
285. Філологічна школа // Вища педагогічна освіта і наука на Україні : історія, сьогодення та перспективи розвитку. Харківська область / редкол. тому : І. Ф. Прокопенко [та ін.]. – К., 2009. – С. 165–199.
Є відомості про вчених Харківського університету.

2010

286. Глушенко В. А. Систематизація матеріалу в працях учених Харківської школи / В. А. Глушенко // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910, ч. 1. – С. 3–8.
287. До 175 річчя О. О. Потебні : [в ун-ті відбулася Міжнар. наук. конф. «Наукова спадщина О. О. Потебні в контексті розвитку європейської філологічної думки XIX – XXI ст. (до 175-річчя від дня народження О. О. Потебні)»] / А. Чала, М. Шалімова // Харків. ун-т. – 2010. – 18 жовт.
288. Лапина М. С. Университет в моей жизни / М. С. Лапина ; вступ. ст. А. Д. Михилева, Н. М. Березюк. – Х. : Изд-во ХНУ им. В. Н. Каразина, 2010. – 313 с. : 4 л. ил., портр.
289. Радишевський Р. Українська полоністика : проблеми, школи, силуетки / Р. Радишевський. – К., 2010. – 620 с. – (Київські полоністичні студії ; т. XVII).

2011

290. Глущенко В. А. Русские языковеды конца XIX – начала XX в. в борьбе за права украинского языка / В. А. Глущенко // *Обрії сучасної філології* : зб. наук. пр. / [Луган. держ. ін-т культури і мистецтв ; ред. кол. : В. Л. Філіппов, І. П. Зайцева, І. М. Цой та ін.]. – Луганськ, 2011. – Вип. 2. – С. 44–49.
291. Калашник В. С. Людина та образ у світі мови : вибрані статті / В. С. Калашник. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. – 366 с.
Містить статті про О. Потебню, Л. Булаховського, Ю. Шевельова.

2012

292. Вернудіна І. В. Теоретичні засади Харківської естетико-психологічної школи / І. В. Вернудіна // *Гуманіт. часопис*. – 2012. – № 3. – С. 22–29.
293. Закоханість у літературу : [бесіда з зав. каф. зарубіж. літ. та класич. філології філол. ф-ту О. Д. Міхільовим про історію та сьогодення кафедри ; розмовляла А. Чала] // *Харків. ун-т*. – 2012. – 10 квіт.
294. Калашник В. С. Харківське шевченкознавство 20–30-х років XX сторіччя : парадигми досліджень і лінії наукового пошуку / Калашник В. С., Філон М. І. // *Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. – 2012. – № 989 : Сер. : Філологія. – Вип. 63. – С. 58–61.

2014

295. Давидова А. О. Бібліографія шевченкознавства в Харківському університеті / А. О. Давидова, Ю. Ю. Полякова // *Вісн. Одес. нац. ун-ту. Сер. : Бібліотекознавство. Бібліографознавство. Книгознавство*. – 2014. – Т. 19, вип. 1. – С. 39–44.
296. Лисиченко Л. Роль Харківської філологічної школи в запровадженні української мови як державної в 20–30 роки XX ст. / Л. Лисиченко, Т. Лисиченко // *Український світ у наукових парадигмах* : зб. наук. пр. – Х., 2014. – Вип. 1. – С. 100–108.
297. Павленко Л. Класична філологія у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна / Л. Павленко, Л. Звонська // *Українська класична філологія : Бібліографія, історія, персоналії (XVIII – XXI ст.)* : довідник / Л. Павленко, Л. Звонська. – Київ, 2014. – С. 259–269.
298. Черемська О. С. Засади лексичного нормування у працях мовознавців Харківської філологічної школи (перша третина XX ст.) / О. С. Черемська // *Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія»*. Сер. : Філол. – 2014. – Вип. 50. – С. 108–111.

299. Чугуй О. П. Шевченкіана Каразінського університету (40-ві роки XIX – початок XXI ст.) / О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй // Харків. ун-т. – 2014. – 6 лют.
300. Чугуй О. П. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського університету (40-ві роки XIX – початок XXI століття) / О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй // Зап. Наук. т-ва ім. Т. Г. Шевченка. – Львів, 2014. – Т. 266 : Праці філологічної секції. – С. 316–354.
Те саме // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 192–233.

2015

301. Лисиченко Л. А. Харківська філологічна школа. Лінгвістичні традиції / Л. А. Лисиченко, Т. Ю. Лисиченко. – Х. : ХТМТ, 2015. – 232 с. : іл.
302. Лисиченко Т. Ю. Харківські лінгвістичні традиції в контексті сучасного національного та світового мовознавчого досвіду // Лінгвістичні дослідження. – 2015. – Вип. 40. – С. 171–179.
303. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура : (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) / за ред. Ю. М. Безхутрого. – Х., 2015. – С. 93–155.
304. Черемська О. С. Мовна особистість Олексі Синявського в історії Харківської філологічної школи 20–30 рр. XX ст. / О. С. Черемська // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 47–53.
305. Чувпило О. О. Розвиток сходознавства в Харківському університеті (1805–2015) / О. О. Чувпило, Л. О. Чувпило. – Х. : Щедра садиба плюс, 2015. – 532 с.
306. Щербак Л. Новітні технології : [про створення власних сайтів на допомогу навч. процесу ст. викладачами каф. іст. зарубіж. літ. і класич. філології філол. ф-ту О. В. Сучалкіним та О. Ю. Ярком] / Л. Щербак // Харків. ун-т. – 2015. – 13 листоп. – На фото : зав. каф. доц. Є. С. Чекарева, ст. викладачі О. В. Сучалкін та О. Ю. Ярком.

2016

307. Горішній І. Харківські україністи [19]20-их років : [про викладачів літ.-лінгвіст. відділу ХІНО] / І. Горішній // Харківський університет (1917–1941 рр.) у спогадах його викладачів та вихованців. – Х., 2016. – С. 67–70.
Про О. В. Ветухова, О. Н. Синявського, М. А. Плевака.

308. Калашник В. С. Харківське шевченкознавство 20–30-х років XX сторіччя : парадигми досліджень і лінії наукового пошуку / В. С. Калашник // Студії з історії українського мовознавства та лінгвопоетики : зб. наук. пр. / ХНУ ім. В. Н. Каразіна. – Х., 2016. – С. 8–13.
309. Муромцев І. В. Харківські й нехарківські мовознавці у Харківській лінгвістичній школі / І. В. Муромцев // Сучасна україністика : наукові парадигми мови, історії, філософії : матеріали V Міжнар. наук конф., 7–8 квіт. 2016 р. / Харків. нац. екон. ун-т. – Х., 2016. – С. 25–34.
310. Харківський університет (1917–1941 рр.) у споминах його викладачів та вихованців / [уклад. В. Ю. Іващенко, Ю. А. Кісельова, О. І. Красько, С. М. Куделко, С. І. Посохов, Л. Ю. Посохова, Є. С. Рачков ; вступ. ст. В. Ю. Іващенко, О. І. Красько ; наук. ред. В. Ю. Іващенко]. – Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. – 432 с.
Зокрема спомини Б. Д. Антоненка-Давидовича, Д. І. Багалія, О. І. Білецького, І. К. Білодіда, Н. Г. Білокозя, І. М. Буланкіна, О. К. Буревій, М. О. Ветухіва, О. Т. Гончара, О. Д. Іваненко, Л. З. Копелева, Г. Т. Солонької, Ю. В. Шевельова та ін.
311. Черемська О. Витоки харківської філологічної школи і потєбнянські національно-мовні традиції / О. Черемська // Укр. мова. – 2016. – № 2. – С. 92–111.

2017

312. Глущенко В. А. Порівняльно-історичний метод в українському мовознавстві : Харківська лінгвістична школа : навч. посіб. для вузів / В. А. Глущенко, А. С. Орел. – Славянск : Видавець Б. І. Маторін, 2017. – 127 с.
313. Классические и постклассические литературные стратегии в пространстве современной культуры : кол. моногр. / под ред. И. И. Москвиной, Т. А. Шеховцовой. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2017. – 244 с.
314. Слов'язознавство в Харківському університеті (1991–2016) : бібліогр. покажч. / уклад. О. С. Журавльова ; наук. ред. С. Ю. Страшнюк. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2017. – 95 с.
315. Черемська О. С. Харківська та Київська лінгвістичні школи 20–30 рр. XX ст. : два підходи до формування літературного стандарту української мови з погляду Юрія Шевельова / О. С. Черемська // Science and Education a New Dimension. Philology. – 2017. – Vol. 5 (34), Iss. 124. – Р. 19–22.
316. Шевельов Ю. В. Я-мене-мені... (і довкруги) : спогади. [Т.] 1. В Україні / Ю. Шевельов (Юрій Шерех). – Х. ; Нью-Йорк : Видавець Олександр Савчук, 2017. – 728 с.

317. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки XIX – початок XXI ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

2018

318. Безхутрий Ю. М. Філологічний факультет / Ю. М. Безхутрий // Харків. ун-т. – 2018. – 16 січ.
319. Полякова Ю. Ю. Развитие литературной полонистики в Харьковском университете / Ю. Ю. Полякова // Харків як університетське місто : матеріали міжнар. наук. конф. – Х., 2018. – С. 189–202.
320. Традиции и новаторство в лингвистической науке : сб. науч. тр. каф. рус. яз. филол. ф-та Харьк. нац. ун-та им. В. Н. Каразина второй половины XX – начала XXI вв. / сост. Л. Р. Савченко, Л. В. Педченко, Е. В. Чернцова. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2018. – В печати.
321. Харківський університет і література : антол. творів випусників, викладачів і студентів / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; заг. ред., вступ. ст. В. С. Бакірова, Ю. М. Безхутрого. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2018. – 451 с. : іл.

2019

322. Безхутрий Ю. М. Харківський університет і література / Ю. М. Безхутрий // Харків. ун-т. – 2019. – 29 січ. – С. 5 : іл.
323. Глибицька С. Б. Репресовані вчені філологічного факультету Харківського університету першої половини XX століття / С. Б. Глибицька // Вісн. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2019. – Вип. 80. – С. 9–14.

**Біобібліографії вчених
філологічного факультету
та філологів кафедри українознавства**

Авксентьєв Леонід Григорович

(22.09.1937 – 21.11.1998)

Народився в радгоспі «Комсомолец» Макиївського району Донецької області. 1955 р. закінчив середню школу в с. Суботці Знам'янського району Кіровоградської області, куди родина переїхала в 1941 р. 1956 р. закінчив Знам'янське технічне залізничне училище. Протягом 1956–1958 рр. працював слюсарем на залізничній станції Знам'янка.

У 1958 р. вступив на філологічний факультет Харківського державного університету, який закінчив 1963 р. З того ж року – викладач кафедри української мови ХДУ.

Із 1965 р. по 1969 р. навчався в аспірантурі тієї ж кафедри. У 1969 р. захистив кандидатську дисертацію «Фразеологія мови прозових творів М. Стельмаха».

Після закінчення аспірантури продовжував працювати на кафедрі української мови ХДУ викладачем (1969), старшим викладачем (1970), доцентом (1972), професором (1988). Із 1976 р. по 1986 р. обіймав посаду завідувача кафедри української мови. Протягом 1975–1998 рр. був деканом філологічного факультету.

Викладав сучасну українську мову, читав спецкурси та вів наукові семінари. Опублікував понад 40 праць із різних проблем лексики та фразеології української мови, зокрема навчальний посібник «Сучасна українська мова. Фразеологія» (1983 і 1988 роки видання). Співатор навчальних посібників «Фразеологія сучасної української мови» (1977), «Українська фразеологія» (1990). Доклав чимало зусиль для видання тритомного «Словника мови творів Г. Квітки-Основ'яненка» (Харків, 1978–1979). Був багаторічним редактором «Вісника Харківського університету» (Серія : Філологія) та збірників матеріалів наукових конференцій.

Нагороджений орденом «Знак Пошани» (1981), Грамотами Міністерства вищої та спеціальної освіти СРСР.

Наукові інтереси: фразеологія української мови, фразеологізми в мові художньої літератури.

Праці

Повну бібліографію праць та літературу про Л. Г. Авксентьєва до 2008 р. див. у бібліогр. покажчику: Леонід Григорович Авксентьєв – професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. покажч. / уклад. Ю. Ю. Полякова ; авт. вступ. ст. М. І. Філон. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 20 с.

1. О некоторых приемах использования выразительных средств народной речи в произведениях М. Горького и М. Стельмаха // Вестн. Харьков. ун-та. – 1968. – № 36 : Сер. филол. – Вып. 4 : К 100-летию со дня рождения А. М. Горького. – С. 118–124.
2. Фразеология языка прозаических произведений Михаила Стельмаха : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1969. – 26 с.
3. Фразеологізми Михайла Стельмаха в російських перекладах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 52–58.
4. Співєць великої родини : [про М. Стельмаха] / О. С. Юрченко, Л. Г. Авксентьєв // Прапор. – 1972. – № 5. – С. 78–80.
5. Мовна майстерність Михайла Стельмаха // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Сер. : Філологія. – Вип. 8. – С. 50–55.
6. Особливості стилістичного використання фразеологізмів у романі М. Стельмаха «Кров людська – не водиця» // Укр. мова і літ. в шк. – 1976. – № 2. – С. 39–42.
7. Фразеологія сучасної української мови : учбов. посіб. / Л. Г. Авксентьєв, В. С. Калашник, В. Д. Ужченко. – Х. : ХДУ, 1977. – 61 с.
8. Методичні вказівки і контрольні роботи для студентів-заочників з курсу сучасної української літературної мови : (Синтаксис простого речення). – Х., 1978. – 27 с.
9. Становлення фразеологічних одиниць : (Семантичний і структурний аспекти) / Л. Г. Авксентьєв, В. Д. Ужченко // Укр. мова і літ. в шк. – 1978. – № 12. – С. 39–46.
10. Деякі особливості становлення фразеологічних одиниць української мови / Л. Г. Авксентьєв, В. Д. Ужченко // Вісн. Харків. ун-ту. – 1979. – № 183 : Сер. : Філологія. – Вип. 12. – С. 16–23.
11. Індивідуально-авторські видозміни у сфері фразеології / Л. Г. Авксентьєв, В. Д. Ужченко // Укр. мовознавство. – 1979. – № 7. – С. 55–63.
12. Фразеологічна одиниця як предмет фразеології та її основні ознаки // Мовознавство. – 1979. – № 5. – С. 13–16.
13. Робітня освіти й науки / І. Є. Тарапов, Л. Г. Авксентьєв // Прапор. – 1980. – № 1. – С. 140–141.
14. Про полісемію фразеологічних одиниць сучасної української літературної мови // Укр. мова і літ. в шк. – 1981. – № 12. – С. 50–52.
15. Синонімія фразеологічних одиниць сучасної української літературної мови // Укр. мовознавство. – 1981. – № 9. – С. 96–103.
16. Структурно-граматичні типи фразеологічних одиниць сучасної української мови // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – № 217 : Поетика. Стил. Лексикологія. – С. 14–20.
17. Учебный план для студентов 3 курса филологического факультета : (заочная форма обучения) : Специальность «Украинский язык и литература». – Х., 1982. – 36 с.

18. К методике изучения лексико-фразеологической сочетаемости в поэтической речи / Л. Г. Авксентьев, В. С. Калашник // Сочетаемость русских слов как лингвистическая и методическая проблема : (Материалы для преподавателя). – М., 1983. – [Ч. 1]. – С. 6–7.
19. Сучасна українська мова. Фразеологія : [навч. посіб. для студ. філол. ф-тів ун-тів]. – Х. : Вища шк., Вид-во при Харків. ун-ті, 1983. – 137 с.
2-ге вид.: Х. : Вища шк., Вид-во при Харків. ун-ті, 1988. – 134 с.
20. Учебный план для студентов III курса филологического факультета : (Заочная форма обучения). – Х., 1984. – 45 с.
21. Методичні вказівки щодо оформлення бібліографічних виносів при написанні студентами філологічного факультету дипломних та курсових робіт. – Х., 1985. – 17 с.
22. Особливості семантики фразеологічних одиниць сучасної української мови // Укр. мова і літ. в шк. – 1986. – № 3. – С. 29–32.
23. Методичні вказівки щодо оформлення бібліографічних виносів при написанні студентами філологічного факультету дипломних та курсових робіт / уклад. Л. Г. Авксентьев. – Х. : ХДУ, 1987. – 17 с.
24. Семантична структура фразеологічних одиниць сучасної української мови // Вісн. Харків. ун-ту. – 1987. – № 310 : Дослідження з класичної і радянської літератури, лінгвістики та граматичної структури української та російської мов. – С. 41–49.
25. Семантична структура фразеологічних одиниць сучасної української мови та особливості її формування // Мовознавство. – 1987. – № 1. – С. 43–46.
26. Сучасна українська мова : програма для укр. від. філол. ф-тів ун-тів : проект / упоряд. Л. Г. Авксентьев, Д. Х. Баранник, Н. І. Тоцька, І. І. Слинько ; заг. ред. І. К. Кучеренка. – К. : УМК ВО, 1989. – 20 с.
27. Методичні вказівки щодо написання курсової роботи з сучасної української літературної мови для студентів 1 курсу стаціонару та 2 курсу заочного відділення філологічного факультету (спеціальність 02.19 – українська мова і література) / уклад. Л. Г. Авксентьев, В. Г. Гончаренко, В. С. Калашник. – Х. : ХДУ, 1990. – 25 с.
28. Українська фразеологія : [навч. посіб.] / В. Д. Ужченко, Л. Г. Авксентьев. – Х. : Основа, 1990. – 167 с.
29. Темпоральна конструкція «за + знахідний відмінок» в сучасній українській мові / Л. Г. Авксентьев, Р. А. Куцова // Українська мова : історія і стилі : зб. ст. – Х., 1992. – С. 138–141.
30. Темпоральна конструкція «до + родовий відмінок» у сучасній українській мові / Л. Г. Авксентьев, Р. А. Куцова // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи : науч. исслед., опыт, поиски : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – Вып. 1. – С. 21–26.
31. Слово про Шевченка : зб. / редкол. : Л. Г. Авксентьев, Ю. М. Безхутрий, В. С. Калашник [та ін.]. – Х. : Основа, 1998. – 165 с.

32. Степан Васильович Гризодубов / А. К. Решетов, Л. Г. Авксентьев, В. Є. Власко. – Х. : Майдан, 1999. – 423 с.
33. Короленко і соціальність : Роздуми з позиції сьогодення / О. К. Решетов, Л. Г. Авксентьев. – Чугуїв : III тисячелетие, 2002. – 47 с.

Література про нього

1. Гетьманець М. Ф. Авксентьев Леонід Григорович / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 35.
2. Л. Г. Авксентьев : [некролог] // Веч. Харьков. – 1998. – 24 нояб. ; Событие. – 1998. – 26 нояб. – 2 дек. (№ 47) ; Время. – 1998. – 24 нояб. ; Работа и жизнь. – 1998. – 30 нояб. – 6 дек. (№ 41) ; Слобід. край. – 1998. – 24 листоп.
3. Гончаренко В. Г. Фразеологічні студії в Харківському національному університеті / В. Г. Гончаренко, О. С. Юрченко // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 491 : Сер. : Філологія. – С. 162–166.
4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.] ; худож.-оформлювач: І. В. Осипов. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

Про Л. Г. Авксентьева див. іменний покажчик.

5. Гетьманець М. Ф. Авксентьев Леонід Григорович / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – 2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 16.
6. Романовський В. Незабутній : Пам'яті Вчителя : [до 70-річчя від дня народження Леоніда Авксентьева] / В. Романовський // Слобід. край. – 2007. – 21 серп. – С. 12 з фот.
7. 70 років від дня народження Леоніда Григоровича Авксентьева // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 765 : Сер. : Філологія. – Вип. 50. – С. 211 з фот.
8. Леонід Григорович Авксентьев – професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. покажч. / уклад. Ю. Ю. Полякова ; авт. вступ. ст. М. І. Філон ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 20 с. (128 назв).
9. Шкурай С. Був компетентним і демократичним : [про колишнього декана філол. ф-ту Л. Г. Авксентьева] // Харків. ун-т. – 2011. – 5 квіт.
10. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 106: про дослідження Л. Г. Авксентьева.

Айзеншток Ієремія Якович

(21.02.(04.03).1900–07.06.1980)

Народився в м. Єлисаветград Херсонської губернії, Російської імперії (тепер – м. Кропивницький, Україна). Закінчив Єлисаветградське земське реальне училище. Із 1916 р. навчався в Харківському університеті, спочатку на юридичному, а з 1917 р. – на історико-філологічному факультеті.

Під час навчання працював секретарем щойно заснованого Народного університету.

Завершив освіту в Харківському інституті народної освіти (ХІНО) (1921). Закінчив аспірантуру при ХІНО (1925). Був учнем М. Ф. Сумцова та О. І. Білецького.

Протягом 1920–1922 рр. працював ученим редактором редакційного комітету з видання творів О. О. Потебні при Наркомосвіті УСРР. Спільно з О. Ветуховим, П. Ріттером і О. Синявським редагував четверте видання книги О. Потебні «Мысль и язык» (Одеса, 1922).

Із 1924 р. входив до складу оргкомітету зі створення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка.

Працював секретарем науково-дослідної кафедри європейської культури ХІНО (1925–1930), кафедри літературознавства Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка (1930–1931), перебував на редакційній роботі в Партвидавї КП(б)У (1931–1934).

Із 1934 р. мешкав у Ленінграді, був науковим співробітником Інституту російської літератури АН СРСР та Всесоюзного НДІ театру та музики. Викладав у Ленінградському та в Київському університетах. Очолював секцію художнього перекладу Ленінградської секції Спілки письменників РРФСР. Кандидат філологічних наук (1935).

Автор близько 600 друкованих праць.

Здійснюючи науковий опис рукописів бібліотеки Харківського університету, виявив невідомі автографи І. Котляревського, Г. Квітки, Т. Шевченка, М. Щербини та ін. Починаючи з 1916 р., збирав матеріали про О. О. Потебню, мріяв підготувати повну наукову біографію О. Потебні, але не встиг її оформити.

Брав участь у підготовці видань творів М. Гоголя, Г. Успенського, М. Чернишевського, М. Некрасова, І. Котляревського, П. Гулака-Артемовського, Г. Квітки-Основ'яненка, І. Манжури, М. Коцюбинського, І. Франка, В. Винниченка. Підготував перше повне коментоване видання щоденника Т. Г. Шевченка (під назвою «Дневник», 1925).

Помер у Ленінграді (тепер – Санкт-Петербург, РФ).

Наукові інтереси в сфері філології: українська та російська література XIX ст., історія слов'янської філології, творчість О. О. Потебні.

Філологічні праці

1. Замітки про Г. Ф. Квітку : (1. До історії тексту оповідання «Щира любов». 2. До листування Квітки з Шевченком. 3. До історії відносин Квітки з Гребінкою) // Наше минуле. – 1918. – Ч. 2. – С. 40–49.
2. Потебня і українська література // Шляхи мистецтва. – 1921. – № 2. – С. 94–101.
3. Еще о Ягиче и Потебне // Бюл. Ред. комітету для видання творів Потебні. – Х., 1922. – Ч. 1. – С. 76–79.
4. Изучение новой украинской литературы : (заметки) // Путь просвещения. – 1922. – № 6. – С. 135–162.
5. К биографии А. А. Потебни // Бюл. Ред. комітету для видання творів Потебні. – Х., 1922. – Ч. 1. – С. 70–75.
То же // Изв. Отд. рус. яз. и словесн. РАН. – 1922. – Т. 24, кн. 1. – С. 23–42.
6. Описание рукописей А. А. Потебни / [И. Я.] Айзеншток, [А. Н.] Синявский // Бюл. Ред. комітету для видання творів Потебні. – Х., 1922. – Ч. 1. – С. 86–92.
7. Шевченкознавство – сучасна проблема. 1. До тексту шевченкових творів. – Х. : Всеукр. літ. комітет, 1922. – 23 с.
Те саме // Шляхи мистецтва. – 1922. – № 2. – С. 47–54.
8. Микола Хведорович Сумцов (1854–1922) : некролог // Черв. шлях. – 1923. – № 1. – С. 201–211.
9. Указатель литературы по поэтике, 1900–1922 / И. Я. Айзеншток, И. Я. Каганов // Поэтика / Р. Мюллер-Фрейенфельс ; пер. с нем. И. Я. Каганова, Э. С. Паперной. – Х., 1923. – С. 199–213.
То же, отд. отт. – Х. : 1-я Гостип. им. Г. И. Петровского, 1923. – 15 с.
10. Вступительная статья // Дневник / Т. Шевченко ; ред., вступ. ст. и примеч. И. Я. Айзенштока. – Х., 1925. – С. V–XXXII.
11. Літературні і громадські погляди Я. І. Щоголіва : (До столітніх роковин його народження, 1824–1924) : (За невідомими матеріалами) // Черв. шлях. – 1925. – № 1–2. – С. 298–308.
12. Листи Порфирія Кореницького // Науковий збірник за рік 1926. – К., 1926. – С. 157–163. – (Записки Укр. наук. т-ва у Києві ; т. 21 : 36. іст-філол. віділу ВУАН ; № 26).
13. Потебня і ми // Життя й рев. – 1926. – № 12. – С. 25–36.
14. Тургенев і Шевченко // Черв. шлях. – 1926. – № 2. – С. 139–148.
15. Франко як історик письменства // Черв. шлях. – 1926. – № 5–6. – С. 205–217.
16. П. Гулак-Артемівський : матеріали до біографії та іст.-літ. оцінки. – Х. : ДВУ, 1927. – 94 с.
17. 10 років Опоязу // Вапліте. – 1927. – № 1. – С. 102–108.
18. До історії видань творів Г. Ф. Квітки / Укр. наук. ін-т книгознавства. – К. : [Б. в.], 1927. – 15 с.

- 19.3 листування О. О. Потебні : (До 35-ї річниці його смерті) : [Листи до О. О. Котляревського, І. І. Срезневського, О. Ф. та В. І. Штейн] / [вступ та приміт. І. Я. Айзенштока] // Україна. – 1927. – Кн. 1–2. – С. 164–182.
20. І. Котляревський і українська література // Наук. записки наук.-дослід. кат. історії укр. літ. – Х., 1927. – № 6. – С. 285–289.
21. О. Паліцин : З культурного минулого Слобожанщини // Ювілейний збірник на пошану Д. І. Багалія. – К., 1927. – Т. 2. – С. 57–62.
22. Студії над текстами І. Котляревського // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – К., 1927. – Кн. 10. – С. 75–98.
23. М. Горький та М. Коцюбинський : спомини, листи / упоряд. І. Айзеншток ; Ін-т Т. Шевченка. – Х. : ДБУ, 1928. – 61 с.
24. Еволюція письменника : (Творча путь Івана Микитенка) // Черв. шлях. – 1928. – № 5–6. – С. 71–88.
25. Г. Ф. Квітка і М. П. Погодін // За сто літ. – К., 1928. – Кн. 2. – С. 12–32.
26. Котляревський як поет // Енеїда / І. Котляревський. – Х., 1928. – С. VII–XLVI.
27. Котляревщина // Українські пропілєї. – Х., 1928. – Т. 1 : Котляревщина / ред., вступ. ст. і приміт. І. Айзенштока. – С. 9–121.
28. Академічний Шевченко // Черв. шлях. – 1929. – № 4. – С. 110–117.
29. Вступна стаття // Твори / Г. Ф. Квітка-Основ'яненко. – Х., 1929. – Т. 2 : Українські повісти. – С. 5–74.
30. До генези українських повістей Квітчиних // Квітка-Основ'яненко : зб. 150-річчя народження, 1778–1928 / Ін-т Т. Шевченка. – Х., 1929. – С. 65–77.
31. І. Манжура і Ол. Потебня : (біогр. етюд) // Зап. Іст.-філол. від. ВУАН. – 1929. – Кн. 21–22. – С. 149–160.
32. Поетична творчість Ів. Манжури / І. Айзеншток // Поезії / Ів. Манжура. – Х., 1930. – С. VII–XXXVI.
33. Гулак-Артемівський П. П. Твори / П. П. Гулак-Артемівський ; вступ. ст., приміт., комент. І. Я. Айзенштока. – 3-тє вид. – Х. : Держвидав України, 1930. – 404 с. – (Праці Інституту Тараса Шевченка ; Бібліотека українських класиків)*.
34. Котляревський Іван Петрович // Літературная енциклопедия. – М., 1931. – Т. 5. – Стб. 519–521.
35. Судьба літературного наслідства Т. Г. Шевченко // Літературное наслідство. – М., 1935. – Т. 19–21. – С. 419–484.
36. Гоголь і фольклор // Літ. критика. – 1939. – № 7. – С. 40–64.
37. П. Гулак-Артемівський // Літ. критика. – 1940. – № 11–12. – С. 13–27.
38. Як працював Шевченко. – К. : Рад. письменник, 1940. – 169 с.
39. Невідомі та призабуті спогади про Т. Г. Шевченка // Вітчизна. – 1961. – № 3. – С. 170–176.
40. Щоденник Шевченка // Світова велич Шевченка : зб. матеріалів про творчість Т. Г. Шевченка : в 3 т. – К., 1964. – Т. 2. – С. 148–157.
41. З творчих взаємин А. Міцкевича та П. Гулака-Артемівського // Радян. літературознавство. – 1966. – № 4. – С. 47–55.

42. Українські поети-романтики // Українські поети-романтики 20–40-х років XIX ст. – К., 1968. – С. 7–64.
43. А. М. Фінкель – теоретик художественного перекладу // Майстерство перекладу. – М., 1970. – Сб. 7. – С. 91–118.
44. Петро Гулак-Артемівський // Твори / Петро Гулак-Артемівський. – К., 1970. – С. 5–23.
45. Фольклорно-етнографическая деятельность П. В. Иванова // Очерки истории русской этнографии, фольклористики и антропологии. – М., 1971. – Вып. 5. – С. 102–110.
46. «Щоденник» // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1977. – Т. 2. – С. 396–397.
47. У перших лавах // Про Олександра Білецького : спогади, статті / упоряд. В. Г. Дончик. – К., 1984. – С. 64–80.
48. Спогади про Майка Йогансена // Вітчизна. – 1990. – № 6. – С. 161–169.
49. Из истории научного наследия А. А. Потебни // О. О. Потебня і проблеми сучасної української філології : [зб. наук. пр.]. – К., 1992. – С. 199–243. – [Публ. С. А. Гальченка].
50. Автобіографія. Вибрані листи (1910-і–1920-і роки) / І. Айзеншток ; упоряд., підгот. текстів та комент. С. Захаркіна ; Укр. наук. ін-т Гарвардського ун-ту, Ін-т критики. – К. : Часопис «Критика», 2003. – 214 с.

Література про нього

1. Романенчук Б. Айзеншток Ієремія / Б. Романенчук // Азбуковник : енцикл. укр. літ. / Б. Романенчук. – Філадельфія (Пенсільванія, США), 1969. – Т. 1. – С. 35–36.
2. Айзеншток Ієремія Якович // Шевченківський словник : у 2 т. – К., 1976. – Т. 1. – С. 26–27.
3. Ієремія Якович Айзеншток // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 30–31.
4. Айзеншток Ієремія Якович // Мистецтво України : біогр. довід. – К., 1997. – С. 11.
5. Бородін В. С. Айзеншток Ієремія Якович / В. Бородін // Енциклопедія сучасної України. – К., 2001. – Т. 1. – С. 234.
6. Айзеншток Ієремія Якович // Микола Костомаров : Віхи життя і творчості : енцикл. довід. / В. А. Смолій, Ю. А. Пінчук, О. В. Ясь. – К., 2005. – С. 14.
7. Айзеншток Ієремія (Ярема) Якович // Матеріали до Українського біографічного словника : корот. біогр. довідки. – К., 2006. – Вип. 1. – С. 57–58.
8. Захаркін С. А. Айзеншток Ієремія Якович / С. А. Захаркін // Українські бібліографи : Бібліографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія. – К., 2008. – Вип. 1. – С. 7–8.
9. Селіверстова С. Ієремія Якович Айзеншток / Світлана Селіверстова // Слово і час. – 2008. – № 9. – С. 87–88.
10. Бажинов І. Айзеншток Ієремія Якович / Іван Бажинов // Шевченківська енциклопедія. – К., 2012. – Т. 1. – С. 141–143.

Акуленко Валерій Вікторович

(29.07.1925–20.07.2007)

Народився в м. Харків. 1948 р. одночасно закінчив Харківський державний університет і Харківський педагогічний інститут іноземних мов. У 1948–1955 рр. працював у Харківському інженерно-економічному інституті.

Протягом 1955–1963 рр. завідував кафедрою англійської мови, в 1963–1981 рр. – кафедрою загального та прикладного мовознавства ХДУ. Доктор філологічних наук (1973). Професор (1974).

1977–1979 рр. – радник міністра освіти Куби та директор Гаванської філії Інституту російської мови.

1975–1991 рр. – постійний представник СРСР в термінологічному комітеті Міжнародної стандартизаційної організації (ISO TC-37).

Завідувач кафедри іноземних мов АН УРСР (1981); директор Центру наукових досліджень та викладання іноземних мов АН УРСР (1991); член-кореспондент АН УРСР (1988).

Із 1998 р. – ректор Київського інституту перекладачів.

Заслужений діяч науки і техніки України (1998). Нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради України (1985), державними нагородами СРСР, України, Куби та США. Помер у Києві.

Наукові інтереси: загальне та типолого-контрастивне мовознавство.

Праці

1. Влияние современного русского языка, в связи с развитием его словарного состава, на западноевропейские языки (на материале английского языка) : дис. ... канд. филол. наук. – К., 1954. – 654 с.
2. Некоторые вопросы влияния современного русского языка на семантическое развитие западноевропейских языков // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1957. – Т. 77 : Труды філол. ф-ту (романо-герман. від.). – Т. 5. – С. 93–111.
3. Периодизация русских заимствований в лексике английского языка // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1957. – Т. 77 : Труды філол. ф-ту (романо-герман. від.). – Т. 5. – С. 7–37.
4. Об интернациональных словах в современном русском языке : (К постановке вопроса) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 91–112.
5. Из истории русской общественно-политической терминологии начала XX века // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1958. – Т. 109 : Труды филол. ф-та. – Т. 8. – С. 67–78.

6. К вопросу об интернационализации русских терминов партийного строительства // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1958. – Т. 109 : Труды филол. ф-та. – Т. 8. – С. 133–144.
7. О составлении словаря «ложных друзей» англо-русского и русско-английского переводчика // Тезисы докл., предназначенных для обсуждения на 1-й всесоюз. конф. по вопросам славяно-германского языкознания (27–30 нояб. 1961 г.). – Минск, 1961. – С. 86–89.
8. Головні історичні джерела лексичних інтернаціоналізмів в українській мові // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : зб. ст. / Харків. держ. ун-т ; Укр. комітет славістів при АН УРСР ; [ред. кол. : І. К. Білодід (голов. ред.) та ін.]. – Х., 1962. – С. 128–144. – ([До V Міжнар. з'їзду славістів]).
9. Две заметки об интернациональной лексике и терминологии // Учен. зап. Харьков. ун-та. – 1962. – Т. 116 : Труды филол. ф-та. – Т. 10. – С. 205–123.
10. К вопросу о лингвистических основах методики обучения иностранным языкам // Вопросы перестройки преподавания иностранных языков в вузах. – Воронеж, 1963. – С. 45–54.
11. О семантическом выравнивании изоглосов интернационализмов // Вопросы лексики и фразеологии английского и немецкого языков. – Х., 1964. – Вып. 1. – С. 39–43.
12. К определению функционального стиля [языка] // Вестн. Харьков. ун-та. – 1965. – № 12 : Сер. филол. – Вып. 2. – С. 12–21.
13. Некоторые проблемы общей стилистики // Вестн. Харьков. ун-та. – 1965. – № 12 : Сер. филол. – Вып. 2. – С. 3–11.
14. Синхронно-сопоставительное изучение языков и некоторые вопросы дифференциальной лексикографии // Вопросы литературоведения и языковедения : тез. и автореф. докл. : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 55–58.
15. Проблеми вивчення історії фондів лексичних інтернаціоналізмів у східнослов'янських мовах // Вестн. Харьков. ун-та. – 1966. – № 12 : Сер. филол. – Вып. 3. – С. 5–11.
16. До уточнення понять «запозичених» і «іншомовних» елементів у словниковому складі мови // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.). – Х., 1967. – С. 121–123.
17. Англо-русский и русско-английский словарь «ложных друзей переводчика» / сост. В. В. Акуленко, С. Ю. Комиссарчик, Р. В. Погорелова, В. Л. Юхт ; под общ. рук. [и с предисл. В. В. Акуленко]. – М. : Сов. энцикл., 1969. – 384 с.
18. Вопросы изучения лексических интернационализмов и процессов их образования // Вопросы социальной лингвистики : [сб. ст.] / АН СССР, Ленингр. отд-ние Ин-та языкознания. – Л., 1969. – С. 65–89.
19. Синхронія і діакронія в лексикології // Питання структурної лексикології / АН УРСР ; Ін-т мовознавства ; відп. ред. В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька. – К., 1970. – С. 45–60.

20. Питання структурної лексикології / Н. Заплаткіна, І. Савченко, Й. Філіпець, В. Акуленко, Л. Корж, В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька. – К. : Наук. думка, 1970. – 244 с.
21. Интернациональные элементы в лексике языков // Национальное и интернациональное в литературе, фольклоре и языке : [сб. ст.]. – Кишинев, 1971. – С. 251–264.
22. О преодолении языкового барьера // Будущее науки. Перспективы. Гипотезы. Нерешенные проблемы : междунар. ежегодник. – М., 1971. – Вып. 4. – С. 352–365.
23. Вопросы интернационализации словарного состава языка / В. В. Акуленко, А. В. Федоров. – Х. : Изд-во ХГУ, 1972. – 215 с.
24. Интернациональность фразеологизма и интернациональность слова // Труды Самарк. гос. ун-та им. Алишера Навои. Новая сер. – 1972. – № 219 : Вопросы фразеологии. – Ч. 1. – С. 139–143.
25. [Рецензия] // Вопр. языкознания. – 1974. – № 3. – С. 133–138. – Рец. на кн.: Проблемы двуязычия и многоязычия. – М. : Наука, 1972. – 359 с.
26. Інтернаціональні елементи у словниковому складі мови // Мовознавство. – 1973. – № 5. – С. 20–29.
27. О выражении категории количества в языке / Л. Г. Акуленко, Н. Л. Клименко // Структурная и математическая лингвистика : ежегодник по структур., приклад. и мат. лингвистике. – К., 1975. – Вып. 3. – С. 11–17.
28. О различных уровнях нормы [в языкознании] / В. В. Акуленко, Н. И. Сукаленко // Структурная и математическая лингвистика : ежегодник по структур., приклад. и мат. лингвистике. – К., 1975. – Вып. 3. – С. 3–11.
29. Лексические интернационализмы и методы их изучения // Вопр. языкознания. – 1976. – № 6. – С. 50–63.
30. [Рецензия] / В. В. Акуленко, Г. И. Шкляревский // Науч. докл. высш. шк. Филол. науки. – 1976. – № 4. – С. 109–113. – Рец. на кн.: Лекции по истории русского литературного языка (X – середина XVIII в.) / Б. А. Ларин. – М. : Высш. шк., 1975. – 327 с.
31. Национальное и интернациональное в языке и культуре // Развитие языков и культур народов СССР в их взаимосвязи и взаимодействии : сб. ст. : [материалы науч. конф. «Развитие языков и культур народов СССР в их взаимосвязи и взаимодействии», сент. 1973 г., Уфа] / АН СССР, Ин-т языкознания, Башкирский филиал. – Уфа, 1976. – С. 38–49.
32. Співвідношення національного та інтернаціонального у мові // Мовознавство. – 1976. – № 1. – С. 3–12.
33. Лексико-фразеологические средства выражения неопределенно большого и неопределенно малого количества в современном немецком языке // Вестн. Харьков. ун-та. – 1977. – № 159 : Иностранные языки. – Вып. 10. – С. 3–7.
34. Научно-техническая революция и проблема интернациональной терминологии // Научно-техническая революция и функционирование

- языков [сб. ст.] / АН СССР, Отд. лит. и яз. ; редкол. : И. К. Белодед, Ю. Д. Дешериев. – М., 1977. – С. 73–84.
35. Понятие нормы в языке и речи / В. В. Акуленко, Н. И. Сукаленко // Язык и речь. – Тбилиси, 1977. – С. 165–178.
36. Семантические системы неопределенно большого и малого количества в немецком и русском языках. (Сопоставительный анализ) // Вестн. Харьков. ун-та. – 1978. – № 170 : Иностранные языки. – Вып. 11. – С. 7–13.
37. Breve introducción histyrica a la lingüístic. – La Habana (Cuba) : Editorial Pueblo у Educación, 1979. – 184 p. – На испан. яз.
38. Интернациональные элементы в лексике и терминологии / И. К. Белодед, В. В. Акуленко, А. В. Граур [и др. ; отв. ред. В. В. Акуленко]. – Х. : Вища шк., Изд-во при ХГУ, 1980. – 208 с.
39. Выражение неопределенно большого и малого количества в немецком языке и тексте // Вестн. Харьков. ун-та. – 1982. – № 231 : Системы романских и германских языков и обучение речи. – С. 2–8.
40. О структуре поля количества в современном немецком языке // Вестн. Харьков. ун-та. – 1984. – № 258 : Методологические и методические вопросы изучения германских и романских языков. – С. 3–8.
41. Функциональное описание языка и вопросы изучения функционально-семантических полей // Романские и германские языки : функциональный и лингвометодический аспекты описания : сб. науч. тр. – К., 1985. – С. 5–17.
42. Интернаціональні елементи в європейських мовах // Вісн. АН УРСР. – 1987. – № 11. – С. 35–46.
43. Категория количества в современных европейских языках / [В. В. Акуленко, С. А. Швачко, Е. И. Букреева и др. ; отв. ред. В. В. Акуленко]. – К. : Наук. думка, 1990. – 281 с.
44. О выражении количественности в семантике языка // Категория количества в современных европейских языках / [АН УССР, каф. иностр. яз. ; отв. ред. В. В. Акуленко]. – К., 1990. – С. 7–40.
45. Поле неопределенно большого количества в современных немецком и русском языках // Категория количества в современных европейских языках / [АН УССР, каф. иностр. яз. ; отв. ред. В. В. Акуленко]. – К., 1990. – С. 106–131.
46. Слов'янські мови в аспекті інтерлінгвістики // Мови європейського культурного ареалу : розвиток і взаємодія. – К., 1995. – С. 72–98.
47. Німецький вплив на розвиток української мови : проблеми методології // Мовознавство. – 1997. – № 1. – С. 12–18.
48. Українська мова в європейському контексті (проблеми розвитку мовленнєвої комунікації) // Мовознавство. – 1998. – № 2/3. – С. 91–97.
49. Проблеми двомовності, перекладу та мовних контактів у контексті наукової спадщини О. Потебні // Наукова спадщина О. О. Потебні в контексті сучасності : [тексти доп. V Міжнар. конгресу українців, 26–29 серп. 2002]. – К., 2002. – С. 3–9.

50. Світова лінгвістика XX–XXI століть : міжнародне взаємопорозуміння та його обмеженість // Лінгвістика XXI століття : нові дослідження і перспективи / НАН України. – К., 2006. – № 1 / редкол. : В. В. Акуленко (голов. ред.) [та ін.]. – С. 3–10.

Література про нього

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 39–40: про дослідження В. В. Акуленка.
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]; худож.-оформлювач І. В. Осипов. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 518, 519: про В. В. Акуленка.
3. 80-річчя члена-кореспондента НАН України В. В. Акуленка // Вісн. НАН України. – 2005. – № 7. – С. 109–110.
4. Валерій Вікторович Акуленко (29.07.1925–20.07.2007) : [некролог] // Мовознавство. – 2007. – №. 4–5. – С. 120.
5. Жлуктенко Ю. О. Акуленко Валерій Вікторович / Ю. О. Жлуктенко // Українська мова : енциклопедія. – К., 2000. – С. 15.
6. Сукаленко Н. І. Акуленко Валерій Вікторович / Н. І. Сукаленко // Енциклопедія сучасної України. – К., 2001. – Т. 1. – С. 326 з фот.
7. Малиновська І. В. До характеристики мовної особистості В. В. Акуленка : стилістичні, лінгвориторичні та лінгвокогнітивні аспекти / І. В. Малиновська // Лінгвістика XX століття: нові дослідження і перспективи / Центр наук. дослідж. і виклад. інозем. мов. – К., 2008. – С. 3–13.
8. Палій В. М. Національна академія наук України. 1918–2008 : персональний склад / В. М. Палій, Ю. О. Храмов. – 5-е вид., доп. і випр. – К., 2008. – С. 126 з фот.
9. Вакуленко С. В. Співвідношення історії та теорії мовознавства в концепції Валерія Акуленка / С. В. Вакуленко // Вісн. Харків. ун-ту. – 2015. – Вип. 73 : Сер. : Філологія. – С. 93–99.
10. Акуленко Валерій Вікторович // Вікіпедія. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/wiki.org>.

Анкудінова Оксана Василівна

(26.05.1934 р. народж.)

Народилася в м. Семипалатинську (РРФР) в родині лікарів. Закінчила середню школу м. Алма-Ати (Казахська РСР), куди була евакуйована під час війни (радянсько-німецька війна 1941–1945 рр.) з м. Курська (РРФР). Закінчила з відзнакою філологічний факультет Харківського державного університету (1956).

У 1956–1957 навч. р. викладала російську мову в спеціалізованій школі інвалідів Великої Вітчизняної війни та праці імені Ф. Г. Ананченка.

1957 р. почала працювати на кафедрі історії російської літератури ХДУ старшим лаборантом.

Одночасно впродовж багатьох років викладала історію російської літератури на підготовчому та заочному відділеннях. Із 1964 р. – викладач кафедри історії російської літератури з погодинною оплатою. Згодом – викладач (1967), старший викладач (1976), із 1981 р. до 2000 р. – доцент кафедри історії російської літератури. Захистила кандидатську дисертацію «Идейно-творческие искания Н. С. Лескова 1890-х годов» (1975).

Читала курси усної народної творчості, давньої російської літератури і літератури XVIII ст., літератури другої половини XIX ст. Вела наукові семінари з історії російської літератури другої половини XIX ст., керувала фольклорною практикою студентів.

Брала участь у багатьох конференціях, присвячених творчості М. С. Лескова, які проводилися в Москві, Ленінграді, Орлі, Києві; у Всесоюзній фольклорній конференції (Ленінград), у міжвузівському семінарі «Вопросы сюжетосложения» (Даугавпилс).

1980 р. стажувалася на кафедрі філософії ХДУ. Тричі (1972, 1985, 1990) підвищувала кваліфікацію на кафедрі історії російської літератури МДУ ім. М. Ломоносова.

Одна з організаторів музею історії університету. Опікувалася усним студентським часописом «Время и ты». Член товариства «Знання», відтак неодноразово виступала з популярними лекціями з історії російської літератури в Харкові й Харківській області.

Наукові інтереси: російська література VIII–XX ст., зокрема творчість М. С. Лескова, А. А. Ахматової та ін.

Праці

1. Русская литература XVIII в. : темы контр. работ и метод. указ. к ним : Для студ.-заочников пед. ин-тов / К. С. Осипова, О. В. Анкудинова. – К. : Радян. шк., 1967. – 39 с.

2. Інтерпретація філософії Г. Сковороди у повісті М. С. Лескова «Заячий ремиз» // Тези доп. Респ. наук. конф., присвяч. 250-річчю з дня народж. Г. С. Сковороди (1722–1794). – Х., 1972. – С. 64–67.
3. М. С. Лесков і М. М. Ге // Вісн. Харків. ун-ту. – 1972. – № 71 : Філологія. – Вип. 7. – С. 31–37.
4. Лесков и Сковорода : (К вопросу об идейном смысле повести Лескова «Заячий ремиз» // Вопросы русской литературы : респ. межвед. науч. сб. – Львов, 1973. – Вип. 1 (21). – С. 71–77.
5. Про етичну концепцію М. С. Лескова : (З приводу неопублікованого допису письменника «Тяжба супружества») // Вісн. Харків. ун-ту. – 1974. – № 109 : Філологія. – Вип. 9. – С. 27–31.
6. Слушая сердцем время : [рец.] // Красное знамя. – 1974. – 20 июня. – Рец. на кн.: Избранное / В. Мысык. – М. : Худож. лит., 1973. – 223 с.
7. Идейно-творческие искания Н. С. Лескова 90-х годов : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.01. – Х., 1975. – 23 с.
8. Идейно-творческие искания Н. С. Лескова 90-х годов : дис. ... канд. филол. наук : 10.01.01. – Х., 1975. – 212 л.
9. Проблема народа в творях М. С. Лескова 90-х років // Вісн. Харків. ун-ту. – 1975. – № 125 : Філологія. – Вип. 10. – С. 18–25.
10. Проблема национальной жизни в повести Лескова «Заячий ремиз» // Творчество Н. С. Лескова : науч. тр. – Курск, 1977. – С. 93–105. – (Науч. тр. Курск. гос. пед. ин-та ; т. 76 (169).
11. О замысле и идейном содержании рассказа Н. С. Лескова «Зимний день» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1978. – № 165 : Філологія. – Вип. 11. – С. 22–26.
12. Лесков и штундисты : К проблеме изучения христианских идей в творчестве писателя 90-х годов // Творчество Лескова : межвуз. сб. науч. тр. / Курск. гос. пед. ин-т. – Курск, 1980. – С. 147–159. – (Науч. тр. Курск. пед. ин-та ; т. 213).
13. Сюжетно-композиционное своеобразие повести Лескова «Заячий ремиз» // Там же. – Курск, 1980. – С. 30–38.
14. К вопросу о поэтике повести Лескова «Заячий ремиз» (литературно-исторический комментарий к одному мотиву) // Рус. лит. – 1981. – № 3. – С. 150–153.
15. Проблема «безнатурного человека» в неоконченных рассказах Н. С. Лескова «Пумперлей (Памятные встречи)» и «Бытовые апокрифы» // Вопросы русской литературы : респ. межвед. науч. сб. – Львов, 1981. – Вип. 2 (38). – С. 51–58.
16. Художественное выражение этической концепции Н. С. Лескова в творчестве 90-х годов : (О полемике Лескова с Толстым в рассказе «По поводу “Крейцеровой сонаты”») // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – № 217 : Поетика. Стил. Лексикологія. – С. 43–49.
17. В поход за ... песнями : [о фолькл. практике студентов филол. ф-та ХГУ] / интервью провела В. Бурейко // Красное знамя. – 1982. – 19 сент.

18. О писательской критике (литературно-критические суждения Н. С. Лескова в художественной системе писателя) // Проблемы истории и методологии литературоведения и литературной критики : материалы науч.-теорет. конф., 3–5 нояб. 1982 г. – Душанбе, 1982. – С. 64–66.
19. П. И. Якушкин на педагогическом поприще (материалы к биографии) / О. В. Анкудинова, З. И. Власова // Рус. лит. – 1982. – № 4. – С. 122–126.
20. Методические указания по русскому устному народному творчеству : для студентов-заочников I курса филол. ф-та. – Х., 1984. – 22 с.
21. О некоторых жанровых особенностях плача (по современным записям) // Русский фольклор / АН СССР, Ин-т рус. лит. (Пушкинский Дом). – 1985. – [Т.] 23 : Полевые исследования. – С. 95–99.
22. Литературно-критические суждения Н. С. Лескова // Творчество Н. С. Лескова : межвуз. сб. науч. тр. – Курск, 1986. – С. 3–19.
23. Изобразительная система в одах Ломоносова (на примере оды «На день восшествия на престол Елизаветы Петровны 1747 года») // Анализ литературного произведения : тез. докл. науч.-метод. конф., 6–7 янв. 1987 г. / Джамбул. пед. ин-т. – Джамбул, 1987. – С. 22–24.
24. Тургеневские мотивы в творчестве Г. Успенского 80-х годов : (На материале очерков «Волей-неволей») // Тезисы докл. на межвуз. науч. конф., посвящ. 170-летию со дня рождения И. С. Тургенева, 27–29 сент. 1988 г. – Орел, 1988. – С. 45–47.
25. Эстетическая функция сюжета в рассказах Лескова «Кстати» : (О принципах создания достоверности) // Творчество Н. С. Лескова : межвуз. сб. науч. тр. / Курск. гос. пед. ин-т. – Курск, 1988. – С. 50–67.
26. Лесков и Библия (эстетический аспект) // Тезисы Всесоюз. науч. конф. «Литература и нравственность». – Ставрополь, 1990. – С. 48–49.
27. К вопросу о традициях Лескова (Лесков и Ахматова) / О. В. Анкудинова, И. П. Поборчая // Тезисы докл. межвуз. науч. конф., посвящ. 160-летию со дня рождения Н. С. Лескова. – Орел, 1991. – С. 39–42.
28. Лесков и Ахматова (проблема классических традиций) / О. В. Анкудинова, И. П. Поборчая // Вторые ахматовские чтения 16–18 апреля 1991 года : тез. докл. и сообщ. – Одесса, 1991. – С. 13–14.
29. Поэтика портрета в лирике А. Ахматовой / О. В. Анкудинова, И. П. Поборчая // Третьи ахматовские чтения : материалы науч. конф., 12–14 мая 1993 г. – Одесса, 1993. – С. 15–17.
30. Эстетическая функция памфлета в романе В. Набокова «Дар» / О. В. Анкудинова, И. П. Поборчая // Комическое в мировом литературном процессе XX века : (Худож. практика и проблемы научного осмысления) : тез. докл. и сообщ. межгос. науч. конф. – Х., 1992. – С. 97–99.
31. О психологии Лескова // Творчество Н. С. Лескова в контексте русской и мировой литературы : материалы междунар. науч.-теорет. конф., посвящ. 100-летию со дня смерти писателя, Орел, 5–7 сент. 1995 г. – Орел, 1995. – С. 84–88.

32. Своєобразие сатиры Н. С. Лескова 1890-х годов // Рус. филология. Укр. вестн. : респ. науч.-метод. журн. – Х., 1995. – № 4. – С. 15–18.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 698: про О. В. Анкудінову.
2. Полкан О. З роси і води! : [вітання з ювілеєм О. В. Анкудінову, доц. каф. іст. рос. літ.] / О. Полкан // Харків. ун-т. – 2009. – 2 черв.

Ахундова Ірина Рамізівна

(30.01.1962 р. народж.)

Народилася в м. Красноярськ (РФ), де й здобула середню освіту.

1980 р. переїхала з родиною до Харкова. Рік працювала бібліотекарем у юнацькому відділі Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка та кур'єром у газеті «Красное знамя».

Протягом 1981–1986 рр. навчалася на відділенні російської мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), яке закінчила з відзнакою. У ХДУ закінчила також факультет суспільних професій за спеціальністю «журналіст» (1981).

Нагороджувалася почесними грамотами за активну участь у студентських наукових конференціях у Харківському та Донецькому держуніверситетах (1981–1985). Під час навчання здобула диплом I-го ступеню переможця міжвузівського огляду-конкурсу дипломних проектів 1985–1986 рр. Дипломну роботу «Художественное время и пространство в романе Ф. М. Достоевского "Подросток"» захистила під керівництвом проф. Р. М. Піддубної.

У 1986–1989 рр. працювала в Центральній науковій бібліотеці ХДУ бібліотекарем, старшим бібліотекарем (1988).

У 1989–1994 рр. працювала на філологічному факультеті ХДУ лаборантом (січень 1989), завідувала кабінетом російської мови та літератури.

Протягом 1994–1997 рр. навчалася в аспірантурі Інституту світової літератури ім. О. М. Горького Російської академії наук (Москва). 1998 р. захистила кандидатську дисертацію «Проблема художественного пространства

в творчестве Ф. М. Достоевского: Контекст литературы и фольклора» під керівництвом професора Л. Д. Опульської (Громової).

Як журналіст із 1979 р. регулярно публікувалась у харківських газетах «Красное знамя» та «Харківський університет». У 2003–2004 рр. працювала кореспондентом газети «Московская правда». Сьогодні публікується в багатьох друкованих та електронних ЗМІ. Із 2004 р. по 2007 р. працювала в Центрі національної слави редактором трьох інформаційних сайтів: Центру національної слави, Фонду Святого Всехвального апостола Андрія Первозванного та Світового громадського форуму «Діалог цивілізацій».

Із 2007 р. дотепер є провідним фахівцем Управління зі взаємодії з релігійними організаціями Фонду Андрія Первозванного.

Ініціатор та одна з учасників програми «Год Достоевского» (2006), присвяченої 500-річчю роду Достоевських, яка здійснюється Фондом Андрія Первозванного, також міжнародної благодійної програми «Детская лепта» (2009) та ін.

Член Спілки журналістів Москви, Російського товариства Достоевського, Міжнародного товариства Достоевського.

Автор 20-ти наукових статей у фахових виданнях та понад 500 публікацій у друкованих та електронних ЗМІ.

Отримала дослідницький грант Російського гуманітарного наукового фонду (1997), короткостроковий грант переможця конкурсу молодих дослідників та можливість працювати з фондами Інституту перспективних російських досліджень ім. Джорджа Кеннана Міжнародного наукового центру ім. Вудроу Вільсона та Бібліотеки Конгресу США (Вашингтон, 1999).

Наукові інтереси: творчість Ф. М. Достоевського.

Основні праці

1. Филологическая концепция научных публикаций Л. Г. Розвадovской // Традиции Харьковской лингвистической школы : материалы конф., посвящ. памяти Л. Г. Розвадovской (3 июня 1991 г.) / Харьков. ун-т, филол. ф-т. – Х., 1991. – С. [27–30].
2. Мифопоэтический аспект семантики порога в романах Ф. М. Достоевского // Вестн. Харьков. ун-та. – 1992. – № 369 : Проблемы филологии. – С. 54–59.
3. Дом Рогожина : фольклорные параллели // Достоевский и современность : тез. выступлений на «Старорусских чтениях», 1991 г. – Новгород, 1992. – Ч. 1. – С. 3–7.
4. Трансформация архетипа «большого дома» в «Идиоте» Ф. М. Достоевского // Достоевский и современность : тез. выступлений на «Старорусских чтениях», 1991 г. – Новгород, 1992. – Ч. 2. – С. 9–14.
5. Творчество Ф. М. Достоевского в интерпретации Марии Виднэс // Тезисы докл. Крымской науч. конф. «Проблемы зарубежного литературоведения и критики», 22–26 сентября 1992 г. – Симферополь, 1992. – С. 94–95.

6. Трансформация сказочного мотива «большого дома» в романе Ф. М. Достоевского «Идиот» : (Дом Рогожина). – К., 1992. – 1 п. л. – Деп. в УкрНИИНТИ 27.05.1992, № 746-Ук92.*
7. «Хозяйка» и «Идиот» Ф. М. Достоевского (к вопросу о фольклоризме писателя) // Достоевский и современность : материалы VIII Междунар. «Старорусских чтений», 1993 г. – Новгород, 1994. – С. 15–21.
8. «Хозяйка» и «Идиот» Ф. М. Достоевского : поэтика фольклорных отражений // Начало : сб. работ молодых ученых / Рос. АН, Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького. – М., 1995. – Вып. 3. – С. 99–107.
9. Сказочное «иное царство» и поиски «новой жизни» в произведениях Ф. М. Достоевского // Достоевский и современность : материалы IX Междунар. «Старорусских чтений», 1994 г. – Новгород, 1995. – С. 12–18.
10. Тема судьбы и свободы в связи с пространственным символом «порога» в романе Ф. М. Достоевского «Подросток» // Достоевский и современность : материалы X Междунар. «Старорусских чтений», 1995 г. – Новгород, 1996. – С. 3–9.
11. «...Все это, быть может, было вовсе не сон!» : («Смерть» смешного человека) // Достоевский и мировая культура. – М., 1997. – № 9. – С. 186–205.
12. Проблема художественного пространства в творчестве Ф. М. Достоевского : Контекст литературы и фольклора : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.01 / Ин-т мировой лит. РАН. – М., 1998. – 23 с.
13. Воплощение хаоса и небытия» : (Парфен Рогожин – демон смерти или персонификация судьбы) // Роман Ф. М. Достоевского «Идиот» : современное состояние изучения. – М., 2001. – С. 364–389.
14. Архетип «иног царства» и миф о рае на земле в «Сне смешного человека» Ф. М. Достоевского // Начало : сб. работ молодых ученых / Рос. АН, Ин-т мировой лит. им. А. М. Горького. – М., 2003. – Вып. 6. – С. 80–122.
15. [Рецензия] // Литература : электрон. журн. – 2005. – № 15 (639). – Режим доступа : <http://lit.1september.ru/article.php?ID=200501506>. – Рец. на кн.: «Сознать и сказать» : «Реализм в высшем смысле» как творческий метод Ф. М. Достоевского / Карен Степанян. – М. : Раритет, 2005. – 512 с.
16. «Достоевский : сознать и сказать» : [рецензия] // Религия и СМИ. – 17.01.2006. – Рец. на кн.: «Сознать и сказать» : «Реализм в высшем смысле» как творческий метод Ф. М. Достоевского / Карен Степанян. – М. : Раритет, 2005. – 512 с. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_24935.html.
То же // *Соборная сторона : интернет-альманах*. – 17.01.2006. – Режим доступа : <http://russa.narod.ru/almanakh/dostoevsky/045.htm> ; *Интерфакс-религия*. – 17.01.2006. – Режим доступа : <http://www.interfax-religion.ru/?act=print&div=2575>.
17. Вера Богданова : Приезд владыки Михаила стал для нас праздником : [о XXI Междунар. Старорус. Чтениях «Достоевский и современность»] / Наталья Шмелева, Ирина Ахундова // Фонд Андрея Первозванного. – 21–

25 мая 2006 г. – Режим доступа :

<http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=8759>.

18. Год Достоевского завершился II Международным симпозиумом «Русская словесность в мировом культурном контексте», посвященным 500-летию рода Достоевских // Фонд апостола Андрея Первозванного. – 18.12.2006. – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=10162>.

19. Дети читают Достоевского : [о VIII юношеских чтениях «Произведения Достоевского в восприятии современных читателей»] // Лит. газета. – М., 2006. – № 21–22 (31 мая – 6 июня).

То же // Фонд Андрея Первозванного. – 31.05.2006. – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=8758> ; Религия и СМИ. – 31.05.2006. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_30090.html.

20. Епископ Женевский и Западноевропейский Михаил (Донсков) : Через Достоевского русский народ придет к вере // Религия и СМИ. – 14.11.2006. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_34793.html.

21. Епископ Иларион : Поколение, которое слушает попсу, не может построить полноценное государство : [интервью о Достоевском с епископом Венским и Австрийским Иларионом (Алфеевым)] // Полит. журн. – 2006. – № 43/44.*

То же // Фонд Андрея Первозванного – 21.11.2006. – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=9999> ; Религия и СМИ. – 22.11.2006. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_35163.html.

22. Кшиштоф Занусси : Не знать Достоевского неприлично // Религия и СМИ – 14.11.2006. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_34794.html.

23. Дмитрий Достоевский : Интереснее окунуться в гущу жизни... : [интервью с правнуком писателя] / беседовала Ирина Ахундова // Россия. – 2007. – № 2 (18–24 янв.).

То же // Фонд апостола Андрея Первозванного. 18.01.2007 – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=10240>.

24. Нет пророка в своем отечестве? : (Год Достоевского : 500 лет роду Достоевских) // Лит. газета. – 2007. – № ? (?–? февр.). – С. ?.

То же // Религия и СМИ. – 21.02.2007. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_38505.html.

25. Роду Достоевских – 500 лет : О II Междунар. симп. «Русская словесность в мировом культурном контексте : (К 500-летию рода Достоевских)» // Россия. – 2007. – № 1 (11–17 янв.).

То же // Фонд апостола Андрея Первозванного – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=news&id=10224>.

26. Так закладывают камни : [О X юношеских чтениях «Произведения Ф. М. Достоевского в восприятии читателей XXI века», прошедших в Доме-музее Ф. М. Достоевского (Старая Русса, 2008)] // Лит. газета. – 2008. – № 19 (7–13 мая). – С. 5. – Режим доступа : http://www.lgz.ru/article/N19--6171--2008-05-07-/Tak-zaklad%D1%8Bvayut-kamni4209/?sphrase_id=824689.

27. Мышкин : Бог-младенец (князь Христос и новая жизнь) // III Междунар. симп. «Русская словесность в мировом культурном контексте», 18–23 дек. 2009 г. – М., 2009. – С. 167–172.
28. Архетип «иног царства» и миф о рае на земле в «Сне смешного человека» Ф. М. Достоевского // XIV Symp. Intern. Dostoevskij = XIV Междунар. симпозиум Достоевского, 13–20 июня 2010 г. / Intern. Dostoevsky Society. – Неаполь, 2010. – С. 13–14.
29. В Италии прошел симпозиум о творчестве Достоевского // Европейский русский альянс. – 5.07.2010. – Режим доступа : <http://www.eursa.eu/node/1959>.
30. Новое о Достоевском : [о XIV симп. Междунар. о-ва Достоевского в Неаполе] // Моск. правда. – 2010. – 2 авг. – Режим доступа : <http://old.mospravda.ru/issue/2010/08/02/article23291/>.
31. Достоевский в Неаполе : [о XIV симп. Междунар. о-ва Достоевского] // Православие и мир : [ежеднев. интернет-издание]. – 2010. – 5 июля. – Режим доступа : <http://www.pravmir.ru/dostoevskij-v-neapole/>.
32. Достоевский : сознать и сказать // Фонд святого всехвального апостола Андрея Первозванного. – Режим доступа : <http://archive.fap.ru/index.php?nt=life&id=7920>.
33. Достоевский в Неаполе : [о XIV симп. Междунар. о-ва Достоевского] // Культура : еженедел. газета интеллигенции. – 2010. – № 27 (22–28 июля). – С. 2.
34. Новое о Достоевском : [В июне в Неаполе (Италия) проходил XIV симпозиум Международного общества Достоевского (МОД)] // Моск. правда. – 2.08.2010. – Режим доступа : <http://old.mospravda.ru/issue/2010/08/02/article23291/>.
35. Ученые встречи в «Новом городе» : [о XIV симп. Междунар. о-ва Достоевского] // Независимая газета : НГ Ex Libris. – 8.07.2010. – Режим доступа : http://www.ng.ru/ng_exlibris/2010-07-08/3_dostoevsky.html.
36. Реалисты в высшем смысле : Интервью с автором книги «Достоевский и Сервантес : диалог в большом времени» [Кареном Степаняном] // Русский мир. – 14.06.2011. – Режим доступа : <http://www.russkiymir.ru/publications/87912/>.
37. Карен Степанян : Благодаря «Идиоту» Достоевского мы видим весь трагизм «Дон Кихота» Сервантеса : [интервью] / беседовала Ирина Ахундова // Моск. правда. – 2011. – 17 мая. – Режим доступа : <http://old.mospravda.ru/issue/2011/05/17/article27464/>.
То же // Россия в красках. – 2011. – 26 мая. – Режим доступа : http://ricolor.org/europe/ispania/ir/cult/26_5_11/.
38. Степанян К. «Христианские трагедии» Сервантеса и Достоевского / беседовала Ирина Ахундова // Православная беседа. – 2011. – № 6. – С. 82–89.

39. Об итогах IV Международного симпозиума «Русская словесность в мировом культурном контексте» // Россия в красках. – 18.12.2012. – Режим доступа : http://ricolor.org/rus/4/kf/18_12_12/.
40. Русская словесность в мировом культурном контексте // Татьянин День : молодеж. интернет-журн. МГУ. – 19.12.2012. – Режим доступа : <http://www.taday.ru/text/1952704.html>.
То же // Религия и СМИ. – 19.12.2012. – Режим доступа : http://www.religare.ru/2_98711.html ; // «Большая книга» : Нац. лит. премия. – 19.12.2012. – Режим доступа : <http://www.bigbook.ru/articles/detail.php?ID=14889>.
41. IV Международный симпозиум «Русская словесность в мировом культурном контексте» прошёл в Подмоскowie // Русский мир. – 20.12.2012. – Режим доступа : <http://www.russkiymir.ru/news/64312/>.
42. Международное «Достоевское братство», или Нет пророка в своем Отечестве // Русская народная линия : информ.-аналит. служба. – 11.11.2013. – Режим доступа : http://ruskline.ru/analitika/2013/11/11/mezhdunarodnoe_dostoevskoe_bratstvo_i_li_net_proroka_v_svoem_otechestve/.
43. «Сон смешного человека» Достоевского, или Как «премудрые» побивают камнями «непремудрых» (о злободневности фантастического рассказа Достоевского) // VX симп. Международного общества Достоевского : «Достоевский и журнализм» : тез. докл., Москва, 8–14 июля 2013 г. – М., 2013. – С. 7–9.
44. «Сон смешного человека» Ф. М. Достоевского и «душа после смерти» о. Серафима (Роуза) // Классические и постклассические литературные стратегии в пространстве современной культуры : кол. моногр. / под ред. И. И. Московкиной, Т. А. Шеховцовой. – Х., 2017. – С. 137–153.

Література про неї

1. Международное общество Достоевского // Gpedia : Your Encyclopedia. – Режим доступа : <http://www.gpedia.com/ru/gpedia>.
Наводится 5 посилань на праці І. Р. Ахундової.
2. Ирина Рамизовна Ахундова : [все статьи автора] // Рус. нар. линия : информ.-аналит. служба. – Режим доступа : http://ruskline.ru/author/a/ahundova_irina_ramizovna/.

Бабай Павло Миколайович

(26.03.1975 р. народж.)

Народився в Харкові. 1992 р. закінчив Харківську середню школу № 112, 2000 р. – філологічний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Із 2000 р. по 2003 р. навчався в аспірантурі кафедри історії російської літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна. Після закінчення аспірантури працює на цій же кафедрі старшим викладачем (2003), доцентом (2009).

2004 р. захистив кандидатську дисертацію «Жанр и повествование книг В. В. Розанова “Уединенное” и “Опавшие листья”».

Викладає курси: теорія літератури, історія російської літератури до ХХ ст., неоавангард в російській літературі до ХХ ст.

Під його керівництвом захищено дві кандидатські дисертації.

Наукові інтереси: російська література ХХ – початку ХХІ ст.; творчість В. Розанова, Є. Гришковця, В. Сорокіна, Я. Могутіна, В. Некрасова, Д. Пригова та ін.

Праці

1. Смерть и бессмертие в «Каменноостровском» цикле Пушкина // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 449 : Пушкін наприкінці ХХ століття. – С. 16–20. – (Сер. : Філологія).
2. О «поведенческом тексте» В. В. Розанова // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : науч.-метод. сб. – Славянск, 2001. – С. 150–157.*
3. «Потенциальность» и ее роль в художественном мире В. В. Розанова // Південний архів. Філологічні науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 12. – С. 241–243.
4. Антиномика документализма в жанровой природе «Уединенного» и «Опавших листьев» В. В. Розанова // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 215–221.
5. Жанровые маргиналии В. В. Розанова : эпистолярность – речевой и полифонический аспекты // Вісн. Харків. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 309–313.
6. Пушкин в контексте розановского дискурса культуры // А. С. Пушкин и мировой литературный процесс : сб. науч. ст. по материалам Междунар. науч. конф., посвящ. памяти проф. А. А. Слюсаря. – Одесса, 2002. – С. 219–224.
7. Концепт «уединенности» в «Уединенном» и «Опавших листьях» В. В. Розанова : (К проблеме целостности книги) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 82–85.

8. Маска юродивого в повествовательных стратегиях и системе мотивов «Уединенного» и «Опавших листьев» В. В. Розанова // Вісн. Харків. ун-ту. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38. – С. 63–66.
9. Оповідь та жанр книг В. В. Розанова «Уединенное» та «Опавшие листья» : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 2004. – 16 с.
10. Концепт сердца в призме сорокинського острашення (от «Сердце четырех» к трилогії «Лед») // Вісн. Харків. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. : Філологія. – Вип. 46. – С. 131–135.
11. Об интимизации повествования в «монодрамах» Евгения Гришковца // Вісн. Харків. ун-ту. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 160–164.
12. Розановський жанр «книги» и субъектная организация высказывания // Вісн. Харків. ун-ту. – 2005. – № 666 : Сер. : Філологія. – Вип. 45. – С. 67–70.
13. Опричнина как русская метаисторическая универсалия в романе Владимира Сорокина «День опричника» // Вісн. Харків. ун-ту. – 2006. – № 745 : Сер. : Філологія. – Вип. 49. – С. 134–139.
14. Динамика маргинализации в фокусе прагматико-интенциональных моделей Ярослава Могутина // Літературоведческий сборник = Літературознавчий збірник : сб. науч. работ / Донец. нац. ун-т. – Донецк, 2007. – Вып. 31–32. – С. 225–238.
15. Методические указания и рабочий план-программа курса «Теория литературы» / ХНУ им. В. Н. Каразина. – Х., 2007. – 40 с.
16. Методические указания, рабочий план-программа по истории русской литературы XIX века (2 половина) / ХНУ им. В. Н. Каразина. – Х., 2007. – 65 с.
17. Теория литературы : метод. пособие и рабочий план-программа для студентов-заочников дневн. и заоч. форм обучения. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2007. – 36 с.
18. Литература в школе : учеб. пособие для студентов-практикантов 4-х и 5-х курсов филол. ф-та : в 2 ч. / [П. Н. Бабай, Н. П. Евстафьева, Р. Г. Кузьменко и др.] ; Харьков. нац. ун-т имени В. Н. Каразина. – Х. : ХНУ им. В. Н. Каразина, 2008. – Ч. 1 : XIX век. – 352 с. ; ч. 2 : XX век. – 336 с.
19. Передмова // Лоліта : роман / В. В. Набоков ; пер. з рос. П. Тарашука. – Х., 2008. – С. 5–27. – (Бібліотека світової літератури).
20. «Супер-» и «гипер-» в поэтическом проекте Ярослава Могутина // Вісн. Харків. ун-ту. – 2008. – № 798 : Сер. : Філологія. – Вип. 53. – С. 238–242.
21. Передмова // Оригінал Лаури : насолода вмирати / В. В. Набоков ; пер. з англ. П. В. Тарашука. – Х., 2009. – С. 5–30.
22. «Смерть, попранная смертью» в «Оригине Лауры» // Вісн. Харків. ун-ту. – 2009. – № 873 : Сер. : Філологія. – Вип. 58. – С. 127–132.
23. Физиология текста в «Пире» Владимира Сорокина // Вісн. Харків. ун-ту. – 2009. – № 846 : Сер. : Філологія. – Вип. 56. – С. 138–143.
24. Історія літератури : [навч.-метод. посіб. для студентів-культурологів філос. ф-ту] / П. М. Бабай, І. І. Московкіна, Т. В. Надозірніа. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. – 55 с. – (Методична література).

25. Энтропическая поэтика Всеволода Некрасова // Вісн. Харків. ун-ту. – 2012. – № 994 : Сер. : Філологія. – Вип. 64. – С. 208–213.
26. «Образ автора в металитературном проекте Дмитрия Александровича Пригова // Личность в межкультурном пространстве / Рос. ун-т дружбы народов. – М., 2013. – С. 6–11.
27. Штирлиц как медиа-герой в текстах Дмитрия Александровича Пригова // Вісн. Харків. ун-ту. – 2013. – № 1078 : Сер. : Філологія. – Вип. 68. – С. 90–95.
28. Структурообразующие антиномии приговского проекта // Вісн. Харків. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 228–231.
29. Проблема репрезентации в ледовой трилогии Владимира Сорокина // Вестн. Харьков. нац. пед. ун-та им. Г. С. Сковороды. Сер. : Русская филология. – 2016. – № 3 (58). – С. 42–47.
30. Историзм, метафизика, персонология в неклассической эпосе В. Сорокина «Теллурия» // Вісн. Харків. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2016. – Вип. 75. – С. 109–113.

Баженов Микола Михайлович

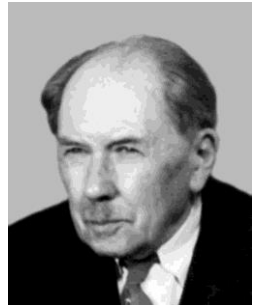
(6.(18).10. 1885–16.12.1963)

Народився в Харкові в родині вчителя. 1904 р. із золотою медаллю закінчив гімназію. 1909 р. – слов'яно-російське відділення історико-філологічного факультету Харківського університету. Після закінчення університету за дипломний твір отримав премію імені професора О. О. Потебні.

У подальшому викладав російську та латинську мови в гімназіях Харкова, військовому училищі (із 1917 р.), загальноосвітній школі, Харківській промисловій академії, сільськогосподарському, індустріальному інститутах. В останньому протягом 1932–1936 рр. завідував кафедрою іноземних мов.

У 1920-ті рр. викладав на робітничому факультеті Харківського технологічного інституту. Із 1938 р. почалося його тривале співробітництво з доцентом Харківського університету О. М. Фінкелем. У співавторстві з ним видав кілька підручників і посібників, у яких переважно писав розділ із синтаксису.

1937–1940 рр. – завідувач кафедри іноземних мов Харківського університету. 1940 р. закінчив дворічний курс Марксистсько-ленінського університету, захистив дисертацію з методики викладання мови, отримавши вчений ступінь кандидата педагогічних наук. У листопаді 1940 р. затверджений у вченому званні доцента кафедри російської мови Харківського університету.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945 рр.) із грудня 1941 р. по квітень 1944 р. працював завідувачем кафедри російської мови і літератури Актюбинського учительського інституту (Казахстан).

Із травня 1944 р. – знову в Харкові: доцент, завідувач кафедр російської мови Харківського університету (1948–1957) і педагогічного інституту (1944–1948), професор (1959). У ці роки також керував секцією мовознавства при Харківському Будинку вчених.

Помер у Харкові.

Наукові інтереси: граматики і синтаксис російської мови, мистецтво декламації, виразне читання, функціонування художнього слова в живому звучанні, творчість Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, методика викладання мови.

Праці

1. Родители Г. Ф. Квитки-Основьяненко : По случаю 130-летия со дня его рождения (18 ноября 1778 – 1908 г.) // Южн. край. – 1908. – 18 нояб. – Подпись: Н. М. Б-ов.
2. К вопросу о постановке памятника Квитке // Южн. край. – 1909. – 8 нояб. – Ил. прибавл. к № 9834.
3. Юбилейные годы Г. Ф. Квитки-Основьяненко (1878 и 1893). – Х. : Печ. дело, 1909. – [2], 8 с.
4. Григорий Федорович Квитка-Основьяненко : библиогр. указ. – СПб. : Тип. Имп. Акад. наук, 1910. – 53 с.
5. К постановке памятника Г. Ф. Квитке и изданию сборника статей о нем // Вестн. Харків. ист.-филол. о-ва. – 1911. – Вып. 1. – С. 31–34.
6. Школьные экскурсии : справочная книга для организаторов и руководителей ученических экскурсий. – Х. : Худож. труд, 1914. – 38 с.
7. К 100-летию харьковской периодической печати // Южн. край. – 1916. – 8 янв.
8. Г. Ф. Квитка как вдохновитель Гоголя : К вопросу о лит. заимствовании. – Х. : Тип. А. М. Суханов и А. М. Иванов, 1916. – 25 с.
9. Учбова і популярна наукова література : огляд хрестоматій для 7-річної трудової школи // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1926. – № 1. – С. 190–196.
10. Краткий учебник русского языка и правописания для школ взрослых и подростков / Л. А. Булаховский, Н. М. Баженов. – Изд. 2-е. – Х. : Пролетарий, 1928. – 96 с.
11. Мова й література в масовій школі профосу : (програмово-бібліографічний довідник). Вип. 1 / М. Баженов, Л. Булаховський, І. Капустянський ... [та ін.]. – Х. : Держвидав України, 1929. – 80 с.
12. Первые шаги : рабочая книга по русскому языку : для 3-х групп городских и сельских школ с украинским языком преподавания / сост. Н. М. Баженов, И. А. Кудкоцев. – Х. : Госиздат Украины, 1929. – 434 с.
13. Первые шаги : рабочая тетрадь по русскому языку для 3-х групп городских и сельских школ с украинским языком преподаванием / сост. Н. М. Баженов,

- И. А. Кудогоцев ; букварно-граммат. часть под ред. Л. А. Булаховского. – [Х.] : Гос. изд-во Украины, 1929. – 484 с.
14. «Письма Лужницкому старцу» : (До питання про авторство Квітки) // Квітка-Основ'яненко : зб. на 150-річчя народження, 1778–1928. – Х., 1929. – С. 198–212. – Підпис: М. Баженів.
15. Предки Г. Ф. Квітки – його батьки // Квітка-Основ'яненко : зб. на 150-річчя народження, 1778–1928. – Х., 1929. – С. 213–217. – Підпис: М. Баженів.
16. Рабочая книга по русскому языку для II центра украинских школ РСФСР / Н. М. Баженов, И. А. Кудогоцев ; под ред. Л. А. Булаховского. – М. : Центриздат, 1931. – 224 с.
17. Русский язык : учебник для семилетних политехнических школ с украинским языком преподавания : 5 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : ДВУ ; Радян. шк., 1932. – 56 с.
18. Русский язык : учебник для семилетних политехнических школ с украинским языком преподавания : 6 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : ДВУ ; Радян. шк., 1932. – 56 с.
19. Русский язык : учебник для семилетней политехнической школы с украинским языком преподавания : 7 год обучения / Н. Баженов, И. Кудогоцев, А. Петренко. – Х. : ДВУ ; Радян. шк., 1932. – 64 с.
20. Грамматика русского языка для школ с украинским языком преподавания. – К. ; Х. : Радян. шк., 1933.
Ч. 1 : Морфология. – 80 с.
Ч. 2 : Синтаксис для V и VI классов. – 56 с.
4-е изд. – К. ; Х. : Радян. шк., 1936.
Ч. 1 : Морфология для V и VI классов. – 80 с.
Ч. 2 : Синтаксис для V и VI классов. – 56 с.
21. Програма російської мови для робітфаків та технікумів. – Х. : ДВОУ, Радян. шк., 1933. – 12 с.
22. Как преподавать грамматику русского языка в школе с украинским языком преподавания. – Х. : Радян. шк., 1934. – 24 с.
23. Сборник диктантов и упражнений по русскому языку : пособие для средней школы. – Х. : Радян. шк., 1935. – 74 с.
24. Грамматика русского языка : учебник для средней школы с украинским языком преподавания / Н. М. Баженов ; А. М. Финкель. – 5-е изд. – К. ; Х. : Радян. шк., 1937. – Ч. 1 : Морфология. – 80 с. ; Ч. 2 : Синтаксис. – 55 с.
6-е изд. – К. ; Х. : Радян. шк., 1938. – Ч. 1 : Морфология. – 216 с. ; Ч. 2 : Синтаксис. – 168 с.
25. Грамматика русского языка : учеб. для неполной средней школы с украинским языком преподавания. Ч. 2. Синтаксис : для VI и VII классов. – Изд. 2-е. – К. : Радян. шк., 1939. – 176 с
26. Виразне слово : дис. ... канд. філол. наук. – Х. : ХДУ, 1940.*

27. Виразне слово. Теорія, техніка і методика виразного читання : посіб. для вчителів серед. шк., студентів пед. навч. закладів, керівників шк. драм. І декламац. гуртків. – К. : Радян. шк., 1940. – 164 с.
28. Грамматика русского языка. Ч. 1. Морфология : учебник для 5–6 классов средней школы с украинским языком обучения / Н. М. Баженов ; А. М. Финкель. – 3-е изд. – К. : Радян. шк., 1940. – 216 с.
29. Грамматика русского языка. Ч. 2. Синтаксис : учебник для 6–7 классов средней школы с украинским языком обучения / Н. М. Баженов ; А. М. Финкель. – 8-е изд. – К. : Радян. шк., 1940. – 176 с.
9-е изд. – К. : Радян. шк., 1940. – 176 с.
30. Русский литературный язык : учебник для нефилологических вузов и факультетов / Н. М. Баженов ; А. М. Финкель. – К. : Радян. шк., 1941. – 660 с.
31. Орфоепічні норми сучасної російської мови // Наук. хроніка Харків. держ. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 3 : Філол. ф-т. – С. 3.
32. «Первоначальная практическая грамматика» К. Д. Ушинского // Наук. хроніка Харків. держ. ун-ту : зб. анот. – 1946. – № 5 : Каф. педагогіки і психології. – С. 15–18.
33. Грамматика русского языка : учебник для средней школы с украинским языком преподавания. Ч. 2. Синтаксис : для VI и VII классов. – Изд. 11-е, перераб. – К. : Радян. шк., 1948. – 160 с.
Изд. 12-е, перераб. – К. : Радян. шк., 1950. – 176 с.
Изд. 13-е, перераб. – К. : Радян. шк., 1951. – 208 с.
[Изд. 14-е, перераб.] – К. : Радян. шк., 1952. – 208 с.
34. Виразне читання і культура усної мови. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : Радян. шк., 1949. – 208 с.
35. Грамматика русского языка : учебник для средней школы с польским языком преподавания для 6 и 7 классов. Ч. 2. Синтаксис. – К. ; Львов : Радян. шк., 1949. – 172 с.
36. Основоположник русского литературного языка : [к 150-летию со дня рождения А. С. Пушкина] // Красное знамя. – 1949. – 5 июня.
37. Грамматика русского языка. 7 класс : учебник для средней школы с молдавским языком преподавания. Ч. 2. Синтаксис. – Кишинев : Школа советикэ, 1950. – 106 с.
38. Грамматика русского языка : учебник для V и VI классов средней школы с польским языком преподавания / Н. М. Баженов, А. М. Финкель. – [3-е изд.]. – К. ; Львов : Радян. шк., 1951.
Ч. 1 : Морфология. – 319 с.; Ч. 2 : Синтаксис. – 212 с.
39. Грамматика русского языка : учебник для средней школы с украинским языком преподавания. Ч. 2. Синтаксис : для VI и VII классов. – Изд. 13-е, перераб. – К. : Радян. шк., 1951. – 208 с.
40. Современный русский литературный язык : [учеб. пособие для учителей ин-тов]. – К. : Радян. шк., 1951. – 540 с.

41. Грамматика русского языка. Ч. 1. Морфология : учебник для V и VI классов средней школы с украинским языком преподавания / А. М. Финкель, Н. М. Баженов. – 12 изд., перераб. – К. : Радян. шк., 1954. – 320 с.
42. Современный русский литературный язык : [учеб. пособие для учителей ин-тов] / А. М. Финкель, Н. М. Баженов. – 2-е изд. – К. : Радян. шк., 1954. – 552 с.
43. Учебник русского языка. Ч. 1. Фонетика и морфология : для 5 и 6 классов средней школы с украинским языком преподавания / А. М. Финкель, Н. М. Баженов. – 14 изд. – К. : Радян. шк., 1956. – 304 с.
44. Учебник русского языка. Ч. 2. Синтаксис : для 6 и 7 классов средней школы с украинским языком преподавания / Н. М. Баженов. – 22-изд. – К. : Радян. шк., 1959. – 180 с.
45. Вопросы теории и истории языка : [сб. ст.] / отв. ред. Н. М. Баженов. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1960. – 216 с.
46. Выразительное чтение : учебное пособие / Н. М. Баженов, Р. А. Черкашин. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1960. – 224 с.
47. Курс современного русского литературного языка / Н. М. Баженов, А. М. Финкель. – К. : Радян. шк., 1960. – 622 с.
2-е изд. – К. : Радян. шк., 1965. – 656 с.

Література про нього

1. Булаховський Л. А. Микола Михайлович Баженов : До 60-річчя від дня народження / Л. А. Булаховський // Мовознавство. – 1947. – Т. 4–5. – С. 278–279.
2. Беседіна-Невзорова В. П. Видатний методист : До 65-річчя з дня народження і 40-річчя наук.-пед. діяльності зав. каф. рос. мови й мовознавства ХДУ, канд. пед наук, доц. М. М. Баженова / В. П. Беседіна-Невзорова // Сталінські кадри. – 1950. – 23 листоп.
3. Булаховський Л. А. Микола Михайлович Баженов / Л. А. Булаховський // Укр. мова в шк. – 1956. – № 1. – С. 76–77 з фот.
4. Федотова Н. А. К 70-летию Н. М. Баженова / Н. А. Федотова // Рус. яз. в шк. – 1956. – № 3. – С. 120.
5. Микола Михайлович Баженов [6.(18).10 1885–16.12.1963] : некролог // Рад. освіта. – 1963. – 18 груд.
6. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років. – К. : Наук. думка, 1967. – 455 с.
С. 249–250: про М. М. Баженова.
7. Баженов Николай Михайлович // Восточнославянские языковеды : биобиблиогр. слов. / М. Г. Булахов. – Минск, 1977. – Т. 2. – С. 11–13.
8. Бажинов І. Д. Баженов Микола Михайлович / І. Д. Бажинов // Українська літературна енциклопедія / відп. ред. І. О. Дзевєрін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 111.
9. Шкляревський Г. І. Баженов Микола Михайлович / Г. І. Шкляревський // Літературна Харківщина : довідник. – Х., 1995. – С. 50.
10. Бикова Л. А. Баженов Микола Михайлович / Л. А. Бикова // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 77.

Балака Іван Терентійович

(15.(28).03.1907–28.10.1978)

Народився в с. Шевченкове (тепер Пологівського району Запорізької області). Закінчив філологічний факультет Київського державного університету (1937) і аспірантуру при ньому. 1940 р. захистив кандидатську дисертацію «Реалізм у драматичних творах М. Л. Кропивницького».

Протягом 1945–1949 рр. викладав українську літературу у Львівському педагогічному інституті. Із 1949 р. працював на кафедрі історії української літератури Харківського державного університету на посадах доцента (1949), завідувача кафедри (1949), професора (1970).

Із грудня 1954 р. по березень 1955 р. на час роботи над докторською дисертацією тодішнього декана П. П. Вербицького (1947–1960) був призначений деканом філологічного факультету.

1967 р. захистив докторську дисертацію «І. Я. Франко – критик та історик української літератури ХІХ ст.». Звання професора отримав у 1969 р.

Нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

Наукові інтереси: історія української літератури ХІХ ст., історія літературної критики.

Праці

1. Поет-революціонер, войовничий атеїст [Т. Г. Шевченко] // Соціаліст. Харківщина. – 1938. – 30 груд.
2. Співець народного гніву : (Боротьба українського народу проти польської шляхти у творах Т. Г. Шевченка) // Соціаліст. Харківщина. – 1938. – 26 листоп.
3. Дзеркало страждань : [література Західної України] // Соціаліст. Харківщина. – 1939. – 21 жовт.
4. Обвинувачувач самодержавства [М. М. Коцюбинський] // Соціаліст. Харківщина. – 1939. – 17 верес.
5. Патріотизм в поезії Шевченка // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1939. – Т. 17 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 1. – С. 87–94.
6. Шевченко проти польських і німецьких загарбників // Літ. журн. – 1939. – № 5–6. – С. 85–91.
7. Марко Лукич Кропивницький (1840–1940) // Мол. більшовик. – 1940. – № 8. – С. 85–91.
8. Реалізм у драматичних творах М. Л. Кропивницького : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1940. – 144 л.
9. Театр Західної України // Літ. журн. – 1940. – № 2. – С. 119–126.

10. Нотатки з історії театру Західної України // Вільна Україна. – 1945. – 12 верес. ; 22 верес.
11. Зачинатель нової української літератури : До 180-річчя з дня народження І. П. Котляревського // Сталін. кадри. – 1949. – 10 верес.
12. Фільм про великого Кобзаря : [«Тарас Шевченко»] / І. Балака, В. Боянович // Соціаліст. Харківщина. – 1951. – 21 груд.
13. Російські революціонери-демократи про Марка Вовчка // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1952. – Т. 45 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 2. – С. 131–149.
Окр. відб. – [X., 1952. – 19 с.]
14. М. Г. Чернишевський і українська література : (До 125-річчя М. Г. Чернишевського) // Харків : літ.-худож. та громад. альм. – X., 1953. – С. 130–142.
15. *Рец.*: Партолін М. П. Суспільно-політичні погляди М. М. Коцюбинського / М. П. Партолін ; рец. доц. І. Т. Балака. – X. : ХДУ, 1953. – 139 с.
16. Белінський і українська література // 36. наук. робіт, присвяч. 300-річчю возз'єднання України з Росією / Харків. держ. ун-т. – X., 1954. – С. 169–181.
Окр. відб. – [X., 1954. – 13 с.]
17. Страницы истории : [об избрании Л. Н. Толстого почетным членом Харьков. ун-та. 1883 г.] // Красное знамя. – 1955. – 19 апр.
18. І. Я. Франко – доктор російської словесності Харківського університету // Соціаліст. Харківщина. – 1955. – 8 квіт.
19. Боротьба Івана Франка за дружбу і єдність народів // Прапор. – 1956. – № 5. – С. 113–119.
20. Велич Франка // Прапор. – 1956. – № 8. – С. 6–12.
21. Видатний організатор прогресивної журналістики. (До 100-річчя з дня народження Івана Франко) // Соціаліст. Харківщина. – 1956. – 19 серп.
22. Літературні погляди І. Я. Франка // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 74. – С. 5–20.
23. І Франко – почесний доктор російської словесності Харківського університету // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 74. – С. 115–118.
24. Марко Вовчок і російська передова думка // Прапор. – 1957. – № 8. – С. 99–104.
25. М. Драгоманов про російську літературу // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 5–23.
26. Боріння думок, утвердження правди : Т. Г. Шевченко в дожовтневій критиці // Прапор. – 1961. – № 3. – С. 4–8.
27. Поборник дружби народів [Т. Г. Шевченко] // Харків. ун-т. – 1961. – 10 берез.
28. Шевченко и русская культура // Красное знамя. – 1961. – 11 марта.
29. Доля жіноча, доля народна [у творах Т. Г. Шевченка] // Прапор. – 1964. – № 3. – С. 84–86.
30. Любовь, ненависть, лицемерие : Т. Г. Шевченко в критическом наследии // Красное знамя. – 1964. – 11 марта.
31. Просвітитель-народолюбець : До 100-річчя з дня народження Б. Д. Грінченка (1863–1910) // Прапор. – 1964. – № 1. – С. 50–52.

32. Т. Г. Шевченко – великий український письменник революціонер-демократ : (До 150-річчя з дня народження) / Харків. держ. ун-т. – Х., 1964. – 17 с.
33. Золота сторінка : До 125-річчя з дня народження М. Л. Кропивницького // Прапор. – 1965. – № 6. – С. 96–97.
34. До питання про роль марксизму у формуванні політичних і філософських поглядів І. Франка // Вісн. Харків. ун-ту. – 1966. – № 19 : Сер. філол. – Вип. 4. – С. 77–82.
35. Речник великої правди : До 125-річчя з дня народження М. П. Драгоманова // Прапор. – 1966. – № 9. – С. 88–91.
36. І. Я. Франко – критик та історик української літератури ХІХ ст. : дис. ... д-ра філол. наук. – Х., 1966. – 680 л.
37. Розвиток українського літературознавства у Харківському університеті за 50 років // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.) / ХГУ. – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 77–81.
38. І. Я. Франко – критик и историк украинской литературы ХІХ столетия : автореф. дис. ... д-ра філол. наук. – Х., 1967. – 41 с.
39. Харківська наукова бібліотека імені В. Г. Короленка // Прапор. – 1974. – № 5. – С. 111.

Література про нього

1. Бикова Л. Г. Балака Іван Терентійович / Л. Г. Бикова // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 118.
2. Режко В. А. Балака Іван Терентійович / В. А. Режко // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 52–53.
2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 30.
3. Матвєєва Т. С. Балака Іван Терентійович / Т. С. Матвєєва // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 129 з фот.
4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
Про І. Т. Балаку див. «Іменний покажчик».
5. Балака Іван Терентьєвич // Харьков : энцикл. слов. / рук. проекта, отв. исполнители, осн. авт.-сост. В. О. Соловьев, Л. В. Раенко. – Х., 2014. – С. 60. – Режим доступа : http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/4290/1/Kharkov_entsikloped_sl_2014.pdf.
6. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.
Про дослідження І. Т. Балаки – див. іменний покажчик.
7. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва //

Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 151: про дослідження І. Т. Балаки.

Балаклицький Максим Анатолійович

(18.06.1977 р. народж.)

Народився в м. Харків. Середню освіту здобув у Харківському навчально-виховному комплексі № 55 (1984–1994). 1994 р. вступив до Харківського педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Там же навчався в аспірантурі кафедри української та світової літератури (1999–2002).

2003 р. став асистентом на кафедрі українознавства Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського «ХАІ».

Із 2004 р. працює в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна на кафедрі журналістики на посадах старшого викладача (2004); доцента (2005); професора (2016).

У 2003 р. захистив кандидатську дисертацію «Іван Багряний: ”нова релігійність“ як конструент художньої творчості». У 2014 р. – докторську дисертацію «Розвиток протестантської журналістики в Україні: генеза та сучасний стан».

Автор понад 90 друкованих праць, опублікованих у наукових журналах України, Росії, Чехії, США та Болгарії.

Викладає (або викладав) курси: «Зображальна журналістика», «Художньо-публіцистичні жанри», «Економіка та організація ЗМІ».

Читає авторські курси в Українському гуманітарному інституті (Буча, Київська область). Організатор і керівник авторських колективів із підготовки наукової літератури (видавництво «Торсінг», «Ранок», «Майстер-клас»). Редактор служби новин Медіагрупи «Надія», тренер, мотиватор, консультант із релігійної комунікації.

Член Асоціації журналістів, видавців і мовців «Новомедіа».

2004 р. отримав III премію конкурсу молодіжних літературних текстів та досліджень видавництва «Смолоскип».

Наукові інтереси: творчість Івана Багряного, протестантське книговидання та періодика, церковні ЗМІ.

Основні праці

1. «Тигролови» Івана Багряного: хроніка народження героя // Від бароко до постмодерну : зб. пр. каф. укр. та світ. літ. ХДПУ ім. Г. С. Сковороди, присвяч. пам'яті проф. В. Тимченка. – Х., 2002. – Т. 1. – С. 25–30.

2. «Новорелігійна» концепція національного відродження в «Марусі Богуславці» Івана Багряного // Слово і текст : зб. наук. ст. / за ред. А. Нямцу. – Чернівці, 2003. – Вип. 1. – С. 20–24.
3. Останній роман Івана Багряного [«Маруся Богуславка»: передмова] // Дніпро. – 2003. – № 11–12. – С. 8–10.
4. Риси образу сильної особистості у творчості Івана Багряного // Від бароко до постмодерну : зб. пр. каф. укр. та світ. літ. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – Х., 2003. – Т. 2. – С. 3–11.
5. Григорій Сковорода та Іван Багряний : типологічна подібність постатей // Укр. мова та літ. – К., 2004. – Ч. 48. – С. 5–7.
6. «Скорбна мати» П. Тичини й «Марія» У. Самчука як богородичні апокрифи // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2004. – Вип. 3. – С. 106–110.
7. «Нова релігійність» Івана Багряного. – К. : Смолоскип, 2005. – 167 с.
8. Іван Багряний як літературна постать // Вибрані твори / Іван Багряний ; упоряд., передм. та комент. : М. Балаклицький. – К. : Смолоскип, 2006. – С. 5–41.
9. Есе як художньо-публіцистичний жанр : наук.-метод. посіб. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2007. – 74 с.
10. Сучасне прочитання соцреалістичної журналістики: публіцистичний цикл Івана Багряного «Крокви над табором» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 766 : Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 214–217.
11. Адвентистська преса України як комунікаційна система // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. : Журналістика. – 2008. – Вип. 16. – С. 32–36.
12. Газета «Камень краеугольный» : фундаменталістська трансформація суспільства через трансформацію ЗМІ // Діалог : Медіа-студії : зб. наук. пр. / за заг. ред. О. Александрова. – Одеса, 2008. – Вип. 7. – С. 49–55.
13. Інформаційний бюлетень як засіб зв'язків із громадськістю протестантської церкви // Психолінгвістика / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди» : наук.-теорет. зб. – Переяслав-Хмельницький, 2008. – Вип. 2. – С. 90–94.
14. Протестантська періодика України : погляд на проблеми й принципи організації профілактичної медицини / М. Балаклицький, І. Радецька // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – Т. 31. – С. 80–84.
15. Роль редактора у формуванні та розвитку конфесійної преси в Україні // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – Т. 32. – С. 44–48.
16. Клара Гудзик як християнський публіцист : до проблеми світоглядної ідентифікації // Зб. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – Х., 2009. – Т. 13. – С. 137–150.
17. Медіатизація релігійного життя : термінологічний аспект // Зб. пр. наук.-дослід. центру періодики / НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. – Львів, 2009. – Вип. 2 (17). – С. 369–382.

18. Феномен журналу «Християнство» // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – Т. 35. – С. 83–86.
19. Мас-медіа в культурних війнах українських протестантів // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 903 : Сер : Соціальні комунікації. – Вип. 2. – С. 5–7.
20. Механізми оцінки ефективності протестантських ЗМІ України // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – Т. 39. – С. 70–73.
21. Міні-медіа в протестантській комунікації України // Інформ. суспільство : наук. журн. – 2010. – Вип. 11. – С. 24–28.
22. Наукові видання українських протестантів // Образ. – 2010. – Вип. 11. – С. 5–13.
23. Протестантське богослов'я комунікації // Укр. релігієзнавство. – 2010. – № 55. – С. 179–187.
24. Публіцистика українських протестантів у книжковому форматі // Вісн. Харків. держ. акад. культ. : зб. наук. пр. – 2010. – Вип. 29. – С. 159–167.
25. Сегментація аудиторії протестантських медіа України // Вісн. Харків. держ. акад. культ. : зб. наук. пр. – 2010. – Вип. 31. – С. 114–121.
26. Isn't medium a message? Суперечливий образ комунікаційних технологій у публіцистиці українських протестантів // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2010. – Т. 41. – С. 129–133.
27. Газета «Для ТЕБЯ» : шляхи медіатизації християнської ідеології // Зб. пр. Наук.-дослід. ін-ту пресознавства / НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. – Львів, 2011. – Вип. 1 (19). – С. 310–319.
28. Історіографія протестантської комунікації України // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2011. – № 2. – С. 64–72.
29. Медіатизація протестантизму в Україні 1991–2010 років. – Х. : Харків. іст.-філол. т-во, 2011. – 379 с.
30. Моделювання протестантської журналістики України // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – К., 2011. – Т. 43. – С. 47–51.
31. Протестантська комунікація України як предмет журналістичнознавчого дослідження // Наук. зап. Ін-ту журналістики / КНУ ім. Т. Шевченка. – 2011. – Т. 42. – С. 65–71.
32. Ідеологія протестантського книговидання : випробування ринком // Гуманит. науч. исслед. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://human.snauka.ru/2012/12/2057>.
33. Новий посібник з церковної комунікації України : [рецензія] // Гуманит. науч. исслед. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://human.snauka.ru/2012/12/2127>. – Рец. на кн.: Релігія і Церква в ЗМІ: практикум : навч.-метод. посіб. / С. Филипчук. – Рівне : ПП ДМ, 2012. – 136 с.
34. Перший український посібник з церковного піару : [рецензія] // Гуманит. науч. исслед. – 2012. – № 12. – Режим доступу : <http://human.snauka.ru/?p=2129>. – Рец. на кн.: Церква і медіа. Сім кроків до порозуміння / Бабинська С., Завадська Ю., Карапінка М., Кулигіна О. – [Б. м.] : Ездра, 2012. – 240 с.

35. Протестантське книговидання в Україні : переклад як комунікація // Гуманит. науч. исслед. – 2012. – № 11. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2012/11/1962>.
36. Сучасний стан протестантського книговидання в Україні // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 1027 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 4. – С. 103–107.
37. Книжкова рецензія як показник культури читання (на матеріалі протестантських ЗМІ України) // Стиль і текст. – 2013. – № 14. – С. 166–174.
38. Медіатизація українського протестантизму доби книжкової культури // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1074 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 5. – С. 5–8.
39. Написание журналистских текстов : специфика религиозных СМИ // Гуманит. науч. исслед. – 2013. – № 5. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2013/05/3047>.
40. Освітні осередки протестантської журналістики України // 36. пр. Наук.-дослід. центру періодики / НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. – Львів, 2013. – Вип. 2 (20). – С. 295–310.
41. После эйфории. Религиозная публицистика. – К. : Книгоноша, 2013. – 405 с.
42. Проблема національної автури в протестантському книговиданні України // Гуманит. науч. исслед. – 2013. – № 2. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/?p=2305>.
43. Промоушн протестантської літератури в незалежній Україні // Гуманит. науч. исслед. – 2013. – № 1. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/?p=2141>.
44. Стан сучасної театральної фотографії / М. Балаклицький, Д. Зеленська // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1074 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 5. – С. 30–32.
45. Церковь как преобразование : [рецензия] // Гуманит. науч. исслед. – 2014. – № 7. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2014/07/7366>. – Рец. на кн.: Без прошлого нет будущего. История организационного и доктринального становления Церкви адвентистов седьмого дня / Е. Зайцев. – Заокский : Источник жизни, 2013. – 384 с.
46. Перевод как коммуникационный мост : Заокская Библия и будущее русской библеистики // Гуманит. науч. исслед. – 2015. – № 10. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/?p=12739>.
47. Проповедническое искусство в постсоветском обществе // Человек и общество в системе религиозного и социально-гуманитарного знания : сб. науч. тр. / гл. ред. А. А. Петрищев ; Заокский христиан. гуманитар.-экон. ин-т. – Заокский (РФ), 2015. – С. 172–177.
48. Толерантизація релігійної тематики українських ЗМІ після Євромайдану // 36. пр. Наук.-дослід. ін-ту пресознавства / НАН України, ЛННБУ ім. В. Стефаника, НДІ пресознавства. – Львів, 2015. – Вип. 5(23). – С. 295–304.
49. Адвентистські мас-медіа в Україні // Морально-етичний дискурс сучасних ЗМІ в координатах викликів доби : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Буча, квітень, 2016). – К., 2016. – С. 131–133.

Література про нього

1. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 118: про дослідження М. А. Балаклицького.

Бацій Іван Семенович

(16.04.1922–22.10.1992)

Народився на хуторі Середньому Заводської сільської ради Ізюмського району Харківської області.

У 1940–1941 рр. працював учителем української мови та літератури в середній школі м. Барвенково Харківської області.

Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. після місячного навчання в артилерійському училищі (Томськ, РФ) у вересні 1941 р. був відправлений на фронт. Брав участь у звільненні країн Східної Європи від німецько-фашистських загарбників. Демобілізувався в грудні 1945 р.

Із січня по серпень 1946 р. – студент Слов'янського учительського інституту (Донецька область). 1946–1949 рр. – учитель російської мови неповної середньої школи м. Барвенково. Працюючи вчителем, 1947 р. вступив на заочне відділення філологічного факультету ХДУ, яке закінчив із відзнакою в 1954 р.

У 1949–1950 рр. – завуч школи робітничої молоді (Барвенково). Протягом 1950–1978 рр. викладав українську мову й літературу в середній школі м. Мерефа (Харківська область).

1968–1972 рр. як викладач із погодинною оплатою читав у Харківському університеті та педагогічному інституті курси української літератури та методики її викладання. 1972 р. захистив кандидатську дисертацію з педагогічних наук. 1976 р. йому присвоєно звання вчителя-методиста.

1978 р. перейшов на постійну роботу до ХДУ, де обійняв посаду старшого викладача (1978), згодом – доцента (1979) кафедри методики викладання мови та літератури (1989 р. кафедру було об'єднано з кафедрою загального та прикладного мовознавства). 1991 р. вийшов на пенсію.

Читав курси: «Методика викладання української мови в середній школі», «Методика викладання української літератури в середній школі»; спецкурси: «Педагогічні основи управління навчально-виховним процесом

в учбовому закладі», «Вивчення мови художніх творів у школі», «Вивчення життя, діяльності та творів В. І. Леніна в школі», керував педагогічною практикою в школах Харкова.

Науковий кореспондент НДІ педагогіки УРСР, член секції методики викладання літератури Харківського обласного педагогічного товариства. Постійно брав участь у методичній роботі Харківського інституту удосконалення кваліфікації вчителів, читав лекції для вчителів з української мови та літератури на міських та обласних курсах.

Як учасник бойових дій під час Другої світової війни (1939–1945 рр.) нагороджений орденом «Красная звезда», медалями «За отвагу», «За боевые заслуги», «За оборону Сталинграда» та багатьма іншими. Як педагог у 1966 р. нагороджений значком «Відмінник народної освіти».

Наукові інтереси: методика викладання української мови та літератури в середній школі.

Праці

1. Робота учнів над художнім текстом // Літ. в шк. – 1962. – № 1. – С. 38–42.
2. Піднесення мовної культури учнів старших класів // Укр. мова і літ. в шк. – 1965. – № 9. – С. 52–59.
3. Вивчення біографії Грабовського в 9 класі // Павло Грабовський у школі : [посібник для вчителів] / відп. ред. О. Р. Мазуркевич. – К., 1966. – С. 33–44.
4. Вивчення мови і стилю «Енеїди» // Укр. мова і літ. в шк. – 1966. – № 9. – С. 32–37.
5. Спостереження над стилем роману «Прапорonoсці» // Укр. мова і літ. в шк. – 1966. – № 4. – С. 48–53.
6. Виховання в учнів навичок самостійного аналізу літературних творів // Народна освіта і педагогічна наука в УРСР за 50 років : тези ювіл. наук. сесії. – К., 1967.*
7. Розвиток образного мислення школярів // Укр. мова і літ. в шк. – 1967. – № 1. – С. 37–41.
8. Слово про поетичні скарби / Бацій, Ходосов, Жицький, Тесля // Рад. освіта. – 1967. – 11 січ. *
9. Вивчення мови та стилю поеми «Енеїда» І. П. Котляревського // Матеріали Котляревських читань 1965 року / Харків. держ. ун-т. – Х., 1968. – Вип. 4. – С. 56–68.
10. Робота учнів над художнім текстом // Література учить жити : збірник. – К., 1968. – С. 184–195.
11. Стилiстичні вправи при вивченні літератури // Укр. мова і літ. в шк. – 1968. – № 2. – С. 37–42.
12. В мажоре більшого искусства / Бацій, Мазуркевич, Кучеренко, Ходосов, Жицький // Правда України. – 1970. – 14 марта.*
13. Питання стилістики на уроках синтаксису простого речення в 10 класі // Укр. мова і літ. в шк. – 1970. – № 9. – С. 54–59.

14. Проблеми поетичної стилістики в шкільному курсі літератури // Методика викладання української мови і літератури : респ. наук.-метод. зб. – К., 1970. – Вип. 4. – С. 158–174.
15. Элементы поэтической стилистики в школьном курсе украинской литературы : автореф. дис. ... канд. пед. наук. – К., 1972.*
16. Добрий поради́ник : [рецензія] / О. Мазуркевич, І. Бацій // Рад. освіта. – 1973. – 26 трав. – Рец. на кн.: З чого починається педагогічна майстерність / І. О. Синиця. – К. : Радян. шк., 1972. – 166 с.
17. Розкриття індивідуального стилю письменника при вивченні роману Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» в школі // Тезиси докл. і сообщ. міжвуз. науч. конф., посвящ. 125-летию со дня рождения Панаса Мирного. – Полтава, 1974.*
18. Ще про мову // Літ. Україна. – 1974. – 13 січ.*
19. Вивчення творів В. І. Леніна і найважливіших партійних документів на уроках української літератури // Укр. мова і літ. в шк. – 1976. – № 7. – С. 3–11.
20. Про вивчення творів В. І. Леніна і найважливіших партійних документів на уроках української літератури // Майстерність словесника : зб. ст. – К., 1978. – С. 3–34. – (Бібліотека передового досвіду).
21. Программа, инструкции и методические указания по организации и проведению педагогической практики студентов филологического факультета Харьковского государственного университета имени А. М. Горького / И. С. Бацій, Л. В. Дорогань, П. Я. Корж, В. Д. Сальников. – Х., 1979. – 18 с.
22. Неоціненне джерело нових ідей : (Про роботу над книгами Л. І. Брежнєва «Мала земля», «Відродження», «Цілина» в школі) / І. С. Бацій, Л. М. Марченко // Укр. мова і літ. в шк. – 1980. – № 5. – С. 27–33.
23. Контрольні роботи з методики викладання української мови в середній школі (для студентів-заочників IV курсу (спеціальність – українська мова та література)) / упоряд. Л. А. Лисиченко, І. С. Бацій. – Х., 1982. – 25 с.
24. Краса і сила слова : бесіди про мову художнього твору. – К. : Радян. шк., 1983. – 97 с.
25. Практичні заняття з курсу методики викладання української мови в середній школі : для студентів IV курсу спец. «Українська мова і література». – Х., 1983. – 19 с.
26. У декана : оповідання // Харків. ун-т. – 1984. – 15 трав.
27. З любов'ю до дітей : [пед. практика студентів-філологів] // Харків. ун-т. – 1986. – 21 січ.
28. Використання ленінської спадщини при вивченні творчості Шевченка в школі // Вісн. Харків. ун-ту. – 1987. – № 310 : Дослідження з класичної і радянської літератури, лінгвостилістики та граматичної структури української та російської мов. – С. 90–96.
29. Методичні вказівки до вивчення спецкурсу про роботу з творами В. І. Леніна в середній школі для студентів IV курсу філологічного факультету / [уклад. І. С. Бацій]. – Х. : ХДУ, 1988. – 23, [1] с.

30. Розкриття індивідуального стилю письменника при вивченні творів О. Гончара в школі // Літературний процес і творча індивідуальність письменника : (На матеріалі творчості Олеся Гончара) : тез. доп. обл. конф. – Дніпропетровськ, 1988. – С. 113–115.
31. Використання ленінської спадщини при вивченні творчості Шевченка в школі // Вісн. Харків. ун-ту. – 1987. – № 310 : Дослідження з класичної і радянської літератури, лінгвостилістики та граматичної структури української та російської мов. – С. 90–96.

Література про нього

1. Наш «Семен» : [про Івана Семеновича Бацїя] // Слобід. край. – 2008. – 4 жовт. – С. 19 з фот.
2. Іван Семенович Бацїй – «краса і сила українського слова» : засновник плеяди вчителів української мови і літератури / С. Г. Байстріюченко, О. В. Безноско, І. А. Гусон // Активные процессы в различных типах дискурса : междунар. конф., 18–19 июня 2009 г., Москва / Моск. пед. гос. ун-т ; Рос. гос. гуманит. ун-т. – М., 2009.*
3. Пам'яті учителя : Наш «Семен» : [Іван Семенович Бацїй (16.04.1922–22.10.1992)] // Некрополь Слобожанщини. – Х., 2012. – Вип. 1. – С. 153–158.

Безхутрий Юрій Миколайович

(6.07.1948 р. народж.)

Народився в м. Харків. 1966 р. закінчив Харківську середню школу № 45. Протягом 1966–1971 рр. навчався на відділенні «українська мова та література» філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). У 1971–1974 рр. продовжив навчання в аспірантурі кафедри історії української літератури ХДУ. Із 1974 р. працює на тій же кафедрі. 1977 р. захистив кандидатську дисертацію «Творчість Олександра Ільченка (проблеми індивідуального стилю)», 2003 р. – докторську дисертацію «Художній світ Миколи Хвильового». Викладач (1974), старший викладач (1978), доцент (1980), професор (2005) кафедри історії української літератури ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна). Із 1988 по 2016 рр. – завідувач кафедри історії української літератури цього закладу.

Із 1983 р. – заступник декана, з 1998 р. дотепер – декан філологічного факультету ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна).

У 1984–1986 рр. і в 1993–1995 рр. викладав курс української мови, літератури і цивілізації на відділенні славістики Університету Париж–VIII (Франція).

Автор близько 150 друкованих праць.

Під керівництвом проф. Ю. М. Безхутрого захищено 17 кандидатських дисертацій, також він консультував дві докторські дисертації.

Читає (або читав) навчальні курси: «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», «Українська література ХХ ст.». Веде спецкурс «Художній світ Миколи Хвильового», науковий семінар «Українська проза 20-х років ХХ ст.».

Член експертної ради ВАК України за спеціальністю «10.01.01 – українська література», голова спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій із цієї ж спеціальності.

Протягом багатьох років є членом редакційної колегії «Вісника Харківського університету. Серія : Філологія», із 1998 р. – голова редакційної колегії «Вісника».

Заслужений працівник освіти України (2005). Нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня, почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава» (2018).

Наукові інтереси: українська література ХХ ст., зокрема творчість М. Хвильового.

Основні праці

Повний перелік праць до 2008 р. наданий у покажчику: Юрій Миколайович Безхутрий – професор Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. покажч. / уклад. Ю. Ю. Полякова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 30 с.

1. Різногранність пошуку // Прапор. – 1976. – № 8. – С. 93–100.
2. Часе, вперед! // Жовтень. – 1977. – № 4. – С. 161–167.
3. Архітектоніка і стиль (на матеріалі творчості О. Ільченка) // Радян. літературознавство. – 1979. – № 7. – С. 34–42.
4. Індивідуальність стилю (роман–78) Рік’78. Літературно-критичний огляд. – К. : Дніпро, 1979. – С. 82–104.
5. До питання про методологічні основи аналізу індивідуального стилю // Укр. літературознавство : респ. міжвідом. зб. – Львів, 1980. – Вип. 35. – С. 56–66.
6. Жанр зобов’язує : Українська журнальна повість-79 // Радян. літературознавство. – 1980. – № 6. – С. 20–33.
Те саме // Рік’79 : літ.-крит. огляд. – К., 1980. – С. 46–59.
7. Художній історизм. Журнальна українська повість-81 // Радян. літературознавство. – 1982. – № 7. – С. 11–22.
8. Художній історизм української повісті-81 // Рік’81 : літ.-крит. огляд. – К., 1982. – С. 61–79.
9. Коні Уласа Самчука // Березіль. – 1996. – № 5–6. – С. 164–179.
10. Жанровые трансформации в рассказе М. Хвильового «Лиллюли» : интертекстуальный аспект // Menins tekstas = Художественный текст : Восприятие. Анализ. Интерпретация : материалы междунар. науч. конф. «Филологический анализ и интерпретация художественного текста», Вильнюс, 26–28 апр. 2000 г. – Вильнюс, 2000. – № 2. – С. 90–96.
11. «Жіночий мотив» в оповіданні М. Хвильового «Лілюлі» : інтертекст і інтерпретація // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491 : Сер. : Філологія : Традиції Харків. філол. школи : до 100-річчя від дня народж. М. Ф. Наконечного. – С. 554–558.
12. Інтертекстуальність в українській необароковій прозі 20-х років (новели «Кіт у чоботях» і «На глухій шляху» М. Хвильового) // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473 : Сер. : Філологія : Праці молодих учених філол. ф-ту. – С. 243–254.
13. Алгоритмічний дискурс Миколи Хвильового (із спостережень над поетикою «Арабесок») // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер. : Філологія. – Вип. 33 : Філол. аспекти дослідження дискурса. – С. 410–415.
14. «Вступна новела» Миколи Хвильового : семантика художнього світу // Літературознавчий збірник = Литературоведческий сборник. – Донецьк, 2001. – Вип. 5/6. – С. 251–270.
15. Деякі аспекти мотивної організації новели «Я (Романтика)» М. Хвильового // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2001. – Вип. 2 (29). – С. 164–177.
16. Мотив «свій»/чужий в «Арабесках» М. Хвильового // Вісн. Луган. пед. ун-ту. – 2001. – № 4 (36) : Філол. науки. – С. 29–35.

17. Новела Миколи Хвильового «Свиня» як психологічна сатира : деякі аспекти семантики й поетики // Рідн. Край : наук., публіц., худож.-літ. альманах. – 2001. – № 2 (5). – С. 74–80.
18. Оповідання «Пудель» Миколи Хвильового : до проблеми рецепції героя // Наук. зап. Терноп. пед. ун-ту. Сер. : Літературознавство. – Тернопіль, 2001. – Вип. 10. – С. 296–310.
19. Постреволюційний синдром : концепція дійсності в новелах «Синій листопад» і «Заулок» М. Хвильового // Півд. архів. Філол. науки : зб. наук. пр. – Херсон, 2001. – Вип. 13. – С. 171–177.
20. Семантика мотивів оповідання «Пудель» Миколи Хвильового // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2001. – № 519 : Сер. : Філологія. – Вип. 32 : Сучасні філологічні студії : Аналіз та інтерпретація. – С. 67–87.
21. Трагедія амбівалентності : мотив безвиході в новелах «Редактор Карк» і «Силуети» М. Хвильового // Літературознавчий збірник = Литературоведческий сборник. – Донецьк, 2001. – Вип. 7/8. – С. 234–250.
22. «Чумаківська комуна» Миколи Хвильового : пародійна модель світу // Динамизм социальных процессов в постсоветском обществе : материалы междунар. семинара. – Луганск ; Цюрих ; Женева, 2001. – Вип. 2, ч. 1 : Філол. науки. – С. 221–234.
23. «Я безумно люблю город...» : мотив міста і творчості в «Арабесках» Миколи Хвильового // Іст.-літ. журн. – Одесса, 2001. – № 6. – С. 122–132.
24. Oles' Gončar // Leksikon stranih pisaca. – Zagreb (Хорватія), 2001. – С. 397.
25. Біблійні мотиви «Арабесок» Миколи Хвильового // Наука і сучасність : зб. наук. праць Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – К., 2002. – Т. 31. – С. 152–163.
26. «Дорога й ластівка» М. Хвильового : семантика та поетична структура // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34 : Актуальні питання сучасної філології. – С. 314–328.
27. Інтелігенція в оповіданні М. Хвильового «Лілюлі» : до проблеми інтерпретації мотиву // Укр. літературознавство. – Львів, 2002. – Вип. 65. – С. 92–101.
28. Мифопоэтика новеллистики М. Хвильового // Menins tekstas = Художественный текст : Восприятие. Анализ. Интерпретация : сб. науч. ст. – Вильнюс, 2002. – № 3. – С. 145–154.
29. Мотив загибелі в ранній новелістиці М. Хвильового («Солонський яр», «Бараки, що за містом») // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 557. Сер. : Філологія. – Вип. 35 : Слово і художній текст. – С. 221–232.
30. Мотивна структура і композиція «Сентиментальної історії» М. Хвильового // Літературознавчий збірник = Литературоведческий сборник. – Донецьк, 2002. – Вип. 11. – С. 198–209.
31. Неоміфологізм у новелі «Я (Романтика)» Миколи Хвильового // 36. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 2002. – Т. 9. – С. 85–102.

32. Новели «Юрко» і «Кімната ч. 2» М. Хвильового : мотив «втраченого покоління» // Мова і культура : наук. вид. – К., 2002. – Т. 4, вип. 4, ч. 1 : Мова і художня творчість. – С. 17–24.
33. Сатиричні мотиви в новелі «Колонії, вілли...» М. Хвильового : текст і контекст // Література в контексті культури : зб. наук. пр. – Дніпропетровськ, 2002. – Вип. 7. – С. 126–133.
34. Символіко-алегоричний підтекст «Арабесок» М. Хвильового : поетика хронотопу // Слобожанщина. – 2002. – № 22. – С. 113–126.
35. Василь Стефаник і Микола Хвильовий: дві моделі світу // Шевченко. Франко. Стефаник : Матеріали міжнар. наук. конф. – Івано-Франківськ, 2002. – С. 395–404.
36. Філософія краху : людина і фальшива ідея («Повість про санаторійну зону» М. Хвильового) // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36 : Семантика, поетика та прагматика тексту. – С. 207–215.
37. Шляхами додому // Шляхами Півночі : 12 репортажів / О. Штуль-Жданович. – Париж ; К., 2002. – С. 8–10.
38. «Зруйнований світ» у новелах М. Хвильового «Життя» і «Шляхетне гніздо» : до проблеми інтерпретації мотиву // Вісн. Луган. пед. ун-ту. – 2003. – № 2 (58) : Філол. науки. – С. 130–137.
39. Митець і влада. Мотиви й інтертекст в оповіданні М. Хвильового «Лілюлі» // Слово і час. – 2003. – № 5. – С. 47–56.
40. Неоміфологізм «Повісті про санаторійну зону» М. Хвильового // Наук. вісн. Ізмаїл. держ. гуманіт. ун-ту. – 2003. – Вип. 15. – С. 121–126.
41. «Сентиментальна історія» М. Хвильового : руйнація міфу на тлі інтертексту // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38. – С. 3–8.
42. Хвильовий : проблеми інтерпретації. – Х. : Фоліо, 2003. – 495 с.
43. «Азіатський Ренесанс» М. Хвильового як художній феномен : руйнація особистого міфу // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2004. – № 632 : Сер. : Філологія. – Вип. 42. – С. 274–278.
44. Модернистские и постмодернистские интенции в прозе М. Хвильового // Menins tekstas = Художественный текст : Восприятие. Анализ. Интерпретация : сб. науч. ст. – Вильнюс, 2004. – № 4. – С. 156–164.
45. Микола Хвильовий і естетичні пошуки в українській літературі першої третини ХХ століття // Схід – Захід : іст.-культурол. зб. – Х. ; К., 2004. – Вип. 6. – С. 79–89.
46. Художній світ Миколи Хвильового. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. – 332 с.
47. Мала проза Івана Франка 1900-х років у контексті художньої парадигми перехідної культурної епохи : модель світу і модель людини // Укр. літературознавство. – Львів, 2008. – Вип. 70. – С. 168–176.

48. Ідеї Олександра Потебні і модерністські пошуки М. Хвильового // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 2. – С. 3–7.
49. Харківські витоки української літератури 20-х – 30-х рр. XX ст. : світоглядні орієнтири та естетичні засади // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2012. – № 989, вип. 63. – С. 51–57.
50. Микола Хвильовий // Книжерна смотра : часопись за светску книжевност. – Загреб (Хорватія), 2012. – № 2–3 (164–165). – С. 131–133.

Література про нього

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.] ; худож.-оформлювач: І. В. Осипов. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
Про Ю. М. Безхутрого див. «Іменний показчик».
2. Гетьманець М. Ф. Безхутрий Юрій Миколайович / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – 2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 32–33.
3. Юрій Миколайович Безхутрий – професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. показч. / уклад. Ю. Ю. Полякова ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008. – 30 с. (130 назв).
4. Безхутрий Юрій Миколайович // Професори Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. довід. – Х., 2009. – С. 33 з фот.
5. Шалімова М. Декан – людина обов'язкова : [На 11-му обл. конкурсі «Вища школа – кращі імена» у номінації «Декан факультету» дипломантом став Ю. М. Безхутрий, декан філол. ф-ту ХНУ імені В. Н. Каразіна] / М. Шалімова // Харків. ун-т. – 2010. – 9 берез. з фото.
6. Державними нагородами [відзначено ... Ю. М. Безхутрого, декана філологічного факультету, – орденом «За заслуги» III ступеня] // Харків. ун-т. – 2015. – 17 листоп.
7. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015 – С. 91–165.
С. 114, 116, 117, 152: про Ю. М. Безхутрого.
8. Безхутрий Юрій Миколайович // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра історії української літератури. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/bezkhoutry/bezkhoutry.html.

Березнікова Лідія Петрівна

(12.12.1921–28.01.2002)

Народилася в селищі Осинки Оленінського району Калінінської області (тепер – Тверська обл.) в родині залізничника та вчительки. 1939 р. закінчила середню школу № 126 м. Харкова та вступила на філологічний факультет ХДУ. Під час навчання (у квітні 1941 р.) закінчила курси медичних сестер при університеті.

Після початку війни до вересня 1945 р. служила медсестрою у прифронтовому госпіталі 50-ї армії. Після демобілізації відновилася на філологічному факультеті Харківського державного університету, який закінчила з відзнакою в 1948 р.

Протягом 1948–1951 рр. навчалася в аспірантурі кафедри історії російської літератури ХДУ. Із 1951 р. по 1963 р. працювала старшим викладачем, завідувала (1951–1956) кафедрою історії російської літератури Харківського бібліотечного інституту (зараз – Харківська академія культури). Одночасно в 1951–1953 рр. працювала викладачем кафедри журналістики ХДУ.

Із 1963 р. по 1990 р. працювала на кафедрі історії російської літератури ХДУ старшим викладачем (1963), доцентом (1976; наукове звання отримала в 1979 р.).

1971 р. закінчила факультет підвищення кваліфікації при Московському державному університеті. У 1972 р. захистила кандидатську дисертацію «Проблема личности в литературных дискуссиях 1920-х – начала 1930-х годов».

Читала курси історії російської літератури ХХ ст., радянської літератури. Вела спецкурси й наукові семінари «Творчество Л. Н. Толстого», «Романы М. А. Шолохова», «Советский роман 20–30-х гг.», «Проблемы современной советской литературы» и др. У 1990 р. вийшла на пенсію.

Як член бюро міської секції товариства «Знання» виступала з публічними лекціями про розвиток радянської літератури.

Нагороджена 5 медалями, зокрема «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.», «За боевые заслуги» та ін., пам'ятним знаком «Отличник санитарной службы».

Наукові інтереси: радянська література ХХ ст.

Праці

1. До проблеми позитивного героя в радянській літературній критиці другої половини 20-х років // Конференція, присвяч. підсумкам наукової роботи інституту за 1957 рік : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1958. – С. 15–16.

2. Передова людина радянського села в російській прозі другої половини 20-х років // Наукова конф., присвяч. ХХІ з'їздові КПРС : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1959. – С. 89.
3. Образ позитивного героя в романі Ф. Панф'єрова «Бруски» // Конференція, присвяч. підсумкам наук. роботи за 1959 рік (4–6 лют. 1960 р.) : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1960. – С. 93–94.
4. К истории литературной критики 20-х годов. (Дискуссия о принципах изображения характера в советской литературе) // Учен. зап. / Харьков. гос. библиотеч. ин-т. – Х., 1961. – Вып. 5 : Вопросы литературы. – С. 59–94.
5. Тематический план по курсу «История русской советской литературы» для студентов-заочников V курса / ХГУ. – Х., 1960. – 32 с.
6. Образ позитивного героя в романі М. Шолохова «Піднята цілина» // V звітньо-наукова конф. : Підсумки наук. роботи за 1960 р. (7–10 лют. 1961 р.) : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1961. – С. 54–56.
7. Концепция личности в критике Пролеткульта // Вопросы литературоведения и языкознания : науч. конф. преподавателей филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 3–6.
8. Советская критика о концепции личности в литературе начала 20 х годов // Вопросы русской литературы : межвуз. респ. сб. – Львов, 1966. – Вып. 2. – С. 120–126.
9. Концепція особи в російській прозі початку 20-х років // Питання літературознавства та мовознавства : тез. доп. і повідом. респ. наук. конф. (трав., 1967). – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 23–24.
10. До питання про концепцію особи в повоєнній російській прозі початку 20-х років // Вісн. Харків. ун-ту. – 1970. – № 50 : Сер. філол. – Вип. 5. – С. 14–19.
11. Образ Ленина в современной советской прозе. – Х. : Знание, 1970. – 8 с.
12. Проблемы личности в литературных дискуссиях 20-х – начала 30-х годов : дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1970. – 407 с.
13. Проблемы личности в литературных дискуссиях 20-х – начала 30-х годов : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1972.*
14. Героиня Великой Отечественной войны в советской литературе. – Х. : Знание, 1975. – 21 с.
15. Образ В. И. Ленина в советской литературе. – Х. : Знание, 1975. – 12 с.
16. Рабочий класс в современной литературе. – Х. : Знание, 1975. – 12 с.
17. Методические указания и рабочая программа по курсу истории русской литературы начала XX века для студентов 5 курса филологического факультета : (Заочная форма обучения) / ХГУ. – Х., 1977. – 18 с.
18. Про естетичну програму «Перевалу» : (О. Воронський про фрейдизм) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1977. – № 154. – С. 3–7.
19. К проблеме гуманизма в творчестве Л. Леонова (из наблюдений над романом «Соть») // Вісн. Харків. ун-ту. – 1979. – № 183 : Сер. філол. – Вип. 12. – С. 38–46.

20. Методические указания к изучению русской советской критики : (Проблема личности в литературной критике 1917–1934 гг.) : для студентов-заочников 6-х курсов филол. ф-та / ХГУ. – Х., 1980. – 44 с.
21. Проблема характера в советской критике начала 30-х годов // Теория и история критики : сб. ст. – 1980.*
22. Воспоминания // Нам нелегко далась Победа... : Воспоминания преподавателей и сотрудников Харьковского университета – участников Великой Отечественной войны / фото : Е. В. Симоновский ; ред. и авт. предисл. Е. П. Пугач ; вступ. слово : В. С. Бакиров. – Х., 2006. – С. 79–106.

Література про неї

1. Величко Д. «Не стареют душой ветераны, ветераны Второй мировой!» : [про доц. філол. ф-ту Л. П. Березнікову] / Д. Величко // Харків. ун-т. – 1984. – 8 трав.
2. Щербакова Н. Призвание : [о доц. филол. ф-та Л. П. Березниковой] / Н. Щербакова // Красное знамя. – 1987. – 21 окт.
3. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / [В. С. Бакиров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 518: про Л. П. Березнікову.
4. Гомон М. Л. Дороги життя (спогади і роздуми) / Михайло Гомон. – Балаклія : Балдрук, 2008. – 244 с.
С. 144: про Л. П. Березнікову.

Бесєдіна-Невзорова Віра Павлівна

(9.(21).07.1894–6.03.1971)

Народилася в м. Юр'єв (тепер Тарту, Естонія) в родині вчителя. 1914 р. закінчила Вищі жіночі курси у м. Юр'єв, під час навчання викладала російську мову в школі й керувала показовою шкільною групою в Юр'єві.

Протягом 1914–1918 рр. навчалася на Вищих жіночих курсах при Харківському університеті, одночасно працювала викладачем російської мови на підготовчих курсах у Харківській консерваторії.

У 1918–1920 рр. викладала російську мову в гімназії для дітей робітників Харківського паровозобудівельного заводу.

1920–1921 рр. навчалась на Тимчасових педагогічних курсах, викладала російську мову в Академії теоретичних знань. 1924–1925 рр. – студентка факультету профосвіти, аспірантка мовознавчої науково-дослідної кафедри Харківського інституту народної освіти. Із 1925 р. – науково-педагогічний співробітник цієї кафедри; із 1930 р. – викладач Харківського педагогічного інституту професійної освіти (виник на базі ХІНО); 1933–1971 рр. – викладач, доцент (1935 – отримано звання), професор (1967) літературно-лінгвістичного (згодом – філологічного) факультету Харківського державного університету.

Із листопада по грудень 1943 р. була деканом філологічного факультету.

1947 р. здобула вчений ступінь кандидата філологічних наук, а в 1965 р. за роботу «Старославянський язык: учебное пособие для студентов филологических факультетов университетов УССР» (Харків, 1962) – науковий ступінь доктора філологічних наук.

Заслужений діяч наук УРСР (1968). Із 1958 р. була членом Українського комітету славістів.

Основні праці Бесєдіної-Невзорової присвячені питанням фонетики й граматики слов'янських мов. Також вивчала проблеми шкільного й вузівського викладання російської та української мови, слов'янського мовознавства, психології.

Праці

1. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 6. – С. 246–249. – Рец. на кн.: Музыка речи / Л. Сабанеєв. – М. : Работник просвещения, 1923. – 190 с.
2. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1924. – № 11–12. – С. 239–240. – Рец. на кн.: Первые ступени правописания в связи с работами по развитию речи. Вып. 1 / И. Н. Шапошников. – М. : Госиздат, 1923. – 72 с.

3. Язык ребенка как предмет изучения // Просвещение Донбасса. – Луганск, 1924. – № 3. – С. 21.
4. Методы обучения грамоте // Радян. шк. – Луганськ, 1925. – № 2.*
5. Методи навчання грамоті дорослих // Радян. шк. – Луганськ, 1926. – № 3.*
6. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1926. – Рец. на кн.: Живые звуки : руководство для обучения детей письму и чтению без букваря (по образно-моторному методу) / А. Шапошников. – М. ; Пг. : Госиздат, 1923. – 128 с.*
7. Експериментально-фонетичне дослідження української літературної вимови в Харківському інституті народної освіти // Зап. Харків. ін-ту нар. освіти. – 1928. – Т. 3. – С. 38–48.
8. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1930. – № 10. – С. 201–202. – Рец. на кн.: Исследование и исправление недостатков детской речи / В. А. Смирнов. – 1930. – 54 с.
9. [Рецензия] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1930. – № 5–6. – С. 257–259. – Рец. на кн.: Проблемы современной психологии. Т. 5. Вопросы изучения языка ребенка. – М. : Госиздат, 1930. – 264 с.
10. Польська мова : короткий іст. нарис. – Х., 1929. – (Изд. на стеклографе).
11. Виробнича термінологія робітників ХПЗ // Мова робітника по матеріалах Харківського паровозо-будівельного заводу : зб. ст. – Х., 1934. – С. 24–40.
12. Методы изучения средств речевой выразительности : (Исследования в области темпа повествоват. речи) // Юбилейная науч. сессия филол. ф-та ХГУ. Лингв. секция : тез. докл. – Х., 1940. – С. 9–14.
13. Изучение средств выразительности : Исследования в области темпа и длительности отдельных ритмич. единиц прозаич. речи : дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1945. – 225 с.
14. Членування мови на ритмічні одиниці : (Із дослідів у галузі темпу та тривалості розповідальної мови) // Наук. хроніка Харків. держ. ун-ту : зб. анот. – 1945. – № 13 : Філол. ф-т. – С. 3–5.
15. Кафедра мовознавства до XXX роковин Великої Жовтневої соціалістичної революції // Сталін. кадри. – 1947. – 11 листоп.
16. Фонетика і орфоєпія української мови // Виразне читання і культура усної мови / М. М. Баженов. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К., 1949. – С. 26–51.
17. Видатний методист : До 65-річчя з дня народження і 40-річчя наук.-пед. діяльності зав. каф. рос. мови й мовознавства ХДУ канд. пед наук доц. М. М. Баженова // Сталін. кадри. – 1950. – 23 листоп.
18. Порядок слов и его место в грамматическом строе славянских языков // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 70 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 3. – С. 73–84.
19. [Питання про придатність порівняльно-історичного методу для реконструкції синтаксичних явищ] // Філол. зб. / АН УРСР, Укр. комітет славістів. – К., 1958. – С. 317–319.
20. Роль порядка слов в развитии грамматического строя славянских языков // Філологічний збірник / АН УРСР, Укр. комітет славістів. – К., 1958. – С. 27–39.

21. Сочетания глаголов ИМАМЬ и ХОЩЖ с инфинитивом в языке Остромирова Евангелия // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 25–42.
22. Чи можливе застосування порівняльно-історичного методу при реконструкції синтаксичних явищ мови дописемного періоду? // Філол. зб. – К., 1958. – С. 317–319.
23. До історії форм майбутнього часу з *имамь* і *(у)му* + інфінітив в українській мові // Питання історичного розвитку української мови : міжвузів. наук. конф. : тези доп. – Х., 1959. – С. 29–31.
24. Членение речи на ритмические единицы // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 247–262.
25. Порядок слів у означальних конструкціях старослов'янської мови // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : тез. доп. та повідомл. III Респ. славіст. конф., присвяч. 125-річчю з дня народження О. О. Потебні, (23–27 груд. 1960 р.). – Х., 1960. – С. 52–55.
26. [Рецензія] // Мовознавство. – 1961. – Т. 16. – С. 117–119. – Рец. на кн.: Питання іменникового словотвору в східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами. Ч. 1 / І. І. Ковалик. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1958. – 153 с.
27. До історії складних форм майбутнього часу в українській мові // Питання історичного розвитку української мови : пр. Міжвуз. наук. конф. – Х., 1962. – С. 251–257.
28. Старославянський язык : [учеб. пособие для студ. филол. ф-тов ун-тов УССР]. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1962. – 360 с.
29. Средства межфразовой связи в языке памятников старославянской письменности // Вопросы литературоведения и языкознания : [материалы науч. конф. филол. ф-та]. Вып. 2. – Х., 1965. – С. 75–76.

Література про неї

1. Мовознавство на Україні за п'ятдесят років / відп. ред. Й. А. Багмут. – К. : Наук. думка, 1967. – 455 с.
С. 51, 155, 308, 309, 320: про В. П. Бесєдіну-Невзорову.
2. Бузник Л. Учасник історії факультету [В. П. Бесєдіна-Невзорова] / Л. Бузник // Харків. ун-т. – 1967. – 4 лип. з фот.
3. В. П. Бесєдіна-Невзорова : [некролог] // Веч. Харків. – 1971. – 9 берез.
4. Булахов М. Г. Бесєдіна-Невзорова Вера Павловна / М. Г. Булахов // Восточнославянские языковеды : биобиблиогр. слов. / М. Г. Булахов. – Минск, 1977. – Т. 2. – С. 23–25.
5. Широкопад Е. Ф. Вера Павловна Бесєдіна-Невзорова // Рус. філологія : Укр. вестн. – Х., 1994. – № 4. – С. 64.
6. Широкопад Є. Х. Бесєдіна-Невзорова Віра Павлівна / Є. Х. Широкопад // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 546.

7. Широкопад С. Х. Бесідина-Невзорова Віра Павлівна / С. Х. Широкопад // Українська мова : енциклопедія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – К., 2004. – С. 48.
8. Карнаушенко Г. Н. Лексика старославянського язика в роботах В. П. Бесідиної-Невзорової / Г. Н. Карнаушенко // Дріновський зб. – Х. ; Софія. – 2008. – Т. 2. – С. 29–35.
9. Духно Т. Жіноча освіта : [шлях у науку В. П. Бесідиної-Невзорової] / Т. Духно // Харків. ун-т. – 2009. – 27 лют.
10. Кант А. Кладезь славістики : [про В. П. Бесідину-Невзорову ; спогади про неї проф. каф. рос. мови С. Х. Широкопад] / А. Кант // Харків. ун-т. – 2009. – 27 жовт. з фот.

Бикова (Бабенко) Лідія Георгіївна (17.11.1927 р. народж.)

Народилася в Харкові. Дитинство та юність провела у Запоріжжі та в Дніпропетровській області, де пережила окупацію (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.).

1948–1953 рр. навчалася на українському відділенні філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). У 1953–1956 рр. – аспірантка кафедри історії української літератури ХДУ. Після закінчення аспірантури була залишена викладачем на кафедрі історії української

літератури.

1966 р. захистила кандидатську дисертацію «Особливості реалізму Панаса Мирного (деякі принципи і засоби художньої типізації)». Доцент кафедри історії української літератури з 1974 р. На цій посаді працювала до виходу на пенсію в 2007 р.

Із 1998 р. по 2001 р. за сумісництвом працювала перекладачем у Фармакопейному комітеті. Відома як укладач словника української фармакопейної мови.

Наукові інтереси: історія української літератури ХІХ–ХХ ст., зокрема творчість Панаса Мирного, І. С. Нечуя-Левицького, Г. М. Хоткевича та ін.

Праці

1. Дипломная робота : [Один день вдохновенного труда. 1 ноября 1952 г.] // Красное знамя. – 1952. – 5 нояб.
2. Панас Мирний в українській критиці 70-х років ХІХ століття // Наукова конф. викладачів філологічного факультету, присвячена підсумкам науково-

- дослідної роботи за 1958 рік, січень 1959 р. : тези доп. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1959. – С. 23–24.
3. Повість Панаса Мирного «Лихі люди» // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 43–59.
 4. Шевченкові традиції у творчості Панаса Мирного. Образ матері за творами «Хіба ревуть воли, як ясла повні» та «Лихі люди» // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 61–67.
 5. Наукова конференція, присвячена творчості П. І. Панча [в Харкові] / Л. Г. Бикова, П. Я. Лещенко // Радян. літературознавство. – 1962. – № 2. – С. 153–154.
 6. На честь ювілею : [Харків. ун-т до 150-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Харків. ун-т. – 1964. – 12 берез.
 7. Деякі особливості типізації жіночих образів у творчості Панаса Мирного (образ матері) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 7 : Сер. філол. – Вип. 1. – С. 47–51.
 8. Драматургічна форма у творах Панаса Мирного : (Ідейно-художні функції діалогу) // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези і автореф. доп., верес. 1965 р. / Харків. ун-т. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 3–5.
 9. Особенности реализма Панаса Мирного : (Некоторые принципы и приемы художественной типизации) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1966. – 22 с.
 10. Літературознавці Харківського університету – до ювілею [Жовтня] / Л. Бикова, В. Боянович // Радян. літературознавство. – 1967. – № 12. – С. 89–90.
 11. [Республіканська наукова конференція з філологічних наук, присвячена 50-річчю Жовтня, Харків, 1967 р.] / Л. Бикова, В. Боянович // Радян. літературознавство. – 1967. – № 11. – С. 92–93.
 12. Конференція, присвячена Г. Ф. Квітці-Основ'яненку [у Харківському університеті] / Л. Г. Бикова, Л. В. Венєвцева // Радян. літературознавство. – 1968. – № 12. – С. 86–88.
 13. [Рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1969. – № 3. – С. 89–90. – Рец. на кн.: Корифей української прози : Нарис творчості Панаса Мирного / М. Є. Сиваченко. – К. : Наук. думка, 1967. – 215 с.
 14. До питання про романістику Панаса Мирного : («Як ведеться, так і живеться») // Вісн. Харків. ун-ту. – 1972. – № 71 : Сер. філол. – Вип. 7. – С. 10–16.
 15. Із спостережень над особливостями пейзажного живопису І. С. Нечуя-Левицького // Укр. мова і літ. в шк. – 1972. – № 7. – С. 10–17.
 16. Композиція циклу «Як ведеться, так і живеться» Панаса Мирного // Вісн. Харків. ун-ту. – 1973. – № 88 : Сер. філол. – Вип. 8. – С. 19–23.
 17. [Рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1974. – № 1. – С. 86–88. – Рец. на кн.: Панас Мирний. Біографія. Дослідження / В. М. Черкаський. – К. : Наук. думка, 1973. – 390 с.

18. Методичні вказівки для студентів 4-го курсу філологічного факультету (спеціальність – українська мова та література) заочної форми навчання до написання курсової роботи з історії української літератури (II пол. XIX ст.). – Х., 1976. – 9 с.
19. Залюблений у красу : [Г. М. Хоткевич] // Веч. Харків. – 1978. – 4 січ.
20. «Як ведеться, так і живеться» Панаса Мирного // Укр. літературознавство. – Львів, 1980. – Вип. 35. – С. 139–147.
21. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з української літератури XIX ст. на 3-му курсі філологічного факультету / уклад. Л. Г. Бикова ; ХДУ. – Х., 1983. – 11 с.
22. [Рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1984. – № 10. – С. 72–73. – Рец. на кн.: Вивчення творчості Панаса Мирного / В. М. Черкаський. – К.: Радян. шк., 1982. – 193 с.
23. [Рецензія] // Радян. літературознавство. – 1985. – № 9. – С. 73–75. – Рец. на кн.: Михайло Коцюбинський : нарис життя і творчості / Н. Л. Калениченко. – К.: Дніпро, 1984. – 190 с.
24. Українські радянські письменники : зб. літ.-крит. матеріалів / упоряд. Ю. М. Безхутрий, Л. Г. Бикова ... І. Л. Михайлін [та ін.]. – К.: Радян. шк., 1984. – 349 с.
25. Історія української літератури другої половини XIX століття / [В. М. Поважна, М. С. Грицай ... Л. Г. Бикова ; за ред. д-рів філол. наук В. М. Поважної, М. С. Грицай]. – 2-ге вид. – К.: Вид-во при Київ. держ. ун-ті ; Вид. об'єднання «Вища шк.», 1986. – 431 с.
Л. Г. Биковою написано 5 розділів.
26. Балака Іван Терентійович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 118.
27. Вербицький Петро Пантелеймонович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 118.
28. Творець живих типів : [До 150-річчя від дня народж. І. С. Нечуя-Левицького] // Харків. ун-т. – 1989. – 28 берез.
29. Талант світового виміру : [До 140-річчя від дня народж. П. Мирного] // Харків. ун-т. – 1989. – 5 верес.
30. Післямова // Чорна рада: Хроніка 1663 року : оповідання / П. Куліш. – Х., 1990. – С. 263–271.
31. А. М. Ніженець – дослідник української літератури / Л. Г. Бикова, Ю. А. Ісиченко // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 369 : Проблеми філології. – С. 151–156.
32. Плани практичних занять та самостійної роботи з історії української літератури другої половини XIX ст. для студентів II, III курсів філологічного факультету / упоряд. Л. Г. Бикова, Т. С. Матвєєва. – Х., 1993. – 26 с.
33. Державна Фармакопея України : введено в дію з 1 жовт. 2001 р. / Наук.-експерт. фармакоп. центр ; [редкол. Г. В. Георгієвський та ін. ; пер. з рос. Л. Г. Бикової]. – Х.: ДП НЕФЦ, 2001. – 532 с.

34. Пам'яті науковця, педагога, краєзнавця А. М. Ніженець (1902–1992) : [до 100-річчя з дня народження] // Слобід. край. – 2003. – 30 січ.
35. Учений-педагог : [До 100-річчя з дня народження А. М. Ніженець] // Харків. ун-т. – 2003. – 18 лют. з фото.
36. Державна Фармакопея України. *Доповнення 1* : введено в дію з 1 квіт. 2004 р. / Наук.-експерт. фармакоп. центр ; [редкол. Г. В. Георгієвський [та ін.] ; пер. з рос. Л. Г. Бикова]. – Х. : ДП НЕФЦ, 2004. – 494 с.
37. Співець скарбів духу людського : [До 150-річчя І. Я. Франка] // Харків. ун-т. – 2006. – 14 листоп. – С. 2–3.
38. Державна Фармакопея України. *Доповнення 2* : введено в дію з 1 лют. 2008 р. / Наук.-експерт. фармакоп. центр ; [пер. з рос. Л. Г. Бикова]. – Х. : ДП НЕФЦ, 2008. – 618 с.
39. Державна Фармакопея України. *Доповнення 3* : введено в дію з 1 січ. 2010 р. / Укр. наук. фармакоп. центр якості лікар. засобів ; [пер. з рос. Л. Г. Бикова]. – Х. : Укр. наук. фармакоп. центр якості лікар. засобів, 2010. – 280 с.
40. Булашенко Ірина Григорівна // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2012. – Т. 1. – С. 530.
41. Слово про колегу і товариша : Пам'яті великого гуманіста, літературознавця Г. М. Сивоконя // Слово Просвіти. – 2015. – Число 2 (15–21 січ.). – С. 12. – На фото зліва направо: проф. Ю. М. Безхутрий, член-кор. НАН України Г. М. Сивокінь, проф. В. С. Калашник, доц. Н. І. Гноєва.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Л. Г. Бикову.
2. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки XIX – початок XXI ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.
Про дослідження Л. Г. Бикової – див. іменний покажчик.
3. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 115: про дослідження Л. Г. Бикової.
4. Ювілей Лідії Георгіївни Бикової // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. Філологія. – 2017. – Вип. 77. – С. 207–208 з фот.

Бикова Лілія Олексіївна

(9.10.1929 р. народж.)

Народилася в с. Нікольському Великосельського району Ярославської області (Російська Федерація). Жила в м. Рибінську Ярославської області, де в 1947 р. закінчила середню школу № 3. Цього ж року вступила на філологічний факультет Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який закінчила з відзнакою в 1952 р.

Протягом 1952–1955 рр. навчалася в аспірантурі кафедри російської мови ХДУ. 1956 р. захистила кандидатську дисертацію «Несоотносительные глаголы несовершенного вида в современном русском языке».

Викладач (1955), старший викладач (1960), доцент (1961 – в. о., 1964), професор (2001) кафедри російської мови ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна).

У 1975–1978 рр. перебувала у відрядженні в Інституті слов'янської філології Люблінського державного університету (Польща), у 1983–1986 рр. – в Університеті А. Міцкевича (Познань, Польща).

2001 р. виїхала до США, мешкає у м. Стоктон (Каліфорнія).

Автор понад 100 друкованих праць. Під її керівництвом було захищено 5 кандидатських дисертацій.

Викладала різні розділи курсу сучасної російської мови (лексика, морфологія, синтаксис).

Основні напрямки наукової та навчально-методичної діяльності: атрибутика морфеміки як самостійного розділу науки про мову: склад слова у синхронії та діяxронії, історичні процеси; теоретичні проблеми та особливості сучасного словотворення; відносини у функціонально-семантичному полі: дієслово – імена дії; зміст, універсальність, динаміка в способах вираження й прагматиці морфологічних категорій (вид, число, рід); сучасна теорія фразеології, актуальні завдання вивчення міжмовної ідіоматики.

Основні праці

1. Несоотносительные глаголы несовершенного вида в современном русском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1956.*
2. Несоотносительные глаголы несовершенного вида в современном русском языке // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 113–133.
3. О видовой соотносительности приставочных глаголов несовершенного вида со значением сложного длительного действия // Учен. зап. Харків. ун-та. – 1960. – Т. 109 : Труды филол. ф-та. – Т. 8. – С. 93–105.

4. Глагол : пособие по соврем. рус. яз. для студентов-заочников филол. ф-тов гос. ун-тов и пед. ин-тов / Л. А. Быкова, В. А. Козьменко, Е. Ф. Широкоград. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1963. – 88 с.
5. Условия проявления глагольных значений в именах действия на **-ние, -тие** в русском языке // Актуальные вопросы современного языковедения и лингвистическое наследие Е. Д. Поливанова : материалы межвуз. лингв. конф., Самарканд, 1964 г. – Самарканд, 1964. – Т. 1. – С. 267–268.
6. Современный русский литературный язык : морфемика и словообразование : [учеб. пособие]. – Х. : Вища шк., Изд-во при Харьков. ун-те, 1974. – 95 с.
7. О соотношении значений мотивирующего/мотивированного и явлении словообразовательной фразеологии // Люблинские неофилологические материалы. – Люблин (ПНР), 1975.*
8. Отношения мотиваций и их значение для словообразовательного и морфемного анализа // *Język rosyjski*. – Warszawa (Polska), 1977. – № 4*.
9. Тематика курсовых работ для специального семинара «Функциональная морфология русского языка» и методические указания к их выполнению : для студентов РКИ филол. ф-та. – Х., 1981. – 20 с.
10. Объективные трудности и недостатки представления сочетаемости в толковых словарях : (На материале параметрического прилагательного «Тонкий») // Сочетаемость русских слов как лингвистическая проблема : (материалы для преподавателя). – М., 1983. – [Ч. 1]. – С. 53–55.
11. Соотношение многозначности и синонимии этимологически тождественных слов русского и польского языков / Mihał Lesuw, Lidia Bykowa // *Problemy językoznawstwa rosyjskiego i polskiego*. – Kabowice (Polska), 1983. – № 9.*
12. Вопросы словообразования на страницах «Энциклопедии знаний о польском языке» (*Encyklopedia Wiedzy o Języku Polskim*) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1984. – № 256 : Дослідження творчості Т. Г. Шевченка та поезиї сучасної художньої прози. – С. 69–76.
13. Методические указания к практическим занятиям по морфологии русского языка и системе основных заданий : для студентов вечер. и заоч. форм обучения по спец. «Русский язык и литература» / Л. А. Быкова, Т. Н. Смирнова. – Х. : Изд-во ХГУ, 1984. – 40 с.
14. Словообразование // Современный русский язык : сб. упражнений для слушателей подготов. отд-ний вузов / ред. Л. А. Быкова. – Х., 1985. – С. 38–61.
15. Профессиональная направленность спецкурса «Школьная и научная грамматика» // Преподавание русского языка в высшей школе : метод. пособие / рук. авт. кол. О. М. Соколов. – К. ; Одесса, 1986. – С. 113–116.
16. Современный русский язык : сб. упражнений для слушателей подготов. отд-ний вузов / А. М. Бондаренко, Л. А. Быкова, Л. И. Ковалевская, Т. Н. Смирнова, Л. А. Старобинская, Н. П. Супонева, Е. В. Ткаченко, В. М. Шевелев, Г. И. Шкляревский. – 2-е изд. – Х. : Вища шк., Изд-во при Харьков. ун-те, 1988. – 135 с.

17. Теоретические проблемы морфологической категории числа существительных и ее функциональный аспект // *Studia Rossica Posnaniensia*. – 1988. – Vol. 20. – P. 177–180.
18. Функциональный аспект категории рода существительного в названиях лиц : (К топологии соотношения род – пол) // *Studia rossica Posnaniensia*. – 1988. – Vol. 19. – P. 207–219.
19. Категория числа имен существительных в русском и польском языках // Синхронно-сопоставительное изучение грамматического строя славянских языков : тез. докл. и сообщ. сов.-пол. конф. – М., 1989.*
20. Об аналитическом выражении значений числа имен существительных в русском языке // *Studia rossica Posnaniensia*. – 1990. – Vol. 22. – P. 139–145.
21. Лабораторные работы по русскому языку : (Контрольные вопросы и проверочные задания к разделу «Морфемика») / сост. Л. А. Быкова, Н. П. Супонева. – Х. : ХГУ, 1991. – 36 с.
22. А. А. Потебня о грамматическом значении и форме / А. А. Быкова, Е. В. Чернцова // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 103–106.
23. Реализация партитивных отношений относительно разных типов множественности на коммуникативном уровне // Материалы респ. науч.-метод. конф. «Вопросы совершенствования обучения (иностранному) языку как средству межнационального отношения» (14–16 мая 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 15–17.
24. Структура словообразовательных гнезд от зоонимов в современном русском языке // *Studia rossica Posnaniensia*. – 1991. – Vol. 21.*
25. Кваликативное значение числа // *Studia rossica Posnaniensia*. – 1992. – Vol. 23.*
26. О принципах изучения межъязыковых фразеологических соответствий // *Studia Rossica Posnaniensia*. – 1993. – Vol. 24.*
27. Семантическая структура слов лексико-семантического поля *погода* и ее отражение в составе словообразовательных гнезд / Л. А. Быкова, М. М. Матлина // Лексика русского языка и методика ее изучения в вузе и школе : сб. науч. тр. / АН Украины, Ин-т языка ; Харьков. гос. пед. ин-т. – К. ; Х., 1993. – С. 16–18.
28. Полузабытое и забытое родство слов : («Археология слова») / Л. А. Быкова, М. М. Матлина // Рус. филология. Укр. вестн. : респ. науч.-метод. журн. – Х., 1994. – № 3. – С. 3–6.
29. Сопоставительный анализ соматических фразеологизмов русского и польского языков : типы соотношений / Быкова Лилия, Каминский Войцех // *Studia Rossica Posnaniensia*. – 1995. – Vol. 25.*
30. Просто ли определить значение частицы **просто?** / Л. А. Быкова, Л. А. Чернцова // Рус. филология. Укр. вестн. : респ. науч.-метод. журн. – Х., 1995. – № 4. – С. 8–10.

31. Теоретические аспекты изучения межкультурных фразеологических соответствий // *Studia Rossica Posnaniensia*. – 1995. – Vol. 26.*
32. Базисные метафоры в межкультурной коммуникации / Л. А. Быкова, Н. И. Сукаленко // *Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення міжособової та міжкультурної комунікації*. – Х., 1996. – С. 30–32.
33. Родство слов и их отвременная структура / Лилия Быкова, Войцех Каминский // *Studia Rossica Posnaniensia*. – 1996. – Vol. 27.*
34. Словообразовательная и лексическая работа в школе с приставками / Л. А. Быкова, Л. Р. Савченко // *Яз. и лит. в шк. Укр. вестн.* – 1996. – № 1–2. – С. 12–17.
35. Специфика национально-культурных символов / Быкова Л. А., Сукаленко Н. И. // *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*. – Lublin (Polonia), 1996–1997. – Vol. XIV–XV, sectio FF. – С. 411–425.
36. Базисні метафори та стійкі порівняння як важливий елемент мовної картини світу / Л. О. Бикова, Н. І. Сукаленко // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 1997. – № 390 : *Актуальні проблеми теорії комунікації та викладання іноземних мов*. – С. 26–29.
37. Приставки в глаголах со связанными корнями в системе глагольных префиксов // *Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные святы : науч. исслед., опыт, поиски* : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – Вып. 1. – С. 33–34.
38. 555 упражнений по русскому языку. Обучающие упражнения / [сост. Л. А. Быкова, Л. И. Ковалевская, Т. Н. Смирнова и др. ; под ред Л. А. Быковой]. – М. : Издат-школа, 1997. – 207 с.
39. Из жизни слов русского языка / О. Е. Ольшанский, В. А. Глущенко, Л. А. Быкова, Н. П. Матвеева, Н. М. Маторина, Ю. В. Ледняк. – Славянск, 1998–2007. – Вып. 1–10.
40. Партитивные аналоги числовых отношений в имени существительном и в средствах их выражения // *Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные святы : науч. исслед., опыт, поиски* : Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1998. – Вып. 2. – С. 39–41.
41. Мифологемы и особенности политического дискурса Нового Времени // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 1999. – № 448 : *Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості*. – С. 312–319.
42. Прилагательное «простой» и частица «просто» (преемственность значений) / Л. А. Быкова, Е. В. Чернцова // *Исследования по русскому языку*. – Познань, 1999. – С. 63–69.*
43. Исследования А. М. Финкеля в области морфологии русского языка и традиции харьковской лингвистической школы // *Вісн. Харків. ун-ту*. – 2000. – № 491 : *Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного*. – С. 75–78. – (Сер. : Філологія).
44. Переписка Л. А. Быковой : [Письма проф. Оломоуц. ун-та (Чехословакия) А. В. Исаченко к аспирантке Харьков. гос. ун-та Л. А. Быковой, 1959,

- 1960 гг.] / [предисл. и подгот. к печати Л. Р. Савченко] // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2006. – № 727 : Філологія. – С. 247–252.
45. Светлой памяти Нонны Ивановны Сукаленко... // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2006. – № 727 : Філологія. – С. 252–254.
46. Теория и практика морфемного анализа / Л. О. Быкова, О. В. Чернцова. – Х. : ХНУ имени В. Н. Каразина, 2006. – 40 с.
47. Г. И. Шкляревский // Язык. Стил. Культура : К 60-летию педагогической, научной и творческой деятельности проф. Г. И. Шкляревского : сб. науч. ст. / сост. С. Л. Попов. – Х., 2007. – С. 8–9.
48. «Мысль и язык» А. А. Потебни и современная когнитивистика // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 1. – С. 491–496.
49. И. И. Срезневский : атмосфера научной деятельности. Отделения русского языка и словесности Императорской Академии наук (Санкт-Петербург) // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2012. – № 1021 : Сер. Філологія. – Вип. 66. – С. 12–17.
50. Слово о Нилочке / Лилия Быкова, Николай Быков ; Слово о Неониле Васильевне // Неонила Бойко : мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 46–47, 47–51 : ил.

Література про неї

- Исаченко А. В. Грамматический строй русского языка в сопоставлении со словацким. Морфология. Ч. 2 / А. В. Исаченко. – Братислава : Изд. Словацкой акад. наук, 1960. – 578 с.
С. 139, 148, 162, 165, 260, 268: цитуються праці Л. О. Бикової.
- Сергеева А. В. Морфемика и словообразование в вузовской практике : [рецензия] // Рус. яз. в нац. шк. – 1976. – № 5. – С. 91–93. – Рец. на кн.: Современный русский литературный язык : морфемика и словообразование : [учеб. пособие] / Л. А. Быкова. – Х. : Вища шк., Изд-во при Харьков. ун-те, 1974. – 95 с.
- Авилова Н. С. Вид глагола и семантика глагольного слова / АН СССР. Ин-т русского языка. – М. : Наука, 1976. – 328 с.
С. 11, 44, 47, 48, 60–62, 67, 68, 71, 75, 78, 81, 86, 96, 98, 104, 111, 113, 116, 117, 124, 137, 248: про дослідження Л. О. Бикової.
- Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 33–34: про дослідження Л. О. Бикової.
- Русская грамматика : в 2 т. Т. 1. Фонетика. Фонология. Ударение. Интонация. Словообразование. Морфология / гл. ред. Н. Ю. Шведова. – М. : Наука, 1980. – 784 с.
С. 740: посилання на Л. О. Бикову.

4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Л. О. Бикову.
5. Бойко Н. В. Л. А. Быкова – наставник, учитель науки, высший учитель при университете / Н. В. Бойко, Л. Р. Савченко, Е. В. Чернцева // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2009. – № 849 : Сер. Філологія. – Вип. 56. – С. 201–202.
6. Мелихов В. Г. «За морем теплушка – полушка...» : (Размышления над страницами «Энтузиаста» [2017, № 36, в том числе о ст. Л. А. Быковой об Америке]) / Виктор Мелихов // Энтузиаст. – 2018. – № 37. – С. 46–55.

Білецький Олександр Іванович

(21.10.(02.11).1884–02.09.1961)

Народився в м. Казань (Росія) в родині агронома, ґрунтознавця І. І. Білецького. Учився спочатку в одній із казанських гімназій, а після переїзду до Харкова – в Третій харківській гімназії, яку закінчив у 1902 р.

1907 р. завершив навчання на історико-філологічному факультеті Харківського університету. За працю «Легенда о Фаусте в связи с историей демонологии» отримав золоту медаль і був залишений аспірантом кафедри російської мови та словесності університету. Одночасно викладав у харківських гімназіях і в реальному училищі.

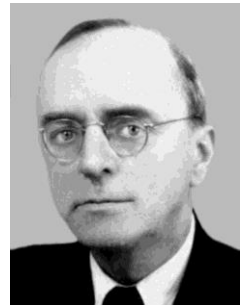
Протягом 1909–1912 рр. працював у бібліотеках Санкт-Петербурга та Москви. Із 1909 р. почав друкуватися.

У 1912 р., після успішного складання магістерських іспитів та двох пробних лекцій з історії російської літератури XVIII ст. та історії російської мови, став приват-доцентом, згодом – доцентом та екстраординарним професором кафедри російської мови та словесності Харківського університету. Читав лекції з історії російської, української, слов'янських, західноєвропейських літератур.

Крім того, викладав на вищих жіночих курсах, на Педагогічних курсах при Харківському навчальному окрузі, в Харківському народному університеті.

1918 р. захистив магістерську дисертацію «Эпизод из истории русского романтизма. Русские писательницы 1830–1860-х гг.». 1920 р. отримав звання професора.

Протягом 1919–1926 рр. завідував репертуарним та історико-театральними відділами Всеукраїнського театального комітету при відділі

Наркомосу УСРР. Один із засновників Харківського театру казки (згодом – Театр юного глядача). Викладав на Вільному факультеті мистецтв у Харкові.

Із 1926 р. керував щойно заснованою науково-дослідною кафедрою літературознавства при Харківському інституті народної освіти, яку з 1929 р. було підпорядковано Інституту літератури імені Тараса Шевченка (у 1936 р. Інститут переїхав до Києва). 1929–1938 рр. також викладав в Інституті червоної професури спочатку в Харкові, а незабаром у Києві.

У 1920-ті рр. за сумісництвом працював у театральних студіях Харкова, в Харківському державному театральному технікумі. Наприкінці 1920-х рр. викладав у студії при театрі «Березіль», яку очолював Л. Курбас. Одночасно почав працювати у Харківському музично-драматичному інституті, керував семінаром підвищеного типу з історії театру.

1937 р. О. І. Білецькому надано – без захисту дисертації, за сукупністю праць – учений ступінь доктора філологічних наук.

У 1940–1941 рр. та з 1944 р. й до кінця життя був директором Інституту літератури імені Тараса Шевченка АН УРСР, очолював комітет українських славістів.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945 рр.), в 1943–1944 рр., працював у Томському, з 1944 р. – в Московському університетах. Після війни повернувся до Києва на посаду директора Інституту літератури імені Тараса Шевченка. Протягом 1945–1956 рр., за сумісництвом, завідував кафедрою російської літератури філологічного факультету Київського університету.

Автор понад 500 друкованих праць.

Академік АН УРСР (1939), заслужений діяч науки УРСР (1941), віцепрезидент АН УРСР (1946–1948 рр.), дійсний член АН СРСР (1958).

1957–1961 рр. – головний редактор журналу «Радянське літературознавство» (тепер «Слово і час»).

Помер у Києві.

Наукові інтереси вченого були пов'язані з історією світової та російської літератури (творчість О. С. Пушкіна, М. В. Гоголя, М. Ю. Лермонтова, Ф. М. Достоевського та ін.), теорією літератури; також значне місце в творчому доробку науковця посідають праці з теорії та історії світового театру.

Розвідки О. І. Білецького з історії української літератури, його теоретичні студії та біографічні нариси стали вагомим внеском у розвиток українського літературознавства. Він одним із перших проаналізував українську літературну традицію в рамках світових літературних процесів, визначив її місце серед інших літератур світу.

Основні філологічні праці

Повний перелік праць до 1959 р. див. у пр.: Бібліографія наукових праць академіка О. І. Білецького (1956–1959) / склала Л. В. Беляєва // Радян. літературознавство. – 1959. – № 5. – С. 84–87 ; Друковані праці

О. І. Білецького // Олександр Іванович Білецький / М. К. Гудзій. – К., 1959. – С. 23–50.

1. Легенда о Фаусте в связи с историей демонологии // Зап. Неофилол. о-ва при С.-Петербур. ун-те. – 1911. – Вып. 5. – С. 59–193 ; 1912. – Вып. 6. – С. 1–66.
2. Стихотворения Симеона Полоцкого на темы из всеобщей истории // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1914. – Т. 21 : Сборник статей в честь проф. В. П. Бузескула. – С. 587–668.
3. Из истории шекспиризма : Теофиль Готье о комедиях Шекспира // Зап. Харьков. ун-та. – 1916. – Кн. 2–3. – С. 1–19.
4. Из истории и теории пролетарской литературы : Десять веков назад // Творчество. – 1919. – № 3. – С. 24–25.
5. Достоевский и натуральная школа в 1846 году // Наука на Украине. – 1922. – № 4. – С. 332–342.
6. Новейшие течения в русской науке о литературе // Нар. просвещение. – Курск, 1922. – № 5–6. – С. 39–47.
7. Об одной из очередных задач историко-литературной науки : (Изучение читателя) // Наука на Украине. – 1922. – № 2. – С. 94–105.
8. А. А. Потебня и наука истории литературы в России // Бюллетень редакционной комиссии для издания сочинений А. А. Потебни / ВУАН. – Х., 1922. – Ч. 1. – С. 38–47.
9. В мастерской художника слова // Вопросы теории и психологии творчества. – Х., 1923. – Т. 8. – С. 87–277.
10. Из материалов для изучения И. С. Тургенева // Документы по истории литературы и общественности. – М. ; Пг., 1923. – Вып. 2 : И. С. Тургенев. – С. 34–41.
11. Несколько слов о разработке научной поэтики в России и на Западе : (от редактора) // Поэтика : [пер. с нем.] / Р. Мюллер-Фрейенфельс. – Х., 1923. – С. 3–20.
12. Сучасне красне письменство Заходу // Черв. шлях. – 1923. – № 9. – С. 170–189.
13. Тургенев и русские писательницы 1830–1860 гг. // Творческий путь Тургенева. – Пг., 1923. – С. 135–166.
14. Двадцять років української лірики (1903–1923). – Х. : ДВУ, 1924. – 38 с.
15. Новая украинская лирика // Антология украинской поэзии в русских переводах. – Х. ; К., 1924. – С. 7–63.
16. Сучасне красне письменство Заходу : начерк другий. Три сучасника. Р. Роллан, Г. Уеллс, Е. Синклер // Черв. шлях. – 1924. – № 3. – С. 230–246.
17. Літературні течії в Європі в першій чверті ХХ-го віку // Черв. шлях. – 1925. – № 11–12. – С. 268–308.
18. Сучасне красне письменство Заходу. – Х. : ДВУ, 1925. – 61 с.
19. Проза взагалі і наша проза 1925 року : (нарис) // Черв. шлях. – 1926. – № 2. – С. 121–129 ; № 3. – С. 133–163.
20. Александр Копыленко // Лезвия : рассказы / Александр Копыленко. – Х., 1927. – С. 5–11.

21. Об одной из очередных задач истории литературной науки // Наука на Украине. – 1922. – № 2. – С. 94–105.
22. Очередные вопросы изучения романтизма // Русский романтизм : сб. ст. / под ред. А. И. Белецкого. – Л., 1927. – С. 5–25.
23. Павло Тычина // Избранные стихотворения / Павло Тычина. – Х., 1927. – С. 7–31.
24. Французская литература в текущем году // Красное слово. – 1927. – № 1. – С. 139–149.
25. Владимир Сосюра : (крит. портрет) // Красное слово. – 1928. – № 5. – С. 141–150.
26. Из начальных лет литературной деятельности Симеона Полоцкого // Сб. Отд-ния рус. яз. и словесности Рос. акад. наук. – Л., 1928. – Т. 101, № 3 : Сборник статей в честь акад. А. И. Соболевского. – С. 264–267.
27. Микола Вороний // Черв. шлях. – 1928. – № 1. – С. 158–173.
28. Переводная литература на Украине // Красное слово. – 1929. – № 2. – С. 87–96.
29. Рабле і його роман «Гаргантюа і Пантагрюель» / Ф. Рабле. – Х., 1929. – С. III–XXIV.
30. Трагедія правди : (Кассандра) // Твори / Леся Українка. – Х., 1929. – Т. 6 : Драми. – Х., 1929. – С. 129–151.
31. Брюсов как ученый // Фронт науки и техники. – 1934. – № 12. – С. 92–98.
32. Пушкін і Україна : ст. 1 // Літ. журн. – 1937. – № 1. – С. 111–130.
33. Горький і українська література // Літ. журн. – 1938. – № 4. – С. 120–122.
34. 750-річчя «Слова о полку Ігоревім» // Літ. журн. – 1938. – № 5. – С. 111–118.
35. Проблема синтезу в літературознавстві // Літ. журн. – 1940. – № 10. – С. 98–112.
36. Іван Франко : Життя і творчість / О. І. Білецький, І. І. Басс, О. І. Кисельов. – К. : Вид-во АН УРСР, 1956. – 358 с.
37. Микола Каленикович Гудзій : (До 70-річчя з дня народження) // Радян. літературознавство. – 1957. – № 3. – С. 32–37.
38. Українське радянське літературознавство за сорок років (1917–1957) // Радян. літературознавство. – 1957. – № 5. – С. 12–36.
39. Українське літературознавство за сорок років (1917–1957). – К. : Вид-во АН УРСР, 1957. – 56 с.
40. Тарас Григорович Шевченко : літ. портрет. – К. : Держлітвидав УРСР, 1958. – 206 с.
41. Українська література серед інших слов'янських літератур // Радян. літературознавство. – 1958. – № 6. – С. 3–31.
42. Вибрані праці : Від давнини до сучасності : в 2 т. – К. : Держлітвидав УРСР, 1960.
 Т. 1 : Зб. праць з питань укр. літ. – 503 с. : 1 л. портр.
 Т. 2 : Зб. праць з питань укр. літ. – 455 с.
43. Семен Скляренко та його роман «Святослав» // Радян. літературознавство. – 1961. – № 5. – С. 87–99. – Стаття надрукована посмертно.
44. Письменник і епоха : зб. ст., дослідж., рец. з питань укр. літ. / упоряд., передм. М. Д. Бернштейна. – К. : Держлітвидав УРСР, 1963. – 538 с.

45. Зібрання праць : у 5 т. – К. : Наук. думка, 1965–1966.

Т. 1. Давня українська і давня російська літератури / уклад. Л. В. Бєляєва, О. І. Ліщенко. – 1965. – 525 с.

Т. 2. Українська література XIX – початку XX століття / упоряд., приміт. М. Л. Гончарука. – 1965. – 671 с. : іл.

Т. 3. Українська радянська література. Теорія літератури / редкол. : (голова) М. К. Гудзій. – 1966. – 607 с. : 4 л. іл., факс.

Т. 4. Російська література та російсько-українські літературні зв'язки / упоряд., приміт. О. О. Білявської. – 1966. – 679 с.

Т. 5. Зарубіжні літератури / упоряд., приміт. Ф. П. Погребенника. – 1966. – 654 с. : іл.

46. Хрестоматія давньої української літератури (до кінця XVIII ст.) / уклад. О. І. Білецький ; наук. ред., передм. Ф. Я. Шолома. – 3-тє вид., доп. – К. : Радян. шк., 1967. – 783 с. : іл.

47. Українська література : (підруч. для 8 класу середньої школи) / О. І. Білецький, П. К. Волинський, І. І. Пільгук. – 22-е вид. – К. : Радян. шк., 1969. – 285 с.

48. З листування О. І. Білецького / вступ, підготовка текстів і коментарі до листів 1905–1953 рр. С. А. Гальченка, Т. Г. Третяченко ; до листів 1957–1958 рр. – В. А. Ковальова // Радян. літературознавство. – 1984. – № 11. – С. 57–71.

49. Про специфіку літературного мистецтва / вступ, підгот. тексту і комент. Л. В. Панюкова // Радян. літературознавство. – 1984. – № 12. – С. 43–56.

50. Літературно-критичні статті. – К. : Дніпро, 1990. – 254 с. : 1 л. портр. – (Українська літературна думка).

Література про нього

1. Хінкулов Л. Білецький, Олександр Іванович / Л. Хінкулов // Словник української літератури / Леонід Хінкулов. – К., 1948. – Т. 2, ч. 1 : Письменники Радянської України. – С. 26–34.

2. Бібліографія наукових праць академіка О. І. Білецького (1956–1959) / склала Л. В. Бєляєва // Радян. літературознавство. – 1959. – № 5. – С. 84–87.

3. Гудзій М. К. Олександр Іванович Білецький / М. К. Гудзій. – К. : Вид-во АН УРСР, 1959. – 50 с. – С. 23–50 : Друковані праці О. І. Білецького.

4. Айзеншток І. Олександр Білецький / І. Айзеншток // Радян. літературознавство. – 1966. – № 8. – С. 71–84.

5. Габель М. О. Академик Александр Иванович Белецкий как библиофил и книговед / М. О. Габель, И. Я. Каганов // Книга : Исследования и материалы. – М., 1977. – Вып. 34. – С. 116–135.

6. Про Олександра Білецького : спогади, статті / упоряд. В. Г. Дончик. – К. : Рад. письменник, 1984. – 303 с. : 1 л. портр., 2 л. фот.

7. Дзеверін І. О. Білецький Олександр Іванович / І. О. Дзеверін // Українська літературна енциклопедія. – Т. 1. – К., 1988. – С. 178–179.

8. Доценко І. І. Білецький Олександр Іванович / І. І. Доценко // Літературна Харківщина : довідник. – Х., 1995. – С. 59–62.
9. Дзюба І. М. Білецький Олександр Іванович / І. М. Дзюба // Енциклопедія сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 775–780 з фот.
10. Харківський університет (1917–1941 рр.) у спогадах його викладачів та вихованців. – Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. – 431 с.

Зі змісту: Що збереглося в пам'яті / А. О. Білецький. – С. 33–34 ; Чари і розчарування мого університету : Спомин замість квітів на могилу акад. О. І. Білецького / Ю. А. Лавріненко. – С. 94–100.

Блажесівська (Мимрик) Тетяна Касянівна

(29.04.1955–21.04.2005)

Народилася в с. Ольшани Дергачівського району Харківської області. Із 1962 р. по 1972 р. навчалася у Пересічанській середній школі (Дергачівський район).

1972 р. вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету, яке закінчила в 1977 р. з відзнакою.

У 1977–1978 рр. працювала вчителькою в Солоницівській школі Дергачівського району та викладала за сумісництвом на кафедрі історії української літератури філологічного факультету ХДУ.

Із 1978 р. працювала викладачем (1978), старшим викладачем (1986), доцентом (1990; звання – з 1993 р.) кафедри історії української літератури ХДУ.

Із 1981 р. навчалася в заочній аспірантурі Одеського державного університету імені І. І. Мечникова. 1985 р. захистила в ОДУ кандидатську дисертацію «Поетика характерообрання в Києвском циклі романов Павла Загребельного».

Читала курси: «Вступ до літературознавства», «Українська література II половини XIX ст.», «Українська література XIX – початку XX ст.», «Історія української радянської літератури», «Теорія літератури».

Наукові інтереси: поетика української прози XX століття.

Праці

1. Ювілей першого українського повістяря [Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] / Т. К. Мимрик, М. І. Зимомря // Радян. літературознавство. – 1979. – № 3. – С. 76–77.
2. Ще одна сторінка дружби : [рецензія] / Олександра Панченко, Тетяна Мимрик // Прапор. – 1980. – № 12. – Рец. на кн.: Інтернаціоналізм літератури НДР : на матеріалі творів нім. письменників про Рад. Україну / Б. П. Бендзар. – Львів : Вища шк., 1979. – 180 с.

3. Від конкретного аналізу до глибини теоретичного осмислення : [рецензія] // Прапор. – 1981. – № 10. – С. 135–137. – Рец. на кн.: Минуле – очима сучасника : літ.-крит. нарис / В. Г. Чумак. – К. : Рад. письменник, 1980. – 184 с. ; Роман и история. Традиции и новаторство советского исторического романа / В. Д. Оскотский. – М. : Худож. лит, 1980. – 384 с.
4. Петро Панч і Харків // Веч. Харків. – 1981. – 1 лип.
5. Прийоми і принципи характеротворення як об'єкт наукового дослідження в літературознавстві 70-х років // Вісн. Харків. ун-ту. – 1983. – № 245 : Поетика, стиль, лексикологія і граматична будова української та російської мови. – С. 9–15.
6. «В історії треба вчитися» : До 60-річчя П. Загребельного // Прапор. – 1984. – № 8. – С. 107–111.
7. Українські радянські письменники : зб. літ.-крит. матеріалів / упоряд. Ю. М. Безхутрий, Л. Г. Бикова ... Т. К. Мимрик [та ін.]. – К. : Радян. шк., 1984. – 349 с.
8. До питання про історичні джерела романів П. Загребельного (київський цикл) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1985. – № 272 : Спадщина О. О. Потебні і проблеми сучасної філологічної науки. – С. 46–53.
9. Поетика характерообرازовання в Києвском цикле романов Павла Загребельного : автореф. ... канд. філол. наук. – Одеса, 1985. – 18 с.
10. Методичні вказівки і плани практичних занять зі вступу до літературознавства : для студентів I курсу філол. ф-ту / уклад. Ю. М. Безхутрий, Т. К. Мимрик ; ХДУ ім. О. М. Горького. – Х., 1988. – 19 с.
11. Не ілюстратор – активний творець : [іст. проза укр. письменників В. Шевчука, Р. Іванченко, І. Нижника, Р. Іваничука] // Прапор. – 1988. – № 12. – С. 144–159.
12. До питання про поетику характеротворення в повісті «Захар Беркут» І. Франка // Укр. літературознавство. – Львів, 1989. – Вип. 52 : І. Франко : статті і матеріали. – С. 41–48.
13. Контрольні завдання та методичні вказівки до їх виконання зі вступу до літературознавства : Для студентів I курсу філологічного факультету. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1992.*
14. Методичні вказівки і плани практичних занять зі вступу до літературознавства для студентів I курсу філологічного факультету / Ю. М. Безхутрий, Т. К. Блажеевська. – Х. : ХДУ, 1992. – 16 с.
15. Форми вираження авторської позиції у повісті М. Хвильового «Санаторійна зона» // М. Хвильовий : проблеми творчості : тези доп. міжвуз. наук. конф., присвяч. 100-річчю від дня народж. письменника. – Х., 1993. – С. 20.
16. «Намісто» Володимира Винниченка як літературний цикл // Зб. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1994. – Т. 2. – С. 87–94.
17. Автор і герой-оповідач у романі Володимира Винниченка «Записки кирпатого Мефістофеля» // Тенденції розвитку української літератури та

- літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. 15–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 24–25.
18. Концепція героя у романі Володимира Винниченка «Записки Кирпатого Мефістофеля» та її трактування в літературознавстві // *Literatury i języki słowian wschodnich. Stan obecny i tendencje rozwojowe.* – Opole (Polska), 1997. – Т. 1.*
 19. До питання про традиції Володимира Винниченка в літературі розстріляного відродження // Харків 30–40-х рр. XX ст. Література. Історія. Мистецтво : міжнар. наук. конф. до ювілею проф. Юрія Бойка-Блохина : матеріали. – Х., 1998. – С. 129–133.
 20. Засоби психологічного аналізу в романі «Свпраксія» Павла Загребельного // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 1998. – № 408 : Актуальні питання сучасної філології. – С. 143–147.
 21. Национальное и общечеловеческое в драме Владимира Винниченко «Песня Израйля» (Кол-Нидре) // *Избранные аспекты изучения языка и литературы* / под ред. Антони Маркунаса. – Познань, 1998.*
 22. Проблема безгрунтянства в романі Володимира Винниченка «Рівновага» // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 1998. – № 426 : Творчий доробок Юрія Шевельова і сучасні гуманітарні науки. – С. 272–276.
 23. Суспільно-психологічні типи соціалістів у романах Володимира Винниченка 1911–1917 років // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 1998. – № 411 : Спадщина Овсянико-Куліковського та сучасна філологія. – С. 190–197.
 24. Програма подолання духовної кризи : особливості втілення в романах В. Винниченка 1911–1917 рр. // *Україна та українці в світовому контексті : тези доп. наук.-практ. міжвуз. конф.* – Х., 1999.*
 25. Своєрідність інтерпретації біблійних мотивів і символіки в творчості Володимира Винниченка (1907–1917 рр.) // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 134–139.
 26. Культурологічний контекст творів Володимира Винниченка еміграційного періоду («Пісня Ізраїля», «Намисто») // *Мова і культура. Сер. Філологія.* – К., 2000. – Вип. 1, т. 4. – С. 34–41.
 27. Перспективи українського рецептивного літературознавства у світлі ідей О. О. Потебні // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 2000. – № 491 : Традиції Харківської філологічної школи. До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 466–471.
 28. Особливості рецепції романів Володимирв Винниченка 1911–1917 рр. у Росії та Україні (за матеріалами періодики 90-х рр.) // *Мова і культура. Сер. : Філологія.* – К., 2001. – Вип. 3, т. 4. – С. 36–41.
 29. Пан Вольдемар і його перші читачі : (Особа і творчість Володимира Винниченка у сприйнятті сучасників початку XX століття) // *Вісн. Харків. ун-ту.* – 2001. – № 519 : Сер. : Філологія. – Вип. 32. – С. 98–106.

30. Vynnychenko Volodymyr // Leksikon stranih pisaca / gl. ured. D. Detoni-Dujmić. – Zagreb (Hrvatska), 2001. – S. 1128.
31. Особливості сприйняття творчості Володимира Винниченка сучасним українським читачем // Вісн. Харків. ун-ту. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 154–160.
32. Особливості сприйняття творчості Володимира Винниченка сучасним українським читачем // Ukrajinistika na prahu nového století a tisíciletí : problémy jazyka, literatury, kultury : sb. příspěvků, 15–17 list. 2001, Olomouc. – Olomouc (Česká republika), 2001. – S. 168–173.
33. Володимир Винниченко і російський читач початку XX століття // Мова і культура. Сер. : Філологія. – К., 2002. – Вип. 4, т. 4/1. – С. 25–32.
34. До проблеми взаємин Володимира Винниченка з російською творчою елітою початку XX століття // Вісн. Харків. ун-ту. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38 : Сучасні аспекти дослідження літератури XX століття. – С. 96–100.
35. Леся Українка – Володимир Винниченко : діалог на рівні тексту // Леся Українка і сучасність : (До 130-річчя від дня народження Лесі Українки) : зб. наук. пр. – Луцьк, 2003. – С. 28–38.
36. Винниченко і література розстріляного відродження : форми засвоєння художнього досвіду // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 187–190.
37. Т. Шевченко в художньому світі В. Винниченка : особливості рецепції // Вісн. Харків. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 297–301.
38. Цитата як форма інтертекстуального зв'язку в творчості В. Винниченка (1907–1920 р.р.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 108–111.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Т. К. Блажеєвську.
2. Смерть [обірвала життя Т. К. Блажеєвської, доцента філологічного факультету] // Харків. ун-т. – 2005. – 7 черв.
3. Ходарева І. М. Творчість П. Загребельного в контексті сучасного літературного процесу / І. М. Ходарева // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2013. – № 4 (263), ч. 2. – С. 30–37.
С. 30, 33, 34: про дослідження Т. К. Блажеєвської.
4. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 152: про дослідження Т. К. Блажеєвської.

Блажеєвська Юлія Миколаївна

(28.09.1988 р. народж.)

Народилася в м. Харків. 2006 р. закінчила з золотою медаллю Харківську гімназію № 6.

Із 2006 р. по 2011 р. навчалася в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, який закінчила з відзнакою. Із 2011 р. по 2014 р. – в аспірантурі кафедри журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна.

2015 р. захистила кандидатську дисертацію «Проблема національного характеру в публіцистиці Ю. Липи». Працює викладачем (2014 р.), старшим викладачем (2015 р.) кафедри журналістики ХНУ імені В.

Н. Каразіна.

Викладає курси: «Основи журналістики», «Художньо-публіцистичні жанри», «Проблематика газетних виступів. Соціум. Культура», «Проблематика газетних виступів. Політика. Економіка», «Творча майстерня», «Науковий семінар».

Наукові інтереси: публіцистика, реклама, соціальна, культурна проблематика в ЗМІ.

Праці

1. Методологічний аспект дослідження національного характеру в публіцистичному тексті (журналістикознавчий аспект) // Вісн. Дніпропетр. нац. ун-ту. Сер. : Соціальні комунікації. – 2012. – Т. 20, вип. 12. – С. 20–24.
2. Релігійність як риса українського національного характеру : до питання про формування національної свідомості // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. – 2012. – № 1027 : Сер. : Соціальні комунікації. – Вип. 4. – С. 162–165.
3. Етнопсихологія у публіцистиці : особливості дослідження // Педагогіка та психологія : історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень : зб. тез наук. робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 19 жовт. 2013 р. – К., 2013. – С. 90–94.
4. Ментальність, менталітет, національний характер : проблеми тлумачення термінів (журналістикознавчий аспект) // Людина і сучасне суспільство : проблеми педагогіки та психології : зб. тез наук. робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 11–12 жовт. 2013 р. – Львів, 2013. – С. 5–9.
5. Методология исследования публицистического текста (журналистиковедческий аспект) // Филология и лингвистика : современные тренды и перспективы исследования : сб. материалов XI Междунар. науч.-практ. конф., 27 мая 2013 г. – Краснодар, 2013. – С. 15–18.

6. Національний характер, ментальність, менталітет : проблеми засад дослідження (журналістикознавчий аспект) // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – 2013. – Т. 52. – С. 287–290.
7. Репрезентація національного характеру в публіцистиці Ю. Липи (за працями «Призначення України» та «Українська раса») // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – 2013. – Вип. 39. – С. 26–33.
8. Український національний характер у контексті журналістикознавства (крізь призму публіцистики Ю. Липи) // Педагогіка та психологія : питання науки та практики : зб. наук. робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 6–7 верес. 2013 р. – Одеса, 2013. – С. 5–8.
9. Геополітичні орієнтири України в історіософському баченні Юрія Липи (за матеріалами праці «Геополітичні орієнтири нової України») : журналістикознавчий аспект // Держава та регіони : наук.-виробн. журн. Сер. : Соціальні комунікації. – Запоріжжя, 2014. – С. 45–50.
10. До питання розвитку концептуальних засад вивчення українського національного характеру // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – 2014. – Вип. 43. – С. 256–264.
11. Национальные вопросы в философской публицистике Ю. Липы и Н. Шлемкевича : сравнительный аспект // Гуманитарные научные исследования. – 2014. – № 6. – Режим доступа : <http://human.snauka.ru/2014/06/7197>.
12. Публіцистика Ю. Липи та М. Шлемкевича : національні питання // Вісн. Харків. держ. акад. культури. – 2014. – Вип. 45. – С. 137–145.
13. Український національний характер : актуалізація питання в сучасних умовах // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали Всеукр. наук.-теор. конф. молодих учених, Харків, 24–25 квіт. 2014 р. – Х., 2014. – С. 8–9.
14. Український національний характер : розвиток наукових студій // Педагогічні та психологічні науки : виклики сьогодення : зб. тез наук. робіт учасників Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 8 серп. 2014 р. – К., 2014. – С. 94–97.
15. Проблема національного характеру в публіцистиці Ю. Липи : автореф. дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій. – Дніпропетровськ, 2015. – 19 с.
16. Соціальна реклама як засіб стабілізації в умовах кризи // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Соціальні комунікації. – 2016. – Вип. 10. – С. 60–65.
17. Творчість Юрія Липи в оцінці критики й журналістикознавства // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Соціальні комунікації. – 2016. – Вип. 9. – С. 21–27.

Бобро Марія Павлівна

(23.02.1981 р. народж.)

Народилася в м. Харків. У 1987–1995 рр. навчалася в середній школі, а 1995–1998 рр. – в лицей м. Харкова, який закінчила зі срібною медаллю.

Протягом 1998–2003 рр. навчалася на відділенні прикладної лінгвістики філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, здобувши диплом магістра з відзнакою.

2003–2004 рр. – старший лаборант кафедри історії зарубіжної літератури ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Із 2004 р. працює на кафедрі загального та прикладного мовознавства ХНУ імені В. Н. Каразіна на посадах викладача (2004), старшого викладача (2011).

У 2019 р. захистила кандидатську дисертацію «Аксіологічні та лінгвокультурні параметри концепту ЖИТТЯ як складника української концептосфери».

Викладає курси: «Практика англійської мови», «Практична фонетика англійської мови», «Теорія та практика перекладу», спецкурс «Сучасні проблеми перекладознавства», керує педагогічною та перекладацькою практикою студентів.

Наукові інтереси: лексична семантика, лексикологія, лінгвокультурологія, перекладознавство.

Праці

1. До проблеми становлення термінології сучасного журналістознавства та ЗМІ // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 854 : Сер. : Філологія. – Вип. 57. – С. 159–163.
2. До проблеми соціальної диференціації мови // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – № 168, т. 1. – С. 61–63.
3. Практика англійської мови (домашнє читання) : метод. вказівки та завдання з курсу для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності «Прикладна лінгвістика» / Н. М. Галунова, М. П. Бобро. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2009. – 16 с.
4. Бобро М. П. До проблеми термінології сучасної журналістики та ЗМІ // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 854. Сер. : Філологія. – Вип. 57. – С. 159–162.
5. Вільний асоціативний експеримент як метод вивчення професійної комунікації // Соціолінгвістичні студії / за заг. ред. Л. О. Ставицької. – К., 2010. – С. 177–182.

6. Професійна підмова як об'єкт сучасних лінгвістичних досліджень // IV Міжнар. Севастопольські Кирило-Методіївські читання : зб. наук. пр. – Севастополь, 2010. – Т. 1. – С. 20–25.
7. Термінологія української журналістики як об'єкт сучасних лінгвістичних досліджень / Л. М. Архипенко, М. П. Бобро // Учен. зап. Таврич. нац. ун-та ім. В. И. Вернадского. Сер. : Филология. Социальные коммуникации. – Сімферополь, 2010. – Т. 23 (62), № 4. – С. 168–173.
8. Морфолого-семантична група із архісемами «жити», «існувати» в середньоукраїнській мові (на матеріалі словника української мови XVI – першої половини XVII ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 1021 : Сер. : Філологія. – Вип. 66. – С. 127–130.
9. Концепти «жити», «життя» як об'єкт сучасних лінгвістичних досліджень // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1048 : Сер. : Філологія. – Вип. 67. – С. 54–59.
10. Оцінна параметризація та образно-експресивна репрезентація опозиції «бідне життя» – «багате життя» в сучасному діалектному соціокультурному просторі // Сучасні проблеми гуманітаристики : світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. – Рівне, 2013. – С. 109–111.
11. Аксіологічні парадигми у складі лексико-семантичної групи «жити, існувати» в українській мові // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. – К., 2014. – Вип. 29. – С. 28–35.
Те саме, у скороч. // Українська мова та культура у загальнослов'янському контексті : здобутки та перспективи : тези доп. Міжнар. наук. конф., м. Київ, 27–28 лют. 2014 р. / Нац. авіац. ун-т. – К., 2014. – С. 6–9.
12. Антропоцентрична параметризація часу в українській національній мовній картині світу // Сучасні проблеми гуманітаристики : світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : матеріали IV всеукр. наук.-практ. конф. – Рівне, 2014. – С. 109–111.
13. Українська історична та діалектна лексика із значенням «бідувати» // Наук. записки Ніжин. держ. ун-ту ім. М. Гоголя. Сер. : Філологічні науки. – 2014. – Кн. 1. – С. 90–93.
14. Дієслівна лексика як художній засіб вербалізації ідеї нещасливого життя в поезії Т. Шевченка // Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах : зб. наук. пр. – К., 2014. – Вип. 31. – С. 18–27.
15. Вербальні репрезентанти архетипу «жити багато» в українському лінгвокультурному просторі // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 82–85.
16. Аксіологічні параметри концепту «робота» в українській мовній картині світу // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 116–118.
17. Образно-оцінна репрезентація поняття «неробство, лінощі» фразеологічними одиницями сучасної української мови // Сучасні проблеми гуманітаристики :

- світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : матеріали V всеукр. наук.-практ. конф. – Рівне, 2015. – С. 86–88.
18. Цінність життя і життєві цінності та їх образно-смыслова репрезентація в українському лінгвокультурному просторі // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2015. – № 1152 : Сер. : Філологія. – Вип. 72. – С. 50–53.
19. Рух у просторі як спосіб життя : оцінні характеристики // Сучасні проблеми гуманітаристики : світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії : матеріали VI всеукр. наук.-практ. конф. / редкол.: Бошицький Ю. Л., Чернецька О. В., Українець С. Я. – Рівне, 2016. – С.131–132.
20. Опозиції «верх – низ» та «рух угору – рух вниз» як аксіологічні маркери концепту «життя» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер.: Філологія. – 2017. – Вип. 77. – С. 39–42.

Бойко Неоніла Василівна

(5.01.1944–12.06.2015)

Народилася в с. Бури Буринського району Сумської області в родині військового.

1961 р. після закінчення середньої школи вступила на вечірнє відділення філологічного факультету ХДУ. Під час навчання в 1961–1964 рр. працювала бібліотекарем 35-ї міської дитячої лікарні, в 1964–1967 рр. – старшою друкаркою, згодом – коректором у Харківському вищому військовому командно-інженерному училищі ракетних військ.

1967 р. з відзнакою закінчила філологічний факультет ХДУ за спеціальністю «російська мова та література». Із 1967 р. почала працювати на кафедрі російської мови філологічного факультету ХДУ (тепер – ХНУ імені В. Н. Каразіна) на посадах старшого лаборанта (1967), викладача (1969).

Протягом 1978–1981 рр. навчалася в денній аспірантурі кафедри російської мови ХДУ. 1983 р. захистила кандидатську дисертацію «Категория “образ автора” в современной литературной критике: Лингвистический аспект». Після захисту дисертації обіймала на кафедрі російської мови посади старшого викладача (1984), доцента (1987).

Із 2006 р. за сумісництвом працювала доцентом кафедри журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна. Вийшла на пенсію в 2011 р.

Читала курси: «Старослов'янська мова», «Історія російської літературної мови», «Болгарська мова», «Стилістика художнього тексту», спецкурс «Методологічні основи сучасних філологічних досліджень». Також на відділенні журналістики – «Новітні тенденції в газетній журналістиці»,

«Психологія журналістської творчості». Вела наукові семінари: «Виразне читання», «Художній текст та його сприйняття як предмет наукового осмислення», «Текст та його інтерпретація в журналістському дискурсі», орфоепічний практикум.

Наукові інтереси: історія та стилістика російської мови; сприйняття та інтерпретація художнього тексту, образ автора, стилі сучасної наукової критики; лінгвофілософія та нова метафізика мови-мовлення (писемності).

Праці

1. Контрольные работы по старославянскому языку для студентов II курса заочного отделения филологического факультета. – Х. : Ротапринт ХГУ, 1974.*
2. Мовні та стильові ознаки критичних статей // Прапор. – 1974. – № 1. – С. 89–94.
3. Досвід застосування методу семантичного розкладання в аналізі групи слів, що означають негативні емоції // Вісн. Харків. ун-ту. – 1975. – № 125 : Філологія. – Вип. 10. – С. 62–68.
4. До проблеми стилю сучасної літературної критики // Вісн. Харків. ун-ту. – 1977. – № 154 : Питання жанру, поетики, стилю. – С. 31–35.
5. Проблеми типології стилю сучасної літературної критики // Прапор. – 1977. – № 1. – С. 96–97.
6. Проблемы изучения стиля современной литературной критики // Тезисы докл. III Междунар. конгресса Междунар. ассоциации преподавателей русского языка и литературы. – Варшава, 1977.*
7. Категория «образа автора» в жанре литературной критики // Вісн. Харків. ун-ту. – 1978. – № 165 : Філологія. – Вип. 11. – С. 35–38.
8. Логико-интонационный анализ стихотворений : учеб.-метод. разработка к спец. семинару «Выразительное чтение». – Х. : Ротапринт ХГУ, 1978.*
9. Категория «образа автора» в современной литературной критике : Лингвистический аспект : дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1981. – 211 с.
10. Категория «образа автора» в современной литературной критике : Лингвистический аспект : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1982. – 26 с.
11. О лингвистической природе категории «образа автора» // Studia Dossika Posnaniensia. – Warszawa ; Posnan, 1982. – Zeszyt 16. – S. 3–12.
12. Учебно-методические материалы к орфоэпическому практикуму для студентов I курса филологического факультета. – Х. : Ротапринт ХГУ, 1983.
13. Контрольные работы по старославянскому языку для студентов заочного отделения филологического факультета / В. М. Шевелев, Н. В. Бойко. – Х. : Ротапринт ХГУ, 1984.*
14. Концепция восприятия художественного произведения А. А. Потебни в свете филологических проблем анализа текста // Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні науки : (До 150-річчя з дня народження О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф., Харків, 1985 р. – Х., 1985. – С. 225–227.

15. Описание как проблема исторической поэтики // Вісн. Харків. ун-ту. – 1986. – № 284 : Т. Г. Шевченко. Питання мовознавства і літературознавства. – С. 77–82.
16. Методические указания к выполнению курсовых работ по лексике современного русского языка для студентов 1 курса филологического факультета / сост. В. М. Шевелев, Н. В. Бойко, Л. Г. Розвадовская. – Х. : Ротапринт ХГУ, 1987.*
17. Методические указания к изучению методологической и теоретической литературы по лингвистическому анализу текста для студентов 3–6 курсов филологического факультета всех форм обучения / сост. Н. В. Бойко. – Х. : ХГУ, 1987. – 32 с.
18. На основе общественного интереса : (С. Залыгин – литературный критик) // Писатели Сибири. – Тюмень, 1987.*
19. Темы курсовых работ по лексике и методические указания к их выполнению для студентов 1 курса филологического факультета / сост. В. М. Шевелев, Н. В. Бойко, Л. Г. Розвадовская, Л. А. Старобинская. – Х. : ХГУ, 1987. – 28 с.
20. Особенности субъектной организации «Мертвых душ» Гоголя // Стиль Гоголя : тез. докл. Респ. конф. – Нежин, 1988.*
21. К теоретическим предпосылкам «вживаемости» народного языка в языковое сознание // Язык и культура : библиографический аспект проблемы : тез. докл. Всесоюз. науч.-практ. конф. – Уфа, 1990.*
22. Методологические проблемы филологической интерпретации художественного произведения // Проблемы языковой структуры и поэтики : сб. ст. / ХГУ. – Х., 1990. – С. 2–19. – Деп. в ИНИОН АН СССР от 24.05.90, № 41902.
23. О лингво-психологической природе восприятия библейских притч в свете философии языка А. А. Потебни // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.) / Харьков. ун-т. – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 98–100.
24. Лариса Григорьевна Розвадовская : Инобытие в слове // Традиции Харьковской лингвистической школы : материалы конф., посвящ. памяти Ларисы Григорьевны Розвадовской (3 июня 1991 г.) / Харьков. ун-т, филол. ф-т. – Х., 1991. – С. [31–35].
25. Философские и лингво-психологические предпосылки и критерии, определяющие оптимальный режим речевого общения // Проблемы семантики и функционирования русского языка : тез. докл. межвуз. науч.-метод. конф. / ХИИКС. – Х., 1991.*
*То же // Вопросы совершенствования обучения иностранному языку как средству межнационального общения : материалы респ. науч.-метод. конф. (14–16 мая 1991 г.). – Х., 1991.**
26. Лингво-философские основы восприятия смеховых типов словесного творчества // Комическое в мировом литературном процессе XX века : (Художественная практика и проблемы научного осмысления) : тез. докл. и сообщ. межгос. науч. конф. (8–10 октября 1992 г.). – Харьков, 1992. – С. 18–20.

27. Методология и стилистика лингвистической работы : материалы спецкурса для студентов-филологов на тему «Культура общения, понимания, речевой деятельности» : учеб. пособие / сост. Н. В. Бойко, В. В. Левитский. – Х. : ХГУ, 1992. – 37 с.
28. Проблемы общения с художественным текстом на стыке их «бытового» и «научного» существа // Стилистика русского языка : теоретический и сопоставительный аспекты : материалы VI науч. конф. по проблемам семантических исследований. – Киев ; Харьков, 1993. – Ч. 3 : Семантика и стилистика художественных текстов. – С. 15.
29. Художественный текст как источник научной лингвистической информации // Закономерности эволюции словообразовательной системы русского языка : материалы всерос. науч. конф. (26–28 мая 1994 г.) / РАН, Ин-т рус. яз. ; Оренбург. гос. пед. ин-т. – М. ; Оренбург, 1994.*
30. Философские и лингво-психологические предпосылки и критерии, определяющие оптимальный режим речевого общения // Межгосударств. науч. конф. по проблемам семантических исследований : тез. докл. – Х., 1995.*
31. Картина лингвистической действительности в обыденном и философском сознании : конфликты, парадоксы, фетиши // Актуальні проблеми вивчення мови та мовлення, міжособової та культурної комунікації : [міжвуз. зб. наук. пр.]. – Х., 1996. – С. 23–25.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 10–13.
32. Розенберг Олександр Григорович // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1996. – С. 79. – Дод. вид. до довідника «Літературна Харківщина» (Харків, 1995).
33. Мифы интерпретации // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 1999. – № 448 : Міф і міфопоетика у традиційних та сучасних формах культурно-мовної свідомості. – С. 147–151.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 13–17.
34. Словесный художественный текст как пантеизированный феномен в аспекте восприятия и интеграции // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2001. – № 520 : Сер : Філологія. – Вип. 33. – С. 28–31.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 18–21.
35. Конвенциональность как лингво-философская универсалия // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. Філологія. – Вип. 35. – С. 6–10.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 22–25.
36. Слов'янська писемність як феномен культурної пам'яті // Кирило-Мефодіївські читання : тез. докл. – Х., 2002.*

37. Конвенциональность и дискурс : парадоксы отношений // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 201–203.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 26–30.
38. Концепция восприятия и интерпретации художественного текста А. А. Потебни в ее мыслеобразующем потенциале // Олександр Потебня : сучасний погляд : матеріали міжнар. читань, присвяч. 170-річчю від дня народж. фундатора Харків. філол. шк., 11–12 жовт. 2005 р. – Харків, 2006. – С. 46–51.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 31–34.
39. Субъективное пространство в его протоструктуре и дискурсивной выраженности как проблема журналистской коммуникации // Журналистика и медиаобразование в XXI веке : сб. науч. тр. Междунар. науч.-практ. конф., Белгород, 25–27 сент. 2006 г. – Белгород, 2006. – С. 357–360.
40. Епістемологічні аспекти журналістської свідомості // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 766 : Сер. : Філологія. – Вип. 51. – С. 243–246.
То же // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 35–39.
41. Науковий дискурс в аспекті епістемологічних проблем журналістикознавства // Культура народов Причерноморья. – 2007. – № 101. – С. 159–162.
42. Гуманитарные универсалии в современном культурном пространстве // Неонила Бойко: мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х., 2015. – С. 40–45.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Н. В. Бойко.
2. Неонила Бойко : мысль животворящая : сборник / сост. Л. Р. Савченко. – Х. : ПАРК, 2015. – 184 с. : ил.
Зі змісту: Биобиблиография [Н. В. Бойко] / сост. С. Б. Глибицкая. – С. 5–9.
Спогади про неї Л. Бикової, М. Бикова, Л. Савченко, О. Маслій, О. Чернцової, І. Михайлина, Т. Казакової, В. Певка, Т. Фільчук, С. Заборовської, К. Озерової (Шаповалової), С. Малихіної, М. Звегинцової (Сорокіної), Т. Положий, І. Пугачової, С. Попова, В. Левитського.

Борзенко Олександр Іванович

(30.05.1962 р. народж.)

Народився у с. Краснопавлівка Лозівського району Харківської області. Навчався в середній школі № 3 м. Первомайська Харківської області, повну середню освіту здобув у Харківському радіотехнічному технікумі.

1985–1990 рр. навчався на відділенні «українська мова та література» філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), яке закінчив із відзнакою.

Із 1992 по 1995 рр. навчався в аспірантурі кафедри історії української літератури ХДУ.

1996 р. захистив кандидатську дисертацію «Художній світ української прози Г. Ф. Квітки-Основ'яненка», у 2007 р. – докторську дисертацію «Становлення нової української літератури в аспекті національної ментальності та біографізму».

Із 1990 р. працює на кафедрі історії української літератури ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна), обіймаючи посади викладача (1990), старшого викладача (1997), доцента (1990; звання отримав у 2002 р.), професора (2008; звання отримав у 2011 р.).

Автор понад 100 друкованих праць. Підготував 8 кандидатів наук.

Викладає навчальні курси: «Українська література першої половини XIX століття», «Українська література кінця XIX – початку XX століття», «Новітні тенденції української літератури».

Нагороджений знаками «Відмінник освіти України» (2004), «За наукові та освітні досягнення» (2013).

Наукові інтереси: українська література XIX ст. у порівняльно-історичному, біографічному та культурно-естетичному аспектах.

Основні праці

1. «Малороссийские повести» Г. Ф. Квітки-Основ'яненка : образ реальності // 3б. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1993. – Т. 1. – С. 85–92.
2. «Купований розум» у художній концепції «Малороссийских повестей» Григорія Квітки-Основ'яненка // 3б. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1995. – Т. 4. – С. 111–116.
3. «Енеїда» І. Котляревського як ключовий компонент українського Просвітництва // І. П. Котляревський – перший класик нової української літератури : зб. наук. ст. / Полт. держ. пед. ін-т. – Полтава, 1998. – С. 152–156.
4. Григорій Квітка-Основ'яненко : правдива недостовірна біографія // 3б. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1998. – Т. 7. – С. 57–74.

5. Книжка Д. Овсянико-Куликовського про М. Гоголя в контексті українсько-російських літературних взаємин // Вісн. Харків. ун-ту. – 1998. – № 411. – С. 135–140.
6. «Харьковский Демокрит» як феномен українського Просвітництва // Українська періодика : Історія та сучасність : матеріали наук. конф., присвяч. 70-річчю газети «Харківський університет». – Х., 1998. – С. 55–58.
7. «Петро мужик непоказний...» : стиль і стилізація в житті і творчості П. Гулака-Артемівського // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 257–261.
8. П. Гулак-Артемівський : мовна карта особистості письменника // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 473. – С. 263–271. – (Сер. : Філологія).
9. «Порівняльні життєписи» : біографічний аспект становлення нової української літератури // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491. – С. 471–474. – (Сер. : Філологія).
10. До біографії Григорія Квітки (обставини вибору літературної кар'єри) // Південний архів. – 2001. – Вип. 9. – С. 182–185.
11. Квітка і Плетньов : історія сентиментальної дружби // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – 2001. – Вип. 6. – С. 128–135.
12. Провінціалізм у дискурсі нової української літератури // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 520 : Філологія. – Вип. 33. – С. 338–343.
13. Провінційне культурне середовище і становлення нового українського письменства // Вісн. Харків. ун-ту. – 2001. – № 519 : Сер. : Філологія. – Вип. 32. – С. 51–60.
14. Провінційний читач і становлення нової української літератури // Дивослово. – 2001. – № 2. – С. 15–16.
15. Становлення нової української літератури і рецепція народного слова // Наук. зап. Терноп. пед. ун-ту. – 2001. – Вип. 9. – С. 356–362.
16. Благодійність, мідні гроші та українська література (коментар до біографії Івана Котляревського) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 300–307.
17. Іван Котляревський і генерал-губернатори // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 402–411.
18. Становлення нової української літератури в аспекті національної ментальності // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – 2002. – Вип. 14. – С. 414–421.
19. Театр і театральність в житті Івана Котляревського // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – 2002. – Вип. 7. – С. 241–246.
20. Іван Котляревський у «домашньому інтер'єрі» (до проблеми становлення нової української літератури) // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – 2005. – Вип. 22, ч. 2. – С. 62–69.
21. Культурно-естетичні особливості української літератури перших десятиліть XIX ст. : (До проблеми становлення нового українського письменства) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 707 : Сер. Філологія. – Вип. 46. – С. 104–107.

22. Літературна постать Івана Вернета в аспекті становлення нового українського письменника // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2005. – № 659 : Сер. : Філологія. – Вип. 44. – С. 122–125.
23. Григорій Сковорода і становлення нової української літератури // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2005. – № 647 : Сер. : Філологія. – Вип. 43. – С. 62–65.
24. Творчість П. Гулака-Артемовського в аспекті національної ментальності // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – 2005. – Вип. 21, ч. 2. – С. 57–61.
Те саме // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 475 : Сер. : Філологія. – Вип. 49. – С. 146–150.
25. Тарас Шевченко і Григорій Квітка : своєрідність міжособистісного діалогу // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2005. – № 666 : Сер. : Філологія. – Вип. 45. – С. 50–54.
26. Авторство української «Енеїди» в аспекті духовних тенденцій доби // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 742 : Сер. : Філологія. – Вип. 48. – С. 89–96.
27. Поезія Володимира Свідзинського в аспекті ідейно-художніх пошуків українського модернізму // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту : Сер. Філол. науки. – 2006. – Вип. 13. – С. 231–236.
28. Сентименталізм і становлення нової української літератури // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 197–200.
Те саме // Сучасні проблеми мовознавства і літературознавства. – 2005. – Вип. 9. – С. 57–61.
29. Сентиментальна «провінція» : (Нова українська література на етапі становлення). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2006. – 322 с.
30. Іван Котляревський у «домашньому інтер'єрі» (до проблеми становлення нової української літератури) // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. держ. ун-ту. Філол. науки. – 2007. – Вип. 14, т. 1. – С. 61–66.
31. Проблема творчого становлення І. Котляревського у зв'язках із культурно-мистецькими тенденціями української провінції // Актуальні проблеми слов'янської філології : міжвуз. зб. наук. ст. – Ніжин, 2007. – Вип. 12. – С. 102–112.
32. Своєрідність засвоєння народного слова на початковому етапі нової української літератури // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 787 : Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 232–235.
33. «Листи до любезних земляків» Г. Квітки як факт українського літературного життя перших десятиліть XIX ст. // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. – 2008. – № 11 (150). – С. 32–38.
34. Малоросійський літератор у горизонті імперської культури (П. Гулак-Артемовський у 30–40-х рр. XIX ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2008. – № 798 : Сер. : Філологія. – Вип. 53. – С. 262–267.

35. Нарис Григорія Квітки «Основание Харькова» : літературна версія родинного переказу // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2008. – № 836 : Філологія. – Вип. 54. – С. 65–68.
36. Роман Віктора Петрова «Аліна й Костомаров» : культурно-історичний аспект // Актуальні проблеми слов'янської філології : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ, 2008. – Вип. 17. – С. 437–443.
37. Український читач на етапі становлення нової літератури // Літературознавчі студії. – 2008. – Вип. 21, ч. 1. – С. 191–106.
38. Феномен Тараса Шевченка в аспекті української релігійної традиції // Актуальні проблеми слов'янської філології : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ, 2008. – Вип. 18. – С. 404–408.
39. Неокласичні тенденції в ранній поезії Лесі Українки // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. Філол. науки. – 2009. – Вип. 19. – С. 7–10.
40. Проблема становлення особистості в оповіданнях Г. Квітки «Умные дети», «Одолжение от нищего» // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство : міжвуз. зб. наук. ст. – Бердянськ, 2009. – Вип. 20. – С. 279–285.
41. Проблема читача в осмисленні Олександра Білецького // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 846 : Сер. : Філологія. – Вип. 56. – С. 152–155.
42. Тарас Шевченко та його літературні попередники // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 173–176.
43. Декадентські тенденції в ліричній поезії Лесі Українки // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 2. – С. 111–114.
44. Лірична поезія Лесі Українки : навч.-метод. посіб. зі спецкурсу для студентів філол. ф-ту. – Х. : ХНУ ім. Каразіна, 2010. – 28 с.
45. Образ морської стихії в поетичному циклі Лесі Українки «3 подорожньої книжки» // Актуальні проблеми слов'янської філології. Сер. : Лінгвістика і літературознавство. – Бердянськ, 2011. – Вип. 24. – С. 7–14.
46. Українська література. 11 клас. Академічний рівень : хрестоматія-довід. – Х. : Ранок, 2011. – 576 с.
47. Портрети Г. Квітки-Основ'яненка в контексті міфологізованої біографії // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 989 : Сер. : Філологія. – Вип. 63. – С. 6–9.
48. Вплив народної казки на українську байку першої половини XIX ст. // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 163–167.
49. Творча криза П. Гулака-Артемовського : біографічний та культурно-естетичний аспекти // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 263–267.
50. Григорій Квітка і проблема «дамського смаку» // Слово. Символ. Ритуал : зб. на пошану архієпископа Ігоря Ісиченка з нагоди 60-річчя ; Праці з історії укр. літ. – Х., 2016. – С. 112–122.

Література про нього

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.

С. 697: про О. І. Борзенка.

2. Безхутрий Ю. М. Парадокси становлення : [рецензія] / Ю. М. Безхутрий // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 745 : Сер. : Філологія. – Вип. 49. – С. 207–208. – Рец. на кн.: Сентиментальна «провінція»: (Нова українська література на етапі становлення) / О. І. Борзенко. – Х. : Видав. центр Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна, 2006. – 322 с.
3. Борзенко Олександр Іванович // Енциклопедія сучасної України. – Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=23050.
4. Борзенко Олександр Іванович // Професори Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна : біобібліогр. довід. – Х., 2009. – С. 47 з фот.
5. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження О. І. Борзенка – див. іменний покажчик.

6. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 115: про дослідження О. І. Борзенка.

Боянович Володимир Миколайович

(15.07.1915–29.05.1998)

Народився в с. Сали Старокримського району (Крим) у родині вчителя. Із батьками переїхав до Запорізької області, де в 1931 р. у с. Веселому закінчив неповну середню школу. Вступив до Мелітопольського автодорожнього технікуму (закінчив у 1935 р.). Один рік працював техніком-будівником МТС Канівського району на Київщині. 1936–1937 рр. – викладач української мови і літератури у Велико-Білозірській середній школі (Запорізька область). 1937–1938 рр. працював літературним редактором мелітопольської газети «Радянський степ».

1938 р. вступив на філологічний факультет Харківського державного університету. 1940 р. його як комсомольського активіста посилають на Північну Буковину (тепер Чернівецька обл.), де в м. Садопури він був комсоргом і вчителем української мови та літератури в середній школі.

1941 р., після початку німецько-радянської війни (1941–1945), був мобілізований до Радянської армії. Згодом за станом здоров'я був визнаний непридатним до строювої служби, відтак евакуйований до Саратовської області, де працював у с. Клевенка вчителем у середній школі. У 1942 р. – повторно мобілізований. У війську перебував до 1944 р. Після демобілізації працював у Мелітопольському педінституті, де викладав історію української літератури.

1947 р. закінчив ХДУ, рік викладав українську літературу в Обласній партійній школі. На початку 1948 р. вступив до аспірантури кафедри історії української літератури ХДУ, одночасно там же працював викладачем (1948), старшим викладачем (1953) до виходу на пенсію у 1981 р.

Автор 150 друкованих праць.

Читав курси «Сучасна українська поезія. Проблеми традицій та новаторства», «Українська ліро-епічна поезія», «Поетична Ленініана 50–60-х рр.», «Теорія літератури».

Керівник літературної студії Харківського університету.

Наукові інтереси: українська література XIX та XX ст.

Основні праці

1. В боротьбі за мир : (Повоєнна поезія П. Тичини) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1952. – Т. 45 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 2. – С. 101–111.
2. В боротьбі за мир : [про творчість М. Тихонова] // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – 1953. – Кн. 3. – С. 216–219.
3. Творчість Павла Тичини післявоєнного часу // Літ. в шк. – 1954. – № 6. – С. 13–23.

4. Розмова про творчість поета : [рецензія] // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – 1955. – Кн. 7. – С. 226–229. – Рец. на кн.: Поезії / Іван Вирган. – Х. : Харків. кн.-газ. вид-во, 1954. – 104 с.
5. Ближче до життя : [рецензія] // Жовтень. – 1955. – № 12. – С. 122–123. – Рец. на кн.: Под небом Родины : книга стихов / А. Кравцов. – Х. : Облиздат, 1955. – 100 с.
6. Цінна знахідка : [про знайдений примірник «Кобзаря» Т. Г. Шевченка з його автографом – дарчим написом М. Вовчок] // Соціаліст. Харківщина. – 1955. – 13 берез.
7. Розмова про творчість поета : [рецензія] // Харків : [альманах]. – 1955. – Кн. 7. – С. 226–229. – Рец. на кн.: Поезії / Іван Вирган. – Х. : Харків. кн.-газ. вид-во, 1954. – 104 с.
8. Від першої до третьої книги : [рецензія] // Дніпро. – 1958. – № 11. – С. 156–158. – Рец. на кн.: Земляки / Віктор Кочевський. – Х. : Харків. обл. вид-во, 1957. – 104 с.
9. А. С. Серафимович как военный журналист : (Военные очерки и корреспонденции писателя в «Правде» в 1918–1920 гг.) // Наук. зап. Львів. ун-ту. – 1958. – Т. 42 : Питання журналістики. – Вип. 1. – С. 47–65.
10. Два листи О. М. Горького [до В. В. Матвєєва-Сибіряка] // Жовтень. – 1960. – № 5. – С. 125–126.
11. Книга могла бути кращою : [рецензія] // Дніпро. – 1960. – № 5. – С. 159–160. – Рец. на кн.: Друге народження : вірші / Олекса Марченко. – Х. : Харків. кн. вид-во, 1959. – 67 с.
12. Творчість Павла Тичини в оцінці сучасних критиків // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Труди філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 25–42.
13. Моральна краса людини : [рецензія] // Прапор. – 1961. – № 3. – С. 102–104. – Рец. на кн.: Доброго дня, Ярино! : оповідання / Микола Іщенко. – К. : Рад. письменник, 1960. – 207 с.
14. Образ В. І. Леніна в творах С. Тудора // Доповіді і повідомл. Львів. держ. ун-ту. – 1961. – Вип. 9, ч. 1. – С. 211–214.
15. Вірші П. Тичини для дітей // Українська дитяча література : хрестоматія крит. матеріалів. – К., 1962. – С. 152–159.
16. Наснага оптимістів : [шляхи життєствердження в рад. літ. Проза і поезія] // Прапор. – 1962. – № 8. – С. 89–93.
17. [Рецензия] // Сов. Украина. – 1960. – № 2. – С. 172–174. – Рец. на кн.: В розповіді літа : вірші, новели, переклади / Іван Вирган. – Х. : Харків. кн. вид-во, 1959. – 376 с.
18. Творчість Павла Тичини в оцінці сучасних критиків // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 25–42.
19. Точність, мальовничість, природність : [рецензія] // Вітчизна. – 1962. – № 9. – С. 204–205. – Рец. на кн.: Лірика / Іван Вирган. – Х. : Харків. кн. вид-во, 1961. – 75 с.

20. Дорогий образ : [рецензія] // Прапор. – 1963. – № 11. – С. 75. – Рец. на кн.: *Семьдесят второй день : повесть / Давид Вишневский.* – М. : Сов. писатель, 1962. – 264 с.
21. Шана героїзму : [рецензія] // Прапор. – 1963. – № 1. – С. 63. – Рец. на кн.: *Переможці Каспію : поезії / Данило Бакуменко.* – К. : Рад. письменник, 1961. – 85 с.
22. Мужність : [рецензія] // Прапор. – 1964. – № 3. – С. 94–95. – Рец. на кн.: *Журавлині ключі : поезії / Григорій Тютюнник.* – Львів : Львів. кн.-журн. вид-во, 1963. – 100 с.
23. Поет молодії наснаги : [рецензія] // Прапор. – 1964. – № 7. – С. 107–108. – Рец. на кн.: *Светлынь / Борис Котляров.* – К. : Рад. письменник, 1962. – 67 с.
24. Як і для дорослих... : [рецензія] // Вітчизна. – 1964. – № 2. – С. 207–208. – Рец. на кн.: *Урожайко : зб. віршів / Віктор Кочевський.* – К. : Держ. вид-во дитячої літ. УРСР, 1962.
25. З архіву письменника : [рукописні матеріали відомого етнографа і фольклориста В. М. Гнатюка в архіві письменника В. В. Матвєєва-Сибіряка] // Прапор. – 1965. – № 1. – С. 73.
26. Дебют критика : [рецензія] // Прапор. – 1964. – № 10. – С. 93. – Рец. на кн.: *Роман Андрія Головка «Мати» : літ.-крит. нарис / Любомир Сенік.* – К. : Рад. письменник, 1963. – 125 с.
27. Творчі взаємозв'язки : [про співдружність науки і мистецтва] // Прапор. – 1965. – № 8. – С. 93–94.
28. Молодість неугасима : З нагоди 75-річчя з дня народження П. Г. Тичини // Прапор. – 1966. – № 1. – С. 95.
29. В. В. Матвєєв-Сибіряк В. В. Таким пригадую Франка / публ. та вступ. слово Володимира Бояновича // Прапор. – 1966. – № 8. – С. 61–62.
30. Світовідчуття поета : [рецензія] // Прапор. – 1966. – № 12. – С. 89–90. – Рец. на кн.: *Ліричні роздуми : поезії / Микола Шаповал.* – Х. : Прапор, 1966. – 95 с.
31. Співець революції // Володимир Сосюра : бібліогр. покажч. / М. І. Багріч, В. М. Скачко. – Х., 1966. – С. 3–12.
32. Ствердження таланту : [рецензія] // Прапор. – 1966. – № 9. – С. 78–80. – Рец. на кн.: *Таємниці далеких берегів : етюди, памфлети, повість / Дмитро Цмокаленко.* – К. : Рад. письменник, 1965. – 185 с.
33. Літературознавці Харківського університету – до ювілею [Жовтня] / Л. Бикова, В. Боянович // Радян. літературознавство. – 1967. – № 12. – С. 89–90.
34. Поет : [Творча самотність поезії Василя Мисика : До 60-річчя поета] // Прапор. – 1967. – № 7. – С. 10–14.
35. Постійні пошуки : [рецензія] // Прапор. – 1967. – № 2. – С. 68–69. – Рец. на кн.: *Огни : стихи / Александр Кравцов.* – Х. : Прапор, 1966. – 87 с. – У тексті рецензії помилково названа інша книга.

36. [Республіканська наукова конференція з філологічних наук, присвячена 50-річчю Жовтня, Харків, 1967 р.] / Л. Бикова, В. Боянович // Радян. літературознавство. – 1967. – № 11. – С. 92–93.
37. Творча індивідуальність Павла Тичини // Питання літературознавства та мовознавства : тез. доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав., 1967 р.). – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 17–18.
38. Коротко про велике : [рецензія] // Прапор. – 1968. – № 1. – С. 83–84. – Рец. на кн.: Краплини : поезії / Олександр Підсуха. – К. : Молодь, 1966. – 78 с.
39. Переклад – творчість : Творча індивідуальність Павла Тичини // Радян. літературознавство. – 1968. – № 10. – С. 37–46.
40. [Вступне слово до публікації віршів сербо-хорватської поетеси Десанки Максимович у перекладах Майї Львович] // Прапор. – 1969. – № 3. – С. 101.
41. На трасах сучасності : [вступ. слово] / А. Дігтяр, В. Боянович // Сперечаю, заперечую, стверджую : публіцистика, критика / І. Л. Муратов. – Х., 1969. – С. 5–17.
42. Героїка і гуманізм : [про творчість поета Б. Котлярова] // Веч. Харків. – 1971. – 18 трав.
43. Поетична Ленініана Павла Тичини // Українське літературознавство : респ. міжвід. зб. – 1973. – Вип. 18. – С. 3–10.
44. Здравствуй, Харьков! : стихи [рус. и укр. сов. поэтов / сост. В. Н. Боянович]. – Х. : Прапор, 1975. – 95 с. – (30-летию Великой Победы посвящается. 1945–1975).
45. У дружбі з мрією : [про перекладацьку роботу К. В. Худенського] / Є. Вербицька, В. Боянович // Веч. Харків. – 1975. – 22 лип.
46. Драматична поема Павла Тичини «Шевченко і Чернишевський» : Деякі спостереження над поетикою // Вісн. Харків. ун-ту. – 1976. – № 140. – С. 3–10.
47. Вічне джерело поезії : [про поетичну творчість поета О. Кравцова] // Веч. Харків. – 1977. – 12 січ.
48. Невмирущі традиції : [рецензія] // Прапор. – 1978. – № 6. – С. 117–118. – Рец. на кн.: Уроки критической классики. Вопросы теории и методологии критики : очерки / М. Г. Зельдович. – Х. : Вища шк. Изд-во при Харьков. ун-те, 1976. – 223 с.
49. Вічно живі традиції : [вшанування пам'яті О. С. Пушкіна у перекладах і присвяченнях укр. поетів] // Веч. Харків. – 1977. – 23 лют.
50. [Рецензія] // Дніпро. – 1979. – № 3. – С. 158. – Рец. на кн.: Белый день / Анатолий Жикол. – К. : Молодь, 1978. – 54 с.

Література про нього

1. Гетьманець М. Ф. Боянович Володимир Миколайович / М. Ф. Гетьманець // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1996. – С. 15.
2-е вид., випр. і допов. – Х., 2007. – С. 48.

2. Світла пам'ять : [некролог Володимира Бояновича] // Харків. ун-т. – 1998. – 9 черв.
3. Бариба П. Наставник : [про викладача філол. ф-ту В. М. Бояновича] / П. Бариба // Харків. ун-т. – 2012. – 24 квіт.
4. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки XIX – початок XXI ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.
Про дослідження В. М. Бояновича – див. іменний покажчик.
5. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 152: про дослідження В. М. Бояновича.
6. Михайлин І. Моя вчителька – професор Зінаїда Сергіївна Голубєва (8.06.1924–4.04.2011) / Ігор Михайлин // Літературна Харківщина / Ігор Михайлин. – Х., 2016. – Кн. 3 : Література. Журналістика. Освіта : есеїстика ; портрети ; рец. – С. 271–313.
С. 283–284: про В. М. Бояновича.

Боярова Людмила Георгіївна

(8.09.1947 р. народж.)

Народилася в м. Іркутськ (Росія). 1948 р. переїхала з родиною до м. Люботин Харківської області. Навчалася в Люботинській середній загальноосвітній трудовій політехнічній школі з виробничим навчанням № 1 (1954–1965), яку закінчила зі срібною медаллю.

1965 р. вступила на відділення української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), який у 1970 р. закінчила з відзнакою.

Професійне життя пов'язане з alma mater: працює на кафедрі української мови філологічного факультету на посадах викладача (1970), старшого викладача (1981), доцента (1986; звання – з 1991 р.), професора (2004).

1984–1986 рр. – заступник декана філологічного факультету ХДУ.

Закінчила аспірантуру кафедри української мови філологічного факультету ХДУ (1978–1981). 1982 р. захистила кандидатську дисертацію «Синонімія дієслівних фразеологічних одиниць сучасної української літературної мови».

Упродовж роботи на кафедрі української мови викладає такі навчальні дисципліни: сучасна українська літературна мова (розділи «Лексикологія», «Фонетика», «Морфологія»), історія української літературної мови, спецкурси «Актуальні питання термінознавства», «Термінологічне планування в Україні», «Мовне планування в Україні» та «Українська мова в контексті глобалізаційних процесів» (для магістрантів). Керує науковим семінаром «Проблеми сучасної української термінології та термінографії».

1986–1989 рр. викладала українську та російську мови в Інституті славістики університету Париж-8 (Франція). 1996–2001 рр. – викладач української та російської мов в Інституті славістики Мюнхенського університету Людвіга-Максиміліана (Німеччина).

Працювала за сумісництвом у Харківському гуманітарному інституті «Народна українська академія» (1992–1995 рр.) та Харківському військовому університеті (1993–1996 рр.), де викладала українську мову.

Автор понад 90 наукових, методичних та словникарських праць. Брала участь у роботі багатьох Міжнародних наукових конференцій в Україні, Росії, Литві, Польщі. Протягом 2010–2013 рр. була членом Оргкомітету Всеукраїнських робочих семінарів з актуальних проблем наукової мови (організатори – Інститут теоретичної фізики ім. М. М. Боголюбова

НАН України, філологічний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна).

Під її керівництвом захищено 6 кандидатських дисертацій.

Наукові інтереси: українська термінологія і термінографія в діяхронії та синхронії, соціолінгвістика, українська фразеологія.

Праці

1. Синонімічні відношення як один з видів семантичних зв'язків фразеологізмів // Вісн. Харків. ун-ту. – 1979. – № 183 : Філологія. – Вип. 12. – С. 23–26.
2. Синонімічні ряди у лексико-фразеологічній семантичній групі з ідентифікатором «умерти» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1981. – № 217 : Поетика. Стиль. Лексикологія. – С. 23–29.
3. Варіювання плану вираження і плану змісту в межах однієї фразеологічної одиниці // Українське мовознавство : респ. міжвідом. наук. зб. / Київ. держ. ун-т. – К., 1983. – Вип. 11. – С. 15–21.
4. Особливості побудови синонімічних рядів дієслівних фразеологізмів // Вісн. Харків. ун-ту. – 1989. – № 329 : Деякі проблеми сучасного шевченкознавства. – С. 66–69.
5. Короткий російсько-український словник сучасних математичних і економіко-математичних термінів / Л. Г. Боярова, О. П. Корж. – Х. : Основа, 1993. – 96 с.
6. Збірник контрольних робіт із сучасної української мови : навч. посіб. / Л. Г. Боярова, Л. В. Венєвцева. – К. : ІСДО, 1994. – 79 с.
7. З досвіду лексикографічної роботи в Україні у 20-х роках // Вестн. Харьков. политехн. ун-та. – 1994. – № 19 : Vocabulum et vocabularium. – Вип. 1. – С. 203–208.
8. Мовна норма і термінологія (на матеріалі математичної термінології) // Видатний філолог сучасності : (Наукові виклади на честь 85-ліття Юрія Шевельова). – Х., 1996. – С. 61–65.
9. Мовна норма і термінологія // Мовознавство : тези та повідомл. III Міжнар. конгр. українців. – Х., 1996. – С. 247–250.
10. Некоторые вопросы истории и развития украинской терминологии // Wiener Slawistischer Almanach. – Wien, 1996. – Band 37. – С. 219–224.
11. Проблеми нормалізації сучасної української термінології і термінографічна практика // Literaturny i języki słowian wschodnich : stan obecny i tendencje rozwojowe : materiały międzyn. konf. naukowej. – Opole, 1997. – Т. 2. – С. 59–61.
12. Російсько-український словник сучасних банківських, фінансово-кредитних та комерційних термінів / Л. Г. Боярова, О. П. Корж. – Х. : Основа, 1997. – 256 с.

13. Проблемы русско-украинской терминологии // *Współzależność języków słowiańskich : Aspekt lingwistyczny i glottodydaktyczny*. – Gdansk (Polska), 1998. – С. 233–240.
14. Синонімія українських дієслівних фразеологізмів (граматичний аспект) // *Слово. Фраза. Текст : сб. науч. ст. к 60-летию проф. М. А. Алексеенко*. – М., 2002. – С. 71–79.
15. Мовна норма і варіантність у термінології / Л. Г. Боярова, О. І. Радченко // *Матеріали V конгресу Міжнар. асоціації українців. Мовознавство : зб. наук. ст.* – Чернівці, 2003. – С. 124–129.
16. Варіативність дієслівних фразеологічних одиниць // *Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. : Філологічні науки*. – 2004. – № 11 (79). – С. 35–41.
17. Нормалізація й кодифікація української термінології (90-і рр. XX ст. – поч. XXI ст.) // *Вісн. Харків. нац. ун-ту*. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 75–78.
18. Принципи й методика виділення у мові фразеологізмів-синонімів // *Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна*. – 2004. – № 627 : Сер. : Філологія. – Вип. 40. – С. 32–35.
19. Мовне планування й термінологія // *Вісник / Нац. ун-т «Львівська політехніка»*. – Львів, 2004. – № 503 : Проблеми української термінології. – С. 27–29.
20. Мовне планування й термінологія в Україні (20-ті рр. – перша пол. 30-их рр. XX ст.) // *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. / [відп. ред. Л. О. Симоненко]*. – К., 2005. – Вип. 6. – С. 35–38.
21. Радянська мовна політика й українська термінологія // *Лінгвістика : зб. наук. пр. / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. – Луганськ, 2006. – № 1 (7). – С. 11–17.
22. Українська термінологія і мовна політика (20-і рр. XX ст. – поч. XX ст.) // *Збірник наук. праць Наук.-дослід. ін-ту українознавства*. – К., 2006. – Т. 10. – С. 187–195.
23. Терміни-омоніми як об'єкт лексикографії // *Вісн. Харків. нац. ун-ту*. – 2006. – № 727 : Сер. : Філологія. – Вип. 47. – С. 15–20.
24. Варіантні одиниці в українській науково-технічній термінології // *Вісник / Нац. ун-т «Львівська політехніка»*. – Львів, 2006. – № 559 : Проблеми української термінології. – С. 22–25.
25. Норма и ее кодификация в современной украинской терминологии // *Tautinių kalbų terminologija ir globalizacija : Tarptautinės mokslinės konferencijos pranešimų tezės*. – Vilnius (Lithuania), 2006. – С. 8–11.
26. Українська термінологія як об'єкт мовного планування // *Wiener Slawistischer Almanach*. – Wien (Austria), 2006. – Band 58. – С. 223–233.
27. Семантичні проблеми кодифікування термінів-омонімів // *Лінгвістика : зб. наук. пр. / Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка*. – Луганськ, 2007. – № 1 (11). – С. 15–21.

28. Вариативность нормы в современной украинской терминологии // Системное и асистемное в языке и речи : материалы Междунар. науч. конф. – Иркутск, 2007. – С. 532–536.
29. Імперативні й диспозитивні норми в українській термінології (90-і рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 765 : Сер. : Філологія. – Вип. 50. – С. 39–43.
30. Динамічна теорія норми в сучасній термінології // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. пр. / [відп. ред. Л. О. Симоненко]. – К., 2007. – Вип. 7. – С. 43–47.
31. Словникова кодифікація і термінологічна норма (90-і рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.) // Українське мовознавство : міжвідом. наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2008. – Вип. 38. – С. 25–29.
32. Термінологічна лексика в загальномовному тлумачному словнику // Лексикографічний бюлетень. – К., 2008. – Вип. 17. – С. 13–24.
33. Тлумачний словник сучасної української мови : Загальноживана лексика (близько 60 000 слів) / [за заг. ред. проф. В. С. Калашника]. – Х. : ФОП Співак Т. К., 2009. – 960 с.
С. 6–117: автор тексту – Л. Г. Боярова.
34. Тлумачний словник сучасної української мови : Фахова лексика (близько 20 000 слів) / [за заг. ред. проф. В. С. Калашника]. – Х. : ФОП Співак Т. К., 2009. – 464 с.
С. 6–63: автор тексту – Л. Г. Боярова.
35. Юрій Шевельов про мовну політику в радянській Україні // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2009. – № 843 : Сер. : Філологія. – Вип. 55. – С. 15–19.
36. Національна термінологія й мовне прогнозування // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 1. – С. 297–300.
37. Национальная терминология и языковая политика (на материале украинского языка) [Электронный ресурс] // ŽMOGUS KALBOS ERDVĖJE : Mokslinių straipsnių rinkinys. – Kaunas (Lithuania) : Vilniaus universiteto Kauno humanitarinis fakultetas, 2010. – С. 389–395. – Режим доступу : http://www.khf.vu.lt/dokumentai/failai/katedru/uzsienio/zmogus_erdveje_2010.pdf.
38. Фразеологізація термінологічних словосполучень // Незгасимий СЛОВОСВІТ : зб. наук. пр. на пошану професора Володимира Семеновича Калашника / [уклад. Микола Філон, Тетяна Ларіна] ; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. – Х., 2011. – С. 217–223.
39. Глобалізація і національна мова // Теоретические и прикладные проблемы русской филологии : науч.-метод. сб. / [отв. ред. В. А. Глущенко]. – Славянск, 2012. – Вип. 33. – С. 258–264.
40. Українська наукова термінологія в контексті глобалізаційних процесів // Українська наукова термінологія. Природничі науки : зб. матеріалів наук.-практ. конф. – К., 2012. – Вип. 4. – С. 20–28.

41. Терміни-варіанти в українській загальномовній лексикографії : нормативний аспект // Термінол. вісн. : зб. наук. пр. / Ін-т укр. мови НАНУ ; [відп. ред. В. Л. Іващенко]. – К., 2013. – Вип. 2 (1). – С. 189–195.
42. Українська термінолексика в академічних російсько-українських словниках (20-і рр. XX ст. – початок XXI ст.) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1048 : Сер. : Філологія. – Вип. 67. – С. 136–140.
43. Прикметникові термінологічні назви в загальномовних академічних словниках // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1080 : Сер. : Філологія. – Вип. 69. – С. 184–189.
44. Академічні перекладні словники як сфера фіксування української термінолексики : нормативний аспект // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 24–29.
45. Zur religiösen Lexik in der modernen ukrainischen Standardsprache // Religiöse Pluralität als Faktor des Politischen in der Ukraine / [herausgegeben von Katrin Boeckh and Oleh Turij]. – München ; Berlin ; Leipzig ; Washington, 2015. – Band 3. – S. 423–448.
46. Лінгвістичний аспект глобалізації // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – 2015. – Вип. 40. – С. 138–144.
47. Позамовні чинники формування українського термінофонду // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2015. – Вип. 73. – С. 9–13.
48. Наукові ідеї Олександра Потебні в глобалізаційному світі // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. Сер. : Філологія. – 2016. – Вип. 74. – С. 26–31.
49. Імперативні й диспозитивні норми в українській термінології: моделі динаміки // Наукова термінологія нового століття : теоретичні і прикладні виміри : зб. наук. пр. / [відп. ред. Л. Д. Малевич]. – Рівне, 2016. – С. 32–37.
50. Сучасні англізми в лексико-семантичній системі української літературної мови // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. – Харків, 2016. – Вип. 44. – С. 3–8.

Література про неї

1. Д'яков А. С. Основи термінотворення : Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. – К. : ВД «КМ Academia», 2000. – 218 с.
С. 174, 198: про дослідження Л. Г. Боярової.
2. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
Про Л. Г. Боярову див. іменний покажчик.
3. Симоненко Л. Кодифікаційні процеси в сучасних терміносистемах / Людмила Симоненко // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань : зб. наук. пр. – К., 2008. – Вип. 2. – С. 88–95.
С. 89, 94: про дослідження Л. Г. Боярової.
4. Прадід Ю. Ф. Історія дослідження української фразеології (50–80-ті роки

XX ст.) / Ю. Ф. Прадід // Українська лексикографія в загальнослов'янському контексті : теорія, практика, типологія / [відп. ред. канд. філол. наук І. С. Гнатюк]. – К., 2011. – С. 50–73.

С. 63, 67: про дослідження Л. Г. Боярової.

5. Кочан І. Боярова Людмила Георгіївна / Ірина Кочан // Українське термінознавство в іменах : [довідник] / Ірина Кочан. – Львів, 2012. – С. 67–68.

Подано коротку біографію Л. Г. Боярової та інформацію про її наукові праці з термінознавства й укладені термінологічні словники.

6. Продан Ю. П. Термінографія в Україні початку ХХІ століття : проблеми, перспективи й тенденції розвитку / Ю. П. Продан // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта : наук. зб. / [редкол. : О. М. Завальнюк (голов. ред.), Є. І. Сохацька (відп. ред.) та ін.] / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2013. – С. 128–135. – (Серія історична та філологічна ; вип. 10).

С. 128, 130, 133: про дослідження Л. Г. Боярової.

7. Микульчик Р. Варіантність фізичних термінів-епонімів / Роман Микульчик // Вісник / Нац. ун-т «Львівська політехніка». – Львів, 2014. – № 791 : Проблеми української термінології. – С. 75–77.

С. 75, 76, 77: про дослідження Л. Г. Боярової.

8. Іващенко В. Л. Періодизація історії становлення української наукової термінології на тлі термінологічної діяльності в Україні : традиційні виміри / В. Л. Іващенко // Термінол. вісн. : зб. наук. пр. / Ін-т укр. мови НАНУ ; [відп. ред. В. Л. Іващенко]. – К., 2015. – Вип. 3 (1). – С. 5–16.

С. 9, 10, 14, 15: про дослідження Л. Г. Боярової.

9. Томіленко Л. М. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови : [монографія] / Л. М. Томіленко. – Івано-Франківськ : Фоліант, 2015. – 160 с.

С. 11, 30, 144: про дослідження Л. Г. Боярової.

10. Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : [монографія] / за ред. Ю. М. Безхутрого. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 296 с.

С. 108, 110: про дослідження Л. Г. Боярової.

Браславський Сергій Петрович

(19.09.1913–?)

Народився в м. Дубоссари Молдавської РСР (тепер – Придністровська Молдавська республіка) в родині вчителя. 1931 р. після закінчення семирічної школи вступив до Одеського інституту професійної освіти (колишній ІНО), який закінчив у 1935 р. У 1932–1933 рр. працював учителем середньої школи.

Протягом 1935–1936 рр. викладав українську мову і літературу в Молдавському педагогічному технікумі (м. Балта, зараз – Одеська обл.). У 1936–1938 рр. за направленням НКО УРСР працював у Білолуцькій середній школі Ворошиловградської області (нині – Луганська область) завідувачем педагогічної частини і викладачем української мови, літератури та фольклору.

1938 р. вступив до аспірантури Харківського державного університету (кафедра історії української літератури). Водночас (із 1938 р.) почав працювати на посаді асистента кафедри та викладати в ХДУ історію української літератури і фольклор. Навесні 1941 р. захистив кандидатську дисертацію «Іван Франко – історик та критик нової української літератури».

Того ж року був призначений на посаду старшого викладача до Чернівецького університету, але через воєнні дії (німецько-радянська війна 1941–1945 рр.) був перенаправлений до м. Сталіно (тепер – м. Донецьк). Разом із колективом педінституту був евакуйований на Урал до Молотовської області (зараз – Пермська область). Там деякий час викладав російську мову та літературу в Чердинському педагогічному технікумі.

У лютому 1942 р. був мобілізований до лав Радянської Армії, направлений до Одеського артилерійського училища ім. Фрунзе, в якому навчався до листопада 1942 р. Після закінчення училища потрапив на Брянський фронт. У 1943 р. був важко поранений під час бойових дій.

Після одужання повернувся до Харкова, де продовжив працювати в університеті на посаді викладача історії української літератури, доцента (вересень 1944 р.), згодом – виконувача обов'язків завідувача (жовтень 1944 р. – листопад 1946 р.) кафедри історії української літератури. Із жовтня 1944 р. працював помічником проректора з наукової частини, а потім (до 15 лютого 1946 р.) – ученим секретарем університету.

11 листопада 1946 р. звільнений від обов'язків керівника кафедри історії української літератури через «припущені помилки націоналістичного характеру». Також 1 вересня 1947 р. його було звільнено з посади доцента кафедри історії української літератури.

1947 р. С. П. Браславський перейшов на постійну роботу до Харківського театрального інституту, де читав курси з історії українського театру та історії української літератури, керував (із 1947 р.) науковим студентським гуртком, члени якого вивчали історію харківського театру радянського періоду. У 1948–1949 рр. був деканом театрознавчого та

акторського факультетів. Працюючи в інституті, писав докторську дисертацію за темою «Історична проза в українській літературі». 1950 р. звільнився з інституту. Подальша доля невідома.

Наукові інтереси в царині філології: українська література XIX ст.

Праці

1. Жінки в творах Т. Г. Шевченка // Соціаліст. Харківщина. – 1938. – 14 груд. (№ 284).
2. Іван Франко про Шевченка // Соціаліст. Харківщина. – 1940. – 27 січ. (№ 21).
3. Іван Франко – історик і критик нової української літератури : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1941.*
4. Іван Франко як історик та критик нової української літератури // Наукова хроніка ХДУ : зб. анотаций. – Х., 1945. – № 3. – С. 16–18.
5. Дві нові книги // Укр. література. – 1943. – № 10–11. – С. 121–123. – Рец. на кн.: Вибрані твори / М. Коцюбинський ; ред. М. П. Бажан. – [М.] : Укрдержвидав, 1943. – 436 с.
6. Володимир Гнатюк // Україна. – 1944. – № 5–6. – С. 34–35.
7. Іван Нечуй-Левицький : наук.-попул. нарис. – Х. ; К. : Держукрвидав, 1944. – 20 с.
8. Народний український філософ-поет Г. С. Сковорода. – рукопис.
9. Історична тема в українській літературі першої половини XIX ст. – рукопис.
10. Патріотизм в творчості Т. Шевченка. – рукопис.
11. Іван Франко – науково-популярний нарис. – рукопис.
12. Украинские писатели Харькова и Харьковского университета первой половины XIX века : докл. на науч. сессии, посвящ. 140-летию университета. – Х., 1945.*
13. Шевченко і російська культура // Соціаліст. Харківщина. – 1946. – 10 берез. (№ 50).
14. Яків Щоголів // Соціаліст. Харківщина. – 1946. – 27 берез.
15. Л. М. Толстой і українська література : (До 125-річчя з дня народження) // Зоря. – 1953. – 9 верес.

Бузинний Олександр Тихонович

(9.10.1889 – після лютого 1930 р.)

Народився в с. Топори Ружинського повіту Київської губернії (тепер Ружинський район Житомирської області). 1914 р. закінчив Ніжинський історико-філологічний інститут імені князя А. Безбородька. У 1914–1918 рр. працював у Богодухівській чоловічій гімназії (Харківська губернія) учителем російської, латинської та грецької мов. У 1919–1924 рр. – в Полтавському педагогічному інституті (з 1921 р. – Полтавський інститут народної освіти), де викладав класичні мови, завідував бібліотекою, із 1926 р. став професором 2-ї категорії; протягом 1924–1927 рр. завідував кабінетом суспільствознавства, в. о. декана факультету соціального виховання, в. о. ректора.

Член Полтавського наукового товариства при ВУАН. Із 1922 р. – член колегії Полтавського губернського архівного управління, із 1923 р. – завідувач розбірного відділу Полтавського губернського архіву. Значну увагу приділяв теоретичним і методичним питанням архівної справи, вивченню специфіки використання документів. Чимало зробив для врятування, впорядкування й використання документальних матеріалів Полтавського губернського архіву.

У другій половині 1920-х рр. – член науково-дослідної кафедри історії української культури при ХІНО.

Заарештований 18 вересня 1929 р. «за контрреволюційну діяльність» і засуджений 2 лютого 1930 р. в справі «Спілки визволення України» на 5 років позбавлення волі. Етапований на Соловки. Подальша доля невідома.

Праці

1. Програма для збирання етнографічних матеріалів по Богодухівському повіту. – Богодухів, 1917.*
2. Практичний підручник діловодства української мови. – Х., 1924.*
3. Нові [новознайдені] листи Сковороди / подав О. Бузинний // Черв. шлях. – 1924. – № 3. – С. 255–257.
4. Спроба Долтон-плану⁶ в Полт[авському] ІНО // Шлях освіти. – 1926. – № 3 (47). – С. 103–113.
5. Найголовніші граматичні і стилістичні особливості української мови для студентів першого курсу. – Полтава, 1926.*
6. Новий рукопис Шевченкової «Хустини» // Черв. шлях. – 1927. – Кн. 3. – С. 137–141.

Література про нього

1. Бузинний Ал[ексан]др Тих[онович] // Наука и научные работники СССР. – Л., 1928. – Ч. 6 : Научные работники без Москвы и Ленинграда. – С. 49.

⁶ Система організації навчально-виховної роботи. Розроблена і вперше застосована в США в м. Долтон.

2. Жук В. Архівне будівництво на Полтавщині (1918–1965 рр.) / В. Жук // Архіви України. – 1966. – № 2. – С. 19–28.
С. 22: про О. Т. Бузинного.
3. Пустовіт Т. Матеріали до біобібліографічного словника : Архівісти Полтавщини 20–30-х рр. // Архівний збірник : До 80-річчя Держ. архіву Полт. обл. : Матеріали наук. конф. – Полтава, 1998.*
4. Верба І. В. Бузинний Олександр Тихонович / І. В. Верба // Енциклопедія історії України : у 10 т. – К., 2003. – Т. 1. – С. 392–393.
5. Білокінь С. Репресовані шевченкознавці // Міжнародна науково-практична конференція, присвячена 85-річчю Літературно-меморіального будинку-музею Тараса Шевченка, 4 листоп. 2013 р. : зб. матеріалів : до 200-ліття Тараса Шевченка / [упоряд. Н. Орлова]. – К., 2013.*
6. Верба І. Бузинний Олександр Тихонович / Ігор Верба // Українські архівісти (XIX–XX ст.) : біобібліогр. довід. – К., 2007. – С. 82–83.
7. Верба І. В. Бузинний Олександр Тихонович / І. В. Верба // Енциклопедія сучасної України. – 2004. – Т. 3. – С. 552.

Бузник Лідія Федорівна (11.11.1919–27.01.1968)

Народилася в м. Миколаєві Херсонської губернії (тепер – Миколаївська область) у родині службовців. Болгарка за національністю, перші три роки навчалася в болгарській школі села Тернівка Миколаївської області. До 7-го класу вчилася у Миколаївській середній школі, згодом – у Миколаївському будівельному технікумі. 1940 р. вступила до Миколаївського педагогічного інституту.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945 рр.), в серпні 1941 р., разом із матір'ю була евакуйована до м. Краснодар, у серпні 1942 р. – до м. Алма-Ати, де продовжила навчання в педагогічних інститутах цих міст.

1944 р. родина реєвакуювалася до Харкова, а в 1945 р. Л. Бузник завершила з відзнакою Харківський державний педагогічний інститут. Протягом 1945–1946 рр. викладала російську мову й літературу на підготовчому відділенні ХДПІ. 1946 р. вступила до аспірантури кафедри російської мови ХДПІ. Поєднувала навчання в аспірантурі з викладанням російської мови на підготовчому відділенні вчительського (1946–1947) та хіміко-технологічного (1947–1949) інститутів (в останньому – в групі болгар).

Із вересня 1949 р. до передчасної смерті в січні 1968 р. працювала на кафедрі російської мови Харківського державного університету на посадах викладача (1949), старшого викладача (1958). 1965 р. захистила кандидатську

дисертацію «Говор русских сел Дергачевского района Харьковской области : (Фонетико-морфологическая характеристика)».

Викладала сучасну російську літературну мову, російську діалектологію, болгарську мову.

Наукові інтереси: говірки російських селищ Харківщини.

Праці

1. Наблюдения над говорами русских сел Липецкого района Харьковской области : (Глагол. Формы инфинитива и настоящего времени) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1958. – Т. 99 : Труды філол. ф-ту. – Т. 6. – С. 179–190.
2. Из наблюдений над говором русских сел Липецкого района Харьковской области : (Именные части речи) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1962. – Т. 116 : Труды філол. ф-ту. – Т. 10. – С. 188–204.
3. Говор русских сел Дергачевского района Харьковской области : (Фонетико-морфологическая характеристика) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1965. – 22 с.
4. Склонение и употребление местоимений в говоре русских сел Дергачевского района Харьковской области // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. філол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 76–79.
5. До питання про російсько-болгарські мовні зв'язки за радянської епохи // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХДУ. – Х., 1967. – С. 118–120.
6. Учасник історії факультету [В. П. Беседіна-Невзорова] // Харків. ун-т. – 1967. – 4 лип.

Література про неї

1. Пам'яті товариша : [про викладача філол. ф-ту Л. Ф. Бузник] // Харків. ун-т. – 1968. – 13 лют. з фот.
2. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 35: про дослідження Л. Ф. Бузник.
3. Сердега Р. Л. Стан дослідження говорів Слобожанщини / Руслан Сердега // Сільськогосподарська лексика в говірках Центральної Слобожанщини (Харківщини) / Руслан Сердега. – Х., 2012. – С. 10–15.
С. 14: про Л. Ф. Бузник.

Булаховський Леонід Арсенійович

(2.(14).04.1888–4.04.1961)

Народився в Харкові в родині майстра-механіка. 1906 р. закінчив із золотою медаллю Третю харківську гімназію. Вступив на слов'яно-російське відділення історико-філологічного факультету Харківського університету, який закінчив 1910 р. з дипломом I ступеня та золотою медаллю. Залишився в університеті для здобуття професорського звання.

1910–1912 рр. при кафедрі слов'янознавства готувався до професорського звання, 1913–1914 рр. викладав російську мову і літературу в приватній жіночій гімназії, 1914–1917 рр. – в Першій жіночій гімназії. 1916 р. склав магістерські іспити й отримав у Харківському університеті посаду приват-доцента кафедри слов'янознавства. Із цього ж часу працював за сумісництвом на Вищих жіночих курсах у Харкові.

У 1917–1921 рр. був екстраординарним професором кафедри слов'янознавства Пермського університету.

Після повернення до Харкова в 1921 р. працював у навчальних закладах, що виникли після реорганізації Харківського університету: Харківському інституті народної освіти (1921–1930), Харківському педагогічному інституті професійної освіти (1930–1933), в Харківському університеті після його відновлення (1933–1941) професором кафедри мовознавства. За сумісництвом викладав російську мову на робітничому факультеті Технологічного інституту (до 1930 р.).

Одночасно з 1930 р. керував секцією Харківської філії Інституту мовознавства при Всеукраїнській академії наук. Із 1936 р. – старший науковий співробітник Інституту мовознавства АН УРСР. Того ж року здобув учений ступінь доктора лінгвістичних наук. 1939 р. обраний дійсним членом АН УРСР. 1941 р. отримав почесне звання Заслуженого діяча науки УРСР.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945 рр.), з липня 1941 р., перебував в евакуації в Уфі (столиця Башкирії), куди було вивезено майже чотириста академіків, членів-кореспондентів та інших наукових працівників АН УРСР. Працював заступником директора Інституту мови і літератури АН УРСР (1942–1944).

1943 р. тимчасово викладав лінгвістичні дисципліни в Московському університеті.

Із 1944 р. мешкав у Києві, працював директором Інституту мовознавства АН УРСР (до 1961 р.), заступником академіка-секретаря відділення суспільних наук АН УРСР. Водночас був професором (1944–1946), завідувачем кафедри української мови (1946–1947), засновником і завідувачем кафедри слов'янської

філології (1947–1960) Київського університету. За його ініціативи 1946 р. в Київському університеті ім. Т. Г. Шевченка на філологічному факультеті було відкрито слов'янське відділення.

1946 р. за великі заслуги у філології був обраний членом-кореспондентом АН УРСР.

У 1955–1961 рр. завідував Об'єднаним відділом російської мови, слов'янських мов і загального мовознавства Інституту мовознавства АН УРСР. 1952–1956 рр. – член президії АН УРСР, 1957–1961 рр. – член Радянського комітету славістів. 1957–1961 рр. – голова Українського комітету славістів.

1951–1955 рр. був депутатом Верховної Ради України.

Лауреат Ленінської премії (1959). Нагороджений орденом Леніна (1953), двома орденами Трудового Червоного Прапора (1944, 1948), медалями.

Помер у Києві.

Автор близько 400 наукових праць із різних питань сучасної української мови, її історії, зі славістики, загального мовознавства, методики викладання. Із них понад 30 назв це книги, брошури, підручники, посібники для середньої та вищої школи.

Об'єктом наукових досліджень були проблеми, пов'язані з теоретичним мовознавством, славістикою, україністикою, русистикою: походження й розвиток літературних мов, порівняльно-історична акцентологія та лексикологія слов'янських мов, семасіологія, фонетика, морфологія, синтаксис, стилістика й історія мовознавства.

Праці

Повний перелік праць до 1968 р. див. у кн.: Білодід І. К. Леонід Арсенійович Булаховський / І. К. Білодід ; бібліогр. складена Н. Ф. Королевич – К. : Наук. думка, 1968. – 80 с. (у розділі «Література про нього» – № 4).

1. *Ред.: Загальний курс української мови / за ред. Л. А. Булаховського. – [Х., 1920]. – 2-ге вид. – 312 с.*
2. *Из учебной литературы по русскому и украинскому языкам для рабфаков // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1923. – № 6. – С. 228–234.*
3. *Краткий учебник русского языка и правописания : для школ взрослых. Ч. 1. – Х. : Науч. мысль, 1923. – 41 с.*
4. *Походження та розвиток мови (науково-популярний нарис). – Х. : Черв. шлях, 1925. – 100 с.*
5. *Бібліографічний показник з української й російської мови й літератури для масової школи профосвіти / за ред. А. Машкіна ; брали участь Л. Булахівський, Є. Кагаров, В. Кучмий, К. Німчинов, О. Патокова, М. Самарін. – Х. : [ДВУ], 1926. – 59 с.*
6. *Динаміка слова // Черв. шлях. – 1926. – № 9. – С. 196–212.*
7. *Лінгвістика на факультеті профосу ІНО // Зап. Харків. ін-ту нар. освіти. – 1926. – Т. 1. – С. 39–41.*

8. Вступ до порівняльної гарматики слов'янських мов. Фонетика праслов'янської мови. – Х., 1927. – (Харків. ін-т нар. освіти).
9. Из жизни омонимов // Русская речь : Новая сер. : сб. ст. – Л., 1928. – Вып. 3. – С. 17–60.
10. Краткий учебник русского языка и правописания для школ взрослых и подростков / Л. А. Булаховский, Н. М. Баженов. – Изд. 2-е. – Х. : Пролетарий, 1928. – 96 с.
11. Учебник русского языка для школы с русским языком преподавания. Седьмой год / Л. Булаховский, А. Белецкий, А. Розенберг, А. Феоктистов. – Х. : Радян. шк., 1931. – 138 с.
12. Учебник русского языка для школы с украинским языком преподавания. Седьмой год / Л. Булаховский, А. Феоктистов. – Х. : Радян. шк., 1931. – 94 с.
13. Мова й література в масовій школі профосу : (програмово-бібліогр. довід.). Вип. 1 / М. Баженов, Л. Булаховський, І. Капустянський, І. Кудокочев, А. Машкін, О. Патокова, М. Перегінєць. – Х. : Держвидав України, 1929. – 80 с.
14. Курс русского литературного языка. – Х. : Радян. шк., 1935. – 306 с.
То же. – Изд. 2-е, испр. и доп. – 1936. – 327 с.
То же. – Изд. 3-е, испр. и доп. – 1938. – 388 с.
То же. – Изд. 4-е, испр. и доп. – 1949. – 408 с.
То же. – Изд. 5-е, испр. и доп. – 1952. – 447 с.
15. Исторический комментарий к литературному русскому языку. – К. : Радян. шк., 1936. – 320 с.
То же. – 1937. – 320 с.
То же. – 2-е изд., доп. и испр. – 1939. – 332 с.
То же. – 3-е изд., доп. и испр. – 1950. – 412 с.
То же. – 5-е изд., доп. и перераб. – 1958. – 488 с.
16. Порівняльно-історичні розвідки в ділянці українського наголосу // Мовознавство. – 1937. – № 11. – С. 23–36.
Те саме // Мовознавство. – 1936. – № 7. – С. 64–80.
17. Лингвистическое и методологическое наследство Ф. И. Буслаева // Рус. яз. в шк. – 1937. – № 5. – С. 119–136.
18. Мовна майстерність Пушкіна // Мовознавство. – 1937. – № 12. – С. 3–35.
19. Мовознавець-мислитель : (До 50-річчя з дня смерті О. О. Потебні) // Укр. літ. – 1941. – № 1–2. – С. 186–192.
20. Русский литературный язык первой половины XIX века. Т. 1. Лексика и общие замечания о слоге. – К. : Радян. шк., 1941. – 452 с.
То же. – Изд. 2-е, испр. – 1957. – 492 с.
21. Мовні засоби інтимізації в поезії Тараса Шевченка. Інтимізуючі займенники // Вісті АН УРСР. – 1942. – № 3–4. – С. 75–89.
Те саме // Укр. літ. – 1942. – № 56. – С. 143–154.
22. Українська мова серед інших слов'янських // Укр. літ. – 1942. – № 5–6. – С. 241–256.

23. Українська пунктуація : (Розділові знаки). – Уфа, 1943. – 64 с. – (АН УРСР. Ін-т мови і літ.).
Те саме. – 1947. – 72 с.
24. Український літературний наголос : (Характеристика норми). – Уфа, 1943. – 44 с. – (АН УРСР ; Ін-т мови і літ.).
Те саме. – 1947. – 56 с.
25. Інститут мовознавства в дні війни // Література і мистецтво. – 1944. – 30 верес.
26. Художественный язык А. С. Пушкина : лекция для учителей-заочников. – К. : Радян. шк., 1947. – 30 с.
27. Русский литературный язык первой половины XIX века. Т. 2. Фонетика. Морфология. Ударение. Синтаксис. – К. : Радян. шк., 1948. – 468 с.
То же. – Изд. 2-е, испр. – 1954. – 468 с.
28. Славянские наименования птиц // Мовознавство. – 1948. – Т. 6. – С. 34–66.
29. Деэтимологизация в русском языке // Тр. Ин-та рус. яз. АН СССР. – 1949. – Т. 1. – С. 147–209.
30. Акцентологический комментарий к польскому языку. – К. : Изд-во Киев. ун-та им. Т. Г. Шевченко, 1950. – 82 с.
31. Введение в языкознание : учеб. пособие для гос. ун-тов и пед. ин-тов : в 2 ч. – М. : Учпедгиз, 1952–1953.
Ч. 1. – 1952. – 244 с. ; *ч. 2.* – 1953. – 179 с.
32. З історичних коментарів до української літературної мови // Мовознавство. – 1952. – № 10. – С. 87–97.
33. Александр Афанасьевич Потебня : (К 60-летию со дня смерти). – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1952. – 46 с.
34. Функции чисел в «Слове о полку Игореве» // Мовознавство. – 1952. – № 10. – С. 120–124.
35. Акцентологический комментарий к чешскому языку. – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1953–1956. – Вып. 1–3.
Вып. 1 : Общие явления. – 1953. – 79 с.
Вып. 2–3 : Морфологические явления. – 1956. – 137 с.
36. О. О. Потебня – видатний лінгвіст // Мовознавство. – 1953. – Т. 11. – С. 5–18.
37. Введение в языкознание. Ч. 2 : учеб. пособие для гос. ин-тов и пед. ин-тов. – М. : Учпедгиз, 1953. – 178 с.
То же. – Изд. 2-е испр. и доп. – 1954. – 175 с.
38. Вопросы происхождения украинского языка // Вopr. языкознания. – 1953. – № 2. – С. 101–104.
39. Нариси з загального мовознавства. – К. : Радян. шк., 1955. – 248 с.
Те саме. – Вид. 2-ге, випр. та доп. – К. : Радян. шк., 1959. – 307 с.
40. Питання походження української мови. – К. : Вид-во АН УРСР, 1956. – 220 с.
41. Болгарский язык как источник для реконструкции древнейшей славянской акцентологической системы. – М. : Изд-во АН СССР, 1958. – 47 с.

42. Основні синтаксичні поняття в застосуванні до простого речення : лекція для студентів-заочників. – К. : Радян. шк., 1958. – Вип. 1–2.
43. Підмет і присудок в українській літературній мові : лекція для студентів-заочників в 2 вип. – К. : Радян. шк., 1958. – 23 с.
Вип. 1. – 47 с. ; вип. 2. – 38 с.
44. Лінгвістичні уваги про міфологічні назви «Слова о полку Ігоревъ» // Мовознавство. – 1959. – Т. 15. – С. 21–32.
45. Шляхи розвитку радянського мовознавства УРСР // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 239–246.
46. Значення мовознавства. – К. : Радян. шк., 1962. – 39 с.
47. Стосунки мовознавства з іншими науками / публ. Т. Б. Лукінової // Мовознавство. – 1967. – № 5. – С. 82–86.
48. Наголос та інтонація форм середнього роду у слов'янських мовах / публ. В. Склярєнка // Мовознавство. – 1968. – № 2. – С. 18–25.
49. Вибрані праці : в 5 т. – К. : Наук. думка, 1975–1983.
Т. 1 : Загальне мовознавство. – 1975. – 495 с.
Т. 2 : Українська мова. – 1977. – 631 с.
Т. 3 : Славістика. Російська мова. – 1978. – 591 с.
Т. 4 : Слов'янська акцентологія. – 1980. – 575 с.
Т. 5 : Слов'янська акцентологія. – 1983. – 615 с.
50. Энантиосемия : Развитие противоположных значений // Рус. речь. – 1988. – № 2. – С. 68–70.

Література про нього

1. Академик АН УРСР Л. А. Булаховский : (К 30-летию науч. деятельности) // Изв. АН СССР. Отд. лит. и яз. – 1941. – № 3. – С. 129–130.
2. Леонід Арсенійович Булаховський : (До 70-річчя з дня народження і 50-річчя наук. і наук.-пед. діяльності). – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – 32 с.
3. Леонід Арсенійович Булаховський : (некролог) // Мовознавство. – 1961. – Т. 16. – С. 132–133.
4. Білодід І. К. Леонід Арсенійович Булаховський / І. К. Білодід ; бібліогр. складена Н. Ф. Королевич. – К. : Наук. думка, 1968. – 80 с.
5. Булахов М. Г. Булаховский Леонид Арсеньевич / М. Г. Булахов // Восточнославянские языковеды : биобиблиогр. слов. / М. Г. Булахов. – Минск, 1977. – Т. 2. – С. 61–78.
6. Л. А. Булаховский и современное языкознание : К 100-летию со дня рождения : сб. науч. тр. / АН УССР, Ин-т языковедения им. А. А. Потебни ; вступ. ст. Т. Б. Лукинова. – К. : Наук. думка, 1987. – 288 с.
7. Русанівський В. М. Булаховський Леонід Арсенійович / В. М. Русанівський // Українська літературна енциклопедія / відп. ред. І. О. Дзевєрін. – К., 1988. – Т. 1. – С. 246.
8. Лукінова Т. Б. Булаховський Леонід Арсенійович / Т. Б. Лукінова // Енциклопедія сучасної України. – К., 2004. – Т. 3. – С. 577.

9. Булаховська Ю. Л. Уфімські спогади / Ю. Л. Булаховська // Мовознавство. – 2010. – № 4–5. – С. 47–55.
10. Путій Т. М. Розвиток методики викладання російської мови в Україні в лінгводидактичній спадщині Л. А. Булаховського (1888–1961 рр.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Т. М. Путій. – К., 2012. – 20 с.

Булашенко Ірина Григорівна

(9.05.1921–11.02.1980)

Народилася в с. Івангород Олександрівського району Кіровоградської області. 1939 р. закінчила 30-ту залізничну школу в м. Краснограді Харківської області. Того ж року вступила на українське відділення філологічного факультету Харківського державного університету.

У 1941–1943 рр. (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.) знаходилася на тимчасово окупованій території, працювала на сільгоспроботах. Після звільнення Харкова від фашистських загарбників продовжила навчання в ХДУ, який закінчила в 1945 р. з відзнакою.

Протягом 1945–1948 рр. навчалася в аспірантурі кафедри історії української літератури ХДУ без відриву від виробництва. Із 1945 р., перебуваючи на посаді асистента цієї кафедри, почала викладати історію української літератури на підготовчих курсах ХДУ.

1945 р. її також призначено інспектором заочного відділення ХДУ, 1947 р. – заступником декана заочного відділення, згодом – деканом філологічного факультету із заочного навчання.

Із 1948 р. працювала на кафедрі історії української літератури старшим викладачем, доцентом (1956; звання – з 1963 р.) до смерті в 1980 р.

Читала курси народнопоетичної творчості, історії української літератури II половини XIX ст., методики викладання української літератури, спецкурси з вивчення прози та поезії І. Франка, вела наукові семінари з української драматургії II половини XIX ст. Керувала педагогічною практикою на філологічному факультеті.

Нагороджена медаллю «За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения В. И. Ленина».

Наукові інтереси: українська література XIX та XX ст., зокрема творчість Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, Т. Г. Шевченка, І. Я. Франка, М. Т. Рильського та ін.

Праці

1. Григорій Сковорода : [до 155-річчя зі дня смерті] // Сталін. кадри. – 1949. – 17 листоп.

2. Т. Г. Шевченко в українській радянській літературі : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1953. – 16 с.
3. Т. Г. Шевченко і російські революційні демократи : [До 140-річчя з дня народж. Т. Г. Шевченка] // Сталін. кадри. – 1954. – 12 берез.
4. Перша книга журналу «Прапор» / І. Булашенко, В. Боянович // Соціаліст. Харківщина. – 1956. – 2 лют.
5. Повість І. Франка «Борислав сміється» // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1956. – Т. 74 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 4. – С. 31–46.
6. В. С. Стефаник (1871–1936) : До 85-річчя з дня народження // Сталін. кадри. – 1956. – 19 трав.
7. Иван Франко и русская литература // Красное знамя. – 1956. – 27 авг.
8. Жовтнева революція в українському фольклорі // Прапор. – 1957. – № 12. – С. 86–93.
9. Із спостережень над стилем сатиричних оповідань І. Франка 70–80-х років // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1959. – Т. 101 : Тр. філол. ф-ту. – Т. 7. – С. 175–190.
10. «Кобзарю» – 120 років // Харків. ун-т. – 1960. – 19 берез.
11. Поэзия нестигаемого мужества : [рецензия] // Красное знамя. – 1960. – 22 нояб. – Рец. на кн.: Маки на дроту : поезії / Василь Бондарь. – Х. : Харків. кн. вид-во, 1959. – 86 с.
12. Слов'янська тема в творчості М. Рильського // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : тез. доп. та повідомл. III Респ. славістичної конф., присвяч. 125-річчю з дня народження О. О. Потебні (23–27 груд. 1960 р.). – Х., 1960. – С. 120–123.
13. Українська народна поетична творчість : учбово-метод. посіб. для студентів-заочників I курсу укр. від. філол. ф-тів ун-тів. – Х. : Вид-во ХДУ, 1961. – 66 с.
14. Устремленный в будущее : [о Т. Г. Шевченко] // Красное знамя. – 1961. – 9 марта.
15. «Шевченко – наш» : 3 історії вшанування народного поета в перші роки Радянської влади // Прапор. – 1961. – № 5. – С. 92–93.
16. Т. Г. Шевченко в українській радянській художній літературі. – Х. : Вид-во ХДУ, 1962. – 122 с.
17. Роль творчого домислу в післявоєнній історико-біографічній прозі про Т. Шевченка // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 7 : Сер. філол. – Вип. 1. – С. 52–57.
18. Фольклорні джерела роману П. Панча «Гомоніла Україна» // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези і автореф. доп., верес. 1965 р. / Харків. ун-т. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 6–8.
19. Поборник братерства [української і російської культур І. Я. Франко] // Прапор. – 1966. – № 8. – С. 48–51. – До франківських днів.
20. Героїчний характер українських радянських пісень // Питання літературознавства та мовознавства : наук. конф. викладачів філол. ф-ту : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.). – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 35–37.

21. «Пиши про людей, бачених тобою» : [до 190-річчя від дня народж. Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] // Харків. ун-т. – 1968. – 15 жовт.
22. Становление советского романа на Украине : [рецензия] // Вопр. лит. – 1968. – № 2. – С. 220–222. – Рец. на кн.: Український радянський роман 20-х років / З. С. Голубева. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1967. – 216 с.
23. Учител ь учител ь : [про ст. викладача каф. історії укр. літ. Н. Б. Ол ьяк] // Харків. ун-т. – 1968. – 23 січ.
24. Народ славить Ілліча : [Ленін в народній творчості] // Харків. ун-т. – 1969. – 27 трав.
25. Джерело : [до 100-ліття Лесі Українки] // Соціаліст. Харківщина. – 1971. – 24 лют.
26. Передмова // Шевченкознавство в Харківському університеті : бібліогр. покажч. / [упоряд. В. К. Мазманьянц]. – Х., 1971. – С. 1–4.
27. *Ред.*: Шевченкознавство в Харківському університеті : бібліогр. покажч. / [упоряд. В. К. Мазманьянц ; передм. і наук. ред. І. Г. Булашенко]. – Х. : [ХДУ], 1971. – 35 с.
28. Сердце, отданное Родине : [к 70-летию со дня рождения Н. А. Островского] // Красное знамя. – 1974. – 29 сент.
29. Концепція людини як жанротворчий чинник у «Малороссийских повестях» Г. Квітки-Основ'яненка // Вісн. Харків. ун-ту. – 1977. – № 154. – С. 15–21.
30. «Пиши про людей, бачених тобою» : [до 200-річчя від дня народження Г. Ф. Квітки-Основ'яненка] // Ленін. зміна. – 1978. – 28 листоп.
31. Замысел и его воплощение : [рецензия] // Красное знамя. – 1974. – 28 мая. – Рец. на кн.: Мужність : оповідання / Надія Хоменко. – Х. : Прапор, 1973. – 102 с.
32. Шевченкознавство в Харківському університеті : [передмова] / І. Г. Булашенко, М. М. Красиков // Шевченкознавство в Харківському університеті : бібліогр. покажч. / [упоряд. В. К. Мазманьянц, О. О. Миронов]. – Х., 1989. – С. 3–19.

Література про неї

4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 463: про І. Г. Булашенко.
5. Бикова Л. Г. Булашенко Ірина Григорівна / Лідія Бикова // Шевченківська енциклопедія : в 6 т. – К., 2012. – Т. 1. – С. 530.
6. Шевченкознавство у працях викладачів та вихованців Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (40-ві роки ХІХ – початок ХХІ ст.) : бібліогр. покажч. / уклад. О. П. Чугуй, Т. О. Чугуй, О. С. Журавльова, Ю. Ю. Полякова, Н. В. Аксьонова ; наук. ред. О. П. Чугуй ; бібліогр. ред. С. Б. Глибицька. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 128 с.

Про дослідження І. Г. Булашенко – див. іменний покажчик.

7. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті: культурно-

історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.

С. 112: про І. Г. Булашенко.

Бурдіна Елеонора Олегівна

(3.05.1989 р. народж.)

Народилася в м. Харків. У 2006 р. закінчила Харківську спеціалізовану школу з поглибленим вивченням англійської мови. Протягом 2006–2010 рр. навчалася на відділенні журналістики філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, який закінчила з відзнакою.

Із 2011 р. – викладач кафедри журналістики та керівник навчальної телестудії.

У 2012–2016 рр. навчалась у заочній аспірантурі кафедри журналістики ХНУ імені В. Н. Каразіна.

Журналістська діяльність: із 2007 р. стажувалася та працювала в різних ЗМІ, з 2008 р. – журналіст відеоканалу «Перша Столиця», де 2014–2015 рр. працювала на посаді шеф-редактора. Із 2015 р. – спочатку журналіст «Promointegrator», згодом – журналіст ІА «Інформбюро».

Читає курси: «Інтерв'ю на ТБ» та «Художньо-публіцистичне ТБ», веде творчі майстерні на 2–5-х курсах.

Наукові інтереси: інфотейнмент, телевізійна журналістика, художньо-публіцистичні жанри, інтерв'ю на телебаченні, громадянська журналістика.

Праці

1. Візуалізація мовностилістичних фігур у сучасній телепубліцистиці // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. ст. – Х., 2013. – № 39. – С. 160–168.
2. Лингвистические приемы противопоставления в жанре инфотейнмент (на примере цикла документальных телевизионных передач «Намедни» // Сборник материалов XI Междунар. науч.-практ. конф. «Филология и лингвистика : современные тренды и перспективы исследования» (27 мая 2013 г.). – Краснодар, 2013. – С. 19–22.
3. Інформаційно-публіцистичні проекти українського телебачення : стильові тенденції // Наук. зап. Ін-ту журналістики. – 2013. – Т. 52. – С. 274–276.
4. Прийом деталізації в українських інформаційно-публіцистичних телепроектах // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. ст. – 2016. – № 49. – С. 139–148.
5. Вплив інфотейнменту на композиційний елемент «синхрон» в інформаційно-публіцистичних телепроектах // Матеріали XXIII Всеукр. наук.-практ. інтернет-

- конф. «Вітчизняна наука на зламі епох : проблеми та перспективи розвитку» : зб. наук. пр. – Переяслав-Хмельницький, 2016. – Вип. 23. – С. 49–50.
6. Інформаційно-публіцистичний сегмент телемовлення як сприятливе підґрунтя для реалізації формату інфотеймент // Вісн. кн. палати України. –К., 2016. – № 6 (239). – С. 43–46.
7. The Multiple Meanings of the Term «Infotainment» // Spheres of Culture. – Lublin (Polska), 2016. – Vol. 14. – P. 473–479.

Бутко Софія Григорівна

(19.03.1989 р. народж.)

Народилася в м. Северодонецьк Луганської області в родині вчителів. 2007 р. із золотою медаллю закінчила Северодонецький колегіум Києво-Могилянської академії.

Того ж року вступила до Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна на філологічний факультет (спеціальність – українська мова і література; спеціалізація – українська мова як іноземна; польська мова). 2012 р. закінчила навчання та отримала диплом магістра з відзнакою.

2016 р. захистила кандидатську дисертацію «Ономастикон українських замовлянь: походження, склад, функції».

Протягом вересня 2012 р. – серпня 2013 р. працювала старшим лаборантом кафедри української мови Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. З 2013 р. – викладач цієї кафедри, з 2016 р. – старший викладач.

Викладає курси: «Історія української літературної мови», «Історична граматики», «Орфографічний практикум»; читає спецкурс «Українська антропоніміка», веде науковий семінар «Власне ім'я в українському лінгвокультурному просторі».

Наукові інтереси: етнолінгвістика, історія мови, лінгвокультурологія, ономасіологія, ономастика.

Праці

1. Генезис та функціональні особливості міфонімів у текстах українських замовлянь // Наук. зап. Сер. «Філологічна» / Нац. ун-т «Острозька академія». – Острог, 2012. – Вип. 29. – С. 254–256.
2. Наукові читання, присвячені 100-річчю від дня народження професора Федора Пилиповича Медведєва / С. Бутко, М. Філон // Укр. мова. – 2012. – № 4. – С. 114–115.

3. Із українського міфопоетичного ономастикону : Коропія, Веретільниця / Веретениця (генезис, функціональні особливості) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1048 : Сер. : Філологія. – Вип. 67. – С. 68–72.
4. Міфопоетичний ономастикон українських замовлянь // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 76–81.
5. Складні імена в ономастиконі українських замовлянь : особливості семантики та функцій // Spheres of Culture : journ. of Philology, History, Social and Media Communication, Political Science, and Cultural Studies / ed. by I. Nabytovych. – Lublin, 2014. – Vol. 9. – С. 172–178.
6. Ім'я як вербальний маніфестант культурно значущих сенсів у текстах українських замовлянь // Наук. зап. Сер. : Філологічні науки (мовознавство) / Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – 2015. – Вип. 137. – С. 577–580.
7. Репрезентація рослинного світу в ономастиконі українських замовлянь // Наук. зап. Серія «Філологічні науки» / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. – Ніжин, 2015. – Кн. 1. – С. 144–149.
8. Історія вивчення, перспективи та напрямки дослідження ономастикону українських замовлянь // Лінгвістичні дослідження : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – 2015. – Вип. 39. – С. 3–10.
9. Звуковий код у текстах українських замовлянь (на матеріалі міфопоетичного ономастикону) // Наук. вісн. Міжнар. гуманіт. ун-ту. Сер. : Філологія. – Одеса, 2015. – Вип. 15, т. 1. – С. 10–14.
10. Українська гадюка Вольга/Вільга і давньоруський билинний герой Волх / Вольга / М. І. Філон, С. Г. Бутко // Актуальні проблеми філології та перекладознавства : зб. наук. пр. / Хмельниц. нац. ун-т, ф-т міжнар. відносин ; голов. ред. М. Є. Скиба. – Хмельницький, 2013. – Вип. 6, ч. 3. – С. 275–284.
11. Іntenційність українськомовних проповідей Маркіяна Шашкевича / М. І. Філон, С. Г. Бутко // Вісн. Харків. нац. ун-ту. Сер. : Філологія. – 2017. – Вип. 76. – С. 377–383.

Василенко Володимир Миколайович

(2.01.1948 р. народж.)

Народився в с. Кабарівці Зборівського району Тернопільської області. Після закінчення місцевої середньої школи (1966) рік працював машиністом електроприводу на шахті в с. Соснівка Львівської області. Після служби в армії 1969 р. вступив на філологічний факультет Харківського державного університету, який закінчив у 1975 р. Під час навчання працював лаборантом, учителем середньої школи № 56 м. Харкова, після закінчення – бібліотекарем навчальної бібліотеки філологічного факультету університету. У 1976–1981 рр. – викладач кафедри історії зарубіжної літератури Харківського університету. У 1981–1983 рр. – заступник декана філологічного факультету. У 1983–1986 рр. – аспірант Інституту літератури АН УРСР (м. Київ). 1986 р. захистив кандидатську дисертацію «Поетичний світ Болеслава Лесьмяна: Генеза, еволюція, ідейно-творча своєрідність». Старший викладач (1983, 1986–1987), доцент (1987–1989), завідувач (1989–1999) кафедри історії зарубіжної літератури ХДУ.

Декілька разів виїздив до Польщі для викладання в університетах. Із початку 1990-х рр. – докторант Познанського університету (Польща). Із 1999 р. постійно мешкає в Польщі. Професор Познанського університету.

Наукові інтереси: польська література ХХ ст.; творчість Б. Лесьмяна, Ц. Норвида, Ю. І. Крашевського; перекладна польська література та література світу в перекладах польською.

Праці

1. Przegląd Orientalistyczny (1972–1976) // Народы Азии и Африки. – 1978. – № 2. – С. 180–188.
2. Античная традиция в пейзажной лирике Болеслава Лесьмяна : (Философско-этический аспект проблемы «человек и природа») // Тезисы докл. Всесоюз. науч. конф. «Проблемы античной истории и классической филологии», 6–8 февр. 1980 г. – Х., 1980. – С. 96–97.
3. Американская буржуазная критика о романе Т. Драйзера «Американская трагедия» // Современная идеологическая борьба и проблемы изучения и преподавания литературы, журналистики США. – М., 1981. – С. 91–92.
4. Литературоведческая рецепция баллады Лесьмяна «Девушка». – Х., 1983. – 28 с. – Деп. в ИНИОН АН СССР, №15055 от 28 дек. 1983 г.
5. Элементы гоголевской фантастики в польской литературе начала ХХ века (на материале повести-сказки Б. Лесьмяна «Ведьма») // Тезисы докл. Вторых

- гоголевских чтений, посвященных 175-летию со дня рождения писателя. – Полтава, 1984. – С. 146–147.
6. Образ русалки в польській і українській літературах початку ХХ в. («Майка» Б. Лесьмяна й «Лісова пісня» Л. Українки) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1985. – № 272 : Спадщина О. О. Потебні і проблеми сучасної філологічної науки. – С. 59–66.
 7. Идеи А. А. Потебни в эстетике Б. Лесьмяна // Творча спадщина О. О. Потебні й сучасні філологічні науки : (до 150-річчя з дня народження О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. – Х., 1985. – С. 264–266.
 8. Отзвуки древнерусской культуры в творчестве Болеслава Лесьмяна // Тезиси Черниговской обл. науч.-метод. конф., посвящ. 800-летию «Слова о полку Игореве», 21–22 окт. 1986 г. – Чернигов, 1986. – Ч. 1. – С. 119–121.
 9. Поэтический мир Болеслава Лесьмяна : (Генезис, эволюция, идейно-художественное своеобразие) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1986. – 17 с.
 10. Про поетичний цикл Б. Лесьмяна «Песни Василисы Премудрой» // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – К., 1986. – Вип. 15. – С. 32–39.
 11. [Рецензія] // Радян. літературознавство. – 1986. – № 12. – С. 70–71. – Рец. на кн.: Джерела поетики Константи Ідельфонса Галчинського / В. П. Моренець. – К. : Наук. думка, 1986. – 138 с.
 12. Зелений обрій України : [про Б. Лесьмяна] // Всесвіт. – 1987. – № 8. – С. 143–146.
 13. Неизвестный эпизод польско-русских литературных связей («Клеопатра» Б. Лесьмана и «Клеопатра» А. Блока) // IX Респ. славист. конф. «Великий Жовтень і розвиток духовної культури слов'янських народів» : тези доп. і повідомл., Одеса, 12–14 трав. 1987 р. – Одеса, 1987. – Ч. 2. – С. 3–4.
 14. Анічков Євген Васильович // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 68.
 15. Античная традиция в художественном мире Норвида // Проблемы античной культуры : тез. докл. Крым. науч. конф., 19–24 сент. 1988 г. – Симферополь, 1988. – Ч. 2. – С. 111–113.
 16. Дипломная работа по истории зарубежной литературы : метод. указ. к написанию : (Общая часть) / сост. В. Н. Василенко. – Х. : ХГУ, 1988. – 34, [1] с.
 17. До ювілею Л. А. Булаховського // Радян. літературознавство. – 1988. – № 8. – С. 79–80.
 18. Методические рекомендации для написания дипломных и курсовых работ по истории англоязычных литератур : Для студентов ф-та иностр. яз. и филол. ф-та / ХГУ ; сост. В. Н. Василенко, Э. Г. Паповянец, Е. В. Тарасова, Р. Г. Ткаченко. – Х., 1988. – 54 с.
 19. Михал Чайковский : Неизвестные архивные материалы // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327 : Лінгвістична спадщина Л. А. Булаховського і розвиток філологічної науки в Харківському університеті. – С. 113–120.

20. Эстетические воззрения Аристотеля (учебно-методический аспект) / Василенко В. Н., Дорошенко Н. М. // Проблемы оптимизации преподавания дисциплин классической филологии и зарубежной литературы : сб. тез. докл. и сообщ. участников Всесоюз. науч.-метод. семинара «Актуальные проблемы преподавания дисциплин классической филологии и зарубежной литературы в свете решений XXVII съезда КПСС», Харьков, 3–5 февр. 1987. – Х., 1988. – С. 123–124. – Деп. в НИИВШ 11.01.89, № 63–89.
21. Новые данные о жизни и творчестве Болеслава Лесьмана // Сов. славяноведение. – 1989. – № 1. – С. 43–54.
22. Норвид и норвидология // Тезисы Крым. науч. конф. «Зарубежная литературная критика : Проблемы изучения и преподавания», Симферополь, 18–21 дек. 1989 г. – Симферополь, 1989. – С. 96–98.
23. Творческая индивидуальность Ц. К. Норвида и литературный процесс : (метод. аспект) // Актуальные проблемы изучения и преподавания филологических дисциплин. Оптимизация учебного процесса : тез. докл. обл. науч.-метод. конф., Харьков, 27–29 сент. 1989 г. – Х., 1989. – С. 34–36.
24. Данте в славянских литературах XIX века : К вопросу об «утраченном» переводе Ю. И. Крашевского «Божественной Комедии» // Славяне : адзінство і мнагастайнасць : міжнар. канф. : тез. дакл. і паведамл. – Мінск, 1990. – Секц. 5. – С. 24–25.
25. Лесьмян Б. «Исцеленный Ясь» / подгот. и издание текста В. Н. Василенко // *Studia polono slavica orientalia. Acta literaria.* – Warszawa, 1990. – Т. 12. – С. 134–137.
26. Поетичний світ Болеслава Лесьмяна. – К. : Наук. думка, 1990. – 132 с.
27. [Рецензия] // Сов. славяноведение. – 1990. – № 3. – С. 98–99. – Рец. на кн.: Cyprian Norwid : studia, artykuly, recenzje / K. Wyka. – Krakow, 1989. – 370 s.
28. Романтический генезис «младопольской» и «младосимволистской» поэзии // Проблемы художественного метода русской литературы конца XIX – начала XX веков : тез. докл. Крым. науч. конф., 18–29 сент. 1990 г. – Симферополь, 1990. – С. 132–133.
29. Okres kijowski w życiu i twórczości Bolesława Lesmiana // *Studia polono slavica orientalia. Acta literaria.* – Warszawa, 1990. – Т. 12. – С. 111–113.
30. Болгарський контекст військово-політичної та літературної діяльності Михала Чайковського // Болгаристика в системі суспільних наук : опыт, уроки, перспективи : тез. докл. і сообщ. II Всесоюз. конф. по болгаристике (II Дриновские чтения), 5–7 февр. 1991 г. – Х., 1991. – С. 183–184.
31. Категория формы в воззрениях и поэтической деятельности Ц. Норвида // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 2. – С. 144–146.
32. Антиромантична романтичність Ципріяна Каміля Норвіда // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 369 : Проблеми філології. – С. 38–45.

33. Історія одного польського манускрипта : [про рукопис «Божественної комедії» Данте в польському перекладі Ю. Крашевського] // Вісн. Акад. наук України. – 1992. – № 3. – С. 48–51.
34. «Лісова пісня» : незауважений польський переклад // Вісн. Акад. наук України. – 1992. – № 4. – С. 54–59.
35. Ця незрівняна польська фразка... // Дзвін. – 1992. – № 3–4. – С. 165–166. – Рец. на кн.: Польські фразки : пер. з пол. / упоряд. І. М. Лозинський. – К. : Дніпро, 1990. – 188 с.
36. Автографи Циприана Норвіда. (На матеріалі советських рукописних фондів) // *Studia rossica posnaniensia*. – Poznań, 1993. – Vol. 25. – P. 3–11.
37. Французький символізм і творчість Ципріана Норвіда // Іноземна філологія. – Львів, 1993. – Вип. 106. – С. 164–174.
38. *Polskie losy Dantego w wieku XIX : prolegomena do «Zaginionego» tłumaczenia «Boskiej Komedii» dokonanego przez J. I. Kraszewskiego*. – Poznań : Wyd-wo Poznań. T-wa Przyjaciół Nauk, 1993. – 69, [1] s.
39. *Ukraïns'ka mova : teksti dlâ čitannâ : antologîâ* / Uniw. im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. – Poznań : UAM, 1996. – 310 s. : il.
40. *Ukraïńskim Tropem Polskich Pisarzy XIX i XX w.* – Poznań : Wielkopolska Agencja Wydawnicza, 1996. – Poznań : WFL, 1996. – 151 s. : il.
41. Józef Ignacy Kraszewski – zapomniane, nieznane : (ukr. materiały źródłowe) / Min. Kultury i Sztuki ; Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Pol. Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą. – Warszawa, 1999. – 180 s. : faks., rys.
42. *Kraševskij v Rossijskoj Imperii (1812–1863–1917)*. – Poznań : Wyd-wo Naukowe Uniw. im. Adama Mickiewicza, 2002. – 401, [1] s.

Література про нього

1. Володимир Миколайович Василенко // Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова, М. С. Лапіна, О. Ю. Ярko ; за заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2005. – С. 26–27.

Вашенко Юлія Анатоліївна

(07.11.1962 р. народж.)

Народилася в м. Харків. Середню освіту здобула в школі № 140 м. Харкова (1969–1979) 1984 р. закінчила відділення «російська мова як іноземна» філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна).

Тоді ж почала працювати на кафедрі історії зарубіжної літератури філологічного факультету ХДУ (ХНУ імені В. Н. Каразіна) викладачем (1984), старшим викладачем (1992), доцентом (2003) кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології. Навчалася в заочній аспірантурі (1998–2002) цієї ж кафедри.

2002 р. захистила кандидатську дисертацію «Художній світ Г. Шевальє (народно-сміхові та міфопоетичні структури в трилогії про Клошмерль)».

Під керівництвом Ю. А. Вашенко захищено дві кандидатські дисертації.

Викладає курси: «Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX ст.», «Історія зарубіжної літератури XX ст.», веде науковий семінар «Неоміфологізм у французькій літературі XX століття».

Наукові інтереси: сучасна французька література (міфопоетика, архетипна критика, структуральний підхід, поетика комічного).

Праці

1. К проблеме идейно-поэтического своеобразия пьесы Б. Виана «Всеобщая живодерня» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1989. – № 329. – С. 55–59.
2. Сатирические тенденции в развитии послевоенной западной литературы как специальный аспект курса истории зарубежной литературы 2-й половины XX века (1945–1988) // Актуальные проблемы изучения и преподавания филологических дисциплин. Оптимизация учебного процесса : тез. докл. науч.-метод. конф., Харьков, 27–29 сент. 1989 г. – Х., 1989. – С. 38–40.
3. К вопросу смеховой традиции в романе Г. Шевальє «Клошмерль» // І Міжнар. конф. «Мова, культура, література та філософія Франції» (Дніпропетровськ, 26–28 травня) : тези доп. – Дніпропетровськ, 1994. – С. 14–15.
4. Образы гротескного реализма и раблезианская традиция в романе Г. Шевальє «Клошмерль» // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 448 : Сер. : Філологія. – С. 292–296.
5. Особенности пространственно-временной организации романа Г. Шевальє «Клошмерль» // Литературоведческий сборник / Донецк. нац. ун-т. – Донецк, 2000. – Вып. 4. – С. 127–134.

6. На перетині художніх світів : Вавилон на Чебреці і Клошмерль Вавилонський (про типологічну спорідненість творів В. Земляка і Г. Шевальє) // Слово і час. – 2001. – № 1. – С. 47–58.
7. Мифологема землі в художественной структурі трилогії Г. Шевальє о Клошмерль // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2001. – Вип. 1 (28). – С. 299–306.
8. Мифопоэтическая семантика имен собственных в трилогии Г. Шевальє о Клошмерль // Іноземні мови та методика їх викладання : зб. наук. ст. / [ред. Н. В. Тучина, Л. М. Мінкін, І. А. Бикова та ін.]. – Х., 2001. – С. 19–22.
9. Раблезианская інтерпретація патріархального мифа у Г. Шевальє і Р. Фалле : от реконструкції к руйнуванню // Наукова спадщина професора С. В. Семчинського і сучасна філологія : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т. – К., 2001. – Ч. 1. – С. 167–174.
10. Раблезианская інтерпретація патріархального мифа у Г. Шевальє і Р. Фалле : от реконструкції к руйнуванню // Шесте читання молодих учених пам'яті Л. Я. Лившица : анот. докл. – Х., 2001. – С. 8.
11. Жанрова специфіка романів Г. Шевальє (трилогія о Клошмерль як мениппея) // Питання літературознавства. – Чернівці, 2002. – Вип. 9 (66). – С. 26–33.
12. Проблема жанрового синкретизму творів Г. Шевальє : трилогія про Клошмерль як мениппея // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 221–231.
13. Структура «образу автора» та особливості нарації в романі Г. Шевальє «Клошмерль» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 333–340.
14. Художній світ Г. Шевальє (народно-сміхові та міфопоетичні структури в трилогії про Клошмерль) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.04. – Дніпропетровськ, 2002. – 19 с.
15. Історія світової літератури к. XIX – поч. XX ст. : метод. матеріали для студентів заоч. та дистанц. навчання зі спец. «Журналістика». – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2003. – 39 с.
16. Дивосвіт Клошмерля (специфіка художнього мислення Габрієля Шевальє) : навч. посіб. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2004. – 216 с.
17. Роман Г. Шевальє «Страх» в контексті антивоєнної прози першої половини XX століття : особливості проблематики та пафосу // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2004. – Вип. 3 (39), ч. 2. – С. 129–135.
18. Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / [упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова та ін.]. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. – 39 с.
19. Усі зарубіжні письменники (за шкільною програмою) : (довід. вид.) / Міхільов О. Д., Ващенко Ю. А., Волох О. Ю. та ін.]. – Донецьк : СД ФО Сердюк В. І., 2005. – 384 с.

20. Б. Шоу. Пигмалион // Все произведения школьной программы. Зарубежная литература. 7–11 классы : для подготовки к уроку, сочинению, экзамену / [Ю. А. Ващенко, Н. С. Семейкина, Л. А. Скубачевская и др.]. – М., 2009. – С. 87–165.
21. Специфіка інтертексту в «бурбоннезькому циклі» Р. Фалле // Східнослов'янська філологія. Літературознавство / Горлів. держ. пед. ін-т інозем. мов ; Донец. нац. ун-т. – Горлівка, 2011. – Вип. 19. – С. 79–87.
22. Феномен французького «регіонального» роману : генезис, жанрове содержание и поезика // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2011. – Вип. 4 (68), ч. 2. – С. 10–19.
23. Міфопостичні та карнавальні чинники як підґрунтя типологічних сходжень у творах Г. Шевальє та В. Земляка // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. Сер. : Філологічні науки. – 2012. – № 3 (238), ч. 2. – С. 133–139.
24. Образи «винного комплексу» в художній структурі трилогії Г. Шевальє про Клошмерль // Наук. зап. Харків. держ. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2012. – Вип. 1 (69), ч. 1. – С. 35–42.
25. Особливості рецепції біблійного міфу в трилогії Г. Шевальє про Клошмерль // Мова. Свідомість. Концепт : зб. наук. пр. – Мелітополь, 2012. – Вип. 2. – С. 127–133.
26. Поетика карнавалізації в романній прозі Ж. Жене / Ю. А. Ващенко, О. С. Семенец // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2012. – № 994 : Сер. : Філологія. – Вип. 64. – С. 122–129.
27. Французький «регіональний» роман і українська «химерна» проза : типологічні жанрові риси // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. філологічна. – 2012. – Вип. 27. – С. 124–125.
28. Історія зарубіжної літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання зі спец. «Журналістика», «Українська мова і література», «Мова і література (латинська)», «Мова і література (російська)» / Ю. А. Ващенко, І. Р. Мурадова. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 187 с. – (Навчальний посібник).
29. Немиметический экфрасис в структуре визуального романа А. Роб-Грийе «В лабиринте» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2013. – № 1080 : Сер. : Філологія. – Вип. 69. – С. 95–100.
30. Стерніанський розповідний канон у наративній структурі романів Г. Шевальє // Світова література на перехресті культур і цивілізацій : зб. наук. пр. – Сімферополь, 2013. – Вип. 7, ч. 1. – С. 44–54.
31. Безмолвний вигляд : поезика аудио-визуальних кореляцій в романі А. Роб-Грийе «В лабиринте» // Східнослов'янська філологія. Літературознавство / Горлів. ін-т інозем. мов ; Донец. нац. ун-т. – Горлівка, 2014. – Вип. 24, ч. 1. – С. 60–65.
32. Жанровая специфика романа П. Киньяра «Записки на табличках Апронении Авиции» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2014. – № 1127 : Сер. : Філологія. – Вип. 71. – С. 119–124.

33. Історія зарубіжної літератури ХХ століття : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання зі спец. «Журналістика», «Українська мова і література», «Мова і література (латинська)», «Мова і література (російська)» / Ю. А. Ващенко, Г. С. Стовба. – Х. : Вид-во ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 151 с. – (Навчальний посібник).
34. Поэтика отсутствия в романе А. Роб-Грийе «В лабиринте» // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. : Філологічна. – Острог, 2014. – Вип. 45. – С. 84–86.
35. «Комплекс Ионы» в художественной структуре романа Аннелиз Вербеке «Неспящие» («Slaap!») // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. : Філологічна. – Острог, 2015. – Вип. 54. – С. 152–155.
36. Бестиарная образность как элемент мортальной топики романа А. Володина «Дондог» // Вісн. Міжнар. гуманіст. ун-ту. Сер. : Філологія. – Одеса, 2015. – С. 82–84.
37. Зооморфные мотивы в романе А. Володина «Дондог» // Наук. зап. Нац. ун-ту «Острозька академія». Сер. : Філологічна. – Острог, 2015. – С. 228–230.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 698: про Ю. А. Ващенко.
2. Юлія Анатоліївна Ващенко // Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко, С. К. Дегтярьова, М. С. Лапіна, О. Ю. Ярko ; за заг. ред. О. Д. Міхільова. – Х., 2005. – С. 29–30.
3. Ващенко Юлія Анатоліївна // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра зарубіжної літератури і класичної філології. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/vashchenko/vashchenko.html.

Венсвцева Любов Василівна

(22.08.1930–18.03.2004)

Народилася в селі Шипувате Великобурлуцького району Харківської області. З відзнакою закінчила українське відділення філологічного факультету ХДУ (1954).

Навчалася в аспірантурі кафедри української мови й 1966 р. успішно захистила кандидатську дисертацію «Молдавські грамоти XIV–XV століть як джерело вивчення історії української мови: (Фонетика. Морфологія)».

Із 1958 р. працювала на кафедрі української мови філологічного факультету ХДУ викладачем, старшим викладачем (1967), доцентом (1975).

Викладала базові курси лексики, фонетики та морфології сучасної української мови, польську мову, вступ до мовознавства, вступ до слов'янської філології, старослов'янську мову та історичну граматику, вела науковий семінар та читала спецкурси з актуальних проблем лексикології й лексикографії.

Автор близько 50-ти друкованих праць.

Під її керівництвом було захищено 4 кандидатські дисертації.

Зробила важливий внесок в українське словникарство: була керівником авторського колективу, який уклав тритомний «Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка» (1978–1979) та «Словник власних назв мови творів Г. Квітки-Основ'яненка» (2000).

Протягом 1990–2000 рр. брала участь в укладанні кількох термінологічних словників («Русско-украинский словарь по радиоэлектронике» (1993), «Русско-украинско-латинско-английский словарь медицинских терминов (этимологическое, акцентологическое справочное пособие)» (1994), «Англо-русско-украинский словарь по микробиологии и иммунологии» (1996), «Русско-англо-украинский словарь по радиоэлектронике» (2003), сприяючи впровадженню й розвитку української фахової мови, підвищенню її культури та нормалізації.

Наукові інтереси: мова українських письменників, зокрема Г. Ф. Квітки-Основ'яненка; укладання перекладних термінологічних словників.

Праці

Див. також бібліогр. покажчик: Венсвцева Любов Василівна : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Р. А. Трифонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. – 20 с.

1. До питання про фонетичні особливості молдавських грамот XV століття // Наукова конф. викладачів філологічного факультету, присвячена підсумкам науково-дослідної роботи за 1958 рік, січень 1959 р. : тези доп. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1959. – С. 10–12.

2. Фонетичні особливості молдавських грамот XV сторіччя // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1960. – Т. 111 : Труды філол. ф-ту. – Т. 9. – С. 181–196.
3. До характеристики морфологічних особливостей мови молдавських грамот XV ст. // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 7 : Сер. філол. – Вип. 1. – С. 100–107.
4. Форми дієслів у молдавських грамотах XV ст. // Вісн. Харків. ун-ту. – 1965. – № 7 : Сер. філологічна. – Вип. 1. – С. 129–135.
5. Молдавські грамоти XIV–XV ст. як джерело вивчення історії української мови : (Фонетика. Морфологія) : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1966. – 434 л.
6. Морфологічні особливості деяких староукраїнських числівників у молдавській писемності XV ст. // Вісн. Харків. ун-ту. – 1966. – № 19 : Сер. філол. – Вип. 3. – С. 36–40.
7. Вивчення мови молдавської писемності XIV–XV ст. за радянської доби // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХДУ. – Х., 1967. – С. 194–196.
8. Конференція, присвячена Г. Ф. Квітки-Основ'яненку [у Харківському університеті] / Л. Г. Бикова, Л. В. Венєвцева // Радян. літературознавство. – 1968. – № 12. – С. 86–88.
9. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – Х. : ХДУ, 1971. – 93 с.
10. До питання про традиції Г. С. Сковороди у художньо-мовній практиці Г. Ф. Квітки-Основ'яненка / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова // Тези доповідей респ. наук. конф., присвяч. 250-річчю з дня народж. Г. С. Сковороди. – Х., 1972. – С. 101–104.
11. З історії перших українських фразеологічних видань / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова // Питання фразеології східнослов'янських мов : тези респ. наук. конф. – К., 1972. – С. 142–143.
12. Ювілею присвячена : [про міжвуз. наук.-теорет. конф., присвяч. 50-річчю утворення СРСР, що відбулася у ХДУ] / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова // Укр. мова і літ. в шк. – 1972. – № 8. – С. 92–93.
13. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Вступ. Лексика. Фразеологія / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – Х. : ХДУ, 1973. – 100 с.
14. Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка // Інформаційні матеріали Наукової ради з проблеми «Закономірності розвитку національних мов у зв'язку з розвитком соціалістичних націй». – К., 1975. – Вип. 19. – С. 3–5.
15. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Словотвір. Морфеміка. Морфологія іменних частин мови / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – Х., 1976. – 106 с.

16. Методична розробка і учбові матеріали для занять студентів у спецсемінарах з української лексикології та лексикографії / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова. – Х. : ХДУ, 1976. – 44 с.
17. Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка // Мовознавство. – 1976. – № 1. – С. 46–50.
18. Словник [мови] творів Г. Квітки-Основ'яненка як тип лексикографічного опису мови письменника / Л. В. Венєвцева, М. Ю. Протасова // Збірник тез доп. і повідомл. респ. наук. конф., присвяч. 200-річчю з дня народж. класика української літератури Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. – Х., 1978. – С. 83–84.
19. Із спостережень над лексико-фразеологічними особливостями рукописів Г. Ф. Основ'яненка // Збірник тез доп. і повідомл. респ. наук. конф., присвяч. 200-річчю з дня народж. класика української літератури Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. – Х. : ХДУ, 1978. – С. 136–138.
20. Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка : у 3 т. / відп. ред. М. А. Жовтобрюх ; Харків. держ. ун-т. – Х., 1978–1979. – Автор словникових статей на літери З, М, Р, Ш, Ю, частково – П, С, Ч, Я.
Т. 1 / [Л. В. Венєвцева, Г. М. Дмитренко, І. В. Муромцев та ін.]. – Х., 1978. – 664 с.
Т. 2 / [Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, Л. О. Полякова та ін.]. – Х., 1979. – 680 с.
Т. 3 / [Л. В. Венєвцева, Г. М. Дмитренко, І. В. Муромцев та ін.]. – Х., 1979. – 689 с.
21. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету. Вип. 1. Вступ. Лексика. Фразеологія / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – [2-ге вид.] – Х. : ХДУ, 1983. – 50 с.
22. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету. Вип. 2. Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – Х. : ХДУ, 1983. – 58 с.
23. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Дієслово / Л. В. Венєвцева, Л. О. Полякова, М. Ю. Протасова. – Х. : ХДУ, 1983. – 58 с.
24. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук / Л. В. Венєвцева, Л. О. Полякова, М. Ю. Протасова. – Х., 1983. – 49 с.
25. Контрольні завдання з сучасної української літературної мови та методичні вказівки до курсу для студентів-заочників філологічного факультету університету : Словотвір. Морфеміка. Морфологія іменних частин мови / Л. В. Венєвцева, І. В. Муромцев, М. Ю. Протасова. – Х., 1983. – 54 с.

26. Принципы отражения устойчивых неметафорических сочетаний в словаре писателя / Л. В. Веневцева, М. Ю. Протасова // Сочетаемость русских слов как лингвистическая и методическая проблема. – М., 1983. – [Ч. 1]. – С. 59–60.
27. Мова і стиль газети : метод. рек. щодо поліпшення мовної культури періодичної преси Харківщини / Л. В. Веневцева, В. С. Калашник, О. К. Клименко, В. А. Маринчак, Є. П. Мартем'янова, Л. О. Полякова, А. А. Сагаровський, А. О. Свашенко. – Х. : ХДУ, 1985. – 57 с.
28. О. О. Потебня – перший науковий редактор творів Г. Квітки-Основ'яненка // Творча спадщина О. О. Потебні і сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народж. О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1985. – С. 272–274.
29. До питання про принципи подання власних назв у словнику мови письменника // Вісн. Харків. ун-ту. – 1986. – № 284. – С. 64–71.
30. Флексії давального відмінка однини іменників другої відміни у творах Л. Глібова // Глібовські читання, присвячені 160-річчю з дня народження поета: тези доп. – Ніжин, 1987. – С. 74–75.
31. Прийменники у «Словарі української мови» за ред. Б. Грінченка // Борис Грінченко : тези доп. респ. наук.-практ. конф., присвяч. 125-річчю від дня народження видатного укр. письменника, вченого, громадського діяча. – Ворошиловград, 1988. – С. 139–141.
32. Художній словотвір О. Гончара (на матеріалі роману «Циклон») // Літературний процес і творча індивідуальність письменника (на матеріалі творчості Олеса Гончара) : тези доп. – Дніпропетровськ, 1988. – С. 198–199.
33. Граматичні особливості мови творів О. Кобилянської (безприйменникові конструкції) // Творчість Ольги Кобилянської у контексті української та світової літератури (до 125-річчя з дня народження письменниці) : тези доп. і повідомл. респ. наук. конф. – Чернівці, 1988. – Ч. 2 : Мовознавство. – С. 56–57.
34. Назви спорідненості та свояцтва у мові творів Г. Квітки-Основ'яненка // Українська культура : історія і сучасність : матеріали наук.-теорет. конф. – Х., 1990. – С. 60.
35. Компаративні фразеологізми з компонентами-антонімами / Л. В. Веневцева, О. С. Юрченко, Н. М. Бобух // Сучасні аспекти дослідження граматики української мови і лінгвометодичні основи викладання шкільного курсу : тези всеукр. наук.-практ. конф. – Полтава, 1992. – С. 12–13.
36. Первинні прийменники у творах Г. Квітки-Основ'яненка (до питання формування норм української літературної мови) // Вісн. Харків. ун-ту. – 1992. – № 376. – С. 48–53.
37. Подарунок на іменини : [Про газ. «Событие» від. 19 верес. 1992 р., присвяч. до Дня міста] / Л. Веневцева, А. Свашенко, В. Дорошенко [та ін.] // Слобод. край. – 1992. – 29 верес.
38. Русско-украинский словарь по радиоэлектронике / Л. В. Веневцева, В. Е. Пустоваров, И. А. Громыко, В. И. Заболотный, А. И. Задонский, В. М. Караваев, В. В. Пустоваров. – Х., 1993. – 272 с.

39. Збірник контрольних робіт із сучасної української мови / Л. В. Венєвцева, Л. Г. Боярова. – К. : ІСДО, 1994. – 78 с.
40. Русско-украинско-английский словарь медицинских терминов (этимологическое, акцентологическое справочное пособие) / Л. В. Веневцева, А. М. Ковалева, М. И. Штельмах, Н. А. Сафаргалина-Корнилова, Н. А. Камышан. – Х., 1994. – 88 с.
41. Англо-русско-украинский словарь по микробиологии и иммунологии / Л. В. Веневцева, А. Я. Цыганенко, Н. В. Павленко, Г. И. Кичигина. – Х., 1996. – 272 с.
42. Стилістична роль фразеологізмів у поетичній мові Івана Світличного // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук.-теорет. конф. 15–16 трав. 1996 р. – Х., 1996. – С. 92–93.
43. *Пер.*: Політологія : навч. посіб. для вузів / М. І. Сазонов, О. А. Фісун, В. І. Чигринов, І. О. Поліщук ; пер. Л. Венєвцева, І. Муромцев, А. Сагаровський. – Х. : Фоліо, 1998. – 735 с. : іл., табл.
44. М. Ф. Наконечний як дослідник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2000. – № 491 : Сер. : Філологія. – С. 15–17.
45. «Словник мови творів Г. Квітки-Основ'яненка» як джерело дослідження ролі письменника в історії української літературної мови / Л. В. Венєвцева, О. О. Ходаковська // Там само. – С. 179–182.
46. Словник власних назв мови творів Г. Ф. Квітки-Основ'яненка. – Х., 2000. – 76 с.
47. До характеристики системи голосних «Книжиці для господарства» (1788) / Л. В. Венєвцева, О. О. Литвиненко // Вісн. Луган. держ. пед. ун-ту. – 2001. – № 3 (35). – С. 40–44.
48. Русско-англо-украинский словарь по радиоэлектронике / [Л. В. Веневцева, В. Е. Пустоваров, Э. С. Бердник та ін.]. – Х., 2003. – 252 с.

Література про неї

1. Срібна О. Філолог : [про канд. філол. наук Л. В. Венєвцеву] / О. Срібна // Харків. ун-т. – 1983. – 11 січ.
2. Георгіїв К. Гармонія її душі / К. Георгіїв // Слобід. край. – 2000. – 19 верес.
3. Стефанюк С. Роздуми про ЛЮБОВ / С. Стефанюк // Слобода. – 2000. – 14 листоп. – С. 4.
4. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 518, 696: про Л. В. Венєвцеву.
5. Венєвцева Любов Василівна : анот. бібліогр. покажч. / уклад. Р. А. Трифонов. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2005. – 20 с.
6. Тимарська Л. Вечір пам'яті : [про ювілейні читання «Слово. Словник. Система. Символ» до 75-річчя від дня народження Л. В. Венєвцевої (1930–2004)] / Л. Тимарська // Харків. ун-т. – 2005. – 25 жовт.

7. Матвєєва Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвєєва // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 107: про дослідження Л. В. Веневцевої.

Вербицька (Пономаренко) Євдокія Гаврилівна
(1.03.1914–6.06.2005)

Народилася в с. Біловодськ Старобільського повіту Облaсті Війська Донського (тепер – смт Біловодськ Старобільського району Луганської облaсті). 1936 р. закінчила філологічний факультет Харківського державного університету, 1939 р. – аспірантуру кафедри історії української літератури ХДУ й захистила кандидатську дисертацію «Комедії Тобілевича».

Працювала в Харківському державному педагогічному інституті ім. Г. С. Сковороди на кафедрі української літератури: старший викладач (жовтень 1939 р. – жовтень 1941 р.), доцент, завідувач кафедри (жовтень 1943 р. – жовтень 1947 р., 1952–1959 рр.).

1941–1943 рр. перебувала в Харкові на окупованій фашистами території (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.).

1947–1952, 1959–1972 рр. – викладач, доцент кафедри історії української літератури Харківського державного університету ім. О. М. Горького.

Померла в Харкові.

Наукові інтереси: історія української літератури (творчість І. К. Тобілевича, Г. Ф. Квітки-Основ'яненка, Т. Г. Шевченка), методика викладання української літератури, український театр.

Праці

1. Комедії Тобілевича : дис. ... канд. філол. наук. – [Харків, 1939]. – 194 с. – Підпис: Пономаренко Є.
2. Лесь Мартович (12.II.1871 р. – 11.I.1916 р.) // Літ. журн. – 1941. – № 1. – С. 84–101. – Підпис: Пономаренко Є.
3. Великий просвітитель-педагог : (До 150-річчя з дня смерті Г. С. Сковороди) // Соціаліст. Харківщина. – 1944. – 15 листоп. – Підпис: Пономаренко Є.
4. Борець за свободу і єднання слов'янських народів // Соціаліст. Харківщина. – 1949. – 9 берез. – Підпис: Пономаренко Є.

Те саме // Більшовицька зброя. – 1949. – 9 берез.

Те саме // Вільна Україна. – 1949. – 9 берез.

Те саме // Вінницька правда. – 1949. – 9 берез.

Те саме // Зоря. – 1949. – 9 берез.

Те саме // Сталін. кадри. – 1949. – 12 берез.

5. Фільм о великом поете : [рецензія] // Красное знамя. – 1951. – 23 дек. – Рец. на фільм «Тарас Шевченко» (сценарій і постановка І. Савченка, виробництво Київської студії худож. фільмів). – Підпис: Пономаренко Є.
6. [Рецензія] // Харків : [альманах]. – 1953. – Кн. 3. – С. 199–200. – Рец. на кн.: Васильй Назарович Каразин / А. Г. Слюсарский. – [Х.] : Кн.-газ. изд-во, 1952. – 68 с. : ил. – Підпис: Пономаренко Є.
7. Нова праця про Т. Г. Шевченка // Літ. газета. – 1955. – 24 лют. – Підпис: Пономаренко Є. Г. – Рец. на кн.: Т. Г. Шевченко – основоположник нової української літератури : посіб. для студ. мов.-літ. ф-тів пед. ін-тів / І. І. Пільгук. – К. : Радян. шк., 1954. – 364 с.
8. Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко : нарис життя і творчості. – Х. : Харків. обл. вид-во, 1957. – 132 с. : 7 л. ил., портр.
9. Подвиг вірних синів Росії // Харків : [альманах]. – Х., 1954. – Кн. 6. – С. 210–216. – Рец. на кн.: «Росії вірнії сини» : іст. роман / Лев Нікулін ; пер. з рос. І. Муратова. – Х. : Харків. кн.-газ. вид-во, 1953. – 431 с. – Підпис: Пономаренко Є. Г.
10. Рецензія // Радян. шк. – 1954. – № 3. – С. 53–56. – Підпис: Пономаренко Є. Г. – Рец. на кн.: Українська література : підручник для сер. шк. / О. І. Білецький, П. К. Волинський, І. І. Пільгук. – 7-е вид. – К. : Радян. шк., 1953. – 312 с.
11. «Сава Чалий» : [вистава за п'єсою І. Карпенка-Карого] на сцені Харків. театру ім. Т. Г. Шевченка // Рад. культура. – 1958. – 13 листоп.
12. Творча лабораторія великого Кобзаря : [рецензія] / Є. Г. Вербицька // Вітчизна. – 1958. – № 2. – С. 208–210. – Рец. на кн.: Творчість Т. Г. Шевченка після заслання : (1857–1858) / Є. О. Ненадкевич. – К. : Держлітвидав, 1956. – 107 с.
13. Вивчення Панаса Мирного у восьмирічній школі : (метод. розробка). – Х. : Харків. держ. пед. ін-т фіз. виховання ім. Г. С. Сковороди, 1959. – 64 с. з нот.
14. Вивчення у восьмому класі поеми «Сон» Т. Шевченка // XIV звіт.-наук. конф. : тези доп. : Секція української мови та літератури / Харків. держ. пед. ін-т фіз. виховання ім. Г. С. Сковороди. – Х., 1959. – С. 20–23.
15. Думки важливі, зрілі, переконливі // Прапор. – 1959. – № 12. – С. 112–113. – Рец. на кн.: Талант і народ / Микола Шамота. – К. : Рад. письменник, 1958. – 243 с.
16. Слов'яни слухають великого Кобзаря : [рецензія] // Прапор. – 1959. – № 4. – С. 118–119. – Рец. на кн.: Шевченко і слов'янські народи / Є. П. Кирилюк. – К. : Вид-во АН УРСР, 1958. – 61 с.

17. Завершити цінне видання // Радян. літературознавство. – 1960. – № 2. – С. 143–145. – Рец. на кн.: Юрій Федькович в розвідках і матеріалах / упоряд. і приміт. Г. І. Гуменюк, А. П. Коржупової, Ф. П. Погребенника, П. В. Ходан, М. І. Юрійчука. – К. : Держлітвидав, 1958. – 263 с.
18. Традиції Т. Шевченка в творчості М. Рильського // Максим Рильський : [зб. ст.]. – Одеса, 1960. – С. 149–165. – Помилково вказано: Вербицька Є. В.
19. Забутий заповідник : [про впорядкування парку та будинку-музею Г. С. Сковороди в с. Сковородинівці Харків. обл.] / А. П. Ковалівський, Є. Г. Вербицька, А. М. Ніженець // Літ. газета. – 1961. – 8 груд.
20. Про тематичну спорідненість сатири Шевченка та Карела Гавлічка-Боровського // Збірник праць Дванадцяті наук. шевченківської конф. – К., 1964. – С. 296–306.
21. Трагічне і комічне в естетичі Шевченка // Світова велич Шевченка : тези доп. респ. міжвуз. конф. до 150-річчя з дня народження Шевченка, 17–19 берез. 1964 р. – К., 1964.*
22. Занапащений хист : [про поета Порфирія Кореницького] // Прапор. – 1965. – № 8. – С. 95–96.
23. З розшуків про життя Порфирія Кореницького : [укр. поет-гуморист першої половини ХІХ ст.] // Укр. літературознавство. – Львів, 1966. – Вип. 2. – С. 60–66.
24. О. І. Білецький – рецензент Всевидаву початку 20-х років // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. (трав. 1967 р.) / Харків. держ. ун-т. – Х., 1967. – [Вип. 2]. – С. 89–90.
25. Нове про Г. Ф. Квітку-Основ'яненка // Прапор. – 1967. – № 3. – С. 101–102.
26. Відкриття теми народу : [Г. Ф. Квітка-Основ'яненко] // Прапор. – 1968. – № 12. – С. 95–98.
27. Г. Ф. Квітка-Основ'яненко : Життя і творчість. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1968. – 155 с.
28. Котляревський і Харків // Прапор. – 1969. – № 9. – С. 76–79.
29. Радянська «Енеїда» : (поема С. Воскрекасенка «На цьому і на тому світі») // Матеріали Котляревських читань, 1967. – Х., 1969. – Вип. 5. – С. 15–29.
30. [Рецензія] // Укр. мова і літ. в шк. – 1970. – № 11. – С. 92–93. – Рец. на кн.: Григорій Квітка-Основ'яненко : Життя і творчість / О. І. Гончар. – К. : Наук. думка, 1969. – 365 с. : 6 л. іл., портр.
31. Елементи гротеску в «Енеїді» І. Котляревського // Радян. літературознавство. – 1971. – № 1. – С. 36–46.
32. [Рецензія] // Радян. літературознавство. – 1970. – № 11. – С. 92–93. – Рец. на кн.: Григорій Квітка-Основ'яненко : Життя і творчість / О. І. Гончар. – К. : Наук. думка, 1969. – 365 с. : 6 л. іл., портр.
33. Нове про Сковороду // Прапор. – 1971. – № 6. – С. 96–88. – Рец. на кн.: Нове про Сковороду // Прапор. – 1971. – № 6. – С. 86–88. – Рец. на кн.: На зламі двох світів : Розвідка про Г. С. Сковороду і Харківський колегіум / А. М. Ніженець. – Х. : Прапор, 1970. – 208 с.

34. «Назар Стодоля» в Театре имени Т. Г. Шевченко // Красное знамя. – 1972. – 23 дек.
35. Відчуття краси : «Не стріляйте в білих лебедів» [Б. Васильєва] на сцені Харків. драм. театру ім. Т. Г. Шевченка // Ленін. зміна. – 1977. – 4 трав.
36. День починається з ранку : [п'єси А. Школьника на сцені Харків. театру ім. Т. Г. Шевченка] // Веч. Харків. – 1977. – 19 січ.
37. Крила таланту : [про арт. Харків. театру ім. Т. Г. Шевченка Г. Плохотнюк] // Соціаліст. Харківщина. – 1981. – 8 берез.
38. Отрута жорстокості : [про виставу «Глум і помста» М. Кропивницького (за поемою Т. Шевченка «Титарівна» в Харків. театрі ім. Т. Г. Шевченка] // Ленін. зміна. – 1981. – 21 листоп.
39. У пошуках істини : [про виставу «Глум і помста» М. Кропивницького (за поемою Т. Шевченка «Титарівна»)] // Культура і життя. – 1981. – 24 груд.
40. Пристрасною шевченківською мовою : [про виставу «Глум і помста» М. Кропивницького (за поемою Т. Шевченка «Титарівна» в Харків. театрі ім. Т. Г. Шевченка] // Прапор. – 1982. – № 3. – С. 126–127.

Література про неї

1. Айзеншток І. Без чіткої концепції / І. Айзеншток // Прапор. – 1958. – № 8. – С. 113–116. – Рец. на кн.: Григорій Федорович Квітка-Основ'яненко : нарис життя і творчості / Є. Г. Вербицька. – Х. : Харків. обл. вид-во, 1957. – 132 с.
2. Іщук М. І. [Рецензія] / М. І. Іщук, А. П. Коржупова // Радян. літературознавство. – 1969. – № 5. – С. 82–84. – Рец. на кн.: Г. Ф. Квітка-Основ'яненко / Є. Г. Вербицька. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1968. – 155 с.
3. Батюк Н. О. Вербицька-Пономаренко Євдокія Гаврилівна / Н. О. Батюк // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 82–83.
4. Батюк Н. О. Вербицька-Пономаренко Євдокія Гаврилівна / Н. О. Батюк // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 2007. – С. 57.
5. Полякова Ю. Літературознавство versus театрознавство : Рефлексії критики з приводу вистави «Глум і помста» (1981) / Ю. Полякова // Соціально-гуманітарний вісник / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва. – 2016. – Вип. 15. – С. 41–48. – Є аналіз статей Є. Г. Вербицької.

Вербицький Петро Пантелеймонович

(12.(25).1914–14.12.1960)

Народився в м. Старокостянтинів Волинської губернії (тепер – Хмельницької області) в бідній селянській родині. 1929 р. закінчив 7-річну школу в Старокостянтиніві. 1929–1930 рр. вчився у сільськогосподарському технікумі в с. Новоселиця Кам'янець-Подільської (зараз – Хмельницької) області.

1936 р. закінчив філологічний факультет Харківського державного університету. Під час навчання в університеті працював у газетах «Ленінська зміна», «Робітнича газета», «Пролетар», у Радіотелеграфному агентстві України.

Із 1936 р. викладав у харківських вишах (Харківському університеті, Харківському комуністичному інституті журналістики). 1939 р. закінчив аспірантуру при Харківському університеті. У 1940 р. захистив дисертацію за темою «Рання творчість А. Барбюса» (1940).

1941 р. добровільно пішов на фронт (під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр.). Після демобілізації в 1946 р. повернувся на філологічний факультет ХДУ.

Працював на кафедрі історії зарубіжної літератури ХДУ на посадах асистента, доцента, завідувача (із 1947 р.). Виконував обов'язки завідувача кафедри журналістики (із 1952 р.). Був деканом філологічного факультету (1947–1953, 1958–1960).

Автор 2 монографій та близько 70 статей.

За участь у бойових діях під час Другої світової війни нагороджений орденом Червоної Зірки, медалями «За боевые заслуги», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.».

Помер у Харкові.

Наукові інтереси: французько-російські та французько-українські літературні зв'язки, творчість видатних польських письменників XIX ст. А. Міцкевича та Б. Пруса, проблеми теорії соціалістичного реалізму.

Праці

1. Багнетом і словом : [про революційну поезію Іспанії] // За більшов. кадри. – 1937. – 1 трав.
2. Письменник-боєць : [Анрі Барбюс] // За більшов. кадри. – 1938. – 21 трав.
3. Рання творчість Анрі Барбюса : дис. ... канд. філол. наук. – Х., 1940. – 125 с.
4. Письменник-трибун : (До 75-річчя з дня народження Анрі Барбюса) // Соціаліст. Харківщина. – 1948. – 16 трав.

5. Великий борець проти війни і фашизму : [Анрі Барбюс] // Соціаліст. Харківщина. – 1950. – 29 серп.
6. Полум'яний пропагандист Великого Жовтня : (Анрі Барбюс і Радянський Союз). – Х. : ХДУ, 1950. – 32 с.
7. Повість про знайдене щастя : [про «Буковинську повість» І. Муратова] // Соціаліст. Харківщина. – 1951. – 23 трав.
8. Поет з нами : [до 90-річчя з дня смерті Т. Г. Шевченка] // Соціаліст. Харківщина. – 1951. – 10 берез.
9. Андре Стіль // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 1 квіт.
10. Великий учитель письменників світу : [О. М. Горький] // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 15 черв.
11. М. Горький і А. Барбюс // Учені зап. Харків. держ. ун-ту. – 1952. – Т. 45 : Труди філол. ф-ту. – Т. 2. – С. 85–99.
12. «Дев'ятий вал» : [про роман І. Еренбурга] // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 10 серп.
13. Памфлети Ярослава Галана // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 6 трав.
14. Повість про знайдене щастя : [про «Буковинську повість» І. Муратова] // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – Харків, 1952. – Кн. 1. – С. 208–216.
15. Початок великої теми : [про роман О. Гончара «Таврія»] // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 12 листоп.
16. Світове значення М. В. Гоголя // Соціаліст. Харківщина. – 1952. – 4 берез.
17. Учитель і брат : [О. М. Горький] // Вітчизна. – 1952. – № 7. – С. 142–151.
18. Великий гуманіст, невтомний борець за мир : До 80-х роковин з дня народження Анрі Барбюса // Рад. Україна. – 1953. – 19 трав.
19. Глашатай дружби народів : [до 155-річчя від дня народж. А. Міцкевича] // Літ. в шк. – 1953. – № 6. – С. 73–77.
20. На лінії вогню : (Нотатки про творчість Андре Стіля) // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – Х., 1953. – Кн. 2. – С. 184–195.
21. Велике братерство // Харків : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – Х., 1954. – Кн. 6. – С. 196–203. – Рец. на кн.: Російсько-українське літературне єднання : зб. ст. / заг. ред. О. І. Білецького, М. К. Гудзія. – К. : Держлітвидав, 1953. – 460 с.
22. Велике братерство : [про зб. «Російсько-українське літературне єднання»] // Харків : : літ.-худож. та громад.-політ. альм. – Х., 1954. – Кн. 6. – С. 196–203.
23. [Рецензія] // Літ. в шк. – 1954. – № 5. – С. 76–79. – Рец. на кн.: Западноевропейская литература : пособ. для ср. шк. / Н. И. Муравьев, С. В. Тураев. – М. : Учпедгиз, 1953. – 168 с.
24. Великий польський поет : До 100-річчя з дня смерті А. Міцкевича // Рад. Україна. – 1955. – 26 листоп.
25. Прапорonoсці миру : нариси про творчість Анрі Барбюса, Луї Арагона та Андре Стіля. – Х. : Вид-во ХДУ, 1955. – 214 с.
26. Хвилюючий епос народної боротьби // Вітчизна. – 1955. – № 5. – С. 180–185. – Рец. на кн.: Коммунисты : [пер. с фр.] / Л. Арагон. – М. : Изд-во иностр. лит., 1953. – Т. 1–2.

27. Нове перемагає : Нотатки про сучасну польську прозу // Прапор. – 1957. – № 1. – С. 93–100.
28. Поезія Ігоря Муратова // Прапор. – 1957. – № 7. – С. 93–103.
29. Ціною крові // Прапор. – 1957. – № 11. – С. 156–158.
30. Небуденно про будні : [творчість І. Муратова] // Риси сучасника. – Х., 1958. – С. 174–199.
31. Повість Болеслава Пруса «Поворотна хвиля» // Міжслов'янські літературні взаємини. – К., 1958. – С. 191–212.
32. Підсумки і перспективи : Нотатки з IV Міжнародного з'їзду славістів // Прапор. – 1958. – № 12. – С. 101–109.
33. Особливості реалізму Б. Пруса : (Із спостережень над романом «Лялька») // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : тези доп. і повідом. III респ. славіст. конф., присвяч. 125-річчю з дня народж. О. О. Потебні (23–27 груд. 1960 р.) / ХДУ ім. О. М. Горького ; Укр. комітет славістів при АН УРСР. – Х., 1960. – С. 123–128.
34. Марія Домбровська // Сучасні польські письменники : зб. нарисів. – К., 1960. – С. 9–35.
35. Цікава розвідка польського літературознавця : [про вступ. ст. Г. Марковича до роману Б. Пруса «Лялька»] // Радян. літературознавство. – 1960. – № 3. – С. 140–144.
36. «Фараон» Болеслава Пруса // Міжслов'янські літературні взаємини : зб. ст. – К., 1963. – Вип. 3. – С. 213–244.
37. Болеслав Прус : творчість. – Х. : Вид-во Харків. ун-ту, 1967. – 252 с.

Література про нього

1. П. П. Вербицький : [некролог] // Красное знамя. – 1960. – 15 дек.
2. П. П. Вербицький : [некролог] // Радян. літературознавство. – 1961. – № 1. – С. 158.
3. Мазуркевич О. Розвідка П. Вербицького : [про Б. Пруса] / О. Мазуркевич // Прапор. – 1967. – № 10. – С. 100–101.
4. Режко В. А. Вербицький Петро Пантелеймонович / В. А. Режко // Літ. Харківщина : словн.-довід. / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 83.
5. Петро Пантелеймонович Вербицький // Кафедра історії зарубіжної літератури і класичної філології : біобібліогр. покажч. / Харків. нац. ун-т, філол. ф-т ; [упоряд. О. Д. Міхільов, Ю. А. Ващенко та ін.]. – Х., 2005. – С. 25.
6. Гетьманець М. Ф. Вербицький Петро Пантелеймонович / М. Ф. Гетьманець // Енциклопедія сучасної України. – К., 2005. – Т. 4. – С. 249 з фот.
7. Радишевський Р. Творчість Болеслава Пруса і Марії Домбровської в оцінці Петра Вербицького / Ростислав Радишевський // Українська полоністика : проблеми, школи, силуетки / Ростислав Радишевський. – К., 2010. – С. 229–232. – (Київські полоністичні студії ; т. 17).

Вержибицький Олександр Євстигнійович

(14.(27).04.1898–?)

Народився в с. Зарицьк Ровенського повіту Волинської губернії (тепер – Ровенський район Ровенської області). 1912 р. закінчив Ровенське міське двокласне училище. Із 1914 р. по 1919 р. навчався в Дедеркальській учительській семінарії (Волинська губернія), яка 1915 р., через німецьку інтервенцію, евакуювалася до м. Бахмут Єкатеринославської губернії (зараз – Донецька область).

Після закінчення семінарії, в 1919–1926 рр., працював у Бахмутському повітовому відділі народної освіти, в різних навчальних закладах на різних посадах.

Протягом 1926–1930 рр. навчався на літературно-лінгвістичному відділенні факультету профосвіти Харківського інституту народної освіти. 1930 р. працював секретарем навчальної частини ХІНО.

1930–1933 рр. – старший викладач (1930), доцент (1932) Харківського фізико-хіміко-математичного інституту та одночасно викладач рабінфаку при ХФХМІ. Викладав російську та українську мови. Деякий час – керівник групи викладачів мов на правах кафедри у ХФХМІ.

1931–1934 рр. – аспірант відділення слов'янських мов Харківської філії НДІ мовознавства Української академії наук.

1931 р., одночасно з викладанням у ХФХМІ, обіймав посаду доцента кафедри мовознавства Всеукраїнського інституту підвищення кваліфікації педагогів.

1933–1941 рр. – доцент (звання – з 1936 р.) кафедри російської мови, згодом – кафедри мовознавства філологічного факультету Харківського державного університету. У 1938 р. деякий час очолював загальноуніверситетську кафедру російської мови.

1941 р. захистив кандидатську дисертацію «Синтаксис складного речення в українській літературній мові XIX і XX ст.».

У серпні 1941 р. був прийнятий на посаду старшого наукового співробітника НДІ мовознавства Української академії наук.

Під час німецько-радянської війни (1941–1945 рр.) виїхати з Харкова не встиг, тому знаходився на тимчасово окупованій території, обіймаючи посаду доцента Харківського університету.

1943–1948 рр. – доцент кафедри російської мови ХДУ.

У 1960-ті рр. викладав російську мову в Луцькому педагогічному інституті.

Читав курси сучасної російської мови, історичної граматики російської мови, історії російської літературної мови, історії давньоруської мови, старослов'янської мови, російської діалектології. Вів спецкурси з російської мови.

Подальша доля невідома.

Праці

1. Синтаксис складного речення в українській літературній мові XIX і XX ст. : дис. ... канд. філол. наук. – К., 1941. – 288 л.
2. Словотвірні засоби української мови // Радян. шк. – 1947. – № 3. – С. 26–35.
3. Складне речення // Курс сучасної української літературної мови / Л. А. Булаховський. – К., 1951. – Т. 2, розд. 2. – С. 142–359.

Література про нього

1. Ковальчук Л. Нас було семеро / Леся Ковальчук // Реабілітовані історією : у 27 т. – К. ; Луцьк, 2010. – Кн. 1 : Волинська область. – С. 517–529. *С. 525: про О. Є. Вержбицького.*
2. Вержбицький Олександр Євстигнійович // Харківський університет (1917–1941 рр.) у спогадах його викладачів та вихованців / [упоряд., передм. В. Ю. Іващенко ; уклад. Ю. А. Кісельова, С. М. Куделко, С. І. Посохов та ін.]. – Х., 2016. – С. 369.
3. Интервью с Г. Т. Солонской // Там само. – С. 214–218. *С. 215–216: про О. Є. Вержбицького.*

Веселовська Зінаїда Миколаївна

(21.06.(04.07.)1900–28.06.1986)

Народилася в м. Харків. 1910 р. вступила до Першої харківської гімназії. 1923 р. закінчила Харківський інститут народної освіти. У 1923–1927 рр. була аспіранткою науково-дослідної кафедри мовознавства при ХІНО. 1926–1931 рр. – бібліотекар кабінету мовознавства ХІНО. Одночасно в 1928–1931 рр. – науковий співробітник кафедри мовознавства при ХІНО.

Із 1931 р. по 1934 р. – науковий співробітник Харківської філії Інституту мовознавства.

Протягом 1930–1933 рр. викладала російську й українську мову та літературу в школі «Книгоуч» (школа для підготовки коректорів).

1939 р. захистила кандидатську дисертацію «Мова "Лексикону" Памви Беринди». Того ж року була затверджена в ученому званні доцента.

20 вересня 1941 р. звільнена з інституту через закінчення занять. Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. знаходилась в окупації в Харкові разом із хворою матір'ю.

1934–1956 рр. (із перервою) – викладач, доцент кафедри української мови Харківського педагогічного інституту іноземних мов.

1951–1955 рр., 1960–1961 рр. – викладач кафедри української мови, згодом – кафедри російської мови Харківського державного університету.

Померла в Харкові.

Наукові інтереси: питання історичної акцентології, лексикології, лінгвостилістики.

Праці

1. [Рецензія] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1925. – № 1–2. – С. 201. – Рец. на кн.: Культура слова в школі / А. В. Чичерин. – М. : Госиздат, 1925. – 70 с.
2. Мова Г. Квітки-Основ'яненка // Наук. зап. Харків. наук.-дослід. каф. мовознавства. – Х., 1927. – С. 93–109.
3. Мова «Лексикону» Памви Беринди // Зап. Іст.-філол. відділу УАН. – 1927. – Кн. 13–14. – С. 311–339.
4. Із спостережень над синтаксою російських творів Г. Хв. Квітки-Основ'яненка // Квітка-Основ'яненко : зб. на 150-річчя народження (1778–1928). – Х., 1929. – С. 133–147.
5. Народна українська й російська термінологія культури конопель та льону // Наук. зап. наук.-дослід. каф. мовознавства. – Х., 1929. – № 2. – С. 63–76.
6. Підвищений курс української мови. Лекція 1. Інтонація / Нар. ком. освіти, Центр. заочні курси українознавства. – Х., 1929. – 30 с.
7. Український наголос у «Лексиконі» П. Беринди. – [К. : УАН, 1929]. – 28 с. – (Зап. Іст.-філол. відділу УАН ; кн. 21–22).
8. Нарис фонетики і морфології робітничої мови // Мова робітника. – Х., 1934. – С. 41–49.
9. З історії українського наголосу (про наголос прикметників) // Учені зап. Харків. ун-ту. – 1952. – Т. 45 : Труды філол. ф-ту. – Т. 2. – С. 47–58.
10. З історії українського наголосу : про наголос іменників в XV–XVIII ст. // Наук. зап. Харків. пед. ін-ту інозем. мов. – 1955. – Т. 3. – С. 59–79.
11. З історії українського наголосу : про наголос дієслів // Учені зап. Харків. держ. ун-ту. – 1956. – Т. 70 : Труды філол. ф-ту. – Т. 3. – С. 131–141.
12. Історія наголосу дієслів 2-гої відміни у східнослов'янських мовах // 18-та наукова сесія кафедр інституту / Харків. пед. ін-т інозем. мов. – Х., 1956. – С. 21–23.
13. З історії українського наголосу : Про наголос іменників XVI–XVIII ст. // Наук. зап. Харків. пед. ін-ту інозем. мов. – 1957. – Т. 3. – С. 59–79.
14. Зміни в наголосі дієслів 2-ї дієвідміни на –и у східнослов'янських мовах // Наук. зап. Харків. пед. ін-ту інозем. мов. – 1958. – Т. 4. – С. 41–54.
15. Наголос іменників білоруської мови пам'ятками XVII ст. у порівнянні з наголосом сучасної білоруської літературної мови // Філол. зб. / АН УРСР, Укр. комітет славістів. – К., 1958. – С. 145–156.
16. З історії українського наголосу : Наголос укр. прикметників XVI – початку XVIII ст. у порівнянні з наголосом сучасної мови // Питання історичного

- розвитку української мови : міжвузів. наук. конф. : тези доп. – Х., 1959. – С. 22–24.
17. Особенности восточно-славянского ударения конца XVI – начала XVIII веков // Учен. зап. Харьков. пед. ин-та иностр. яз. – 1959. – Т. 5. – С. 27–65.
 18. Дублетні наголоси в сучасній українській літературній мові // Укр. мова у шк. – 1960. – № 2. – С. 16–21.
 19. З історії наголосу дієслова в українській мові (наголос непродуктивних префіксальних дієслів за пам'ятками кінця XVI – початку XVIII століть) // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики / голов. ред. І. К. Білодід. – Х., 1962. – С. 354–362.
 20. Про деякі особливості наголосу прикметників української мови кінця XVI – початку XVIII століть // Питання історичного розвитку української мови : праці Міжвуз. наук. конф., присвяч. V Міжнар. з'їзду славістів (Харків, 15–20 груд. 1959 р.). – Х., 1962. – С. 217–227.
 21. З історії наголосу східнослов'янських мов (кінець XVI – початок XVIII ст.) // Славистичний збірник / відп. ред. І. К. Білодід. – К., 1963. – С. 65–85.
 22. Особливості наголосу похідних іменників у російських і українських пам'ятках кінця XVI – початку XVIII ст. // Дослідження з української та російської мов. – К., 1964. – С. 121–133.
 23. Тенденції розвитку наголосу в сучасній українській літературній мові // Питання літературознавства і мовознавства : наук. конф. викл. філол. ф-ту Харків. ун-ту : тези і автореф. доп. – Х., 1965. – Вип. 1. – С. 30–35.
 24. Українська акцентологія за 50 років // Підсумки і проблеми наукового вивчення української мови в повоєнний період. – К., 1967. – С. 49–51.
 25. Харківська школа славістів та її вклад у порівняльно-історичне мовознавство / З. М. Веселовська, Ф. П. Медведєв // Питання літературознавства та мовознавства. – Х., 1967. – С. 96–100.
 26. Наголос у східно-слов'янських мовах початкової доби формування російської, української та білоруської націй (кінець XVI – початок XVIII століть). – Х. : Харків. ун-т, 1970. – 163 с.
 27. Особливості наголосу іменників в українській літературній мові (кінець XVIII–XX ст.) // Мовознавство. – 1971. – № 3. – С. 21–30.
 28. Методична розробка до лекції на тему «Вклад українських і російських учених у вивчення української мови та її історії» / Ф. П. Медведєв, З. М. Веселовська. – Х. : [ХДУ], 1972. – 84 с.
 29. Особливості наголосу прикметників в українській літературній мові (на матеріалі полтавської мови кінця XVIII – XX ст.) // Мовознавство. – 1972. – № 5. – С. 56–61.
 30. Вклад Л. А. Булаховського у вивчення української мови та її історії / Ф. П. Медведєв, З. М. Веселовська // Вісн. Харків. ун-ту. – 1988. – № 327. – С. 3–9.

Література про неї

1. Веселовская Зинаида Н[иколаевна] // Наука и научные работники СССР. – Л., 1928. – Ч. 6 : Научные работники без Москвы и Ленинграда. – С. 530.
2. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови : навч. посіб. / С. П. Бевзенко. – К. : Вища шк., 1991. – 231 с.
С. 163, 174, 208 : про З. М. Веселовську.
3. Дудка О. О. Внесок З. М. Веселовської у розвиток української акцентології / О. О. Дудка // Українська культура : історія і сучасність : матеріали наук.-теорет. конф. професорсько-викладацького складу та студентів. – Харків, 1990. – С. 59–60.
4. Жовтобрюх М. А. Нарис історії українського радянського мовознавства (1918–1941) / М. А. Жовтобрюх ; АН України ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні ; відп. ред. В. М. Русанівський. – К. : Наук. думка, 1991. – 260 с.
С. 178–179, 183, 192–193 : про З. М. Веселовську.
5. Муромцев І. В. Веселовська Зінаїда Миколаївна / І. В. Муромцев // Українська мова : енциклопедія / В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблюк [та ін.]. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2004. – С. 66.
6. Глибицька С. Б. Веселовська Зінаїда Миколаївна / С. Б. Глибицька // Енциклопедія сучасної України. – К., 2005. – Т. 4. – С. 307.
7. Шевельов Ю. В. Я – мене – мені... (і довкруги) : спогади. 1. В Україні / Ю. Шевельов (Юрій Шерех). – Х. ; Нью-Йорк : Видавець Олександр Савчук, 2017. – 728 с. : 248 іл. – (Сер. «Слобожанський світ» ; вип. 11).

Про З. М. Веселовську див. іменний покажчик.

Ветухов (Ветухів) Олексій Васильович

(15.(27).03.1869 – грудень 1941)

Народився в с. Тернова Вовчанського повіту Харківської губернії. Син відомого в Харкові своєю доброчинністю священика В. М. Ветухова. Навчався в Другій харківській гімназії.

1892 р. закінчив словесне відділення історико-філологічного факультету Харківського університету. Одержав премію Російської академії наук за двотомну наукову роботу «Заговоры, заклинания, обереги и другие виды народного врачевания, основанные на вере в силу слова».

Учителював у харківських гімназіях та комерційній середній школі.

Член Харківського історико-філологічного товариства. Із 1895 р. – секретар його Педагогічного відділу. Член Харківського Товариства поширення писемності серед народу.

1920–1921 рр. – професор Академії теоретичних знань, 1921–1930 рр. – професор (1921), керівник (1922) секції етнографії та краєзнавства кафедри історії української культури при Харківському інституті народної освіти.

Викладав курси: «Соціальні основи мови», «Методика викладання російської та української мови», «Методика викладання літератури», «Етнографія-етнологія», «Лінгвістична система О. О. Потебні».

Брав активну участь у роботі Першого та Другого Потебнянського комітету, підготувавши до друку кілька рукописів ученого.

Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. перебував в окупації (1941–1943 рр.), працював перекладачем.

Автор близько 90 друкованих праць.

Батько професора Харківського університету, першого президента УВАН у США М. О. Ветухіва.

Помер у Харкові.

Наукові інтереси: етнолінгвістика, синтаксис, фольклор (зокрема досліджував говірки Слобожанщини), творчість О. О. Потебні.

Філологічні праці

1. Народные колыбельные песни // Этногр. обозрение. – 1892. – Кн. 12. – С. 131–154 ; кн. 13. – С. 127–142 ; кн. 15. – С. 96–115.
2. Говоры слобод Бахмутовки и Новой-Айдари Старобельского уезда Харьковской губернии. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1893. – 16 с. – Отд. отд. из «Рус. филол. вестн.», 1894, № 1–2.
3. [Рецензия] // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1894. – Т. 6, вып. 2. – С. 107–115. – Рец. на кн.: О драме критическое рассуждение с приложением статьи

«Три письма о Пушкине» / Д. В. Аверкиев. – Санкт-Петербург, 1893. – IV, 336, 46 с.

То же, отд. отт. – X. : Тип. Губ. правления, 1894. – 9 с.

4. Язык, поэзия и наука // Педагогический сборник. – 1895. – Т. 8. – С. 177–181.

То же, отд. отт. – X. : Тип. Губ. правл., 1894. – 32 с.

5. Основные вопросы литературной критики // Труды Пед. отдела Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1896. – Вып. 3. – С. 45–61.

То же, отд. отт. – X. : Тип. Губ. правл., 1896. – 19 с.

6. Как возвращают глухонемым дар речи и слух. – X. : Тип. Губ. правл., 1897. – [2], 16 с.

7. О «Новой науке семантике» : [рецензия] // Труды Пед. отдела Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1899. – Вып. 5. – С. 77–82. – Рец. на кн.: *Essai de sémantique, science de significations* / Michel Bréal. – Paris, 1897.

8. А. А. Потебня: †29 нояб. 1891 г. : (Краткий очерк жизни и деятельности) // Рус. филол. вестн. – 1899. – Т. 39, № 1 – 2. – С. 37 – 95.

То же, отд. отт. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1898. – 59 с.

9. Пушкин – поэт мировой : [произнес. на юбил. чествовании поэта в Харьков. коммерч. училище 26 мая 1899 г.]. – X. : Тип. и литогр. Зильберберга, 1899. – 8 с.

10. Философские вопросы при свете языка : Заметка о вышедшем посмертным изданием труде А. А. Потебни «Из записок по русской грамматике. III. Об изменении значения и заменах существительного», Харьков, 1899 г. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1899. – [2], 31 с. – Отд. отт. из «Рус. филол. вестн.», 1900.

11. Еще к вопросу о частицах или присловьях : стани (стало), ста (стало), сте, осу (су), съ, се (сѣе, сѣм). – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1900. – 16 с. – Отд. отт. из «Рус. филол. вестн.», 1900.

12. Заговоры, заклинания, обереги и другие виды народного врачевания, основанные на вере в силу слова : (Из истории мысли). Вып. 1. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1902. – 2, 126 с.

13. Материалы Комитета о кобзарях и лирниках / А.В.Ветухов // Труды Харьков. предварительного комитета по устройству XII археологического съезда : в 2 т. – X., 1902. – Т. 1. – С. 384–387.

14. Труды Педагогического общества, состоящего при императорском Московском университете : (библиогр. обзор) // Труды Пед. отдела Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1902. – Вып. 7. – С. 261–273.

15. О деятельности Педагогического отдела Харьковского историко-филологического общества в первое десятилетие 1892–1902 гг. // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1904. – Т. 14. – С. 109 – 122.

То же, отд. отт. – X. : Печатное дело, 1904. – 16 с.

16. О деятельности Педагогического отдела Харьковского историко-филологического общества в первое десятилетие (1892–1902 годы) // Сб. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1905. – Т. 14. – С. 109–122.

17. Заговоры, заклинания, обереги и другие виды народного врачевания, основанные на вере в силу слова : (Из истории мысли). Вып. 1–2. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1907. – [2], 522, VII с.
18. Начатки русской грамматики : Синтаксис и этимология : (Пригодно для самообразования 8-х спец. кл. жен. гимназий, для среднеучеб. заведений и гор. училищ). – Х. : Тип. журн. «Мирный труд», 1909. – 46 с.
19. Жизнь слова : (Основы теории словесности для школы и самообразования). – Х. : Тип. «Мирный труд», 1910. – [2], 19 с.
20. Несколько замечаний по поводу рецензии И. Анненского о «Начатках русской грамматики» А. Ветухова. – Варшава : Тип. Варш. учеб. округа, 1910. – [2], 10 с.
21. Заметки по поводу книги проф. Погодина «Язык как творчество». – Сергиев Посад : Тип. Св.-Тр.-Сергиевой Лавры, 1913. – 86 с.
22. Из воспоминаний об А. А. Потебне (†29 ноября 1891 г.) одного из последних его слушателей Р. У. Каширенинова (†24 июня 1896 г.) // Вестн. Харьков. ист.-филол. о-ва. – 1913. – Вып. 3. – С. 45 – 48.
То же, отд. отт.: Х. : Печ. дело, 1913. – [2], 4 с.
23. Прошлое родного языка и основы строения слова и речи : (для 4-го класса среднеучеб. завед. и для самообразования : (По новой программе)). – Х. : Мирный труд, 1913. – 31 с.
24. Жизнь слова : (Основы теории словесности для школы и самообразования). – Изд. 3-е, изменен. – Ярославль : Журн. «Родной язык в школе», 1915. – 20 с.
25. Основы веры и знания (религии и науки) по данным языка : (Заметки по поводу «Феоидеи» свящ. о. Флоренского). – Х. : Епарх. тип., 1915. – [2], 108 с. – Отд. отт. из журн. «Вера и разум» за 1914 г.
26. [Рецензія] // Шлях освіти = Путь просвещения. – 1923. – № 7–8. – С. 260–262. – Рец. на кн.: Соціологічний метод у письменстві / Б. Якубський. – К. : Слово, 1923. – 62 с.
27. Учебник русской грамматики : Синтаксис. – Изд. 3-е, доп. и перераб. – Х. : Госиздат Украины, 1923. – 102, IV с.
28. Життя слова. Основа теорії поетики : для вчителів та самоосвіти / пер. А. Ковалівського. – Вид. 5-те, перероб., випр. й доп. – Х. : ДВУ, 1925. – 80 с.
29. До розуміння Потебні // Наук. зб. Харків. наук.-дослід. каф. історії України. – 1926. – № 2–3. – С. 11–38.
30. Передмова [до статті М. П. Савінкова «Зернятка спогадів про О. О. Потебню»] // Наук. зб. Харків. наук.-дослід. каф. історії укр. культури. – 1926. – Ч. 2–3. – С. 265–266.

Література про нього

1. Венгеров С. А. Ветухов А. В. / С. А. Венгеров // Критико-биографический словарь русских писателей и ученых / С. А. Венгеров. – Петроград, 1915. – Т. 1, вып. 2. – С. 127.

2. Ветухов Алексей Васильевич // Наука и научные работники СССР. – Л., 1928. – Ч. 6 : Научные работники без Москвы и Ленинграда. – С. 62.
3. Олекса Васильович Ветухів : некролог // Нова Україна. – 1941. – 12 груд.
4. Переписка А. В. Ветухова и П. А. Флоренского (1908–1918 гг.) / предисл. С. Б. Шоломовой, коммент. С. Б. Шоломовой, И. Б. Забашты // Вопр. философии. – 1995. – № 11. – С. 67–118 ; № 12. – С. 128–132.
5. Дзендзелівський Й. О. Ветухов Олексій Васильович / Й. О. Дзендзелівський // Українська мова : енциклопедія. – 2-ге вид., випр. і доп. – К., 2004. – С. 66–67.
6. [Олекса Ветухов у спогадах сина Михайла Ветухова] // Михайло Ветухів : Перший президент УВАН у США. – Нью-Йорк ; Київ ; Львів, 2004. – С. 16–17.
7. Железняк М. Г. Ветухів Олексій Васильович / М. Г. Железняк // Енциклопедія сучасної України. – К., 2005. – Т. 4. – С. 324.
8. Ветухов Олексій Васильович // Історики Харківського університету : біобібліогр. довід. (1905–2012 pp.) / уклад. О. М. Богдашина, В. І. Бутенко, С. Р. Марченко та ін. ; відп. ред. С. І. Посохов. – Х., 2013. – С. 51–52.
9. Марченко Е. С. Алексей Ветухов : судьба на изломе эпох / Е. С. Марченко, И. В. Калиниченко // Луньовські читання : матеріали наук.-практ. семінарів (2010 – 2014 pp.). – Харків, 2014. – С. 174–185.
10. Професор Олексій Васильович Ветухов : (біобібліогр. замітка) // Самі про себе : автобіографії укр. митців 1920-х років / упоряд. Раїса Мовчан. – Київ, 2015. – С. 86–88 з фот.

Войнов Василь Корнійович

(27.06.1938–14.08.2003)

Народився в с. Ільїнка Литвинівського району Ростовської області (РРФСР, тепер – РФ). Із першого (1944 р.) по четвертий клас навчався в рідному селі, а з п'ятого (1949 р.) – у середній школі м. Харків.

1955 р. вступив до Харківського державного університету на російське відділення філологічного факультету, який закінчив у 1960 р. з відзнакою. Із 1960 р. по 1963 р. був аспірантом Інституту точної механіки й обчислювальної техніки АН СРСР у Москві за спеціальністю «машинний переклад».

1963–1964 рр. – викладач кафедри англійської мови ХДУ. Із 1964 р. по 2003 р. працював на кафедрі загального та прикладного мовознавства на посадах викладача (1964), старшого викладача (1968), доцента (1975, звання – з 1980 р.). Неодноразово виконував обов'язки завідувача цієї кафедри.

1972 р. захистив кандидатську дисертацію «Качественный анализ текста для описания индивидуального стиля».

Автор понад 60 праць.

Читав курси: «Математична лінгвістика», «Загальне мовознавство», «Вступ до мовознавства». Керував науковими семінарами з прикладної лінгвістики.

Під його керівництвом на філологічному факультеті велася госпдоговірна науково-дослідницька робота в сфері автоматизованих інформаційно-пошукових систем.

Наукові інтереси: розуміння тексту як лінгвістична проблема.

Праці

1. Порядок слов при синтезе русского предложения : («описательная грамматика» и «машинная грамматика») / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин // Питання прикладної лінгвістики : тези доп. міжвуз. наук. конф., 22–28 верес. 1960 р. – Чернівці, 1960. – С. 95–97.
2. Выбор синтаксического синонима при машинном переводе : (Придаточное определительное и причастный оборот) / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин, Л. З. Сова // Тезисы докл. на конф. по обработке информации, машинному переводу и автоматическому чтению текста / ВИНТИ АН СССР. – М., 1961. – С. 22–25.
3. Порядок слов при независимом синтезе русского предложения / В. К. Войнов, И. С. Кравчук, Я. Б. Крупаткин // Машинный перевод

- и прикладная лингвистика / ІМГПІІЯ, Обьединение по машинному переводу. – М., 1961. – Вып. 5. – С. 66–72.
4. Некоторые преобразования русских релятивных синтагм // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 60–61.
 5. О статистиках индивидуального стиля // Вопросы литературоведения и языковедения : науч. конф. преп. филол. ф-та : тез. и автореф. докл., сент. 1965 г. / ХГУ. – Х., 1965. – Вып. 2. – С. 58–60.
 6. Об использовании лингвистической статистики для установления автора анонимного текста : (предварит. сообщ.) / Л. Е. Ароцкер, В. К. Войнов // Криминалистика и судебная экспертиза : респ. межвед. сб. науч. и науч.-метод. работ. – К., 1966. – Вып. 3. – С. 141–151.
 7. Применение лингвистической статистики при исследовании письменной речи / Л. Е. Ароцкер, В. К. Войнов // Статистические методы в криминологии и криминалистике : тез. докл. и сообщ. на симпозиуме (апр. 1966 г.) / АН СССР, ЦНИИСЭ, секция «Кибернетика и право». – М., 1966. – С. 102–107.
 8. Про один спосіб вимірювання текстів // Вісн. Харків. ун-ту. – 1966. – № 19 : Сер. філол. – Вип. 3. – С. 19–25.
 9. Програма статистичного дослідження лінгвістичних особливостей індивідуального стилю // Питання літературознавства та мовознавства : тези доп. та повідомл. респ. наук. конф. / ХГУ. – Х., 1967. – С. 202–204.
 10. О количественных характеристиках индивидуального стиля // Научная конф. «Проблема лингвистической стилистики» : тез. докл. (26–28 марта). – М., 1969. – С. 31–32.
 11. До питання про кількісні характеристики структури тексту // Питання структурної лексикології / АН УРСР ; Ін-т мовознавства ; відп. ред. В. С. Перебийніс, М. П. Муравицька. – К., 1970. – С. 224–242.
 12. Анализ распределения морфологических классов в украинской художественной речи / В. К. Войнов, Л. И. Цыбульник // Автоматическая переработка текста методами прикладной лингвистики : материалы Всесоюз. конф., 6–8 окт. 1971 г. – Кишинев, [1971]. – С. 89.
 13. Об одном применении статистического коэффициента корреляции // Автоматическая переработка текста методами прикладной лингвистики : материалы Всесоюз. конф., 6–8 окт. 1971 г. – Кишинев, [1971]. – С. 18–19.
 14. Количественный анализ текста для описания индивидуального стиля : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – К., 1972. – 26 с.
 15. Кількісний аналіз уживання морфологічних класів у позиціях «початок», «кінець» речення в українській художніх текстах // Вісн. Харків. ун-ту. – 1979. – № 183. – С. 31–37.
 16. Частотний словник сучасної української художньої прози : в 2 т. / [редкол. : В. С. Перебийніс (голова), Н. П. Драчук, Н. Ф. Клименко, В. К. Войнов та ін.]. – К. : Наук. думка, 1981. – Т. 1. – 864 с. ; Т. 2. – 856 с.

17. Информационная модель системного действия на организм гемосорбции и квантовой гемотерапии / Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук [и др.] // Сербционные методы детоксикации и иммунокоррекции в медицине : тез. докл. I Всесоюз. конф. (28–30 июня 1982 г.). – Х., 1982. – С. 221–222.
18. Логическая модель гуморального гомеостаза для определения показаний и противопоказаний к экстракорпоральной обработке крови (ЭОК) / Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук [и др.] // Сербционные методы детоксикации и иммунокоррекции в медицине : тез. докл. I Всесоюз. конф. (28–30 июня 1982 г.). – Х., 1982. – С. 222–223.
19. О формировании запросов в автоматизированной фактографической информационно-поисковой системе (АФИПС) для вероятностного прогноза результатов сочетанного применения гемосорбции (ГС) и ультрафиолетового облучения крови (УФО) у больных с печеночной недостаточностью / А. В. Лях, В. К. Войнов, И. С. Кравчук, В. Х. Ракивненко, И. А. Лях // Моделирование, медико-техническое и математическое обеспечение лечебно-диагностического процесса : тез. докл. обл. конф. (дек. 1983 г.). – Х., 1983. – С. 353–354.
20. Об одной формальной структуре представления медицинской информации / В. К. Войнов, И. В. Литвиненко, Ю. В. Пантелей // Моделирование, медико-техническое и математическое обеспечение лечебно-диагностического процесса : тез. докл. обл. конф. (дек. 1983 г.). – Х., 1983. – С. 303–305.
21. Процедура формирования запроса в автоматизированной системе прогнозирования результатов гемосорбции / А. В. Береснев, Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, И. С. Кравчук // Моделирование, медико-техническое и математическое обеспечение лечебно-диагностического процесса : тез. докл. обл. конф. (дек. 1983 г.). – Х., 1983. – С. 15–16.
22. О возможности применения в работе врача диалоговых средств доступа к автоматизированным базам данных : (На примере базы данных по медицине) / В. К. Войнов, И. В. Литвиненко, Ю. В. Пантелей // Медико-технические, фармакологические и научные аспекты медицинской профилактики, диспансеризации и реабилитации : тез. докл. обл. конф. (дек. 1984 г.). – Х., 1984. – С. 10–11.
23. Тезаурус в документальной информационно-поисковой системе по медицине / В. К. Войнов, Ю. В. Пантелей, О. И. Новикова, О. А. Изергина // Медико-технические, фармакологические и научные аспекты медицинской профилактики, диспансеризации и реабилитации : тез. докл. обл. конф. (дек. 1984 г.). – Х., 1984. – С. 12–13.
24. Понимание как «апперцепция» у А. А. Потебни и формализация описания семантики текста / В. К. Войнов, О. И. Изергина, О. И. Новикова // Творча спадщина О. О. Потебні і сучасні філологічні науки : (До 150-річчя з дня народж. О. О. Потебні) : тези респ. наук. конф. / Харків. держ. ун-т. – Х., 1985. – С. 193–194.

25. Перспективы использования сорбционных методов детоксикации в специальных условиях / И. П. Неумывакин, А. В. Береснев, Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов [и др.] // Космическая биология и авиакосмическая медицина : тез. докл. VIII Всесоюз. конф., Калуга, 25–27 июня 1986 г. – М., 1986. – С. 100–101.
26. Состав, методики разработки и эффективность действующих систем машинного перевода : учеб. пособие / В. К. Войнов, М. С. Блехман. – Х. : Изд-во ХГУ, 1987. – 59 с. : ил.
27. «Апперцепция» у А. А. Потебни и понимание текста / В. К. Войнов, О. И. Изергина, О. И. Новикова // Традиции А. А. Потебни и современная филология : материалы III Потебнянских чтений / Харьков. ун-т. – Х., 1988. – С. 27–39. – Деп. в ИНИОН АН СССР 20.05.88, № 33977. – Данные в изд. : Новая литература по социальным и гуманитарным наукам. Языкознание : библиогр. указ. – 1988. – № 10.
28. Гипотеза о понимании текста (аспекты формализации) / В. К. Войнов, И. В. Замаруева, О. А. Изергина, О. И. Новикова // Проблемы бионики. – 1988. – № 40. – С. 48–53.
29. К построению прагматической грамматики одного типа текста / В. К. Войнов, Е. Е. Райгородецкая // Прагматический аспект грамматической структуры текста : (тез. выступлений на совещ.) / АН СССР, Ин-т языкознания ; Днепропетр. ун-т. – М., 1988. – С. 7–8.
30. О семантическом и прагматическом подходе к анализу и синтезу текста / В. К. Войнов, О. А. Изергина, О. И. Новикова // Всесоюзная школа-семинар «Психологическая бионика». – 1988. – С. 100–101.
31. Об использовании естественного языка в междисциплинарном общении / В. К. Войнов, Ю. Г. Беспалов // Прагматический аспект грамматической структуры текста : (тез. выступлений на совещ.) / АН СССР, Ин-т языкознания ; Днепропетр. ун-т. – М., 1988. – С. 35–36.
32. Методы построения локальных АСНТИ : учеб. пособие / М. С. Блехман, В. К. Войнов. – Х. : Изд-во ХГУ, 1989. – 62 с.
33. Система англо-русского и русско-английского машинного перевода ПАРС / М. С. Блехман, Б. А. Валенко, В. К. Войнов, Т. И. Гончарова, О. И. Новикова, Б. Р. Певзнер // Моделиране и симулиране на човешката памет : МНЕМО'89 : III науч.-техн. конф., 16–17 октомври 1989 г. – Ст. Загора (България), 1989. – С. 100–101.
34. Теоретические и практические аспекты создания фразеологического компонента машинного фонда / А. А. Анютина, В. К. Войнов, Т. И. Гончарова // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 1. – С. 144–146.
35. Теория понимания у А. А. Потебни и универсальный предметный код Н. И. Жинкина / В. К. Войнов, О. И. Новикова // А. А. Потебня – исследователь славянских взаимосвязей : тез. Всесоюз. науч. конф. (окт. 1991 г.). – Х., 1991. – Ч. 1. – С. 46–48.

36. До стандартизації української науково-технічної термінології за допомогою тезаурусів / В. К. Войнов, О. І. Новикова // I-а Міжнар. наук. конф. «Проблеми української науково-технічної термінології»: тези доп., 22–25 верес. – Львів, 1992. – С. 194–195.
37. До стандартизації української хімічної термінології / Г. Анютіна, З. Боур-Москаленко, В. Войнов, Л. Зінов'єва, Н. Бенедіс // II-а Міжнар. наук. конф. «Проблеми української науково-технічної термінології»: тези доп., 21–24 верес. 1993 р. – Львів, 1993. – С. 263–264.
38. Лексикографічний «Моніторинг» і стандартизація термінології / В. Войнов, К. Носов, С. Тимофеев // II-а Міжнар. наук. конф. «Проблеми української науково-технічної термінології»: тези доп., 21–24 верес. – Львів, 1993 р. – С. 278–279.
39. Мінісловники-тезауруси технічних та біоекологічних термінів як знаряддя проведення евристичних вправ природоохоронної тематики в процесі професійного навчання / Ю. Г. Беспалов, В. К. Войнов, О. І. Новикова // 3-я Міжнар. наук. конф. «Проблеми української науково-технічної термінології»: тези доп., 20–23 верес. 1994 р. – Львів, 1994. – С. 60–61.
40. Уровень и характер негации как текстологические параметры / В. К. Войнов, О. И. Новикова // Текст и методика его анализа: материалы VII междунар. науч. конф. по проблемам семант. исслед. – Х., 1994. – Ч. 1: Теоретические основы лингвистики текста. – С. 14–15.
41. Деякі припущення щодо послідовності навчальних предметів у загальній освіті / В. К. Войнов, О. О. Ізергіна, О. І. Новикова // Українська духовна культура в системі національної освіти: тези доп. та повідомл. наук. конф., 18–19 квіт. 1995 р. – Х., 1995. – С. 167–168.
42. Преподавание языка и активная грамматика / В. К. Войнов, О. А. Изергина, О. И. Новикова // Преподавание языков в вузе на современном этапе. Межпредметные связи: Науч. исслед., опыт, поиски: Харьков. сб. науч. тр. – Х., 1997. – С. 63.
43. Інформаційне забезпечення лексикографічного моніторингу української мови / Ю. Беспалов, В. Войнов, О. Ізергіна // Вісн. Харків. ун-ту. – 1999. – № 426. – С. 184–186.
44. Деякі припущення щодо послідовності навчальних предметів у загальній освіті / В. К. Войнов, О. О. Ізергіна, В. С. Калашник // Вісн. Харків. ун-ту. – 2000. – № 491: Традиції Харківської філологічної школи: До 100-річчя від дня народження М. Ф. Наконечного. – С. 710–711.
45. АРМ лексикографа: критичний аналіз сучасної концепції лексичної картотеки / Василь Войнов, Сергій Тимофеев // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2002. – № 453: Проблеми укр. термінології. – С. 127–130.
46. Автоматизированное рабочее место лексикографа: критический анализ современной концепции лексической картотеки / В. К. Войнов, С. П. Тимофеев // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557: Сер.: Філологія. – Вип. 35. – С. 10–15.

47. Можливі комп'ютерні еквіваленти традиційних (паперових) тлумачних словників / В. Войнов, С. Лук'яненко, К. Носов // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». – 2002. – № 453 : Проблеми укр. термінології. – С. 101–105.
48. Планування статусу української мови та шляхи розвитку національної термінологічної лексикиграфії / В. К. Войнов, С. С. Лук'яненко // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 71–76.
49. Тлумачний словник української мови / [уклад. Л. Г. Боярова, В. К. Войнов, О. О. Дудка, В. С. Калашник, І. В. Муромцев та ін. ; за ред. В. С. Калашника]. – Х. : Прапор, 2002. – 992 с.
2-е вид., випр. й доп. – Х. : Прапор, 2005. – 991 с.
50. Концептуальная модель простой автоматизированной лексической картотеки / В. К. Войнов, С. П. Тимофеев // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 583 : Сер. : Філологія. – Вип. 37. – С. 23–28.

Література про нього

1. Традиции русского языкознания на Украине / [И. К. Белодед, Ф. П. Филин, Г. П. Ижакевич и др.]. – К. : Наук. думка, 1977. – 284 с.
С. 39: про дослідження В. К. Войнова.
2. Про роботу колективу науковців під керівництвом доцента філологічного факультету В. К. Войнова : [фото] // Харків. ун-т. – 1988. – 19 квіт.
3. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 520, 698: про В. К. Войнова.
4. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 117: про дослідження В. К. Войнова.

Габель Маргарита Орестівна

(31.10.(13.11).1893–5.02.1981)

Народилась у Харкові. Її батьки, австрійські піддані Орест-Октавіан Габель та Августина Станіславівна Синькевич, за революційну діяльність були заслані до Іркутської губернії, а потім поселені в Харкові, де Орест Габель увійшов до правління Харківської громадської бібліотеки.

М. О. Габель закінчила історико-філологічний факультет Харківського університету за двома відділеннями – історичним (1916) та словесним (1919).

1920–1921 рр. працювала в Академії теоретичних знань, із 1921 р. – у Харківському інституті

народної освіти.

У 1922–1925 рр. була аспіранткою науково-дослідної кафедри європейської культури при ХІНО; 1925–1929 рр. – старшим науковим співробітником цієї кафедри, згодом – старшим викладачем науково-дослідної кафедри літературознавства при ХІНО (секція теорії і методології літератури). Із 1929 р. – доцент кафедри російської літератури Інституту професійної освіти.

1931–1932 рр. очолювала книгознавчу бібліотеку Української книжкової палати, 1932–1933 рр. завідувала бібліотекою іноземної просвіти Науково-дослідного інституту педагогіки.

Із 1933 р. працювала в Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка на посаді консультанта-книгознавця, входила до складу книгознавчої групи, яка займалася створенням колекції рідкісних видань. 1940 р. заснувала в ХДНБ ім. В. Г. Короленка відділ рідкісних видань і стародруків, яким завідувала в 1940–1941 рр.

1940 р. захистила кандидатську дисертацію за темою «“История одного города” Салтыкова-Щедрина как антидворянская сатира».

Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. знаходилась в евакуації, працювала бібліографом Киргизької республіканської бібліотеки, викладала в Оренбурзькому (на той час Чкаловському) педагогічному інституті (1943–1944).

Повернувшись з евакуації в 1944 р., працювала в Харківському педагогічному інституті та в ХДНБ ім. В. Г. Короленка. 1949 р. була звільнена з інституту за обвинуваченням у наклепі на російський народ у праці «Эртель и Тургенев». Після цього працювала на кафедрі літератури Харківського бібліотечного інституту (1949–1963).

Померла в Харкові.

Наукові інтереси: історія російської літератури, фольклористика, історія книги.

Праці

1. В мастерской художника слова / А. И. Белецкий // Вопросы теории и психологии творчества. – Х., 1923. – Т. 8. – С. 87–277. – С. 190–212 : Гл. 4. Изображение внешности лиц. – М. О. Габель как автор 4-й главы указана в сноске.
То же // Зібрання праць : у 5 т. / О. І. Білецький. – К., 1966. – Т. 3. – С. 391–415.
2. «Песнь торжествующей любви» Тургенева : Опыт анализа // Творческий путь Тургенева : сб. ст. – Петроград, 1923. – С. 202–225.
3. К вопросу о технике русского былевого эпоса : Формы былинного действия // Научные записки научно-исследовательской кафедры истории европейской культуры. – Х., 1927. – Вып. 2 : История и литература. – С. 49–63.
4. Село в сучасній західній та американській літературі // Плужанин. – 1927. – № 6 (10). – С. 49–55.
5. «Три встречи» Тургенева и русская повесть 30–40-х годов XIX века // Русский романтизм : сб. ст. – Л., 1927. – С. 115–150.
6. Форма диалога в былине // Наук. зап. Наук.-дослід. катедри іст. укр. культури. – Х., 1927. – № 6. – С. 315–328.
7. Литературное наследство Я. Б. Княжнина : обзор // Литературное наследство. – М., 1933. – Т. 9–10. – С. 359–368.
8. Советские писатели о Толстом : библиогр. указ. – Х. : ХГНБ им. Короленко, 1936. – 51 с.
9. Пушкин в советской поэзии // А. С. Пушкин в советской художественной литературе : антол. и библиогр. указ. лит. на рус. и укр. яз. / сост. М. О. Габель, К. Н. Минакова, Е. А. Панченко ; ХГНБ им. В. Г. Короленко. – К., 1937. – С. 5–11.
10. «История одного города» Салтыкова как антидворянская сатира : дис. ... канд. филол. наук. – Х., 1939. – 134 с.
11. «История одного города» М. Е. Салтыкова-Щедрина // Науч. зап. Харьков. гос. пед. ин-та. – 1940. – Т. 3. – С. 61–93.
12. Салтыков о Тургеневе // Юбилейная научная сессия, посвященная 135-летию Харьковского университета. Историко-литературная секция : тез. докл. – Х., 1940. – С. 7–8.
13. Щедрин и Тургенев // Наук. зап. Харків. держ. пед. ін-ту ім. Г. С. Сковороди. – 1947. – Т. 10. – С. 49–89.
14. Эзоповская манера в «Записках охотника» И. С. Тургенева // «Записки охотника» И. С. Тургенева (1852–1952) : [сб. ст.]. – Орел, 1955. – С. 151–191.
15. Роман Тургенева «Дворянское гнездо» в общественно-политической и литературной борьбе конца 1850-х годов // Учен. зап. / Харьков. гос. библ. ин-т. – Х., 1956. – Вып. 2. – С. 199–246.
16. І. С. Тургенев у боротьбі проти слов'янофільства в 40-х роках // Конференція, присвячена підсумкам наукової роботи інституту за 1957 рік : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1958. – С. 39–40.

17. Вопросы изучения творчества И. С. Тургенева. – Х. : ХГУ, 1959. – 69 с.
18. Образ современника в раннем творчестве И. С. Тургенева : Поэма «Разговор» // Учені зап. / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1959. – Вип. 4 : Питання літератури. – С. 41–68.
19. Становлення реалізму в ранній творчості І. С. Тургенєва (1843–1846 рр.) // Наукова конференція, присвячена ХХІ з'їздові КПРС : тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1959. – С. 92–94.
20. Твори І. С. Тургенєва 1852 року з народного життя («Муму» та «Заїжджий двір») // Конференція, присвячена підсумкам наукової роботи за 1959 рік (4–6 лют. 1960 р.) : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1960. – С. 98–100.
21. Образ «зайвої людини» в повістях І. С. Тургенєва (1850–1855) // V звітно-наук. конф. : Підсумки наук. роботи за 1960 р. (7–10 лют. 1961 р.) : програма і тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. – Х., 1961. – С. 59–62.
22. Первая повесть И. С. Тургенева «Андрей Колосов» : (В поисках нового героя) // Учен. зап. / Харьков. гос. библиот. ин-т. – Х., 1961. – Вып. 5 : Вопросы литературы. – С. 135–159.
23. И. С. Тургенев в борьбе со славянофильством в 40-х годах и поэма «Помещик» // Учен. зап. / Харьков. гос. библиот. ин-т. – Х., 1962. – Вып. 6 : Вопросы литературы. – С. 119–144.
24. Рудин : [ист.-лит. коммент.] // Полное собрание сочинений и писем : в 28 т. / И. С. Тургенев. – М. ; Л., 1963. – Т. 6. – С. 557–575.
25. Рудин : [комментарий] // Полное собрание сочинений и писем : в 28 т. / И. С. Тургенев. – М. ; Л., 1963. – Т. 6. – С. 575–584.
26. «Дневник лишнего человека» : Об авторской оценке героя // Тургеневский сборник : материалы к Полному собранию сочинений и писем И. С. Тургенева. – М. ; Л., 1966. – Т. 2. – С. 118–126.
27. «Рудин» : Из истории борьбы вокруг романа : Чернышевский и Тургенев // Тургеневский сборник : материалы к Полному собранию сочинений и писем И. С. Тургенева. – Л., 1967. – Т. 3. – С. 77–83.
28. Александр Иванович Белецкий (1884–1961) // Литературное наследство. – М., 1967. – Т. 76 : И. С. Тургенев : Новые материалы и исследования. – С. 725–734.
29. Творческая история романа «Рудин» // Литературное наследство. – М., 1967. – Т. 76 : И. С. Тургенев : Новые материалы и исследования. – С. 9–70.
30. «Филиппо Стродзи» И. С. Тургенева : К вопросу об идейных позициях писателя в 1847 г. // Вопросы русской литературы : межвуз. респ. науч. сб. – Львов, 1967. – Вып. 2. – С. 47–52.
31. Роман И. С. Тургенева «Два поколения» // Учен. зап. / Курск. гос. пед. ин-т. – Орел, 1968. – Т. 51 : Второй межвузовский тургеневский сборник. – С. 87–101.
32. Академік О. І. Білецький про міжслов'янські літературні зв'язки // Слов'янське літературознавство та фольклористика : респ. міжвід. зб. – К., 1970. – Вип. 6. – С. 3–16.

33. О. І. Білецький – дослідник російської літератури ХІХ ст. // Слов'янське літературознавство та фольклористика : респ. міжвід. зб. – К., 1970. – Вип. 5. – С. 32–44.
34. Харьковский клуб любителей книги // Книга : исслед. и материалы / Всесоюз. кн. палата. – М., 1973. – Сб. 27. – С. 178–188.
35. Из истории литературной борьбы вокруг «Записок охотника» И. С. Тургенева в 1852 году // Научные труды / Курск. гос. пед. ин-т. – Курск, 1975. – Т. 50 (143) : Тургенев и русские писатели : Пятый межвуз. тургенев. сб. – С. 125–132.
36. Академик А. И. Белецкий – исследователь Н. С. Лескова // Литературное наследство. – М., 1977. – Т. 87 : Из истории русской литературы и общественной мысли 1860–1890 гг. – С. 631–635.
37. Академик Александр Иванович Белецкий как библиофил и книговед / Габель М. О., Каганов И. Я. // Книга : исслед. и материалы. – М., 1977. – Сб. 34. – С. 116–135.
38. Книголюб і книгознавець / М. Габель, І. Каганов // Про Олександра Білецького : спогади, статті / упоряд. В. Г. Дончик. – К., 1984. – С. 251–257.

Література про неї

1. Васильєва Г. О. Корисне дослідження // Радян. літературознавство. – 1960. – № 4. – С. 146–147. – Рец. на кн.: Вопросы изучения творчества И. С. Тургенева / М. О. Габель. – Х. : ХГУ, 1959. – 69 с.
2. Нове у тургенієзнавстві // Прапор. – 1960. – № 3. – С. 121–122. – Рец. на кн.: Вопросы изучения творчества И. С. Тургенева / М. О. Габель. – Х. : ХГУ, 1959. – 69 с.
3. Гофф И. Маргарита Орестовна / Инна Гофф // Подруги матери моей : Три судьбы / Инна Гофф // Октябрь. – 1988. – № 7. – С. 145–149.
4. Раскина Т. С. Штрихи до портрета М. О. Габель : До 100-річчя з дня народження / Т. С. Раскина // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. – Х., 1994. – Вип. 2. – С. 143–155. – Бібліогр. праць М. О. Габель : с. 152–155.
5. Лосієвський І. Я. Відділ рідкісних видань і рукописів Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка : історія та сучасність // Колекції пам'яток писемності та друку у бібліотечних фондах України : проблеми формування, збереження, розкриття. – Х., 2003. – С. 22–38.
6. Васильєва Г. О. Габель Маргарита Орестівна / Г. О. Васильєва // Літературна Харківщина : довідник / за заг. ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 96 ; Те саме. – 2-ге вид. – Х., 2007. – С. 69.
7. 25-й подъезд : [о филологах – жильцах «Дома специалистов», пр. Правды, 7] / сост. М. И. Каганов, В. М. Канторович, Л. Г. Фризман. – Х., 2011. – 66 с. : ил.
Зі змісту: О друге и учителе / Г. А. Васильева. – С. 9–16 ; «...У памяти в гостях», или Уроки Маргариты Орестовны / Н. А. Никипелова. – С. 17–22 ; М. О. Габель : (Штрихи к портрету) /

Т. С. Раскина. – С. 22–31 ; Подруги матери моей : Маргарита Орестовна / И. Гофф. – С. 32–39. – На фотоклейці 4 світлина М. О. Габель.

8. Исаенко О. Я. Документы из истории Харьковской общественной библиотеки – ХГНБК в личном фонде Маргариты Орестовны Габель / О. Я. Исаенко // Короленківські читання, 2013 : Бібліотеки, музеї, архіви у медіа-просторі регіону : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 жовт. 2013 р.) : [у 2 ч.]. – Х., 2014. – Ч. 2. – С. 227–234.
9. Лосієвський, І. Я. Напроти течії / І. Я. Лосієвський // Бібліотека в історичному просторі трьох епох : до 125-річчя Харків. держ. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка : нариси / [вид. група : В. Д. Ракитянська ; кер. проекту В. В. Мирошнікова ; відп. ред. С. М. Миценко]. – Х., 2011. – С. 116–131 : фот. С. 116–119: про М. О. Габель.

Гажа (Соловйова) Тетяна Павлівна

(21.12.1956 р. народж.)

Народилася в с. Макарівка Золочівського району Харківської області. Із 1963 р. по 1971 р. навчалася в Макарівській восьмирічній школі, в 1971–1973 рр. – у Козачолопанській середній школі № 1 Дергачівського району Харківської області.

Протягом 1973–1978 рр. студіювала словесність на відділенні української мови та літератури філологічного факультету Харківського державного університету (тепер – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), із 1986 р. по 1990 р. перебувала в аспірантурі кафедри історії української

літератури ХДУ.

Із 1978 р. працювала лаборантом, старшим лаборантом філологічного факультету ХДУ. Із 1980 р. – співробітником кафедри історії української літератури. Із 1990 р. обіймає посади викладача (1990), старшого викладача (1995), доцента (2007) кафедри історії української літератури.

2006 р. захистила кандидатську дисертацію «Українська літературна мемуаристика другої половини ХХ століття: становлення об'єктного і суб'єктного типів».

Автор понад 30-ти друкованих праць.

Читає курс лекцій «Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття», спецкурс «Українська літературна мемуаристика другої половини ХХ століття – початку ХХІ століття», веде науковий семінар «Українська літературна мемуаристика другої половини ХХ століття – початку ХХІ століття».

Наукові інтереси: українська література кінця XIX – початку XX століття, українська літературна мемуаристика.

Праці

1. Мемуарист-інтелігент, гуманіст : [До 90-річчя від дня народж. Юрія Смолича] // Прапор. – 1990. – № 9. – С. 173–175.
2. Мемуарний жанр у творчості Юрія Смолича // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 1992. – № 376. – С. 42–48.
3. Мемуари Григорія Костюка «Зустрічі і прощання» як джерело з історії української літератури / Ігор Михайлин, Тетяна Соловійова // Зб. Харків. іст.-філол. т-ва. Нова сер. – 1994. – Т. 3. – С. 109–116.
4. Епоха і людина в спогадах Івана Кошелівця «Розмови в дорозі до себе» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 557 : Сер. : Філологія. – Вип. 35. – С. 175–184.
5. «...Повідати світові своїм, жіночим голосом», або Шістдесятництво крізь призму мемуаристики : «Homo feriens» Ірини Жиленко (1997–1998) // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 572 : Сер. : Філологія. – Вип. 36. – С. 296–302.
6. Об'єктноцентричний тип мемуарної творчості в книзі спогадів Михайла Рудницького «Письменники зблизка» (1958) // Вестн. Междунар. Славян. ун-та. Сер. : Філологія. – Х., 2002. – Т. 5, № 3. – С. 35–38.
7. Микола Хвильовий – людина і письменник у спогадах сучасників // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2002. – № 538 : Сер. : Філологія. – Вип. 34. – С. 248–253.
8. Слобожанщина як межова земля : український вибір Юрія Шереха (Шевельова) за його мемуарами «Я – мене – мені... (і довкруги)» // Слобожанщина : літературний вимір : зб. наук. пр. – Луганськ. – 2003. – Вип. 1. – С. 28–36.
9. Українська літературна мемуаристика XX століття : підсумки становлення об'єктного і суб'єктного типів // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2003. – № 595 : Сер. : Філологія. – Вип. 38. – С. 94–96.
10. Час і пам'ять : особливості часової організації мемуарів Ю. Шевельова (Шереха) «Я – мене – мені... (і довкруги)» // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2004. – № 631 : Сер. : Філологія. – Вип. 41. – С. 330–333.
11. Українська літературна мемуаристика XX століття : підсумки становлення об'єктного і суб'єктного типів // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. пр. – К., 2004. – Вип. 17. – С. 123–129.
12. Епістемологічна модель літературного угруповання неокласиків у спогадах Юрія Клена // Творчість Юрія Клена в контексті українського неокласицизму та вісниківського неоромантизму / [ред. Л. Кравченко]. – Дрогобич, 2004. – С. 173–181.
13. Митець і війна у спогадах «На білому коні», «На коні вороному» Уласа Самчука // Актуальні проблеми сучасної філології. Літературознавство : зб. наук. пр. – Рівне, 2005. – Вип. 14. – С. 23–28.

14. Автобіографічний дискурс роману В. Сосюри «Третя Рота» // Слобожанщина : Літературний вимір : зб. наук. пр. – Луганськ, 2006. – Вип. 4. – С. 180–186.
15. «Нас не зітруть із рубрики!» : Іван Багряний у спогадах сучасників // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2006. – № 742 : Сер. : Філологія. – Вип. 48. – С. 188–196.
16. Українська літературна мемуаристика другої половини XX століття : становлення об'єктного і суб'єктного типів: автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.01.01 «Українська література». – Х., 2006. – 19 с.
17. Людина в контексті епохи в автобіографічному романі А. Дімарова «Прожити і розповісти» : спостереження і самоаналіз // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. – 2007. – № 14 (130) (липень). – С. 198–208.
18. «Третя Рота» В. Сосюри як суб'єктний тип мемуарної творчості // Вісн. Харків. нац. ун-ту. – 2007. – № 765 : Сер. : Філологія. – Вип. 50. – С. 184–188.
19. Драматичний і комічний дискурси в повісті-шоу Володимира Дрозда «Музей живого письменника, або Моя довга дорога в ринок» // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2007. – № 787 : Сер. : Філологія. – Вип. 52. – С. 283–286.
20. «Дороги вольні і невольні» Романа Іваничука : єдність тревелога, мемуарів і політичного щоденника // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філол. – 2008. – Вип. 44, ч. 2. – С. 144–150.
21. Українська літературна мемуаристика другої половини XX століття : навч. програма й метод. матеріали для студентів філол. факультету (спец. – укр. мова та літ.). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008 – 32 с.
22. Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття : навч. програма й метод. матеріали для студентів філол. факультету (спец. – журналістика). – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2008 – 36 с.
23. Мнемонічний дискурс у спогадах Ю. Шевельова «Я – мене – мені... (і довкруги) // Вісн. Харків. нац. ун-ту імені В. Н. Каразіна. – 2010. – № 910 : Сер. : Філологія. – Вип. 60, ч. 2. – С. 283–286.
24. «Флейта, наповнена диханням Бога» : сакральне у спогадах Ірини Жиленко «Номо feriens» // Питання літературознавства : наук. зб. / Чернів. нац. ун-т. – Чернівці : ЧНУ – 2011. – Вип. 84. – С. 304–310.
25. «О, споминів гірка й солодка мить!...» : Укр. літ. мемуаристика на межі століть // Незгасимий СЛОВОСВІТ : зб. наук. пр. на пошану професора Володимира Семеновича Калашника / Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна ; ред.-упоряд. М. І. Філон, Т. Ларіна. – Х., 2011. – С. 680–684.
26. Історія української літератури кінця XIX – початку XX століття : навч.-метод. посіб. для студентів філол. ф-ту (спец. – укр. мова і літ.) / Т. П. Гажа, І. М. Кременська. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012 – 68 с.

Література про неї

1. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна за 200 років / В. С. Бакіров, В. М. Духопельников, Б. П. Зайцев [та ін.]. – Х. : Фоліо, 2004. – 750 с. : іл.
С. 697: про Т. П. Гажу.
2. Матвеева Т. С. Філологічні студії в Харківському університеті : культурно-історичний, естетичний, соціокомунікативний аспекти / Т. С. Матвеева // Харківський університет і українська культура (до 210-річчя від часу заснування ХНУ імені В. Н. Каразіна) : монографія / за ред. Ю. М. Безхутрого ; ХНУ імені В. Н. Каразіна. – Х., 2015. – С. 91–165.
С. 115: про дослідження Т. П. Гажі.
3. Гажа Тетяна Павлівна // Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна. Філологічний факультет. Кафедра історії української літератури. – Режим доступу : http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/gazha/gazha.html.

Гай Георгій Микитович

(21.04.(4.05).1900–8.11.1966)

Народився в м. Ізяслав Волинської губернії (зараз – Хмельницької обл.) в родині народного вчителя. 1918 р. закінчив гімназію у Верхньодніпровську (Катеринославської губернії, тепер – Січеславської області).

Закінчив слов'яно-руське відділення філологічного факультету Київського інституту народної освіти (1923) та драматичний факультет Київського державного музично-драматичного інституту (1931).

1924–1929 рр. працював викладачем російської мови та літератури в середніх навчальних закладах.

У 1928–1931 рр. навчався в аспірантурі при Київському науково-дослідному інституті літературознавства ім. Т. Г. Шевченка. 1934–1935 рр. – декан факультету мови і літератури Харківського педагогічного інституту.

1935–1941 рр. – доцент філологічного факультету Харківського університету. 1940 р. захистив кандидатську дисертацію «Художественная проза А. И. Герцена 40-х гг.».

Під час німецько-радянської війни 1941–1945 рр. знаходився в евакуації. У 1941–1943 рр. завідував навчальною частиною середньої школи в Алтайському краї. Протягом 1943–1944 рр. очолював кафедру мови та літератури Томського університету (РФ).

Повернувшись із евакуації, із 1944 р. обіймав посаду доцента кафедри російської літератури історико-філологічного факультету Дніпропетровського університету. 1952 р. захистив докторську дисертацію «Творческий путь А. С. Серафимовича». 1954 р. отримав звання професора. Із 1952 р. завідував кафедрою російської літератури філологічного факультету Дніпропетровського університету. Протягом 1954–1960 рр. був відповідальним редактором видання «Научные записки Днепропетровского университета» (серії «Сборник работ филологического факультета», «Питання методу і стилю української літератури»). У повоєнні роки активно співпрацював із дніпропетровськими газетами «Днепровская правда», «Зоря», «Прапор юності».

Нагороджений медаллю «За доблестный труд в годы Великой Отечественной войны». Помер у Дніпропетровську.

Наукові інтереси: історія російської літератури, історія української літератури, українсько-російські літературні взаємини.

Праці

1. Новеллы А. П. Чехова. – 1922.*
2. Драматургия А. П. Чехова. – 1923.*
3. «Цвіт яблуні» : [коментар] // Твори / М. Коцюбинський. – Х. ; К., 1930. – Т. 3. – С. 193–195.
4. Русская новелла конца XIX – начала XX в. и новеллы М. Коцюбинского. – 1931.*
5. Інтернаціональне значення М. Горького // Літ. журн. – 1937. – № 6. – С. 76–89.
6. Герцен і Пушкін // Літ. журн. – 1938. – № 9. – С. 111–142.
7. Два великих демократа : [Шевченко и Герцен] // Учені зап. Харків. держ. ун-ту. – 1939. – Т. 17 : Труды філол. ф-ту. – № 1 : Збірник, присвячений 125-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка. – С. 63–86.
8. Шевченко і Герцен // Літ. журн. – 1939. – № 3. – С. 122–145.
9. Реализм В. В. Маяковского. – 1940.*
10. Становление реализма в творчестве А. И. Герцена 30-х годов // Науч. зап. Харьков. гос. пед. ин-та. – 1940. – Т. 3. – С. 145–178.
11. Роман А. И. Герцена «Кто виноват?» // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1949. – Т. 35 : Сб. работ филол. ф-та. – Вып. 4. – С. 3–45.
12. Очерк А. С. Серафимовича «Как создается газета» / Г. Н. Гай, А. В. Монюшко // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1950. – Т. 36 : Собрание работ филол. ф-та. – Вып. 5. – С. 235–242.
13. Чтение А. С. Серафимовича об А. П. Чехове в народной читальне // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1950. – Т. 36 : Собрание работ филол. ф-та. – Вып. 5. – С. 243–245.
14. Юные годы А. С. Серафимовича и его первые рассказы // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1950. – Т. 36 : Собрание работ филол. ф-та. – Вып. 5. – С. 103–146.

15. Творческий путь А. С. Серафимовича : автореф. дис. ... канд. филол. наук. – М., 1951. – 22 с.
16. Творчество А. С. Серафимовича в годы Великой Отечественной войны и в послевоенный период // А. Серафимович : сборник. – М., 1950. – С. 131–158.
17. Знаменна сторінка з історії нерушимої дружби народів : (Нотатки про реалізм і народність творчості О. І. Герцена і Т. Г. Шевченка) // Вогні Придніпров'я. – 1954. – № 4. – С. 175–184.
18. Реалистическая драматургия А. С. Серафимовича в борьбе против реакции и декадентства // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1954. – Т. 43, вып. 6. – С. 3–13.
19. Шевченко и Герцен // Октябрь. – 1954. – № 3. – С. 174–181.
20. Пушкин в оценке Герцена. – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1954. – 32 с.
21. О. С. Серафимович : лит.-крит. нарис. – К. : Худож. лит., 1954. – 147 с.
22. Замысел эпопеи «Железный поток» : Изображение народной массы и персонажей // Наук. зап. Дніпропетр. держ. ун-ту. – 1955. – Т. 50 : 36. пр. іст.-філол. ф-ту. – Вип. 8. – С. 3–33.
23. Очерки и рассказы А. Серафимовича о революции 1905–1907 гг. // Наук. зап. Дніпропетр. держ. ун-ту. – 1957. – Т. 57 : Сб. тр. іст.-філол. ф-та. – Вип. 10. – С. 3–7.
24. Социально-политическая «тайнопись» сатиры А. И. Герцена «Доктор Крупов» // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1957. – Т. 57 : Сб. тр. іст.-філол. ф-та. – Вип. 10. – С. 55–60.
25. Творчество А. С. Серафимовича. – Х. : Изд-во Харьков. ун-та, 1958. – 361 с.
26. О некоторых вопросах типического в художественной литературе // Науч. зап. Днепропетр. ун-та. – 1959. – Т. 71. – С. 3–20.
27. Роман и повесть А. И. Герцена 30-х – 40-х годов. – К. : Изд-во Киев. ун-та, 1959. – 176 с.
28. Значення революції 1905–1907 рр. для розвитку естетики // Наук. зап. Дніпропетр. держ. ун-ту. – Х., 1960. – Т. 60 : Питання методу і стилю української літератури. – С. 3–9.
29. О. С. Серафимович і Україна // О. О. Потебня і деякі питання сучасної славістики : тези доп. і повідом. III респ. славіст. конференції, присвяч. 125-річчю з дня народж. О. О. Потебні (23–27 груд. 1960 р.) / ХДУ ім. О. М. Горького, Укр. комітет славістів при АН УРСР. – Х., 1960. – С. 95–99.
30. Драматичний діалог : Питання мовної композиції / Д. Х. Баранник, Г. М. Гай. – К. : Вид-во КДУ, 1961. – 163 с.
31. «Песня о Соколе» М. Горького : (О путях поисков интонаций исполнителем) // Науч. зап. Днепропетр. гос. ун-та. – 1961. – Т. 74, вып. 18. – С. 3–15.
32. Герцен о Лермонтове // Науч. докл. высш. шк. Филол. науки. – 1961. – № 2. – С. 162–165.
33. Этюды художественного чтения : («Русский царь» М. Горького, «Intermezzo» М. Коцюбинского) // Материалы к научно-итоговой конференции / Днепропетр. ун-т. – Днепропетровск, 1961. – С. 189–190.

34. Мастерство А. С. Серафимовича и традиции Л. Н. Толстого // Серафимович А. С. (1863–1963) : материалы межвуз. науч. конф., посвящ. 100-летию со дня рождения А. С. Серафимовича. – Волгоград, 1963. – С. 3–11.
35. Романні структури і типологічні образи О. Гончара // Проблеми творчості О. Гончара : тези доп. та повідомл. міжвуз. наук. конф. (Дніпропетровськ, 16–19 груд. 1964 р.). – Дніпропетровськ, 1964. – С. 7–10.
36. Борьба А. С. Серафимовича против модернизма (до революции 1905–1907 гг.) // Вопр. рус. лит. – Львов, 1966. – Вып. 1. – С. 28–33.

Література про нього

1. Иванов Л. Д. Георгий Никитич Гай / Л. Д. Иванов // Вопр. рус. лит. – Львов, 1970. – Вып. 3 (15). – С. 83–89.
2. Бажинов І. Д. Гай Георгій Микитович / І. Д. Бажинов // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 374.
3. Бажинов І. Д. Гай Георгій Микитович / І. Д. Бажинов // Енциклопедія сучасної України. – К., 2006. – Т. 5. – С. 294.
4. Гай Георгій Микитович // Професори Дніпропетровського національного університету : біогр. довід. – Дніпропетровськ, 2003. – С. 51–52.
5. Сіталова Н. О. Гай Георгій Микитович / Н. О. Сіталова // Професори Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара, 1918–2008 : біобібліогр. довід. – Дніпропетровськ, 2008. – С. 91–92.

Галушка (Галушко) Денис Онисимович

(30.05.1902–31.12.1937)

Народився в с. Чумаки Катеринославської губернії (тепер – Дніпровський район Дніпропетровської області) в селянській родині. Після закінчення початкової школи працював у батьківському господарстві.

1924–1930 рр. служив у 1-й кавалерійській дивізії Червоної армії. Був одним із організаторів і відповідальним секретарем бюро Літературного об'єднання Червоної армії і флоту (ЛОЧАФ). Направлений на навчання до Інституту червоної професури в Харкові (1930–1932).

Протягом 1932–1937 рр. завідував кафедрою літератури Харківського педагогічного інституту.

За сумісництвом викладав на філологічному факультеті Харківського державного університету, де читав курс зарубіжної літератури. Одночасно очолював правління письменницької організації ХДУ.

Член Спілки письменників України (1934). Автор книг оповідань та нарисів, присвячених життю червоноармійців та боротьбі червоних партизан за встановлення радянської влади, монографії «Література на службі оборони Радянської країни» (Х., 1932).

17 вересня 1937 р. був заарештований у Харкові органами НКВС за звинуваченням у контрреволюційній антирадянській діяльності та розстріляний за вироком Військової колегії Верховного Суду СРСР. Реабілітований у 1957 р.

Праці

1. Десятирічний шлях боротьби та перемог : (До десятиріччя комнезамів) // Рад. освіта . – 1930. – № 5–6. – С. 36–39.
2. Доба Гоголя // Літ. газета. – 1934. – 6 квіт. (№ 10).
3. М. В. Гоголь : До 125-річчя з дня народження // Вісті. – 1934. – 1 квіт.
4. Лицарі зради : Нотатки про валенродизм, його агентуру та апологетів в українській художній літературі та критиці // Черв. шлях. – 1934. – № 2–3. – С. 177–201.
5. Британський шлях – італійські кістки : До 40-ліття італо-абіссінської війни 1895–96 рр. // Черв. шлях. – 1935. – № 11. – С. 140–157. – Підпис: Д. Галушко.
6. Таємниця імперіалістичної війни : Війна 1914–1918 рр., готування нових воєн і інтервенції проти СРСР в західноєвропейській літературі / Д. Галушко, Р. Самарін // Черв. шлях. – 1935. – № 8. – С. 159–190.

Художні твори

7. Перший раз на чаті : червоноармійські оповідання. – Х. : ДВУ, 1929. – 60 с.
8. Дні боротьби : зб. червоноарм. оповідань. – Х. : На варті, 1931. – 132 с.
9. Перший раз на чаті : червоноарм. оповідання. – Х. : На варті, 1931. – 68 с.
10. Рейд ударників. – Х. : На варті, 1931. – 56 с.
11. Табір Араслан-Бека : новела // Черв. шлях. – 1931. – № 11–12. – С. 43–49. – Підпис: Д. Галушко.
12. Літературу на службу оборони Радянської країни. – Х. : ЛІМ, 1932. – 60 с.
13. Рядовий революції : за оповіданням червоного партизана П. О. Зеленського / обробка Д. Галушка. – Х. : Одеса : Мол. більшовик, 1932. – 136 с.
14. Перші кроки : оповідання. – Х. : ЛІМ, 1934. – 232 с.
15. Рядовий революції : спогади. – К. : [Х.] : Держлітвидав, 1935. – 128 с.

Література про нього

1. Кочкін О. [Рецензія] / О. Кочкін // Літ. критика. – 1936. – № 2. – С. 119. – Рец. на кн.: Рядовий революції / Д. Галушко. – К. : Держлітвидав, 1935. – 127 с.
2. Тостянецький А. Критика і самокритика / А. Тростянецький // Літ. газета. – 1937. – 17 лип.
3. Галушко Денис Онисимович // Українські письменники : біобібліогр. слов. – К., 1965. – Т. 4. – С. 279.
4. Денис Галушка // Письменники Радянської України, 1917–1987. – К., 1988. – С. 128.
5. Бурбела В. А. Галушко Денис Онисимович / В. А. Бурбела // Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т. 1. – С. 383.

6. Юткін В. Галушка Денис / В. Юткін // ...З порога смерті... : Письменники України – жертви сталінських репресій. – К., 1991. – Вип. 1. – С. 120–123.
7. Назаренко В. Ю. Галушка Денис Онисимович / В. Ю. Назаренко // Літературна Харківщина : довідник / за ред. М. Ф. Гетьманця. – Х., 1995. – С. 98–99.
8. Денис Галушка // Письменники – вихованці Харківського державного університету : бібліогр. довід. – Х., 2003. – С. 23–24.
9. Бурбела В. А. Галушка Денис Онисимович / В. А. Бурбела // Енциклопедія сучасної України. – К., 2006. – Т. 5. – С. 354.
10. Галушка Денис Онисимович // Вікіпедія. – Режим доступу : https://uk.wikipedia.org/wiki/Галушка_Денис_Онисимович.

Георгієвська Валерія Володимирівна

(10.02.1985 р. народж.)

Народилася в м. Харків. Із 1991 р. по 2000 р. навчалася в середній школі № 81 м. Харкова, у 2000–2004 рр. – у Харківському педагогічному коледжі, який закінчила з відзнакою. Отримала кваліфікацію: вчитель загальноосвітнього навчального закладу 1-го ступеня, вчитель англійської мови загальноосвітнього навчального закладу.

2004 р. вступила на філологічний факультет Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, який закінчила у 2009 р. й отримала кваліфікацію «Філолог, викладач класичних мов і античної літератури, української мови та літератури». Із 2002 р. по 2010 р. працювала в харківській дитячій музичній школі № 6 ім. М. В. Лисенка викладачем англійської мови, підготовки дітей до школи.

Із 2010 р. – викладач кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Викладає курси латинської мови та основ медичної термінології, англійською мовою – для іноземних студентів.

Наукові інтереси: драматургія Кристофера Марло.

Праці

1. П'єса К. Марло «Едуард II» у контексті англійської літератури XVI ст. // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2011. – Вип. 2 (66), ч. 1. – С. 11–16.
2. Історична доба у п'єсі К. Марло «Мальтійський єврей» // VII Міжнар. Чичерінські читання «Світова літературна класика у «великому часі» (21–22 жовт. 2011 р.) : зб. тез. – Львів, 2011. – С. 34–35.

3. Античні ремінісценції у трагедії К. Марло «Геро та Леандр» // Наук. зап. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. – 2012. – Вип. 1 (69), ч. 2. – С. 28–33.
4. Витоки жанру драматичної хроніки у п'єсі К. Марло «Паризька різанина» // До матеріалів V Міжнар. українського наук. конгресу дослідників зарубіжної літератури та культури «Світова література на перехресті культур та цивілізацій», присвяч. 200-річчю ювілею Ч. Діккенса, 14–15 квіт. 2012 р., м. Євпаторія. – Сімферополь, 2012. – С. 88–93.
5. Становлення жанру історичної хроніки у п'єсі Крістофера Марло «Едуард II» // VIII міжнар. Чичерінські читання «Світова література в літературознавчому дискурсі ХХІ ст.» (Львів, 17–19.10.2013). – Львів, 2012. – С. 89–94.
6. Античні рецепції в трагедії К. Марло «Дідона – цариця Карфагену» // Література у літературознавчому континуумі : X Міжнар. наук. конф. (17–19 жовт. 2012 р.). – Чернівці, 2013. – С. 318–329.
7. Ідея пізнання у п'єсі К. Марло «Трагічна історія життя та смерті доктора Фауста» // Література в контексті культури : зб. наук. пр. / відп. ред. В. А. Гусев. – Дніпропетровськ, 2013. – Вип. 23 (2). – С. 15–21.
8. Tendencies of Renaissance in tragedy «Hero and Leander» by Christopher Marlowe // Intellectual Archive. – Concord (USA) ; Ontario (Canada), 2013. – P. 39–46.
9. Философские идеи Никколо Макиавелли в трагикомедии К. Марло «Мальтийский еврей» // Наука и искусство : вопросы филологии, искусствоведения и культурологии : междунар. заоч. науч.-практ. конф. – Новосибирск, 2013. – С. 97–103.
10. Ідейний прийом трагедії De casibus у п'єсі К. Марло «Паризька різанина» // Всеукр. наук. конф. «Література в контексті культури», Дніпропетровськ, 23–24 квіт. 2015 р. : тези доп. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 4.
11. П'єси Крістофера Марло «Едуард II» та «Паризька різанина» як приклад становлення жанру драматичної хроніки // Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2015) : матеріали II Міжнар. наук. конф., Івано-Франківськ, 19–20 лют. 2015 р. – Івано-Франківськ, 2015. – С. 230–232.
12. Тема «макіавелізму» у драмі Крістофера Марло «Мальтійський єврей» у дослідженні Н. Е. Мікеладзе // XIII Шрейдерівські читання : тези доп. міжвуз. наук. конф. «Класика та сучасність : дискурс діалогу», Дніпропетровськ, 5–6 лют. 2015 р. – Дніпропетровськ, 2015. – С. 14.
13. Трансформація жанру трагедії у п'єсі Крістофера Марло «Едуард II» // Перша міжнар. конф. «Художні феномени в історії світової літератури : перехід мови в письменництво», Харків, 2–3 квіт. 2015 р. : тези доп. – Х., 2015. – С. 23–24.